

שיחת הנפש

אות-א • אות-ב • אות-ג • אות-ד • אות-ה • אות-ו • אות-ז • אות-ח • אות-ט • אות-י • אות-יא • אות-יב • אות-יג • אות-יד • אות-טו • אות-טז • אות-יז • אות-יח • אות-יט • אות-כ • אות-כא • אות-כב • אות-כג • אות-כד • אות-כה • אות-כו • אות-כז • אות-כח • אות-כט • אות-ל • אות-לא • אות-לב • אות-לג • אות-לד • אות-לה • אות-לו • אות-לז • אות-לח • אות-לט • אות-מ • אות-מא • אות-מב • אות-מג • אות-מד • אות-מה • אות-מו • אות-מז • אות-מח • אות-מט • אות-נ • אות-נא • אות-נב • אות-נג • אות-נד • אות-נה • אות-נו • אות-נז • אות-נח • אות-נט • אות-ס • אות-סא • אות-סב • אות-סג • אות-סד • אות-סה • אות-סו • אות-סז • אות-סח • אות-סט • אות-ע • אות-עא • אות-עב • אות-עג • אות-עד • אות-עה • אות-עו • אות-עז • אות-עח • אות-עט • אות-פ • אות-פא • אות-פב • אות-פג • אות-פד • אות-פה • אות-פו • אות-פז • אות-פח • אות-פט • אות-צ • אות-צא • אות-צב • אות-צג • אות-צד • אות-צה • אות-צו • אות-צז • אות-צח • אות-צט • אות-ק • אות-קא • אות-קב • אות-קג • אות-קד • אות-קה • אות-קו • אות-קז

אות-א

אות-ב

אות-ג

אות-ד

אות-ה

אות-ו

אות-ז

אות-ח

אות-ט

אות-י

אות-יא

אות-יב

אות-יג

אות-יד

אות-טו

אות-טז

אות-יז

אות-יח

אות-יט

אות-כ

אות-כא

אות-כב

אות-כג

אות-כד

אות-כה

אות-כו

אות-כז

אות-כח

אות-כט

אות-ל

אות-לא

אות-לב

אות-לג

אות-לד

אות-לה

אות-לו

אות-לז

אות-לח

אות-לט

אות-מ

אות-מא

אות-מב

אות-מג

אות-מד

אות-מה

אות-מו

אות-מז

אות-מח

אות-מט

אות-נ

אות-נא

אות-נב

אות-נג

אות-נד

אות-נה

אות-נו

אות-נז

אות-נח

אות-נט

אות-ס

אות-סא

אות-סב

אות-סג

אות-סד

אות-סה

אות-סו

אות-סז

אות-סח

אות-סט

אות-ע

אות-עא

אות-עב

אות-עג

אות-עד

אות-עה

אות-עו

אות-עז

אות-עח

אות-עט

אות-פ

אות-פא

אות-פב

אות-פג

אות-פד

אות-פה

אות-פו

אות-פז

אות-פח

אות-פט

אות-צ

אות-צא

אות-צב

אות-צג

אות-צד

אות-צה

אות-צו

אות-צז

אות-צח

אות-צט

אות-ק

אות-קא

אות-קב

אות-קג

אות-קד

אות-קה

אות-קו

אות-קז

הנפש

שיחת

אות-א

יעשה כל פעם מה שיוכל אפלו אם לא יוכל לדבר רק

אפלו מי שעשה מה שעשה ועבר מה שעבר, אף על פי כן אסור לו להיות זקן חס ושלום והוא צריך לזהר ביותר ויותר מבחינת זקנה הנ"ל, שלא יבוא לידי שום יאוש חס ושלום שלא יאמר בלבו שכבר נזקן חס ושלום במעשיו וכו', עד שאי אפשר לו להשתנות חס ושלום, רק יתחזק להתחיל בכל מה דאפשר, ויעשה מה שיוכל דבר קטן או דבר גדול, אפלו אם לא יוכל לומר כי אם דבור אחד ממש בתפלה או בהתבודדות או ללמד מעט דמעט, על כל פנים יעשה מה שיוכל ויתחזק ויחיה את עצמו במעט דמעט שזוכה עדן ליגע בקדשת ישראל. (הלכות תפלין הלכה ה אות ז):

אות-ב

עקר העקשנות ביותר צריכין בענין ההתבודדות

עקר המחין של התפלין שהם בחינת דבקות, הוא בחינת תפלה והתבודדות ושיחה בינו לבין קונו. שזהו עקר הדבקות לה' יתברך כ"ש רבנו ז"ל שעקר הדבקות הוא תפלה. ועל שם זה נקראין תפלין לשון תפלה, בחינת (בראשית ל) נפתולי אלקים נפתלתי. ועין מה שפרש רש"י שם על זה הפסוק. שהוא לשון עקש ופתלתל נתעקשתי והפצתי פצירות ונפתולים הרבה למקום להיות שנה עם אחותי. גם יכלתי שהסכים על ידי עין שם. ובבחינה זו צריך להרבות בתפלה והתבודדות מאד מאד כל ימי חייו שזה העקר.

וצריך להיות עקשן גדול בזה מאד מאד. שאף על פי שנדמה לו שדבריו אינם מועילים כלל, והוא רחוק מדבריו מאד, פי זה ימים ושנים שעוסק בזה ועדין לא פעל כלל, אף על פי כן צריך להיות עקשן גדול בזה כמו העקשן ממש שעושה הדבר בלי שום טעם. כן צריכין בעבודת ה', כ"ש רבנו ז"ל (בסימן נא בלקוטי תנ"א) שצריכין להיות עקשן גדול בעבודת ה'. ובאמת צריכין עקשנות גדול מאד בכל עבודת ה'. בכל עבדא ועבדא ובכל עצה ועצה. אבל עקר העקשנות ביותר צריכין בתפלה ותחנונים. והעקר בשיחות של ההתבודדות כמבאר בדברינו כמה פעמים. וכמו שפרש רש"י הנ"ל על נפתולי אלקים נפתלתי לשון עקש ופתלתל נתעקשתי והפצתי פצירות ונפתולים הרבה למקום וכו'. והבן הדברים היטב אם תרצה לחיות חיי עולם כי אי אפשר לבאר הכל בכתב. ותפרש לך בלע"ז פרוש המלות של נפתולי אלקים נפתלתי על פי פרוש רש"י הנ"ל. לשון עקש ופתלתל וכו'.

ואז תבין עד היכן עד היכן צריכין להתחזק בהתבודדות ושיחות בינו לבין קונו. אף על פי שתהיה בדרך עקש ופתלתל כמה פעמים בלי טעם וריח. כי לא בזה ולא שקץ ענות עני אף על פי שראוי לבזותן ולשקצן. כי הוא יתברך מלא רחמים בכל עת. כי יש שלש תפלות, תפלה למשה תפלה לדוד ותפלה לעני כמבאר בזהר (פרשת בלק דף קצ"ה):

ואלו השלש תפלות הם שלש בחינות תפלין. כי תפלין של ראש הם בחינת תפלה למשה שהוא הדעת שהוא בחינת תפלין של ראש בחינת ראש ומחין. כי הם עקר המחין.

תפלה לדוד זה בחינת קשר של ראש כעין ד' שכלול גם כן מדי פרשיות כמו שכתוב בפונות. וזהו בחינת תפלה לדוד שהוא בחינת מלכות משיח שקשור בקשר של ד' שבש"ל ראש כנ"ל. תפלה לעני זה בחינת תפלין של יד שהוא בחינת מלכות בחינת כנסת ישראל. שנקראת עניה כמובא. הינו כנ"ל שתפלה של יד הוא בבחינת המחין והדעת שמאירין בכלל ישראל והעקר להחיות את כל אחד מנפילתו שלא יפל בדעתו לעולם וכו' כנ"ל. וזהו בחינת תפלה לעני שהיא יקרה מכלם. כמו שכתב בזהר הנ"ל. עין שם באריכות שמפליג מאד במעלת תפלת העני שהוא מאנין תבירין

דְּקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ עֵבֶד תְּדִיר קְטָטָה בְּקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲצִית וּשְׁמַע מְלוּי. כִּיּוֹן דְצִלֵי צְלוֹתָהּ פִּתַח כָּל כּוּי רְקִיעֵי וְכָל שְׂאָר צְלוֹתֵיךְ דְסִלְקִין לְעֵלָא דְחֵי לֹון הָאֵי מִסְכְּנָא תְבִיר לְפָא דְכְתִיב תְּפִלָּה לְעֵנִי כִי יַעֲטֹף וְכוּי וְקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲמַר יִתְעַטְפוּן כָּל צְלוֹתֵיךְ דְעֵלְמָא, וְצְלוֹתָא דְאִ תִּיעוֹל לְגַבְאֵי. לֹא בְעֵינָא הֲכָא בֵי דִינָא דִידוּנִין בִּינָא.

קמאי להוי תרעומין דילה ואנא והוא בלחודנא. וקדשא בריך הוא אתיחד בלחודוי באנון תורעמין בההוא צלותא.

דְּכְתִיב וְלִפְנֵי ה' יִשְׁפָּךְ שִׁיחוֹ. לִפְנֵי ה' וְדָאֵי. כָּל חִילֵי שְׁמַיָּא שְׁאֲלִין אֲלֵיךְ לְאֲלֵיךְ קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַאי אֲתַעֲסֵק, בְּמַאי אֲשַׁתְּדֵל. אֲמַרִין אֲתִיחַדָּא בְּתַאוּבָתָא בְּמַאֲנִין דִּילָהּ. כְּלֵהִי לֹא יִדְעֵי מָה אֲתַעֲבִיד מֵהָהוּא צְלוֹתָא דְמִסְכְּנָא וּמִכָּל אֲנוּן תּוֹרַעְמִין דִּילָהּ. דְלִית תִּיאוּבָתָא לְמִסְכְּנָא אֲלָא כַּד שְׁפִיךְ דְמַעוּי בְּתַרְעֵמָא קָמִי מְלָפָא קְדִישָׁא וְלִית תִּיאוּבָתָא לְקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲלָא כַּד מְקַבֵּל לֹון וְאוּשְׁדֵי קָמָה וְדָא אִיהוּ צְלוֹתָא דְעֵבֶד עֲטוּפָא לְכָל צְלוֹתֵיךְ דְעֵלְמָא וְכוּי. עֵינֵי שְׁמֵיךְ עוֹד בְּזָה. וְכָל זֶה נְאֻמַר אֲפִלּוּ בְעֵנִי סִתְּם שְׁמִתְפַּלֵּל עַל צְרָכֵיךְ עַל דְחִקוּ וְעֵנִיּוֹתוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת. מִכָּל שְׁכֹן וְכָל שְׁכֹן כְּשִׁמְתַחִיל הָאָדָם לְרַחֵם עַל עֲצָמוֹ וּמְרַגִּישׁ עֵנִיּוֹתוֹ וְדַחְקוּ בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים וְטוֹעֵן עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמִתְקוּטֵט עִמּוֹ וּמִתְרַעַם עֲלָיו יִתְבָּרַךְ עַל שְׂאִינּוֹ מְקַרְבּוֹ אֲלָיו וְשׁוֹפֵךְ שִׁיחוֹ וְלִבּוֹ לְפָנָיו עַד שְׁנִתְעוֹרַר בְּבִכְיָהּ וְכוּי. כְּמָה וְכְמָה יִקְרָה תְּפִלָּה זֹו בְעֵינֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

וְהִיא יִקְרָה מִכָּל הַתְּפִלוֹת שְׁבַע עוֹלָם כִּי בְּאֲמַת זֶה עֲקָר הָעֵנִיּוֹת וְהַדְּחָקוֹת כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (נְדָרִים מָא) אֵינִי עֵנִי אֲלָא מִן הַדְּעַת. כִּי חוּץ מִזֶּה הַכָּל הֵבֵל. כִּי יִמִּינוּ כְּצֵל עוֹבֵר וְאֵין צָרָה כְּצָרַת הַנֶּפֶשׁ. וְאֵין עֵנִיּוֹת כְּעֵנִיּוֹת מִתּוֹרָה וּמַעֲשֵׂים טוֹבִים. מִכָּל שְׁכֹן וְכָל שְׁכֹן כְּשִׁהוּא בַּעַל חוּב גְּדוֹל חֵס וְשְׁלוֹם שְׁחִיב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חוּבוֹת רַבִּים שְׁחִיב כְּנִגְדּוֹ יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי חֲטָאֵיו וּפְשָׁעָיו. וְאֵין לוֹ בְּמָה לְסַלֵּק כָּלֵל. כִּי אִם בְּתְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים. כְּשִׁזָּה הָאָדָם זֹוכֵה לְהִתְעוֹרַר עֲצָמוֹ לְהַרְגִישׁ עֵנִיּוֹתוֹ וְדַחְקוֹ. וְעוֹמֵד לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּרֵשׁ וְאֲבִיוֹן הַשּׁוֹאֵל עַל הַתְּחִיבִים וּמִבְּקֵשׁ מִלְּפָנָיו בְּשִׁבְרוֹן לֵב עַל נַפְשׁוֹ לְהַצִּילָהּ מִנֵּי שְׁחַת, לְבַל יֵאבֵד שְׁנֵי עוֹלָמוֹת חֵס וְשְׁלוֹם. וְכְמוֹ שְׂאֲמַר דָּוִד (תְּהִלִּים ל) מָה בָּצַע בְּדָמֵי בְרִדְתִּי אֶל שְׁחַת וְכוּי (שְׁם כַב) הַצִּילָהּ מִחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כָּלֵב יַחֲדָתִי וְכוּי וְכוּי צָא בְּזֶה הַרְבֵּה שְׁבוּדָאֵי תְּפִלָּה זֹאת יִקְרָה בְּעֵינֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִכָּל הַתְּפִלוֹת שְׁבַע עוֹלָם. וְתִדְקִדֵּק הֵיטֵב בְּכָל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁל הַזֵּהר הַקְּדוֹשׁ הַנִּי"ל. וְתִבִּין הֵיטֵב כְּמָה יִקְרָה דְּבָרֵי הַתְּבוּדָּוֹת שְׁשׁוּפְכִין שִׁיחַתוֹ לְפָנֵי ה' יִתְבָּרַךְ וְאֵף עַל פִּי שְׁזָה כְּמָה שְׁמִתְפַּלֵּל וּמִתְבוּדֵד וְנִדְמָה לוֹ שְׂעֵדִין לֹא פִּעַל כָּלֵל אֵף עַל פִּי כֹן כָּל דְּבוּר וְדְבוּר אֵינוֹ נֶאֱבָד רַק כָּלֵם מְנוּיִים וְסְפוּרִים וְגִנּוּזִים בְּאוּצְרוֹתֵינוּ וְגַם כִּי אֵי אֲפִשֵׁר לְהָאָדָם לִידַע כָּלֵל בְּזֶה הַגּוּף אִם פִּעַל בְּעֵבוּדָת ה' אִם לֹאוֹ. כִּי אֲפִלּוּ אִם לֹא פִּעַל כִּי אִם כְּחוּט הַשְּׁעָרָה אַחַת פִּעַם אַחַת כָּל יְמֵי חַיָּו גַּם זֶה יִקְרָה מִכָּל חַיֵּי עוֹלָם הַזֶּה. כִּי אֲפִלּוּ כְּשִׁנְעֵתְקִים אֵיזָה תְּנוּעָה לְהִתְקַרֵּב מְעַט יוֹתֵר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲפִלּוּ פְחוֹת מְחוּט הַשְּׁעָרָה. עַל יְדֵי זֶה רְצִים וְהוֹלְכִים גַּם כֹּן אֲלֵפִים וְרַבּוֹת פְּרִסְאוֹת בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים.

כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָהּ בְּהַמְעֵשָׂה שֶׁסָּפַר מֵהַצְדִּיק שֶׁפָּעַם אַחַת נִפְּלָה
עָלָיו עֲצָבוֹת גְּדוֹל וְכוּי' עֵינֵי שָׁם. וְעַל כֵּן צָרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בְּזֶה מְאֹד בְּלִי שְׁעוֹר.
וְכַשֵּׁיִהְיֶה חֵזֶק כָּל כָּד בְּבַחֲיַנְתָּ נִפְתָּוִלִי אֱלֻקִּים נִפְתָּלְתִּי הַנִּי"ל. אִזְּ סוּף כָּל
סוּף בּוֹדָאֵי יִזְכֶּה לִפְעַל בְּקִשְׁתּוֹ לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהִיּוֹת שְׂוֵה עִם
אֲחָיו הַכַּפְּשִׁים וְהַצְדִּיקִים. וְכִמוֹ שֶׁמְסִיִּים שָׁם הִפְסוּק גַּם יִכְלְתִּי. הַסְּכִים עַל
יְדֵי שְׁנִתְעַקְשְׁתִּי כָּל כָּד לְהַפְצִיר הַרְבֵּה לְמָקוֹם אֶף עַל פִּי שְׁנַדְמָה לִי כִּמְה
פְּעָמִים שְׂשׂוֹב לֹא יוֹעִילוּ דְבָרֵי חֵס וְשְׁלוֹם וְכוּי'. אֶף עַל פִּי כֵן נִתְעַקְשְׁתִּי עֲצָמִי
בְּעַקְשָׁנוֹת גְּדוֹל בְּלִי שְׁעוֹר וְסוּף כָּל סוּף גַּם יִכְלְתִּי שֶׁהַסְּכִים עַל יְדֵי לְהִיּוֹת
שְׂוֵה לְאַחֵי לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּאַמֶּת אָמֵן וְאָמֵן. (שָׁם אוֹת מַג):

אות-ג

עַל יְדֵי שִׁיקוּם בְּחַצוֹת וַיִּשְׁפָּד לְבוֹ כַּמִּים מִנְחָמוֹ הַשֵּׁם וְזֶהוּ וְרוּחַ אֱלֻקִּים
מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמֵּים. וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָהּ (זֶהֲרֵ וַיְחִי דָף רַמ)
זֶה רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ שֶׁמְרַחֵף עַל פְּנֵי הַמֵּים עַל אֲנָפֵי אוֹרֵיתָא. הֵינּוּ בַּחֲיַנְתָּ
הַתּוֹרָה שְׁעוֹסְקִין בָּהּ הַיִּרְאִים וְהַכַּפְּשִׁים שֶׁבְּדוֹר שֶׁעָקַר הַתְּקוּן הוּא עֶסֶק
הַתּוֹרָה בְּלִילָה בְּחַצוֹת כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָהּ. הֵינּוּ עַל יְדֵי
קִימַת חַצוֹת לְבָכוֹת עַל חֶרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְאַחַר כָּד מִתְנַחֲמִין בְּבַחֲיַנְתָּ פֶּאֶר
תַּחַת אֶפֶר וְעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה לְהַקִּים אֶת הַשְּׂכִינָה מְגֻלוֹתָהּ וְשָׁם רוּחוֹ שֶׁל
מְשִׁיחַ מְרַחֵף בְּבַחֲיַנְתָּ וְרוּחַ אֱלֻקִּים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמֵּים כַּנִּי"ל. כִּי מִים
מְרַמְזִים גַּם עַל רַבּוֹי הַדְּמָעוֹת שֶׁבּוֹכִין בְּחַצוֹת וּמְפָרְשִׁין שִׁיחְתָּן לְפָנֵי הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ וְשׁוֹפְכִין לְבֹן כַּמִּים בְּבַחֲיַנְתָּ (אֵיכָה ב) שֶׁכִּי כַּמִּים לְבָד נִכַח פְּנֵי הִי.
בַּחֲיַנְתָּ (שָׁם א) עֵינֵי עֵינֵי יִרְדָּה מִים וְכוּי'. וְזֶהוּ (שָׁם) כִּי רַחֵק מִמֶּנִּי מְנַחֵם
שֶׁהוּא הַצְדִּיק הָאֱמֵת שֶׁהוּא מְנַחֵם הַכֹּל בְּבַחֲיַנְתָּ (בְּרֵאשִׁית ה) זֶה יִנְחָמְנוּ
מִמַּעֲשֵׂינוּ וּמִעֲצָבוֹן יְדִינוּ וְכוּי'.

הֵינּוּ בַּחֲיַנְתָּ הַהֶעֱלָמָה הַנִּי"ל שֶׁנִּתְעַלַּם מְאֹד אוֹר הַצְדִּיק עַד שֶׁהוּא רַחוּק
מִמֶּנּוּ מְאֹד בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים. וְזֶהוּ כִּי רַחֵק מִמֶּנִּי מְנַחֵם מְשִׁיב נִפְשֵׁי שֶׁהוּא
הַצְדִּיק הָאֱמֵת שֶׁהוּא מְנַחֵם וּמְשִׁיב נִפְשֵׁי בְּשִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם וּבְעוֹנוֹתֵינוּ
נִתְעַלַּם מֵאֲתָנוּ וְרַחוּק מֵאֲתָנוּ מְאֹד וְעַל יְדֵי זֶה הָיוּ בְּנֵי שׁוּמְמִים כִּי גָבַר
אוֹיֵב. בְּנֵי זֶה בַּחֲיַנְתָּ הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרְאוּ
בְּנִים. כִּי עָקַר תּוֹלְדוֹתֵיהֶן שֶׁל צְדִיקִים הֵם מַעֲשִׂים טוֹבִים כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָהּ. וְזֶה הָיוּ בְּנֵי שׁוּמְמִים שֶׁעַל יְדֵי שֶׁרַחֵק מִמֶּנִּי מְנַחֵם
שֶׁהוּא אוֹר הַצְדִּיק הַנִּי"ל עַל יְדֵי זֶה הָיוּ בְּנֵי שׁוּמְמִים שֶׁאֶפְלוּ מֵעַט הַמַּעֲשִׂים
טוֹבִים שֶׁלָּנוּ הֵם שׁוּמְמִים וּמְבַלְבְּלִים מְאֹד. כִּי גָבַר אוֹיֵב, שֶׁהִתְגַּבֵּר הָאוֹיֵב
וְהַשׁוֹנֵא הַגְּדוֹל שֶׁהוּא הַיִּצָּר הָרַע שֶׁהוּא בַּחֲיַנְתָּ הָרַע שֶׁבְּאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת
שֶׁקָּשָׁה מְאֹד לְהִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם מִחַמַּת תִּקּוֹף הַהֶעֱלָמָה הַנִּי"ל בַּחֲיַנְתָּ כִּי רַחֵק

ממני מנחם וכו' פני"ל. ועל אלה אני בוכיה עיני עיני ירדה מים וכו' פני"ל. ועל ידי זה בעצמו שבוכה במר נפש על כל זה ושופך לבו במים, על ידי זה זוכה לפי בחינתו שינחמו השם יתברך וימשיך עליו פאר תחת אפר עד שזוכה לעסק בתורה שהיא בחינת מימי הדעת ושם רוחו של משיח מרחפת בבחינת ורוח אלקים מרחפת על פני המים וכנ"ל. (שם הלכה ז אות ד):

אות-ד

אין שום עצה ותקנה להנצל כי אם על ידי רבוי

כשרואה שהיצר הרע והתאות וכו' מתגברים עליו מאד מאד. ונדמה לו שקשה לשברם. צריך לידע שבודאי אין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עמו. ובודאי אם לא היה לו כח לשבר לא היה השם יתברך מגרה בו יצר הרע כזה. רק אדרבא ידע בנפשו כשרואה שיש לו יצר הרע גדול כזה.

שבודאי נפשו היא נפש יקרה וקדושה מאד מאד בפרשו.

ועל כן מתגברים עליו כל כך. כי כל מה שהנפש יקרה וגבוה ביותר. מתגבר עליו היצר הרע ביותר. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (סכה נ"ב) כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו. וכמו שאמרו עוד שהיצר הרע מניח כל העפויים ואינו מתגרה אלא בישראל ולא עוד אלא שמניח כל ישראל ואינו מתגרה אלא בתלמידי חכמים. כמו שכתוב כי הגדיל לעשות שפוט ידו בגדולים דיקא שזהו בחינת דוד המלך עליו השלום שהיה כל ימיו בסכנה גדולה פני"ל. וכמו שכתוב (תהלים קט"ז) אפפוני חבלי מות ומצרי שאול מצאוני וכו'. (שם סט) טבעתי ביון מצולה ואין מעמד וכו'. הצילני מטיט ואל אטבעה וכו'. וכן כל ספר תהלים שנתיסד מהתפללות שהרבה להתפלל להנצל מהיצר הרע וחילותיו לבל יאבד נפשו חס ושלום. ובדרך זה צריך כל אדם לילך כי אין שום עצה ותקנה להנצל מכל זה כי אם על ידי רבוי תפללות ותחנונים בלי שעור כל ימי חייו כמו דוד המלך עליו השלום פני"ל וכמבאר אצלנו כמה פעמים. (הלכות ברכת השחר הלכה ג אות ד):

אות-ה

על ידי התחזקות ברצונות טובים נמשך עליו פדיון

וזה שאמר התנא (ברכות י"ז) גלוי וידוע לפניך שרצוני לעשות רצונך ומי מעבב שאור שבעסה וכי כי השאור שבעסה הפך הרצון העליון ואי אפשר להמתיקו ולבטלו כי אם על ידי הארת מצח הרצון פני"ל. ועל כן באמת הזהיר אדוננו מורנו ורבונו זכרונו לברכה מאד מאד שיזהר האדם להתגבר עצמו מאד שיהיה לו תמיד רצונות טובים וכסופין חזקים להשם יתברך. כי העקר הוא הרצון וכי וכמבאר בדבריו במקומות רבים אין מספר. ויותר מזה הרבה לדבר עמנו. כי אם האדם הוא כמו שהוא כל זמן שאינו מייאש עצמו ומתגבר ברצונות טובים להשם יתברך ולתורתו וכי, על ידי ידי זה מוסיף פח יותר להצדיקי האמת שעוסקים תמיד להמשיך מצח הרצון שעל ידי זה מעלים משמד לרצון וכי וכנ"ל והבן היטב. וזה בעצמו מה שעסק התנא הנ"ל לדבר לפני השם יתברך גלוי וידוע שרצוני וכי. כי על ידי זה בעצמו שטען זאת לפני השם יתברך על ידי זה המשיך על עצמו רצונות חזקים להשם יתברך ועל ידי בעצמו האיר על עצמו הארת הרצון הנ"ל, לבטל השאור שבעסה המעבב אותו מלעשות רצונו. וכל זה הוא ענין השיחה בינו לבין קונו שהזהיר אדוננו מורנו ורבונו זכרונו לברכה אותנו מאד בלי שעור. כי כל ענין השיחה הזאת הוא בחינת התחזקות הרצון פני"ל, שעל ידי זה נמשך עליו הארת הפדיון העליון הנ"ל.

וצריך להיות חזק בזה מאד מאד בלי שעור וערך ואז סוף כל סוף יזכה בודאי שיהיה נמתק הכל על ידי פח הצדיק שעוסק בפדיון הכולל הנ"ל. ואז יתהפך הכל לטובה כי שם נתתקן הכל. (שם הלכה ה אות כב):

אות-ו

על ידי ההתבודדות בטוהים מכל צר ואויב ומסטין

וזהו הן עם לבדד ישכון. שהם עם קדוש בזה ששוכנים לבדד. שהם מקימים לך עמי בא בחדריך וסגור דלתיהך בעד חבי כמעט רגע עד יעבר זעם (ישעיה כ"ו): שהם מתבודדים בינם לבין קונם ושופכים שיהתם לפניו בכל פעם וחושבים בכל יום על אחריתם וסופם האחרון. ועל ידי זה הם בטוהים מכל צר ואויב ומסטין כי הם מסתירים עצמם בצל כנפיו יתברך תמיד בבחינת (תהלים ל"ב) אתה סתר לי וכי שזהו בחינת וישכון

ישראל בֶּטַח בְּדָד עַיִן יַעֲקֹב וְכוּי' (דְּבָרִים ל"ג) בְּחִינַת כִּי אֲתָה ה' לְבַדֵּד לְבֶטַח
תּוֹשִׁיבֵנִי (תְּהִלִּים ד')

שְׁעַל יְדֵי בְּחִינַת בְּדָד בְּחִינַת הַתְּבוּדוֹת עַל עַל יְדֵי זֶה שׁוֹכֵן יִשְׂרָאֵל בֶּטַח
תְּמִיד. כִּי מִי זֶה עָרַב אֶת לְבוֹ לַגִּשְׁת׃ אֵל הַשֵּׁם יְתַבְּרָךְ שֶׁהֵם מִסְתִּירִים עֲצָמוֹן
אֲצֻלוֹ יְתַבְּרָךְ בְּבְחִינַת (שָׁם צ"א) לֹא תִירָא מִפֶּחַד לֵילָה מִחֵץ יַעוּף יוֹמָם וְכוּי'
וְכוּי' רַק בְּעִינְיָךְ תַּבְּיט שָׁמַיִם מְעוֹנָם וְדִירְתָם וּמִבִּטְחָם אֲצֻלוֹ יְתַבְּרָךְ עַל יְדֵי
הַתְּבוּדוֹתָם שְׁעוֹסְקִים לְסַלֵּק מִחֲשַׁבְתָּם מִכָּל הַהַבְלִים שֶׁל זֶה הָעוֹלָם
וּלְבִטֹל רְצוֹנָם אֲלֵיו יְתַבְּרָךְ. וְזֶהוּ (בְּמִדְבָר כ"ג) וּבַגּוֹיִם לֹא יִתְחַשֵּׁב וְתַרְגוּם
יּוֹנְתָן וִירוּשְׁלָמִי וּבִנְמוֹס עֲמִמִּיא לֹא מִתְעַרְבִין שְׂאֵינָם רוֹדְפִין אַחַר נְמוֹסֵי
הָעַפּוּ"ם וְאַחַר רַבּוֹי כְּלֵי בַיִת וְכַלֵּי כֶּסֶף וְתַכְשֵׁיטִין וְכוּי' וּשְׁאָרֵי דְבָרִים
הַמְרַבִּים הֶבֶל שְׁלֵהֵם. רַק מְסַלְקִים כָּל מִחֲשַׁבוֹתָם מִכָּל זֶה וּמִתְבוּדָדִים
וְשׁוֹפְכִים שִׂיחָם בְּרְצוֹנוֹת טוֹבִים וְכַסּוּפִין חֲזִקִים וְגַעְגּוּעִים נְמַרְצִים אֲלֵיו
יְתַבְּרָךְ.

: (זא)

אות

שם

אות-ז

אֵין לְשַׁעַר מַה שֶׁנַּעֲשֶׂה מִהַתְּבוּדוֹת וּמִכָּל פְּסִיעָה

וְזֶה (שָׁם) מִי מֵנָה עַפְרָה יַעֲקֹב, מִי יוֹכֵל לְמָנוֹת וּלְשַׁעַר יִקְרַת קִדְשׁ כָּל פְּסִיעָה
וּפְסִיעָה שְׂדוֹרְכִים עַל הָעֶפֶר כְּשֶׁהוֹלְכִים לְדְבָרִים שֶׁבַקְדְּשָׁה כָּגוֹן לְבַתֵּי
כְּנִסְיֹת וְלְבַתֵּי מְדַרְשׁוֹת וְלְקַבֵּל פָּנֵי רַבִּים דְּקִדְשָׁה וְלִשְׁפֹךְ שִׂיחָם
בְּהַתְּבוּדוֹת לְפָנֵי ה' יְתַבְּרָךְ, שֶׁמִּכָּל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה שְׂדוֹרְסִים עַל הָעֶפֶר
נַעֲשִׂים תְּקוּנִים וְשַׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעֲלָה שְׂאֵי אַפְשֵׁר לְמָנוֹתָם וּלְשַׁעֲרָם.
וּמִסַּפָּר אֶת רַבַּע יִשְׂרָאֵל (שָׁם) וּפְרָשׁוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבָרַכָּה וְכוּן תַּרְגּוּמוֹ
אוּנְקָלוּס וּיּוֹנְתָן שֶׁנֶּאֱמַר עַל הָאֲרָבַע דְּגָלִים.

וְאֵלוֹ הַד' דְּגָלִים הֵם בְּחִינַת ד' מַחֲנוֹת הַשְּׂכִינָה וְכוּי' שֶׁנִּמְשָׁכִין מְדֵי דְאָחָד
שְׁשָׁם עַקְרָה הַבָּטוּל אֵל רְצוֹן הָאֵין סוּף. וְכֵן זֶה הוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה וְשִׂיחָה
וְהַתְּבוּדוֹת הַנִּיל שֶׁעַקְרָה הַשִּׂיחָה וְהַתְּבוּדוֹת צָרִיךְ לְהִיּוֹת עַד שֶׁיִּבְטֹל אֶת
עֲצָמוֹ, שֶׁיִּבְטֹל כָּל רְצוֹנוֹתָיו לְרְצוֹן ה' יְתַבְּרָךְ. וְזֶהוּ בְּחִינַת מִשְׁפָּט שֶׁנֶּזְכָּר
בְּדְבָרֵינוּ זְכוֹרָנוּ לְבָרַכָּה בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לְשַׁפֵּט אֶת עֲצָמוֹ עַל
כָּל דְּבַר, אִם כְּךָ רְאוּי לּוֹ לְבַלּוֹת יָמָיו וְכוּי'. וּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הֵיכַל הַקִּדְשׁ
בְּסִימָן נ"ט בְּחָלֶק א' שֶׁבְּחִינַת מִשְׁפָּט זֶה הוּא בְּחִינַת רַבּוּעַ, בְּחִינַת חֲשׁוֹן
הַמִּשְׁפָּט שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ רַבּוּעַ יִהְיֶה כְּפוּל, נִמְצָא שֶׁהַמִּשְׁפָּט שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לַחֲשׁוֹב

עם עצמו ולשפט את עצמו שזהו בחינת התבודדות ושיחה בינו לבין קונו הנ"ל הוא בחינת רבוע, ועל שם זה בעצמו נקרא רבוע.

כי עקר ההתבודדות והשיחה צריך להיות בהתחזקות רצונות טובות לה' יתברך עד שיכלל באחדותו יתברך בבחינת ד' דאחד מכל מקום שהוא בבחינת (יחזקאל ל"ז) מארבע הרוחות באי הרוח, שמכל ד' רוחות העולם שנתפזר דעתו לשם, ישוב מכלם לד' דאחד להכלל ברוח ה' שהוא רצונו יתברך כי רוח לשון רצון. כי זה עקר ההתבודדות שצריך להתבודד ולחשב עם עצמו היכן הוא בעולם ולהיכן נתפזר דעתו ומחשבתו ורצונו ולהיכן נשלך ונתעה על ידי מעשיו ומחשבותיו. עד שעל פי רב רואה בעצמו שאין לו מקום ורוח מד' רוחות העולם לברח לשם ולהתחבא שם מפגעי העולם בגשמיות ורוחניות בגוף ונפש וממון ופרנסה בבחינת אנה אלך מרוחך וכו' ובחינת אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי וכמו שכתוב היט ימיו וראה ואין לי מכיר אבד מנוס ממני וכמו שאומרים בסליחות פנינו לימין ואין עוזר לשמאל ואין סומך וכו' וכן הרבה עד שרואה שאין לו מנוס כי אם אליו יתברך לבד בבחינת ממה נסתי ושבתי אליך וכמו שכתוב ומנוס ביום צר לי. ובשביל זה בחינת המשפט הנ"ל שהוא בחינת התבודדות נקרא רבוע. בחינת רבע ישראל. כי זה העוסק בזה באמת הוא מתהפך בדבריו לכל צד מד' רוחות העולם שבהם כלולים כל מה שנעשה בעולם עד שרואה דחקו ועמלו ומרירותו וכו' שאין לו מקום לנוס רק לנוס לה' יתברך להכלל בד' דאחד. כי ה' יתברך נמצא בכל עת לכל קוראיו אפלו אם נתעו כמו שנתעו כי רחמיו אינם כלים לעולם. וזה ומספר את רבע ישראל שאין מי שיוכל למנות ולספר מה שנעשה מבחינת רבע ישראל שהוא משפט והתבודדות הנ"ל, איך הם שבים מכל מקומות שנתעו לשם, לה' יתברך להכלל באחדותו יתברך בד' דאחד על ידי התחזקות הרצון באמת. כי בודאי אי אפשר לשער מה שנעשה בזה. (שם):

אות-ח

מי שחזק ברצון סוף כל סוף יהיה אחריתו טוב.

וכל מי שזוכה להתחזק בזה להיות רצונו חזק תמיד אל האמת ולא ירפה את הרצון הטוב אפלו אם יעבר עליו מה, בודאי סוף כל סוף יהיה אחריתו טוב. שעל זה אמר תמות נפשי מות ישרים הללו ותהי אחריתי כמוהו. כי אמר על עצמו שידע קלקולו וזהמתו העצומה שאין דגמתו כנ"ל, אף על פי כן אמר הלואי והייתי זוכה אפלו אנכי לילך בדרך זה להתחזק מעתה

בְּרִצּוֹנוֹת טוֹבִים וּלְפָרֵשׁ שִׁיחֲתִי בְּכָל יוֹם לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ וְלִשְׁפֹּט אֶת עַצְמִי בְּכָל
עֵת בְּבַחֲינָה הַנִּי"ל, אֲזִי הָיִיתִי זֹכֶה גַם כֵּן לְאַחֲרִית טוֹב בְּבַחֲינַת וַתְּהִי
אַחֲרִיתִי כְּמוֹהוּ.

וְכָל זֶה אָמַר מַחֲמַת הַהֶכְרַח שְׁעָקָם ה' יִתְבָּרַךְ אֶת פִּי לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל
וּלְחַזְקָם בְּרִצּוֹנוֹת טוֹבִים וְהַתְּבוּדָּדוֹת שֶׁיְהִיוּ חֲזָקִים בָּזֶה לְעוֹלָם. וּמִזֶּה אָנוּ
מְבִינִים מָה הָיָה בְּדַעְתּוֹ לְהַפְּךָ לְחֶלֶק עַל כָּל זֶה וּלְרַחֵקָם חֵס וְשְׁלוֹם מִכָּל
זֶה עַל יְדֵי דְבוּרָיו וְלִיצְנוֹת שְׁלוֹ וְכוּי' הָרַעִים, אֲךָ ה' יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו הַפְּדֵה
הַקְּלָלָה לְבָרְכָה עַד שֶׁהֶכְרַח לְבָרְכָם וּלְחַזְקָם בְּהַאֲמַת כְּנִי"ל. (שם):

אות-ט

גַּם כְּשֶׁאִינוּ יָכוֹל לִפְתַּח פִּי כִּלְלֵי יִבְקֵשׁ עַל זֶה בְּעַצְמוֹ

עַיִן מְאֹמֵר רְבוּתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבָרְכָה (סְנֵהֲדָרִין מִי"ד ע"ב) עַל פְּסוּק הַיְעָרָךְ
שׁוּעָדָה לֹא בָצַר (אִיּוֹב ל"ו) כִּמָּה וְכִמָּה צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְאַמֵּץ בְּתַפְלָה
וּבְבִקְשַׁת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ שָׁם לְעוֹלָם יִקְדִּים אָדָם תְּפִלָּה
לְצָרָה וְכוּי'. רִישׁ לְקִישׁ אָמַר כָּל הַמְּאֵמֵץ אֶת עַצְמוֹ בְּתַפְלָה מְלַמֵּטָה אֵין לוֹ
צָרִים מְלַמְעֵלָה. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר לְעוֹלָם יִבְקֵשׁ אָדָם רַחֲמִים שֶׁיְהִיוּ הַכֹּל
מְאֵמְצִים אֶת כַּחוֹ וְאֵל יִהְיֶה לוֹ צָרִים מְלַמְעֵלָה. וְזֶה לְשׁוֹן רַשִׁי"ל, לְעוֹלָם
יִבְקֵשׁ אָדָם רַחֲמִים שֶׁיְהִיוּ הַכֹּל מְאֵמְצִים אֶת כַּחוֹ שֶׁיִּסְיַעוּהוּ מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת
לְבִקְשׁ רַחֲמִים וְכוּי'. וְהַעֲקָר לְעִנְיָנָנוּ הוּא פְּרוּשׁ רַשִׁי"ל הַנִּי"ל, שֶׁעַל זֶה בְּעַצְמוֹ
צְרִיכִין לְבִקְשׁ רַחֲמִים לְעוֹלָם. הֵינּוּ שֶׁלְעוֹלָם צְרִיךְ הָאָדָם לְבִקְשׁ רַחֲמִים
שֶׁיִּוָּכַל לְבִקְשׁ רַחֲמִים. כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר בְּרַשִׁי"ל הַנִּי"ל שֶׁפָּרֵשׁ שֶׁצְרִיךְ הָאָדָם
לְבִקְשׁ רַחֲמִים שֶׁיְהִיָּה הַכֹּל מְאֵמְצִים אֶת כַּחוֹ שֶׁיִּסְיַעוּהוּ מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת
לְבִקְשׁ רַחֲמִים וְכוּי'. וְהֵבִן הֵיטֵב הֵיטֵב עַד כִּמָּה עַד כִּמָּה צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק
בְּבִקְשַׁת רַחֲמִים. כִּי אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא בָּא לְפָרֵשׁ שִׁיחֲתוֹ בֵּינוּ לְבֵין קוֹנֵנוּ וְאִינוּ
יָכוֹל לִפְתַּח פִּי כִּלְלֵי אֵף עַל פִּי כֵּן הוּא צְרִיךְ לְהִתְחַזֵּק לְבִקְשׁ רַחֲמִים עַל זֶה
בְּעַצְמוֹ שֶׁיִּסְיַעוּהוּ מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת לְבִקְשׁ רַחֲמִים וְכוּי' וְכֵן לְעוֹלָם וְהֵבִן הֵיטֵב.
(שם) אֶת (צז):

אות-י

כּוֹנֵן ה' יִתְבַּרַךְ שְׂצוּעַק אֱלֵינוּ "שׁוּבוּ אֵלַי" וְכוּ' הוּא

וְזֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה שְׁנִזְכָּה אֲנַחְנוּ לְשׁוּב אֱלֹו יִתְבַּרַךְ עַל יְדֵי הַהֲתַעֲוֹרוֹת שְׁלָנוּ. כִּי זֶה הַיּוֹפֵחַ בֵּין ה' יִתְבַּרַךְ וּבֵין יִשְׂרָאֵל שֶׁה' יִתְבַּרַךְ צוּעַק אֱלֵינוּ (מִלְאָכִי ג') שׁוּבוּ אֵלַי וְאֲשׁוּבָה אֲלֵיכֶם שְׁאֲנַחְנוּ נְשׁוּב תַּחֲלָה. וְיִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים (אִיכָה ה') הִשְׁיִבְנוּ ה' אֱלֹו וְנִשׁוּבָה וְכוּ' שֶׁהוּא יִשְׁיִבְנוּ אֱלֹו וְכַמוּבָא בְּסִפְרִים.

וְעַל יְדֵי תַּהֲלִים שְׁכּוֹלֵל כָּל מִיט שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה שֶׁהֵם בְּחִינַת מִיט אוֹתִיּוֹת הַשְּׁבִטִים מִיט יְמֵי הַסְּפִיָּרָה. מִיט אוֹתִיּוֹת שְׁבִשְׁמַע וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד עַל יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן הַכֹּל. כִּי תַּהֲלִים נֶאֱמַר עַל יְדֵי דָוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת מְשִׁיחַ שְׁיִזְכָּה לְהַשִּׁיג שְׁעַר הַחַמְשִׁים שְׁכּוֹלֵל הַכֹּל, שֶׁהוּא שְׁכָל נִפְלָא שְׁזוֹכִין עַל יְדֵי זֶה לְהַכְנִיס בְּלֵב יִשְׂרָאֵל שְׁיִצְעֲקוּ תַּמִּיד לְה' יִתְבַּרַךְ שְׁיִשְׁיִבְנוּ אֱלֹו. וְעַל יְדֵי זֶה בְּעֲצֻמוֹ יִהְיֶה נֶחֱשֵׁב לְהַתְּעוֹרוֹת שְׁלָנוּ כְּאֵלוֹ אָנוּ שְׁבִים אֱלֹו מְעַצְמָנוּ. כִּי בְּאֶמֶת כָּל צְעָקוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ שְׂצוּעַק אֱלֵינוּ שׁוּבוּ אֵלַי וְכוּ'. כּוֹנֵן זֶה בְּעֲצֻמוֹ שְׁאֲנַחְנוּ נֶצַּעַק אֱלֹו תַּמִּיד הִשְׁיִבְנוּ ה' אֱלֹו וְכוּ'. נִמְצָא שְׁבָאֶמֶת לְאֶמֶתוֹ אֵין מַחֲלָקֵת וְחִלּוּק כָּלל בֵּין כְּנִסֵּת יִשְׂרָאֵל וּבֵין ה' יִתְבַּרַךְ רַק שְׁאֵין כָּל אֶחָד מִבֵּין כּוֹנֵנֵי הַקְּדוּשָׁה. וְכֹל זֶה מַחֲמַת שְׁלֵא נִתְגַּלָּה עֲדוֹן שְׁעַר הַנִּי. אֲבָל עַל יְדֵי תַּהֲלִים נִמְשָׁךְ הָאֶרֶת שְׁעַר הַנִּי שְׁכּוֹלֵל הַכֹּל מִתַּתָּא לְעֵלָא וּמֵעֵלָא לְתַתָּא עַד שְׁנִזְכָּה לְצַעַק אֱלֹו תַּמִּיד אֵין שְׁיִהְיֶה וְעַל יְדֵי זֶה יִתְתַּקֵּן הַכֹּל וְכַנִּי. (הַלְכוֹת קַרִיאת שְׁמַע הַלְכָה ה' אוֹת י):

אוֹת-יא

עַל יְדֵי אֶמֶירַת תַּהֲלִים וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ עֵקֶר

וְזֶה בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שְׁבָהֶם נֶאֱמַר סִפְר תַּהֲלִים.

כִּי אֵיתָא בְּדַבְרֵי אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוֹרָנוּ לְבָרְכָה בְּסִימָן רַל"ז שְׁעֵקֶר הַהֲתַחֲבְרוֹת עַל יְדֵי נְגִינָה בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית כ"ט) הַפְּעַם יְלֹוה אִישִׁי אֱלֹו הַנֶּאֱמַר כְּשֶׁנוֹלַד לֹוִי שְׁעוֹסְקִין בְּשִׁיר עַל הַדּוֹכָן וְכוּ' עֵין שָׁם. הֵינּוּ כִּי שִׁיר וְנִגּוֹן בְּחִינַת תַּהֲלִים עַל יְדֵי זֶה עֵקֶר הַהֲתַחֲבְרוֹת שֶׁל כְּנִסֵּת יִשְׂרָאֵל עִם דּוֹדָה כִּי עֵקֶר הַרְחוּק חֵס וְשְׁלוֹם הוּא מַחֲמַת הַיּוֹפֵחַ הַנִּי.

שְׁיִשְׂרָאֵל רוֹצִים שֶׁה' יִתְבַּרַךְ יַעֲזֹרֵרם תַּחֲלָה וְיִשְׁיִבֵם אֱלֹו.

וְהוּא יִתְבַרֵךְ רוּצָה שְׁכַנְסַת יִשְׂרָאֵל תִּתְעוֹרֵר תִּחְלָה. אָבֵל עַל יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים שְׁכוּלָל כָּל הָעֶשְׂרָה מִיְיָ נְגִינָה מַעֲלָא לְתַתָּא וּמִתַּתָּא לַעֲלָא בְּבַחֲיַנְת מִזְמוֹר לְדוֹד לְדוֹד מִזְמוֹר.

וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרוֹנָם לְבִרְכָה שְׁלִפְעָמִים אוֹמֵר שִׁירָה וְאַחַר כֵּן שׁוֹרָה עָלָיו רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְלִפְעָמִים לְהַפִּיךְ שְׁשׁוֹרָה עָלָיו רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְאַחַר כֵּן אוֹמֵר שִׁירָה הֵינּוּ כְנִ"ל שְׁמִזְמוּרֵי תְּהִלִּים כָּלוּל מִשְׁנֵי הַבְּחִינּוֹת מֵאַתְעָרוּתָא דְלְתַתָּא קִדְּם וּמֵאַתְעָרוּתָא דְלַעֲלָא קִדְּם כְנִ"ל. עַל כֵּן עַל יְדֵי תְּהִלִּים עִקָּר הַהִתְחַבְּרוּת וְהַהִתְקַרְבוּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְאַבְיֵיהֶם שְׁבַשְׁמִים. מֵאַחַר שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִכְלָלִין יַחַד שְׁנֵי הַהִתְעוֹרְרוֹת. כִּי תְּהִלִּים מְעוֹרֵר לֵב יִשְׂרָאֵל לְהִשְׁתַּוְּקֵק לַה' יִתְבַרֵךְ. וְזֶה נִחְשֵׁב לְהִתְעוֹרְרוּת שְׁלֵנוּ אֲף עַל פִּי שְׁבַאֲמַת הַכֹּל מֵאַתּוּ יִתְבַרֵךְ וְכְנִ"ל. וְזֶה בְּחִינַת תְּכִין לְבָם תִּקְשִׁיב אֲזַנְיָךְ. שֶׁה' יִתְבַרֵךְ בְּעַצְמוֹ מִכִּין לְבַבְנוּ לְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו.

וְאַחַר כֵּן הוּא מִקְשִׁיב אֲזַנְיוֹ לְשִׁמְעַ דְּבוּרֵינוּ כְּאֵלוֹ הֵם יוֹצְאִים מֵאַתְנוּ בְּעַצְמָנוּ. רַק שְׁאֵנוּ מְחַיְבִים עַל כָּל פְּנִים לְהִתְעוֹרֵר לְזֶה בְּעַצְמוֹ לְהִשְׁתַּוְּקֵק וְלְהִתְפַּלֵּל לַה' יִתְבַרֵךְ עַל זֶה שֶׁיִּכְיִן לְבַבְנוּ אֵלָיו. שֶׁזֶהוּ בְּעַצְמוֹ בְּחִינַת הַתְּפִלָּה תְּכִין לְבָם תִּקְשִׁיב אֲזַנְיָךְ. וְכֵן מִתְפַּלֵּל דּוֹד בְּסִפְרֵי תְּהִלִּים הַרְבֵּה עַל זֶה כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (תְּהִלִּים נ"א) אֲדַנִּי שִׁפְתַי תִּפְתַּח וְכוּ'. כִּי תְּהִלִּים הוּא בְּחִינַת הַתְּבוּדוּת וְשִׁיחָה בֵּינּוּ לְבִין קוֹנוֹ שְׁאֲרִיכִין לְהַרְבּוֹת בְּזֶה מְאֹד. כִּי עַל יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים וְשִׁיחָה בֵּינּוּ לְבִין קוֹנוֹ עַל יְדֵי זֶה יְכוּלִין לְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ עַל הַכֹּל וּלְבַקֵּשׁ לַה' יִתְבַרֵךְ עַל זֶה בְּעַצְמוֹ שְׁנוּכַל לְבַקֵּשׁוּ הַשִּׁיבֵנוּ ה' אֱלֹהֵיךְ וְכוּ' בְּאַמַּת. נִמְצָא שֶׁהַכֹּל מֵאַתּוּ יִתְבַרֵךְ וְאַף עַל פִּי כֵן נִחְשֵׁב לְהִתְעוֹרְרוּת שְׁלֵנוּ מֵאַחַר שְׁאֵנוּ מִתְעוֹרְרִים עַל כָּל פְּנִים לְבַקֵּשׁ עַל זֶה וְכְנִ"ל וְהִבֵּן הֵיטֵב. כִּי בּוֹדָאֵי בְּלֵי שׁוּם הַתְּעוֹרְרוֹת כָּלֵל אֵי אֶפְשָׁר לְהִתְקַרֵּב. (שֵׁם אוֹת יא):

אות-יב

ה' יִתְבַרֵךְ מִסְתִּיר פְּנִים מֵאַתְנוּ כִּדֵּי שְׁנִתְעוֹרֵר אֵלָיו

ה' יִתְבַרֵךְ כְּבִיכּוֹל מִסְתִּיר עַצְמוֹ מֵאַתְנוּ כִּדֵּי שְׁנִתְעוֹרֵר מֵעַצְמָנוּ אֵלָיו כִּדֵּי שְׁיִהְיֶה אֲתְעָרוּתָא דְלְתַתָּא שְׁעָקֹר הַבְּרִיאָה הִיְתָה רַק בְּשִׁבִיל זֶה כִּדֵּי שְׁיִהְיֶה אֲתְעָרוּתָא דְלְתַתָּא כִּדֵּי שֶׁלֹּא תֵאכַל הַנֶּשֶׁמָה נִהְמָא דְכְּסוּפָא כִּידּוּעַ. אָבֵל מֵעַצֵּם גְּשָׁמִיוֹת הָעוֹלָם קָשָׁה לָנוּ מְאֹד לְהִתְעוֹרֵר מֵעַצְמָנוּ כְּרָאוּי. כִּי בְּכָל יוֹם יֵצְרוּ שֶׁל אֲדָם מִתְגַּבֵּר עָלָיו וְכוּ' (קְדוּשִׁין ל'): וּמִחֲמַת זֶה הִנּוּ מַה דְּהִנּוּ שְׁנִתְרַחֲקֵנוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ כְּמוֹ שְׁנִתְרַחֲקֵנוּ וְנִחְרַב בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנֵי. וְעַדִּין

מִרְקָד בֵּינָנוּ וְעַל יְדֵי זֶה מִתְאַרְךָ הַגְּלוּת בְּעֹנוּתֵינוּ הַרְבֵּים. וְעַל כֵּן עֵקֶר הַתִּקּוּן עַל יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים בְּכֹנֶנָה שְׁפוּלָל שְׁנֵי הַהֲתַעֲרָרוֹת יַחַד וְכַנִּ"ל.

שְׁעַל יְדֵי זֶה עֵקֶר קִבְּלַת אֲמוּנַת הַיְחִוּד שְׁאַנּוּ מִקְבָּלִין עָלֵינוּ בְּכָל יוֹם שְׁעַל יְדֵי זֶה נִזְכָּה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּלְהִתְחַבֵּר וּלְהַכְלִיל בּוֹ יִתְבָּרַךְ תַּמִּיד מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת שְׁבָעוּלָם עַד שְׁנִזְכָּה לְגֵאֲלָה שְׁלֵמָה עַל יְדֵי מְשִׁיחַ צְדִיקוֹ שְׁיִזְכָּה לְהַשִּׁיג וּלְגְלוּת הַשַּׁעַר הַחֲמֻשִׁים שְׁעַל יְדֵי זֶה הַכֹּל יִלְכוּ בְּדֶרֶךְ זֶה לְעֵסֶק בְּאֲמִירַת תְּהִלִּים וְהַתְּבוּדוֹת הַרְבֵּה הַרְבֵּה עַד שְׁנִזְכָּה לְתִקּוּן הַכֹּל בְּחִסְדּוֹ הַגָּדוֹל יִתְבָּרַךְ: (שם) אֹת (יג):

אות-יג

עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה עַל יְדֵי הַדְּבֹר

כָּל הָאוֹמֵר תְּהִלָּה לְדוֹד שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּכָל יוֹם מִבְּטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶן עוֹלָם הַבָּא... מֵאַחַר שְׁעַל יְדֵי זֶה יִזְכָּה בְּוַדָּאֵי לְתְּשׁוּבָה. כִּי עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה עַל יְדֵי הַדְּבֹר כְּמוֹ שְׁכָתוּב (הוֹשַׁע י"ד) קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֵל ה' כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (יוֹמָא פ"ו) אֵינִי מִבְּקֵשׁ מִכֶּם אֶלָּא דְּבָרִים. וְהוּא בְּחִינַת הַנִּ"ל שְׁעֵקֶר הַתְּשׁוּבָה זוֹכִין עַל יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים שֶׁהוּא כְּלוֹ דְּבוּרִים קְדוּשִׁים שֶׁל צְעָקוֹת וְתַחֲנוּנוֹת וּבִקְשׁוֹת וְשִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ שְׁעַל יְדֵי זֶה זוֹכִין לְתְּשׁוּבָה כַּנִּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת מַעֲלַת הָאֱלֹפָא בֵּיתָא שְׁנֵאֲמַר בּוֹ תְּהִלָּה לְדוֹד. כִּי הָא"ב הֵם כְּלָל כָּל הָעֲשָׂרִים וְשְׁנַיִם אֲתָנוּן שְׁבָהֶם כְּלוּלִים כָּל הַדְּבוּרִים שְׁבָעוּלָם שְׁכָלָם הֵם צְרוּפֵי אוֹתִיּוֹת מֵהָא"ב. וְעֵקֶר כָּל הַפְּגָמִים שֶׁל כָּל הַחֲטָאִים שְׁבָעוּלָם הֵם בְּבַחֲיַנַּת הָעֲשָׂרִים וְשְׁנַיִם אֲתָנוּן שְׁמִמְשִׁיד ח"ו הָאוֹתִיּוֹת שֵׁישׁ בְּאוֹתוֹ הַדְּבָר שְׁעוֹבֵר עָלָיו לְמָקוֹם שְׁמִמְשִׁיד חֵס וְשָׁלוֹם לְהַסְטֵרָא אַחֲרָא וְכוּי רַחֲמָנָא לְצַלָּן. כִּי עֵקֶר הַחִיּוֹת שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים הֵם הָאוֹתִיּוֹת שֵׁישׁ בְּאוֹתוֹ דְּבָר שְׁבוּ נְבִיא כְּמוֹ שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים ל"ג) בְּדָבָר ה' שְׁמִים נַעֲשׂוּ וְכוּי. וְעַל יְדֵי הָעֲבָרָה חֵס וְשָׁלוֹם מִמְשִׁיד אֵלוֹ הָאוֹתִיּוֹת לְמָקוֹם שְׁמִמְשִׁיד רַחֲמָנָא לְצַלָּן. וְעַל כֵּן עֵקֶר הַתִּקּוּן עַל יְדֵי הַדְּבֹר שְׁעַל יְדֵי זֶה חוֹזֵר וּמְצַרֵּף אוֹתִיּוֹת הַדְּבֹר לְטוֹב שְׁעַל יְדֵי זֶה נִתְקַן פְּגָם הָעוֹן שֶׁהָיָה עֵקֶר הַפְּגָם בְּהַדְּבֹר. וְכַמוֹכֵן כָּל זֶה בְּדְבָרֵי אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה בְּכַמְּהָ מְקוֹמוֹת. וְעַל כֵּן עַל יְדֵי תְּהִלָּה לְדוֹד שֵׁישׁ בּוֹ א"ב שֶׁהֵם כְּלָל כָּל הַדְּבוּרִים שְׁבָעוּלָם שְׁכָלָם הֵם צְרוּפֵים שֶׁל הָא"ב. עַל יְדֵי זֶה יְכוּלִין לְתִקּוּן הַכֹּל. כִּי עַל יְדֵי זֶה יִמְשִׁיד עַל עֲצָמוֹ קִדְשָׁה שִׁיקְדֵשׁ הַדְּבֹר מְאֹד שֵׁיאֲמַר תַּמִּיד שִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת הַרְבֵּה עִם הַדְּבֹר שְׁכָלוֹל מֵהָא"ב מְעַשְׂרִים וְשְׁנַיִם אֲתָנוּן וְיִמְשִׁיד עַל עֲצָמוֹ רַחֲמָנוּתוֹ וְטוֹבוֹ יִתְבָּרַךְ כַּנִּזְכָּר בְּזֶה הַמְּזִמּוֹר הַקְּדוּשׁ גְּדֻלַּת הַבוּרָא יִתְבָּרַךְ עַד אֵין חֵקֵר וְרַחֲמֵיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו וְטוֹבוֹ הַרְבֵּה וְחִסְדּוֹ

הגדול וכו'. ושהוא קרוב לכל קוראיו וכו'. וסיים תהלת ה' ידבר פי ויברך
כל בשר שם קדשו לעולם ועד שכל בשר יברך שם קדשו לעולם ועד שעל
ידי זה בודאי יתתקן הכל על ידי שיחפץ כל הצרופים שהם כלל הדבורים
שבעולם יחפץ אותם ויכלל אותם בתוך הא"ב הקדוש שהם דברי
התבודדות ושירות ותשבחות לה' יתברך וכנ"ל. (שם אות יד):

אות-יד

צריכין לבטח בה' ועל ידי זה לא תמנעהו הפרנסה

ובודאי היא עצה גדולה וקלה שהכל יכולין לקיימה. כי יכולין לזכות
לתשובה ולחיי עולם הבא על ידי הדבור לבד.

אך יש על זה מניעה גדולה ועצומה והיא מניעת הפרנסה שכל אדם טרוד
בפרנסתו מאד ועל כן אינו עוסק בשלמות אפלו בעצה קלה הזאת לשוב
לה' יתברך על ידי הדבור הקדוש של העשרים ושתים אותיות שבאלפא
ביתא. אבל באמת גם זה אינו מניעה כלל. כי צריכין להזכיר את עצמו
האמת שאי אפשר בשום אופן להמשיך לעצמו פרנסתו על ידי יגיעתו
וטרחתו. כי זהו כפירה חס ושלום לומר כחי ועצם ידי עשה לי וכו' חס
ושלום רחמנא לאלן. רק צריכין להאמין בה' יתברך כי כל הפרנסה הוא
מאתו יתברך לבד כמו שכתוב (דברים ח') וזכרת את ה' אלקיך כי הוא
הנותן לך כח לעשות חיל וכמו שכתוב במזמור זה עיני כל אליך ישברו
ואתה נותן להם את אכלם בעתו פותח וכו' ומשביע וכו'. וזהו מעלת זה
המזמור דאית בה תרתי יחד שנאמר בא"ב ונזכר בו פרנסה שהיא מאתו
יתברך. ועל כן על ידי זה מבטח לו שהוא בן עולם הבא. כי מי שילך בדרך
זה בודאי יזכה לעולם הבא. כי על ידי זה עקר התשובה וההתקרבות אליו
יתברך מכל מקום שהוא.

דהינו אף על פי שאינו זוכה להתנגע ולטרח בעבודתו יתברך כמו
הצדיקים והכשרים והחסידים שלפנינו שאפלו הקטנים שבהם יגעו
וטרחו מאד מאד בתעניתים רבים ובסגופים קשים ועצומים רבים מאד.
ואם אינו זוכה לזה אף על פי שיודע בגופו שהיה צריך לזה לפי עונותיו
ופגמיו המרבים. ואפלו אם יודע בעצמו שגם עתה עובר עליו מה שעובר
בכל עת וכו'. אף על פי כן אם לא יניח את עצמו לפל לעולם ויחזק את
עצמו לדבר דבורים על כל פנים תמיד לפני ה' יתברך בצעקות ותחנונות
ובקשות הרבה לה' יתברך בודאי סוף כל סוף ישוב לה' יתברך וכנ"ל. אך

שְׁלֵא יִמְנַעְהוּ מִזֶּה הַפְּרָנְסָה רַק יִבְטַח בְּהִי שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ יִפְרִינְסוּ בְּרַחֲמָיו
כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב בְּמִזְמוֹר זֶה כְּנִ"ל.

וְאִפְלוּ אִם הוּא בַּעַל מִשָּׂא וּמִתֵּן אוֹ מְלֹאכָה, אָף עַל פִּי כֵן יִדַע הָאֱמֶת כִּי לֹא
בְּכַח יִגְבֵר אִישׁ. וְאִם יַעֲשֶׂה מֶה שְׂיַעֲשֶׂה אֵינּוּ יָכוֹל לְקַבֵּל פְּרָנְסָתוֹ עַל יָדֵי
יְגִיעָתוֹ וְטִרְחָתוֹ לְבַד כִּי אִם בִּישׁוּעַת ה' וְחִסְדּוֹ. כְּאֲשֶׁר יוֹדַע כָּל אֶחָד בְּעַצְמוֹ
שֶׁעֵקֶר הַפְּרָנְסָה כְּשֶׁהִי יִתְבָּרַךְ מִזְמִין לוֹ אֵיזָה רוּחַ וְכִיּוּצָא. וּמִכָּל שֶׁכֵּן
הַטְּרָדוֹת וְהַדְּאָגוֹת שֶׁאֵינָם מוֹעִילִים כָּלֵל אֲדַרְבָּא מִזִּיקִים הַרְבֵּה לַפְּרָנְסָה.
עַל כֵּן אִפְלוּ הַבַּעַל מִשָּׂא וּמִתֵּן וּמְלֹאכָה יָכוֹל לְמַצֵּא לְנַפְשׁוֹ כְּמֶה שְׁעוֹת בַּיּוֹם
שְׂיַעֲסֵק בָּהֶם בְּאִמְרַת תְּהִלִּים וְהַתְּבוּדוֹת וְכוּי לְקַדֵּשׁ הַדְּבִיר שֶׁל הָא"י
וְעַל יָדֵי זֶה יָשׁוּב בְּיָדָיו לֵה' יִתְבָּרַךְ. נִמְצָא שֶׁעַל יָדֵי הָאֱלֹהִים תִּרְתִּי שֶׁכָּלוּל
הַמִּזְמוֹר מֵהֶם שֶׁהֵם הָא"י שֶׁהוּא כָּלֵל הַדְּבִיר הַקְּדוֹשׁ וְהַזְּכָרִת שֶׁבַח פְּרָנְסָה
שֶׁהוּא מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ עַל יָדֵי זֶה בְּיָדָיו נָשׁוּב לֵה' יִתְבָּרַךְ. וְעַל כֵּן זֹכִינ׳ עַל יָדֵי
מִזְמוֹר זֶה לְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא. מֵאַחַר שֶׁעַל יָדוֹ שָׁבִין לֵה' יִתְבָּרַךְ וְכְנִ"ל.

(שם):

אות-טו

עַל יָדֵי אִמְרַת תְּהִלִּים תְּהִיָּה הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה

כָּלֵל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה שֶׁעֵקֶר הַהִתְרַחֲקוֹת מֵהַתְּשׁוּבָה הוּא מַחֲמַת שְׁצָרִיכִין
שָׂאנוּ נִתְעוֹרֵר לְשׁוּב אֵלָיו וְהַהִתְעוֹרְרוֹת כְּרָאוּי קִשָּׁה מְאֹד. וּבִפְרָט לְמִי
שֶׁכָּבֵר נִתְרַחֵק וְעָשָׂה מֶה שְׂעָשָׂה. וְאָף עַל פִּי כֵן הַכֵּל חֲפָצִים לִירְאָה שְׁמוֹ
יִתְבָּרַךְ אֵד קִשָּׁה וְכַבֵּד לָהֶם לְהַתְעוֹרֵר וְכַלְס רּוּצִים שֶׁהִי יִתְבָּרַךְ יַעוֹרֵר
אוֹתָם וְיַחְזִירָם לְמוֹטֵב. אָבֵל כְּשִׂיּוּדָעִים וּמֵאֲמִינִים בְּהָאֱמֶת שֶׁהִי יִתְבָּרַךְ
בוֹחֵר בְּזֶה בְּעַצְמוֹ שֶׁיְהִיָּה רְצוֹנָנוּ וְחֲפָצָנוּ תְּמִיד לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו. וְשָׂאִין אָנוּ
צְרִיכִין רַק לְקַח דְּבָרִים וְלְשׁוּב אֵלָיו כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (הוֹשַׁע י"ד) קָחוּ עִמָּכֶם
דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֵלָי. וְדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה אֵינִי מְבַקֵּשׁ מִכֶּם אֶלֶּא
דְּבָרִים. וּבְאֱמֶת גַּם הַדְּבָרִים בְּעַצְמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ רַק שָׂאנוּ צְרִיכִין
לְהַשְׁתַּדֵּל לְקַח אוֹתָם עִמָּנוּ וּלְדַבֵּר בָּהֶם לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ. וְזֶהוּ קָחוּ עִמָּכֶם
דְּבָרִים. קָחוּ דִיקָא. הֵינּוּ שֶׁהַדְּבָרִים כְּבָר מוֹכֵנִים מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ וְהִי יִתְבָּרַךְ
מְבַקֵּשׁ שֶׁנִּקַּח אוֹתָם עִמָּנוּ לְשׁוּב אֵלָיו עַל יָדֵי זֶה. וְכְמוֹ שֶׁמְפָרֵשׁ וּמְלַמֵּד
אוֹתָנוּ שֶׁם אֵיךְ נֹאמֵר לְפָנָיו כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב שֶׁם אִמְרוּ אֵלָיו כֹּל תִּשָּׂא עֵוֹן וְכוּי.
וּמִי שֶׁיִּדַע כָּל זֹאת בְּאֱמֶת בְּיָדָיו בְּקָל יָשׁוּב לֵה' יִתְבָּרַךְ מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא
אִפְלוּ אִם יַעֲבֵר עָלָיו מֶה. כִּי תְּמִיד יוֹכֵל לְקַח דְּבָרִים מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ אִם
יִרְצֶה עַד אֲשֶׁר סוּף כָּל סוּף יָשׁוּב אֵלָיו וּיִרְחַמְהוּ. וְזֶהוּ בְּחִינַת גְּדֵל מַעֲלַת

אמירת תהלים שגלה הוא זכרונו לברכה שעל ידי זה בודאי נזכה לתשובה. ועל ידי זה תהיה הגאולה שלמה במהרה בימינו כל זמן שנעסק באמירת תהלים בכונה להשמיע אָזְנוֹ וְלִבּוֹ לְמַה שְּׂאוֹמֵר, בּוֹדַי יָשׁוּב לְהִי תִבְרָךְ.

כי באמת הכל מאתו יתברך ואין ה' יתברך חפץ רק הרצון וההתעוררות וההשתדלות אחר האמת כי בלי שום התעוררות כלל אי אפשר. אבל באמת הכל מאתו יתברך.

שם אות (ח):

אות-טז

על ידי רבוי התבודדות זוכה שיהיה מאכלו בבחינת

מבאר בדבריו זכרונו לברכה שיכולין לזכות על ידי רבוי התבודדות וכסופין לה' יתברך שעל ידי זה עושה נפשות וכו'. ועל ידי זה זוכין שיהיה כל מאכלו בבחינת לחם הפנים. כמבאר בהתורה אית לן בירא בדברא (בסימן ל"א):

(הלכות תפלה הלכה ד אות ו):

אות-יז

מעלת המליצה בשיחה בינו לבין קונו

ענין זה של מעלת המליצה הוא נצרך מאד לכל אדם החפץ חיים אמתיים ונצחיים. הרוצה לגשת אל הקדוש לילך בדרכי ה' לשוב אליו יתברך. אשר העצה הכללית שהוא יסוד כל העצות. הוא ההתבודדות והשיחה בינו לבין קונו כמבאר אצלנו כמה פעמים. דהיינו שירגיל עצמו בכל יום לילך למקום מיוחד להתבודד שם ולפרש שיחתו לפניו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו. ולהרבות בטענות והפצרות ובקשות ופיוסים בלשון שמדברים

בו. (דהינו במדינתנו בלשון אשכנז שאנו מדברים בו): שיעזרהו ה' יתברך ויזכהו לשוב ממעשיו הרעים ולהתקרב אליו יתברך וכו'.

ולענין זה הוא דבר גדול ענין המליצה. דהינו שיגיל עצמו להרחיב שיחתו ולהרבות בטענות ולבקש למצא לעצמו בכל פעם דברי תחנונים ופיוסים חדשים וטענות נאות ודברי התעוררות של רחמים הרבה. כדרך המפצרים. כדרך הבאים לפני מלכים ושופטים להתחנן על נפשם כשיודעים בעצמם שהם חייבים והם באים לפיכך. שאז מגדל מרירות נפשם יוצא מלבם ממילא דברי תחנונים ופיוסים הרבה עד שלפעמים מעוררים לב המלך או השופט עד שמתחיל לבכות עמהם גם כן מגדל הרחמנות וכיוצא בדבורים אלה הרבה. כי לענין שיחה בינו לבין קונו. שהוא עקר התכלית האמת שצריכין לזכות על ידי זה לחיים נצחיים לעולמי עד ולנצח נצחים.

ולהנצל מבאר שחת ומטיט הינו וכו' וכו'. לענין זה צריכין כל מיני דבורים שבעולם תחנונות ובקשות ורצויים ופיוסים והפצרות ורחמנות וחנינה וטענות וכיוצא בזה הרבה. וכל עניני דבורים אלה וכאלה הם כלם כלולים בבחינת מליצה. כי כל זה נמשך בשרשו מבחינת מליצה העליונה שמשם יסד דוד המלך עליו השלום ספר תהלים ברוח קדשו שזכה על ידי רוח קדשו למליצה דקדשה באמת.

עד שזכה שספרו הקדוש ספר תהלים כלול מכל לשונות המליצה הקדושה, ועל כן באמת יש לו כח גדול לעורר לב האדם ולעורר רחמים העליונים כשאומרים אותו בכונת הלב ולקרב את האדם לה' יתברך... ועקר מעלת המליצה הוא בשביל התכלית האמתית לזכות להתקרב על ידה לה' יתברך. ומי שזוכה למליצה כזאת ומבילה ימיו להמליץ דבריו לפני ה' יתברך בתפלה ותחנונים וכו' או להמליץ דבריו לישראל לעוררם לעבודתו יתברך באמת. בודאי אשרי לו אשרי חלקו. ומי שאינו זוכה לזה בשלמות אינו מעקב לעבודתו. כי אין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו. ואינו חפץ מהאדם שיעשה מה שאין ביכולתו. ויכול להתקרב לה' יתברך על ידי שיחתו איך שהוא ואיך שידבר יהיה נחשב בעיני ה' יתברך למליצה יפה ונאה. כי אצל ה' יתברך העקר הוא האמת שיהא פונת לבו באמת. כי אחר פונת הלב הן הן הדברים כמו שכתוב (תהלים קמ"ה) קרוב ה' לכל קראיו לכל אשר יקראהו באמת. ומי שמכוון לבו באמת. אזי אף על פי שאינו מליץ ולא למד דרכי המליצה מעולם. אף על פי כן ממילא נפתח פיו ולבו. ויוכל לדבר דבורים נאים וטענות נכונות לה' יתברך וכו'. שהם נמשכים מבחינת מליצה דקדשה.

אות-יח

רק על ידי תפלה זוכין לשפר כל המדות רעות

כל הפתות רעות הנ"ל (שבמעשה מבעל תפלה) הם בחינת מדות הנפולין פנ"ל. והם בכל אדם ובכל זמן פנראה בחוש את כל המעשה הרע הנעשה תחת השמש על ידי פגם המדות רעות הנ"ל. שהוא בחינת פגם וטעויות ומבוכה של כל הפתות הנ"ל. כי יש בני אדם שלהוטים ביותר אחר הכבוד. ורודפים אחר הכבוד מאד. ואובדים עולמם הנצחי וגם העולם הזה בשביל כבוד מעט שרוצים להשיגו. זה רוצה להתכבד על ידי עשירותו. שיהיה לו שם וכבוד בין נגידים וקצינים וחורי ארץ וכו'. וזה רוצה להתכבד ולהתיקר על ידי תורתו ועבודתו. וחותר כל ימיו שיהיה נתקבל לרב ומנהיג בעיר גדולה וכו'. ויש שמתגבר בהם ביותר מדת הרציחה. כגון רוצחים ממש.

או שאינם רוצחים ממש. רק שיש להם בחינת רציחה שהם בעלי מחלקת ושנאה וקנאה. ורודפים את האדם עד לחייו וכו'. שזהו גם כן בחינת רציחה. שזאת הרציחה שכיחא מאד בעולם רחמנא לצלן. וכן בשאר הפתות. כמובן למעין מאליו. ואפלו באדם אחד נמצאים בחינות מכל הפתות הנ"ל. כי האדם בטבעו יש לו כל המדות רעות קנאה ותאוה וכבוד ושאר תאוות ומדות רעות שכלם נמשכין מבחינת הפתות הרעות הנ"ל. רק שאצל זה האדם מתגבר זאת המדה רעה ביותר. ועל כן נקרא על שם פת זאת. ואצל אדם אחר מתגברת מדה רעה אחרת. על כן נקרא על שם אותה הפת האחרת וכן כלם. ומי שרוצה לבלי להטעות את עצמו ולחשב על התכלית האמתית תכלית הנצחי. אי אפשר לזכות לזה כי אם כשיזכה להיות מהפכת הקדושה של הבעל תפלה הקדוש. שרק הם בחרו בתכלית האמתית והנצחי. שהוא תפלה ושירות ותשבחות לה' יתברך וכו'. ועל ידי התפלה זוכין לשפר כל המדות רעות שיש בכל אדם שנמשכין מכל הפתות הנ"ל. שכלם נתבטלים ונתתקנים על ידי התפלה דיקא פנ"ל. וזהו בחינת תפלה בעשרה פנ"ל. (שם אות יג):

אות-יט

על ידי התפלה וההתבודדות מהפך הירידה

וְזֶהוּ עֵקֶר בְּרֵפֶת מוֹדִים. וְזֶהוּ בְּחִינַת הַכְרִיעָה שֶׁל מוֹדִים. כִּי הַכְרִיעָה
וְהַשְׁתַּחֲוּיָה שֶׁמוֹדִים לֵה' יִתְבָּרַךְ כְּשֶׁנֶּצְוּ לִין מֵהַצָּרָה שֶׁל הַנֶּפֶשׁ שֶׁזֶה עֵקֶר
הַצָּרָה חֵס וְשָׁלוֹם כְּנִי"ל. זֶהוּ בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת הַיְרִידָה שֶׁנִּתְהַפְּכָה לְעֲלִיָּה. כִּי
הַיְרִידָה הוּא בְּחִינַת נְפִילָה בְּחִינַת (תְּהִלִּים ע"ג) כְּמַעַט נְטִיו רְגָלִי. וְהוּא
בְּחִינַת (שֵׁם מ"ד) כִּי שָׁחָה לְעַפְרָן נִפְשָׁנוּ דְּבָקָה לְאַרְצָ בְּטַנְנוּ. וְאִזְ צָרִיכִין
לְהַשְׁתַּטַּח לְפָנֵי ה' יִתְבָּרַךְ בְּכְרִיעָה וּבְהַשְׁתַּחֲוּיָה בְּתַחֲנֵה תִפְלָה בְּקִשָּׁה
בְּבְחִינַת (אֵיכָה ג') יִתֵּן בְּעַפְרָן פִּיהוּ אוֹלֵי יֵשׁ תִּקְוָה. וְאִזְ כְּשֶׁהוּא חֹזֵק בְּזֶה
כְּמַבְאָר אֲצִלְנוּ בְּמִקוֹמוֹת אַחֲרִים בְּאַרְיִכוֹת. אִזִּי זוֹכָה שְׁיִתְהַפֵּף הַיְרִידָה
לְעֲלִיָּה גְדוֹלָה. (הַלְכוֹת נְשִׂאֵת כַּפִּים הַלְכָה ד אֹת ח):

אות-כ

מעלת הודוי

וְזֶהוּ בְּחִינַת הַיְרִידָה שֶׁצָּרִיכִין לְהַזְכִּיר הַחֲטָאִים וְהַעֲוֹנוֹת הַגְּמוּרִים בְּפֶה מְלֹא
וְלְהַזְכִּיר בְּפִרוֹשׁ דְּבָרִים מְגִנִּים כְּאֵלֶּה.

אָבֵל זֶהוּ כָּל תִּקְוָנוּ. כִּי מֵאַחַר שֶׁמִּתְוַדֶּה וְאוֹמֵר חֲטָאתִי הָרִי הוּא מוֹדֶה שְׁיֵשׁ
בּוֹרָא יְחִיד קַדְמוֹן נִמְצָא הַמְּחִיב יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וּמוֹדֶה בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אָמַת
שֶׁהַבּוֹרָא הַיְחִיד קַדְמוֹן הַזֶּהִירָנוּ עַל יְדֵי מֹשֶׁה לְבָלִי לְעִשׂוֹת אֵלֶּה הַחֲטָאִים
רַק שְׁיִצְרוּ הַתְּגַבֵּר עָלָיו וְכוּ' וּמוֹדֶה שֶׁחֲטָא וְעִנַּת בְּזֶה. כִּי בּוֹדָאֵי הָיָה לוֹ כַח
לְהַתְּגַבֵּר נִגְדוּ וְכוּ', אִךְ אֵף עַל פִּי כֵּן מֵאַחַר שֶׁמִּתְוַדֶּה עַל הַחֲטָאִים וּמִבְּקֵשׁ
תְּשׁוּבָה וּמְחִילָה, הָרִי הוּא מְחַפֵּשׁ וּמִבְּקֵשׁ עֲדִין אֵינָה וְכוּ' כְּנִי"ל וְעַל יְדֵי זֶה
עֵקֶר עֲלִיתוֹ כְּנִי"ל:

כַּח נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל גְּדוֹל מְאֹד וּבְפִרְט גְּדוֹל הַכַּח שֶׁל הַצְּדִיקִים הַעוֹסְקִים
בְּתִקְוָנָם. עַל כֵּן אֲפֵלוּ אַחַר כָּל הַחֲטָאִים וְהַעֲוֹנוֹת הַגְּמוּרִים חֵס וְשָׁלוֹם עֲדִין
הַנְּשִׁמָּה מְזַכֶּרֶת עֲצָמָה בְּהֶאֱמַת וּמְרַגְּשֶׁת כְּאֵבָה הַעֲצוּם שֶׁל עוֹנוֹתֶיהָ. עַד
שֶׁמִּבְּקֵשׁ עֲדִין תְּשׁוּבָה וּמְחִילָה וְכָל זְמַן שֶׁמִּבְּקֵשׁ עֲדִין יֵשׁ לוֹ תִּקְוָה יְהִי
אִיךְ שְׁיִהְיֶה (הַלְכוֹת נְפִילַת אַפִּים הַלְכָה וְאוֹת דה):

אות-כא

העקר הוא מבטן שאול שונעתי

גם מבטן שאול ממש צריכים לצעק אל ה' כמו ששמעתי מפיו הקדוש
שאמר בזה הלשון שהעקר הוא מבטן שאול שונעתי וזה בחינת לקיחת
שרה לבית פרעה שנסמך לזה.

שהכל בבחינה הנ"ל שהצדקת הכרחה לירד למקום טמא ומטנף כזה כדי
שבעצם כחה תבקש ותחפש גם שם את ה' יתברך ועל ידי זה תעלה עם
אברהם בעליה גדולה בבחינת (בראשית י"ג) ויעל אברם ממצרים. ועל
ידי זה הכינה הצלה וישועה גדולה לישראל בגלות מצרים שעל ידי זה לא
יכלה טמאת מצרים לשלט בהם ויצאו משם על ידי עשר מכות שהכה את
פרעה ומצרים שכל זה היה על ידי וינגע ה' את פרעה ואת ביתו כשלקח
את שרה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כי על ידי זה המשיכה דרך
הנ"ל לישראל שבכל מקום שיהיה בגלות אפלו במקומות המטנפים מאד
גם שם יבקשו ויחפשו בבחינת אי"ה וכו' כנ"ל ועל ידי זה יעלו משם כנ"ל.
וזהו גם כן בחינת לקיחת אסתר לבית אחשוורוש שאז צעקה אלי אלי
למה עזבתני כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מגלה ט"ו): ועל ידי זה
היה מפלת המן עמלק שהוא תקף זהמת הסטרא אחרא הכל בבחינה
הנ"ל כדי להורות לישראל שגם במקומות המטנפים יצעקו אל ה' ויחפשו
ויבקשו אותו. וכמו שעשו אז מרדכי ואסתר שפנסו את כל היהודים לזעק
הרבה לה'. וכן צריכים בכל דור ודור בכלליות ישראל ובפרטיות כל אחד
ואחד לבקש תמיד את ה' יתברך בכל מקום שהוא ולזעק בכל עת לה'
יתברך בבחינת מבטן שאול שונעתי. ואל יתיאש מן הצעקה והבקשה
לעולם עד ישקיף וירא ה' משמים. (שם אות חט):

אות-כב

צריך להתחיל בכל פעם מחדש

צריך האדם לסלק מדעתו בכל יום ובכל פעם כל מה שעבר עליו עד אותו
היום ואותו השעה, ולא יעלה אצלו בחשבון כלל כאלו לא התחיל עדין
מעולם כלל. כי אם תשפיל ותבין בענין הירידות והנפילות שעוברין על כל
אחד, עקר נפילתו בדעתו של כל אחד הוא מחמת שנדמה לו בדעתו שכבר
נסה את עצמו והתחיל קצת בעבודת ה' ונפל מזה ואחר כך התחזק
להתחיל עוד ונפל עוד הפעם וכן היה כמה פעמים. על כן מסיתו הבעל
דבר לניאש את עצמו חס ושלום לגמרי ואומר לו בלבו הלא אתה רואה כי
אפס תקוה וכו', כידוע כל זה למי שעוסק בלמוד הקדוש הזה של

התקרבות בני הנעורים לעבודת ה' יתברך. אבל מי שזוכה להתחבר לחברים פשרים ואמתים תמיד עד שיזכה לקבל ולקבע בלבם עצה הקדושה הנ"ל לשפח בכל פעם כל מה שעבר עליו, אף על פי שכבר התחיל אלפים ורבות פעמים בלי מספר, רק עתה יתחיל מחדש להכין ולהזמין את עצמו בכל מה שיוכל הן לצעק אל ה' מעמק הלב כמו שצריך עתה באותה שעה, הן להתחיל ללמד ולהתפלל ולעסק במצוות, הן לשמח את נפשו במה שלא עשני גוי וכו', והבדילנו מן התועים וכו', ולהפך היגון ואנחה לשמחה וכו' על ידי כל זה ישאר קיים בקיום התורה תמיד. (הלכות קריאת התורה הלכה ו אות כה):

אות-כג

עקר העצה לקדשת המחשבה הוא לצעק הרבה לה'

כל בלבולי המחשבות רעות הם בחינת עקמימיות ועמקות דסטרוא אחרא רחמנא לצלן... על כן עקר העצה הוא פשיטות ותמימות שירגיל עצמו לבלי לילך עם חכמות ולבלי לחשב שום מחשבות יתרות רק יפשיט מחשבתו בתכלית הפשיטות והתמימות, ואל ירבה לחשב בשום דבר בפרט בענין תאוה הרעה הזאת שיש בני אדם שיש להם חקירות ועיונים ורעיונים רעים מאד בענין המאוס הזה. כי נדבק רוח שטות ושגעון ממש במחשבתם עד שחושבים מה שחושבים כאשר הם יודעים בעצמם רחמנא לצלן ובאים על ידי זה למה שבאים רחמנא לצלן. ולהנצל מזה הוא רק על ידי דרכי התמימות והפשיטות של הצדיק האמת. כי רבוי המחשבות אפלו לבחינת השולל דהינו כדי לבטל התאוה הזאת הוא גם כן גורם התגברות התאוה כמו שכתוב בספר הא"ב אל תכנס עם פתוייך בטוען ונטען וכו' ואי אפשר לבאר כל זה בכתב. אך העקר העצה הוא בחינת תמימות ופשיטות גדול ולצעק הרבה לה' יתברך. כי בודאי מי שכבר נתפס בזה כל אחד כפי בחינתו צריך שלא ליאש את עצמו כלל רק לצעק בכל פעם לה' יתברך מכל מקום שהוא ולתפס מחשבתו בכל עת להשיבה מהעמקות דסטרוא אחרא אל מקום הישר לבחינת תמימות ופשיטות של הצדיק האמת.

וזה עקר התשובה בחינת שובו לאשר העמיקו סרה בני ישראל (ישעיה ל"א) וכתוב ושחטה שטים העמיקו (הושע ה') וכו' וכתוב העמיקו שחתו (שם ט') וכתוב באתי במעמקי מים (תהלים ס"ט) וכו'. ומי שאינו שב בתשובה חס ושלום עליו נאמר (שם פ"ד) עוברי בעמק הבכא וכו'. על כן צריכין להשתדל למלט נפשו מני שחת ולברח לצדיקי אמת ולהתמימים

והישרים הנלוים אליהם כדי שיוכלו להתגבר לצאת ולברח מהעמקות דסטרא אחרא להמשיך עצמו לדרכי התמימות והפשיטות פני"ל שעל ידי זה זוכין לקדש מחשבתו שזהו עקר קדשת ראש השנה פני"ל. וזה כל צעקתנו בראש השנה כדי לזכות לקדש המחשבה פני"ל. וזהו שצועקין בראש השנה ממעמקים קראתיך ה' ממעמקים דיקא. כי מכל מיני עמקים צריכין רק לצעק ולקרא לה' כדי לזכות לדרכי הפשיטות והתמימות שעל ידי זה עקר קדשת המחשבה פני"ל. כי יש עשרה עמקים עמק טוב ועמק רע וכו' (כמובא בספר יצירה) ואפלו מעמק טוב צריכין לצעק לה'. כי אפלו מחשבות טובות אסור להעמיק בהם יותר מדאי כידוע שלא יצא חוץ מן הגבול חס ושלום. ואפלו מי שזוכה למחשבות טובות ולהעמיק בהם כראוי אף על פי כן צריך בכל פעם לקרא מהם אל ה' שיוציא אותו ה' יתברך מהם וינעלהו למעלה ומדרגה גבוה יותר. וזה אי אפשר כי אם על ידי תמימות ופשיטות שמסלק דעתו בכל עת פאלו אינו יודע כלל לא, שעל ידי זה זוכה בכל פעם למדרגה יותר גבוה על ידי שצועק בכל פעם לה' יתברך בפשיטות ובתמימות פאלו לא ידע מעולם כלל. כמבאר ומובן כל זה בשיחותיו הקדושים של אדוננו מורנו ורבונו זכרונו לברכה מכל שכן וכל שכן מי שאין ידיעתו בתכלית השלמות מכל שכן וכל שכן מי שמתגבר עליו עמק רע חס ושלום פני"ל, כמה וכמה הוא צריך לצעק ממעמקים בחינת ממעמקים קראתיך ה' כדי שיוזכה לבטל העמקות הרע דסטרא אחרא שנפל לתוכו בחינת ושחטה שטים העמיקו וכו' פני"ל. שזהו בחינת (יונה ב') מבטן שאול שועתי הנאמר שם בסוף התורה הנ"ל.

שזהו בחינת (איכה ג') צפו מים על ראשי אמרתי נגזרתי קראתי שמך ה' מבור תחתיות. ועל ידי זה זוכה להמשיך על עצמו דרכי התמימות והפשיטות של הצדיק האמת שעל ידי זה עקר התקון לזכות לכל טוב אמן. (הלכות בית הכנסת הלכה ה אות כד):

אות-כד

על ידי הצעקה אל ה' מעמק הלב יכול לשוב אף על

באמת לאמתו אין שום דבר שיעמד בפני התשובה, ואף על פי שכתוב כל באיה לא ישובו וכו' ואיתא בזהר שאין מועיל תשובה על פגם טפי המח אף על פי כן באמת מועיל תשובה וכמובא בכל ספרי מוסר, וכמו ששמעתי מפי רבנו זכרונו לברכה בפרוש, רק מחמת שפגם כל כך על פן הוא צריך להתנסות ולהצטרף ולעמד בנסיון הזה של התרחקות הזאת, דהינו

שִׁירְחִיקוּ אוֹתוֹ כֹּל כֶּךָ בְּכֹל מִיַּיִ הַתְּרַחֲקוֹת, דְּהִינּוּ שְׁכוֹתְבִין עָלָיו שְׂאִין מוֹעִיל תְּשׁוּבָה וְכוּ'.

וְכִשְׁהוּא פְּתִי וְסָכֵל וְאִינוּ מְרַחֵם עַל עֲצָמוֹ שְׁלֵא לְאָבֵד אֶת עוֹלָמוֹ חֵס וְשְׁלוֹם, אֲזִי מוֹצֵא פְּטוֹר לְעֲצָמוֹ לְהַתְּרַחֵק מִן הַתְּשׁוּבָה מֵאַחַר שְׁכָבֵר נִכְתָּב עָלָיו שְׂאִין מוֹעִיל לוֹ תְּשׁוּבָה חֵס וְשְׁלוֹם, אָבֵל מִי שְׁחֹשֵׁב בְּאֵמֶת עַל הַתְּכַלִּית שְׁלוֹ וַיֵּשׁ לוֹ רַחֲמָנוּת עַל עֲצָמוֹ, אֲזִי אָף עַל פִּי שְׁרוּאָה כֹּל מִיַּיִ הַתְּרַחֲקוֹת שְׁבַעֲוֹלָם וְאָף עַל פִּי שְׁכַתוּב עָלָיו שְׂאִין מוֹעִיל לוֹ תְּשׁוּבָה אָף עַל פִּי כֹן אִין מְסַתְּכֵל עַל זֶה כֻּלָּל, אֲדַרְבָּא יֵשׁ לוֹ רַחֲמָנוּת יוֹתֵר עַל עֲצָמוֹ כִּי אָף עַל פִּי כֹן מָה יֵהֵא בְּסוֹפּוֹ וּמָה יַעֲשֶׂה לְיוֹם פְּקֻדָּה, וּמִי שְׂאִינוּ רוּצָה לְהַטְעוֹת אֶת עֲצָמוֹ שְׁלֵא לְאָבֵד אֶת עוֹלָמוֹ חֵס וְשְׁלוֹם, כֹּל מָה שְׂמוֹצֵא וְרוּאָה שְׁמְרַחֲקִין אוֹתוֹ יוֹתֵר, הוּא מְרַחֵם עַל עֲצָמוֹ יוֹתֵר, וְצוּעֵק אֶל ה' יוֹתֵר וְיוֹתֵר מֵעֲמָקָא דְלִבָּא, עַד יִשְׁקִיף וַיֵּרָא ה' מִשְׁמַיִם, כִּי בְּאֵמֶת ה' יִתְבַּרֵּךְ חֲפָץ חֶסֶד הוּא, וְאִין שׁוּם דְּבַר שְׁיַעֲמַד בְּפָנֵי הַתְּשׁוּבָה וְכִמוֹ שְׂמַצִּינוּ כְּבָר בְּכַמָּה וְכַמָּה רְשָׁעִים גְּדוֹלִים שְׂפָגְמוּ בְּטַפֵּי הַמַּחַ וְכִפְרוּ בְּעֵקֶר וְאָף עַל פִּי כֹן נִתְקַבְּלוּ בַתְּשׁוּבָה, וְאֲזִי כְּשִׁזְכָּה לְעַמֵּד בְּנִסְיוֹן הַזֶּה וְשָׁב בַתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה אָף עַל פִּי שְׁנַדְמָה לוֹ שְׁמְרַחֲקִין אוֹתוֹ כְּנ"ל, אֲזִי ה' יִתְבַּרֵּךְ מְרַחֵם עָלָיו וְנִתְקַרַב עַל יְדֵי זֶה דִּיקָא עַל יְדֵי שְׂעַמַד בְּנִסְיוֹן זֶה שֶׁל הַתְּרַחֲקוֹת כְּנ"ל וְהִבֵּן. (הַלְכוֹת תְּפִלִּין הַלְכָה ג אוֹת

אות-כה

עֵקֶר הַהִתְחַזְקוֹת עַל יְדֵי הַרְצוֹן

עֵקֶר הַהִתְחַזְקוֹת הוּא עַל יְדֵי הַרְצוֹן שְׂאִיךְ שְׁעוּבָר עָלָיו בְּכֹל עֵת אִיךְ שְׁהוּא אִיךְ שְׁהוּא עַל כֹּל פְּנִים יַחֲזֵק אֶת עֲצָמוֹ בְּרָצוֹן חֲזָק מְאֹד לֵה' יִתְבַּרֵּךְ וְעַל כֹּל פְּנִים יְכֻסֵּף וַיִּשְׁתַּוְּקֵק לְשׁוּב לֵה' יִתְבַּרֵּךְ מְכַל מְקוֹם שְׁהוּא כִּי סוּף כֹּל סוּף מָה יִשְׂאֵר מִמֶּנּוּ. וּבְפֻרְט שְׁכָבֵר גְּלוּ לָנוּ הַצְּדִיקִים אֲמִתִּיִם שְׁהַרְצוֹן הַטּוֹב בְּעֲצָמוֹ יִקָּר וְחֻשׁוּב מְאֹד מְאֹד וְזֶה בְּחִינַת עֵקֶר הַתְּכַלִּית הָאֲחֵרוֹן בְּחִינַת מָה רַב טוֹבָךְ וְכוּ'. עַל כֵּן צָרִיךְ לְהַתְּחַזֵּק תְּמִיד בְּכֹל עֵת בְּרָצוֹן חֲזָק לֵה' יִתְבַּרֵּךְ מְכַל מְקוֹם שְׁהוּא שְׁעַל יְדֵי זֶה יִתְעוֹרֵר וַיִּתְגַּבֵּר לְהַתְּפַלֵּל תְּמִיד לֵה' יִתְבַּרֵּךְ וּלְהַרְבּוֹת בְּאֲמִירַת תְּהִלִּים וּתְחִנוּת וּבִקְשׁוֹת רַבּוֹת שְׁיַחֲמַל עָלָיו ה' יִתְבַּרֵּךְ וַיִּמְשִׁיךְ עָלָיו הַרְחָמָנוּת הָאֲמִתִּי שֶׁל הַמְּנַהֵיג הָאֲמִתִּי שְׁהוּא בְּחִינַת כִּי מְרַחֵם יִנְהַגֵּם. עַד שְׁיִזְכָּה לְצִאת מֵהַרוּחַ שְׁטוּת וְכוּ' וּבְפֻרְט לְהַרְבּוֹת בְּהַתְּבַדְּדוֹת שְׁהוּא שִׁיחָה וּתְפִלָּה בֵּינוּ לְבִין קוֹנוֹ עַד שְׁיִשְׁפֹּךְ לְבוֹ כְּפִיִם נִכַח פְּנֵי ה' עַד יִשְׁקִיף וַיֵּרָא ה' מִשְׁמַיִם וַיֹּאִיר עָלָיו הַדְּעַת הַקְּדוּשׁ לְבִטֵּל הַרוּחַ שְׁטוּת עַד שְׁיִצֵּא וַיִּשׁוּב מְכַל הַעֲוֹנוֹת וַיִּזְכָּה לְהַתְּקַרַב לֵה' יִתְבַּרֵּךְ בְּאֵמֶת. כִּי

תַּפְּלָה זוּ בְּחִינַת יִרְאָה בְּחִינַת מַה הַנִּי"ל בְּחִינַת מִי"ה ה' אֶלְקִיךָ שׁוֹאֵל מֵעַמּוּד
כִּי אִם לְיִרְאָה. שֶׁהוּא בְּחִינַת תַּפְּלָה בְּחִינַת יִרְאָת ה' הִיא תִּתְהַלֵּל.

וְכַמוּבָא שָׁם פְּסוּק זֶה לְעִנְיֵן הָאֵרֶת הָרָצוֹן הַנִּי"ל עֵינ שָׁם :

(הַלְכוֹת נְטִילַת יָדִים הַלְכָה ו אֹת

אות-כו

בְּזֹאת שְׁאַחַת שְׁאַלְתִּי מֵאֵת ה' וְכו' בְּזֹאת אָנִי

וְזֶה אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לְבִי אִם תִּקּוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אָנִי
בוֹטַח אַחַת שְׁאַלְתִּי מֵאֵת ה' אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ וְכו'. הִינּוּ כִּי מִבְּאֵר לְעִיל שְׁעָר
הַהֲתַגְבְּרוֹת בְּמִלְחָמָה שֶׁל זֶה הָעוֹלָם הוּא עַל יְדֵי הָרַמְזִים שֶׁהֵם בְּחִינַת
הָאֵרֶת הָרָצוֹן כִּי אֵף עַל פִּי כֹן אָנִי רוֹצֶה הָאֵמֶת וְכו'. וְכַמּוּבָר מִזֶּה בְּדַבְּרֵינוּ
כְּמָה פְּעָמִים. וְזֶה מִבְּאֵר בְּסִמְיֻכוֹת הַפְּסוּקִים הַנִּי"ל שְׁאָמַר דָּוִד אִם תַּחֲנֶה
עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לְבִי אִם תִּקּוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אָנִי בוֹטַח. וּמִפְּרֹשׁ
וְהוֹלֵךְ מֵהוּ זֹאת שֶׁהוּא בוֹטַח בּו שֶׁהוּא מֵה שְׁאַחַת שְׁאַלְתִּי מֵאֵת ה' אוֹתָהּ
אֲבַקֵּשׁ שְׁבִתִּי בְּבֵית ה' כָּל יְמֵי חַיֵּי וְכו'. שְׁאֲזָכָה לְשִׁבְתִּי בְּבֵית ה' לְחֻזוֹת בְּנַעַם
ה' וְכו' שֶׁהוּא רָצוֹן דְּקִדְשָׁה וּמֵאַחַר שֶׁכָּל רָצוֹנִי רַק לְזֶה וְכָל שְׁאַלְתִּי
וּבִקְשָׁתִי כָּל יְמֵי חַיֵּי הוּא רַק זֹאת. בְּזֹאת אָנִי בוֹטַח בְּכָל הַמִּלְחָמוֹת שֶׁקָּמִים
עָלַי וּבְכָל הַמַּחֲנוֹת הַחוּגִים עָלַי וּמִקִּיפִים וּמִסַּבִּיבִים אוֹתִי מְכָל צַד וּפְנֵה
וּמִצְדֵי צְדָדִים שְׁאֵף עַל פִּי כֹן לֹא אֶתְיָרָא מֵהֶם. כִּי אָנִי בוֹטַח בְּזֹאת. שֶׁהוּא
אַחַת שְׁאַלְתִּי וְכו' שֶׁהוּא הַתַּגְבְּרוֹת הָרָצוֹן דְּקִדְשָׁה שְׁאָנִי מֵתַגְבֵּר בְּכָל עֵת.
שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִסְעֵנִי ה' יִתְבָּרַךְ לְנִצְחָם וּלְשִׁבְרָם. כִּי עָקַר הַהֲתַגְבְּרוֹת
בְּמִלְחָמָה הוּא עַל יְדֵי הָרָצוֹן דְּקִדְשָׁה וְכַנִּי"ל. (שָׁם אוֹת נה):

אות-כז

צָרִיךְ לְהַתְגַּבֵּר לְחֹטֵף כָּל מַה שְׁיֻכַּל

עקר ההתחזקות על ידי שמאמינים בהדעת הקדוש הנ"ל שמלא כל הארץ
כבודו וכו'. אבל תכף כשבאין עליו קשיות ואפלו כשקשה לו על עצמו על
שאף על פי כן הוא פגום כל כך ורחוק כל כך מקדשת התורה אזי תכף
צריך לברח מפל אלו הקשיות ולשתק במחשבתו ולקיים סיג לחכמה
שתיקה.

רק להתגבר בכל פעם לחטף איזה נקודות טובות כל מה שיוכל תורה
ומצות ובפרט תפלה ותחנונים ושיחה לפני קונו ולבלי להסתפל על כל מה
שעובר עליו. כי צריך להיות עקשן גדול בעבודת ה' כי אין יודעין כלל.
רק לקיים כמו שצונו רבנו זכרוננו לברכה שאין שום יאוש בעולם כלל. כי
לגדלתו אין חקר וכו'. וכמו שדברנו מזה כבר בכמה מקומות. הפך בהם
והפך בהם וכו'. כי הם חייף לנצח. (שם אות ס):

אות-כח

הצדיקים מכניסים בישראל לצעק בכל פעם אל ה'

וזה בחינת הנוגין הפוכין שבקפיטיל ק"ז בתהלים במזמור הודו. שמדבר
מכל הגליות שנפלו כנסת ישראל בהם שתקונום על ידי בחינת הנוגין של
משית. שהם בחינת הצדיקי אמת שבכל דור שמכניסין בישראל. לצעק
בכל פעם לה' ולהודות לו ותברך על חסדיו ונפלאותיו שעושה עמנו בכל
עת בתוך עמק מרירות הצרות בגוף ונפש וממון וכו'.

וכן לצעק ולחזר ולצעק בחינת ויצעקו ויצעקו וכו'.

כמובא בזה הרבה בדברינו. (שם אות ס):

אות-כט

עקר החנוף לעבודת ה' הוא על ידי התבודדות

עקר החנוך של כל אדם בעבודת ה' הוא על ידי בחינה הנ"ל במאמר הנ"ל. (תורה ל"ד) הינו על ידי אור הנקדה הנ"ל. דהינו שמקבל מאור הנקדה של הצדיק. ואחר כך מקבל כל אחד מחברו וכו' כנ"ל. ואחר כך מנה ובה על ידי שמדבר בינו לבין קונו ועל ידי זה מאיר הנקדה. ועל ידי זה מקשר את הלב לה' יתברך ונתבטליון כל החרפות והשבירות דהינו אהבות רעות וכו'. ועולה מחל לקדש. נמצא שעקר החנוך לכנס אל הקדשה הוא על ידי הנקדה הנ"ל הינו על ידי התבודדות ושיחה בינו לבין קונו שעל ידי זה דיקא מאירה הנקדה כנ"ל. (הלכות ברפת המזון הלכה ג אות יג):

אות-ל

על ידי תפלה ותחנונים מוצא אבדותיו

הכלל שהאדם צריך להשתדל כל ימיו לבקש ולחפש מאד מאד אחר אבדותיו. כי זה עקר התשובה וכנ"ל. ואם יבקש ויחפש היטב בודאי ימצא כנ"ל ואפלו בעת שאינו זוכה למצא עדין, אף על פי כן על ידי כל יגיעה וחפוש כבר מצא הרבה. כי אין שום יגיעה ובקשה נאבד כלל ובודאי מצא מה שמצא על ידי כל דבור ודבור ועל ידי כל יגיעה וחפוש כי לית רעותא טבא דאתאבד.

וכל אחד כפי מה שיהיה לו חלק יותר בהבקשה והחפוש אשרי לו ולפום צערא אגרא. שכל אחד כפי מה שהתנגע והצטער את עצמו יותר על האבדות והשתדל לבקשם ולחפשם בתפלה ותחנונים ובגעגועים והשתוקקות והתקרבות לצדיקים וכשרים אמתיים וסבל בזיונות ושפיכות דמים הרבה על ידי זה. וכמו כן יזכה ביותר שיחזירו לו אבדותיו בשלום.

והכל בכח הצדיק הגדול שמחפש תמיד אחר כל האבדות ומחזק לב כל אחד לבל יתיאשו עצמן בשום אפן מלבקש ולחפש אחר האבדות בתפלה ובתחנונים וכו'. ולהתגעגע מאד אחריהם ולצפות לישועה תמיד שעל ידי זה יזכו שעל ידם ימצאו כל האבדות של כל העולם במהרה בימינו אמן:

(הלכות ברפת הפרות הלכה ה אות א דג):

אות-לא

על ידי התבודדות זוכה לשמחה

מחמת התגברות הגלות שעקרו גלות הנפש שהעקר על ידי התגברות העצבות הנ"ל שמשם כל הצרות רחמנא לצלן על כן צריכין לצעק בכל יום הרבה ועקר קול הצעקה הוא לזכות לצאת מהעצבות מיגון לשמחה פנ"ל שזהו ויצעקו וכו'. וישמחו כי ישתקו וכו' שנאמר במזמור הודו הנ"ל. כי צריכין לצעק הרבה כדי לזכות לשמחה שהוא העקר... ועל כן צריכין בכל יום ויום התבודדות ושיחה וצעקות הרבה וכו'. והעקר להתגבר בכל יום ובכל עת בשמחה וכו'.

וכמו שכתוב הרבה בדברינו בזה וכמבאר במקומו בסימן כ"ה בלקוטי תנינא ובמקום אחר מעלת ההתבודדות וסיים ושאָר כָּל הַיּוֹם יִהְיֶה בְּשִׂמְחָה הֵינּוּ פְּנִי"ל. (הלכות הודאה הלכה ו אות כד):

אות-לב

צריכין לבבות ולפרש שיחתו איזה שעה ביום ושאר כל

באמת עתה בגלות שנחרב הבית המקדש קשה מאד לשמח כי אם בכח הצדיקים שיש להם דעת גדול ונפלא שנחשב כבנין בית המקדש כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כל מי שיש בו דעה וכו'. שהם ממשיכים עלינו שמחה בו ותברך כדי שנוכל להתקיים בגלות המור הזה.

ועל כן קראה לו אמו בן אוני. כי רחל מתה אז ונקברה בפרשת דרכים כדי שיוכלו ישראל לבבות על קברה בעת החרבן כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל כן מחמת שרחל אמנו ראתה גדל החרבן שיהיה קדם שנזכה לקץ האחרון. על כן קראה שמו בן אוני. על שם גדל האנינות והבכיה שצריכין בכל לילה לבבות על חרבן בית המקדש. וכן צריך כל אחד לצעק ולבבות הרבה בכל יום על פגמיו שמעבבין בנין בית המקדש שזה בחינת קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וכו'. אבל אביו קרא לו בנימין על שם ארץ ישראל כי יעקב קרא אותו בן ימין על שם הסוף שנחזור לארץ ישראל ויבנה בית המקדש בחלקו של בנימין ששם מקור השמחה.

הִינּוּ שְׂיַעֲקֹב אָמַר שְׁגַם עֵתָה צְרִיכִין לְקָרוֹתוֹ בְּנִימִין עַל שֵׁם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׂמֻחָה. כִּי גַם עֵתָה בְּגָלוֹת אָסוּר לְהִיּוֹת בְּעַצְבוֹת רַק צְרִיכִין
לְצַעֵק וְלִבְכּוֹת וּלְפָרֵשׁ שִׁיחֲתוֹ אֵיזָה שְׁעָה בַּיּוֹם. אָבֵל בְּכָל הַיּוֹם צְרִיכִים
לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה לְשִׂמְחַ נַפְשׁוֹ בְּכָל דְּרָכֵי הָעֲצוֹת. כִּי עַל יְדֵי שְׂמֻחָה עֵקֶר
הַבְּרוּר מֵהִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת שְׁעַל יְדֵי זֶה דִּיקָא יוֹצֵאִין מִן הַגָּלוֹת כָּל אֶחָד לְפִי
בְּחִינַתוֹ בְּבְחִינַת כִּי בְּשִׂמְחָה תִּצְאוּ וְכַנִּ"ל. (שֵׁם אוֹת מֵד):

אות-לג

עַל יְדֵי זְכוּרֹן עוֹלָם הַבָּא יַעֲסֹק בְּהַתְּבוּדוֹת

זֶה רוֹאִין בְּחוּשׁ שְׂעֵקֶר הַתְּגָרוֹת הָרַע עֵין שֶׁהוּא כָּלֵל כָּל הַחוּלְקִים
וְהַמְתַּנְגְּדִים עַל הָאֱמֶת. הֵן מֵהַעֲכוּ"ם. הֵן מִיִּשְׂרָאֵל בְּאֵיזָה בְּחִינָה שֶׁהִיא.
עֵקֶר הַתְּגָרוֹתֵם הוּא עַל בְּחִינַת הַזְּכוּרֹן בְּפִרְטִיּוֹת. דְּהִינּוּ מֵה שְׂצַדִּיקֵי אֱמֶת
מוֹרִים אוֹתָנּוּ דְרָכִים יִשְׂרָיִם אֱמֶתִיִּים עַל פִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אֵיךְ לְהַמְשִׁיךְ
עֲלֵינוּ הַזְּכוּרֹן הַזֶּה בְּפִרְטִיּוֹת. עַל זֶה הֵם מִתְּגָרִים וְחוּלְקִים וְאוֹמְרִים שֶׁלֹּא
זֶה הַדְּרָךְ רַק רוֹצִים שֶׁהַכֹּל יִלְכוּ בְּדַרְכָּם לְבִלּוֹת הַיָּמִים בְּלִיצְנוּת וּדְבָרִים
בְּטָלִים וְלִרְדֹף אַחַר הַמָּמוֹן תְּמִיד וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה וּמִלְבִּישִׁים הַשֶּׁקֶר בְּאֵיזָה
אֱמֶת כְּאֵלוֹ כְּוָנְתָם לְשָׁמַיִם...

אָבֵל מִי שֶׁיִּשִּׁים אֶל לְבוֹ הַיָּטֵב זְכוּרֹן עוֹלָם הַבָּא בְּאֱמֶת לְאֱמֶתוֹ.

בְּנֻדָּאֵי יָבִין גַּם בְּפִרְטִיּוֹת אֵיזָהוּ דְרָךְ יִשְׂרָה לְלַכֵּת בּוֹ. אִם לְבִלּוֹת יָמָיו עַל
מֵה שֶׁהֵם מְבַלִּים רַחֲמָנָא לְצִלָּן. אִם לְבִלּוֹת יָמָיו עַל הַתְּבוּדוֹת וְתוֹרָה
וְתַפְלָה וְצַעֲקָה לְה' יִתְבָּרַךְ וְכוּ' כַּאֲשֶׁר הוֹרוּ אוֹתָנּוּ צַדִּיקֵי אֱמֶת. (הַלְכוֹת
בְּרַכּוֹת הָרֵאִיָּה הַלְכָה ה' אוֹת מֵד):

אות-לד

צְרִיכִין לְהַתְּבוּדָד וּלְדַבֵּר אֶל נַפְשׁוֹ מִתְּכֻלִּית עוֹלָם הַבָּא

הדבור יש לו כח גדול מאד מאד להפוך את האדם מרע לטוב. כי עקר נצחון המלחמה הוא על ידי הדבור שהוא עקר הפלי זין של ישראל. כי אין כחנו אלא בפה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וזה עקר הפלי זין של משיח שהוא בחינת כל הצדיקי אמת שבהם תלויים וכלולים כל ישראל. כי כל פלי זינו של משיח היא רק על ידי התפלה שהיא על ידי הדבור (כמו שכתוב בסימן ב' לקוטי קמא) וכמו שכתוב בכמה מקומות. ועל ידי זה עקר הכנעת הרע עין שממנו השכחה. כי בטול השכחה ולזכות לזכרון הוא על ידי הדבור בבחינת זכור בפה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כמו שראוין בחוש שעל ידי שחוזרין משנתו כמה וכמה פעמים בפה מלא על ידי זה זוכרין למודו תמיד וכן לענין הזכרון העקרי הנ"ל שהוא לזכר תמיד בעלמא דאתי שמתגבר כנגד זה הרע עין שממנו השכחה להשפית מלב חס ושלוש הזכרון הזה. על כן העצה לזה לחזר הזכרון הזה בדבור פיו להיות רגיל בכל יום לדבר בפה מלא מענין הזכרון הזה לדבר אל לבו ולהזכיר את עצמו בפה מלא מה יהיה התכלית ממני לעולם הבא. ומה יהיה סופי וכי באתי הנה לקבע עצמי חס ושלוש בזה העולם. העובר והרץ והפורח מאד. ולא באתי הנה כי אם להכין עצמי לעלמא דאתי וכי. ובשביל זה צריכין ללמד ספרי מוסר שנתיסדו על פי דברי רבותינו זכרונם לברכה בגמרא ומדרשים ועל פי צדיקי אמת כי כל הספרי מוסר האמתיים מזכירין את תכלית עולם הבא וכן צריכין להתבודד בכל יום ולדבר בפה מלא מתכלית עולם הבא כנ"ל. כי הדבור יש לו כח גדול להזכיר את האדם כנ"ל.

וזה בחינת מדי דברי בו זכור אֲזַכְּרֶנּוּ (כמו שכתבנו במקום אחר): (שם ארת : (ד)

אות-לה

על ידי תפלה ושיחה בינו לבין קונו הוא מנצח בודאי

כל נצחון מלכות דקדשה של משיח הוא על ידי הדבור כנ"ל. וזה בחינת כל ספר תהלים שיסוד דוד המלך עליו השלום שהוא שרש מלכות משיח שהוא היה לוחם מלחמות ה' כל ימיו בגשמיות ורוחניות ונצח כלם על ידי הדבור פה דהינו על ידי רבוי תפלות בלי שעור עד שכלל כלם ברוח קדשו וספר תהלים. ועל כן זכה באמת למלכות נצחי שהיא מלכות משיח. וזהו בחינת למנצח שהתחיל בהם רב המזמורים שבתהלים. כי זה עקר ענין תהלים שהיא בחינת תפלות ושירות ותשבחות כלליות הדבור

הקדוש של זכרון עולם הבא שאז נעסק רק בזה להודות ולהלל לפניו
ותברך.

כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כל האומר תהלים בעולם הזה זוכה
לאמרה לעולם הבא.

ועקר אמירת תהלים שהיא בחינת כל הדבורים הקדושים שאומרים
בשביל זכרון עולם הבא כנ"ל. העקר הוא בבחינת למנצח שצריך
להתגבר בזה הנצחון גדול ממש. כמו הלוחם מלחמה שצריך לזהר שלא
יאבד את לבו. ויש בין שרי המלחמה כמה למוזים על זה לחזק את לב
אנשי החיל בשעת המלחמה שלא יאבדו לבבם. כמו כן ממש היא בענין
זה שצריך לחזק את עצמו בכל עת מאד ולידע ולהאמין שאיך שהוא יש
כח גדול להדבור מאד מאד. כי עקר הנצחון על ידי הדבור כנ"ל. וזהו
בחינת למנצח שהזכיר בכל פעם קדם המזמור. כאומר ומזכיר ומזכיר
לכל מי שרוצה לזכור ללחם מלחמת ה' שהוא מכרח בזה. כי רק בשביל
זה נברא והוא מלמדם לכל אחד שכל מי שרוצה להיות מנצח במלחמה
זאת יאמר מזמור זה או מזמור זה בפה מלא. וזהו למנצח והבן. כי הוא
ממש כעין פרוש רש"י שפרש למנצח שהוא בשביל הלוי שמנצח בשיר
וכו'.

אז אנחנו פרשנו למנצח על הכל כנ"ל. וכן הוא מחזק את עצמו בדבורו
ואומר על עצמו למנצח מזמור לדוד.

שהמזמור הזה הוא לדוד שהוא המנצח את הכל בדבורו הקדוש. כי כן
צריך לחזק את עצמו הרבה כשרוצין לעסק בתפלה ושיחה ודבור בינו
לבין קונו. ולהאמין שבודאי ינצח על ידי זה אם יהיה חזק בזה לעסק בזה
כל ימיו עד הסוף עד שתצא נפשו יהיה איך שיהיה שזה נקרא מנצח
בודאי. כי איך שיהיה כבר נצח הרבה על ידי דבורו הקדוש שדבר ובקש
מה' ותברך להתקרב אליו. כי כל מה שעושין בשביל נצחון דקדשה נשאר
קיים לעולם בפרט דבור וקול של תפלה שיקר מהכל.

וזה בחינת מה שכתוב בזהר מאן נצח מאן דאחיד מאנא קרבא בידוהי.
והדבר תמוה בעיני. מה זה סימן על נצחון מחמת שאוחז בפלי זין בגדו
הלא גם החולק והלוחם נגדו אוחז גם כן פלי זין. וכי אחיזת פלי זין הוא
הנצחון.

הלא מקרא מלא דבר הכתוב אל יתהלל חוגר כמפתח (מלכים א' כ'): אז
על פי דברינו המבארים למעלה מבאר הענין היטב. כי כבר מבאר שמי
שפונתו אל האמת וחוגר עצמו למלחמה בשביל האמת הוא מנצח תמיד.
כי כל מה שעושה איזה עבדא לצרף מלחמת מצוה הזאת הוא מנצח בזה
מיד.

מֵאַחַר שְׁכֹנְתוֹ לְשָׁמַיִם בְּאֶמֶת כְּנִ"ל. (שָׁם אוֹת יד יט):

אות-לו

עקר הגדלת כבודו הוא על ידי תפלה

עקר הגדלת כבודו הוא על ידי תפלה שעל ידי זה רואין נפלאותיו העצומים ביותר וזה הדרך של התפלה גלו לנו אבותינו. והראשון היה אברהם שיגע וטרח בעבודתו מאד ושבר ובטל כל תאוותיו. ומסר נפשו בשבילו יתברך כל ימיו. והרבה בתפלה ותחנונים מאד עד שהמשיך דרך התפלה בעולם ותקן לנו תפלת שחרית. וכן אחר כך בא יצחק ויעקב ותקנו יותר תפלת מנחה ומעריב. וכן כל הצדיקים האמתיים שאחריהם עד היום הזה. כלם הלכו בדרכיהם וחיזקו אותנו להרבות בתפלה ותחנונים ואנו צריכים לבטל דעתנו הפחותה והחסרה מאד ולילך בדרכיהם של אבותינו ורבותינו להרבות בתפלה על כל דבר ולהאמין שיש כח בידינו לנצח אותו יתברך להפך דעתו מדין לרחמים אף על פי שאי אפשר להבין כל זה אף על פי כן האמת הוא כן. וזה עקר הגדלת כבודו בשלמות כנ"ל. (הלכות תפלת המנחה הלכה ו אות א):

אות-לז

עקר תקון התשובה כשבורח מהמחשבות רעות וצועק

וזה בחינת תפלת המנחה שהיא קרבן עני בחינת תפלה לעני וכיו. כי מחמת העסקים של האדם בכל היום על פי רב אין נצולין ממחשבות פגומות כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ג' אין אדם נצול בכל יום וכיו. ועל כן תפלת המנחה היא בחינת תשובה שצריך מתוך כל עסקיו לזכר את עצמו בה' יתברך ולשוב אליו יתברך והעקר על ידי שיתגבר לנתק מחשבתו ממחשבות רעות למחשבות טובות שזה עקר התשובה. וזה בחינת תקון הה' שהזכיר שם בחינת ה' דלת הולת וכיו כי אין עני אלא מן הדעת וכיו. וכשמרחם על עצמו ורואה עניותו ואינו מתאשש עצמו מן הרחמים ומתפלל לה' יתברך בבחינת תפלה לעני כי יעטף שהוא מעטף

בְּצִרְתּוֹ וְאִין לּוֹ מְקוֹם לְנוֹס וּלְבָרַח יָמִין וּשְׂמָאל כְּמוֹ שֶׁצָּעַק דָּוִד כְּמָה
פְּעָמִים סְבוּנֵי גַם סְבוּנֵי וְכוּ'. וְאָף עַל פִּי כֵן הוּא מִתְגַּבֵּר בְּכָל מָה דְאֶפְשָׁר
לְבָרַח מִהַמְּחֻשְׁבוֹת רְעוֹת וְצוּעֵק לֵה' יִתְבָּרַךְ וְכוּ' שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת תְּפִלַּת
הַמְּנַחָה פְּנִי"ל, עַל יְדֵי זֶה עֶקֶר תִּקּוּן הַתְּשׁוּבָה פְּנִי"ל (שָׁם הִלְכָה ז' אוֹת ב):

אות-לח

עֶקֶר הַתְּפִלָּה הִיא בְּבְחִינַת תְּפִלָּה לְעָנִי

וְזֶה תִּכּוּן תְּפִלַּתִּי קְטָרֶת לְפָנֶיךָ מִשָּׂאת כְּפִי מְנַחַת עָרֵב.

שֶׁעֶקֶר הַתְּפִלָּה הִיא בְּבְחִינַת מְנַחַת עָרֵב בְּחִינַת תְּפִלָּה לְעָנִי שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת
הַתְּבוּדָּה וְשִׂיחָה בֵּינֵנוּ לְבֵינֵנוּ קוֹנֵנוּ בְּחִינַת וְלִפְנֵי הַשֵּׁם וְשִׁפְךְ שִׂיחוֹ. שְׁבַעַת
שְׂרוּאָה שֶׁהָאֹר הוֹלֵךְ לְהַסְתַּלֵּק שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת בֵּין הָעַרְבִים אֲז צָרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר
בְּתְפִלָּה וְשִׂיחָה בְּבְחִינַת וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשָׂדֵה. וַיִּשְׁפֹּךְ לְבוֹ כְּמִים לְפָנָי
הַשֵּׁם בְּטָרֶם יַעֲבֵר יוֹם. בְּבְחִינַת אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם כִּי יִנְטוּ צְלָלֵי עָרֵב
(יִרְמִיָּה ב'): מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁהָאָדָם רוֹאֶה שֶׁכָּבֵר עָבְרוּ הַרְבֵּה מִיָּמָיו וּמִכָּל שֶׁכֵּן
מִי שֶׁעָבְרוּ רַב יָמָיו. וְהַיּוֹם מִתְחִיל לְעָרֵב. כִּי לֹא יֵדַע הָאָדָם אֶת עֵתוֹ וְיָמָיו
כִּצֵּל עוֹבֵר שֶׁצָּרִיךְ לְקַיֵּם וּזְכוֹר אֶת בּוֹרְאֵךְ וְכוּ' עַד אֲשֶׁר לֹא תִחַשֵּׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ
וְהָאֹר וְכוּ'. וְכָל זֶה הִיא בְּחִינַת תְּפִלַּת הַמְּנַחָה שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּשׁוּבָה וְכְנִי"ל.
שָׁם אוֹת (כֵּה):

אות-לט

עֶקֶר הַתְּשׁוּבָה הִיא בְּבְחִינַת תְּפִלָּה לְעָנִי

עֶקֶר הַתְּשׁוּבָה הִיא בְּבְחִינַת תְּפִלַּת הַמְּנַחָה פְּנִי"ל שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּפִלָּה לְעָנִי
כִּי יַעֲטוּף שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת קָרְבָן מְנַחָה שֶׁהִיא קָרְבָן שֶׁל עָנִי וְדַל מֵאֵד שֶׁהִיא
עֲשִׂירִית הָאֵיפָה שֶׁבָּאָה בְּדִלֵי דָלוּת... כִּי עֶקֶר הַקָּרְבָן עֵתָה הִיא תְּפִלָּה שֶׁזֶה
עֶקֶר הַתְּשׁוּבָה בְּחִינַת קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֵל ה'. וְכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה אֵינִי מְבַקֵּשׁ מִכֶּם אֶלָּא דְבָרִים. וְעֶקֶר חֲשִׁיבוֹת
הַתְּפִלָּה וְהַדְּבוּרִים אֶצֶל ה' יִתְבָּרַךְ הֵם הַתְּפִלָּה וְהַדְּבוּרִים שֶׁל הָעָנִי וְהַדָּל.

כְּמוֹ שֶׁהָאֲרִיכוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה בְּזֶה הַרְבֵּה. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּזֶהר
הַקְדוּשׁ עַל פְּסוּק תְּפִלָּה לְעֵנִי כִּי יַעֲטֹף וְלִפְנֵי ה' יִשְׁפָּד שִׁיחוֹ. כְּמָה וְכְמָה יִקָּר
אֶצֶל ה' יִתְבָּרַךְ תְּפִלַּת הָעֵנִי אֶפְלוּ הָעֵנִי הַמִּתְפַּלֵּל עַל צָרְכֵינוּ הַגְּשָׁמִיִּים עַל
חֲסָרוֹן פְּרֻנְסָתוֹ. מְכַל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁהָאָדָם מְרַגֵּשׁ עֲנִיּוֹתוֹ וְשִׁפְלוּתוֹ
בְּמַעֲשָׂיו שֶׁהוּא עֵנִי וְדַל מִן הַדַּעַת שֶׁזָּהוּ עֵקֶר הָעֲנִיּוֹת כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה אֵין עֵנִי אֶלָּא בְּדַעַת דְּהֵינּוּ כְּשֵׁיט לֹא מַעֲשִׂים רָעִים שֶׁזָּהוּ
עֲנִיּוֹת הַדַּעַת. כִּי אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבֵרָה אֶלָּא אִם כֵּן נִכְנָס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת. מְכַל
שֶׁכֵּן כְּשֶׁנוֹפְלִים עָלָיו שְׁנֵי מִיַּי הָעֲנִיּוֹת שֶׁהוּא עֵנִי מִן הַדַּעַת מְרַבּוּי קְלָקוּלוֹ
הָעֲצוּמִים וְגַם הוּא עֵנִי וּמְחַסֵּר פְּרֻנְסָה מְאֹד. וְהָעֲנִיּוֹת וְחֲסָרוֹן פְּרֻנְסָתוֹ
מְבַלְבֵּל אוֹתוֹ מְאֹד.

וְכִשְׁמִשְׁכִּיל עַל דְּרָכָיו וּמִטָּה לְבוֹ לְהַכְרוֹזִים וְהַרְמְזִים שֶׁה' יִתְבָּרַךְ קוֹרָא
אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם וְרוֹאֶה שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם תִּקְוָה. כִּי מִיָּמִין וּמִשְׂמָאל אֵין סוּמָךְ.
מַעֲשָׂיו מְקַלְקְלִים מְאֹד. וּפְרֻנְסָתוֹ דְּחוּקָה. וְאֲשֶׁתוֹ וּבְנֵיו צוֹעֲקִים לָחֶם
וּפְרֻנְסָה וּמְלַבּוֹשִׁים וּשְׂאֲרֵי הַצְּטֻרְכוֹת הַהַכְרָחִיּוֹת וְכִשְׁהוּא מִתְגַּבֵּר מְכַל זֶה
וְשׁוֹפֵד שִׁיחוֹ לִפְנֵי ה' יִתְבָּרַךְ מִתוֹךְ עֵצִים עֲנִיּוֹתוֹ וְדַחְקוֹ בְּבַחֲנֵי תְּפִלָּה לְעֵנִי
כִּי יַעֲטֹף וְלִפְנֵי ה' יִשְׁפָּד שִׁיחוֹ. שֶׁזָּהוּ בַּחֲנִינֵת קִרְבָּן עֵנִי בַּחֲנִינֵת עֲשִׂירֵית
הָאֵיפָה שֶׁבָּאָה בְּדִלֵי דְלוּת זֶה יִקָּר מְאֹד מְאֹד אֶצֶל ה' יִתְבָּרַךְ כְּנִ"ל. כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב כִּי לֹא בָּזָה וְלֹא שִׁקָּץ עֲנוּת עֵנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבִשְׁוֵעוֹ אֱלֹהֵי
שָׁמַע. מְכַל שֶׁרָאִוִי לְבַזוֹתוֹ וּלְשִׁקְצוֹ וְלִהְסִתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ. אֵד רַבִּים רַחֲמָיו
מְאֹד מְאֹד וְאֵינוֹ מְבַזֵּהוּ וְאֵינוֹ מְשַׁקְצוֹ וְכוּ'. וְכְמוֹ שֶׁכְּתוּב אֶשְׁכֵּן אֶת דְּכָא.
וְכַתִּיב תִּשָּׁב אֲנוּשׁ עַד דְּכָא עַד דְּכָדוּכָא שֶׁל נֶפֶשׁ. (שֵׁם אוֹת מ):

אות-מ

יִשְׁפָּד שִׁיחוֹ אֶפְלוּ אִם נִדְמָה לוֹ שֶׁהוּא בְּלִי שְׂכָל וּבְלִי

וְעֵין גַּם בְּמִדְרָשׁ רַבָּה (צו פ' יח) שֶׁמְפַלֵּג שֵׁם גַּם כֵּן בְּמַעֲלַת קִרְבָּן מְנַחֵה וְזֶה
לְשׁוֹנוֹ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שְׂכָל הַקִּרְבָּנוֹת אֵינָם בְּאִים חֲצִיִּים וְזוֹ בָּאָה חֲצִיָּה
מִחֲצִיתָהּ בְּבִקָּר וּמִחֲצִיתָהּ בְּעֶרֶב. וְלֹא עוֹד אֶלָּא כֹּל מִי שֶׁמְקַרֵּב אוֹתָהּ
מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאֵלוֹ הוּא מְקַרֵּב מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי
מִמִּזְרַח שָׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ וְכוּ'. וְסִיפָא דְקָרָא וּמְנַחֵה טְהוֹרָה עֵין שֵׁם. הֵינּוּ
כִּי בַּחֲנִינֵת קִרְבָּן עֵנִי שֶׁהִיא עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה כְּנִ"ל. הוּא נוֹקֵב וְיורֵד עַד הַתְּהוֹם
וּמִגִּיעַ מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ מִמִּזְרַח שָׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ. כִּי כָּל אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם
בְּכָל דְּרָגָא וּבְכָל מְקוֹם שֶׁהוּא אֶפְלוּ הִרְחוּקִים מְאֹד מְאֹד גַּם לְשֵׁם מְגִיעַ
הַתִּקּוּן וְהָעֲצָה הַנִּ"ל שֶׁל בַּחֲנִינֵת קִרְבָּן עֵנִי שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת אֶחָד הַמְרַבָּה וְאֶחָד
הַמְמַעִיט וְכוּ'. שֶׁבְּאִיזָה בַּחֲנִינֵת הַתְּעוֹרְרוֹת כֹּל שֶׁהוּא בְּכָל נִקְדָּה וּנְקֻדָּה

טובה יכולין לשוב לה' יתברך רק שיבטל גאותו וירגיש שפלותו באמת וירגיל עצמו להתפלל ולפרש שיחתו לפניו יתברך בבחינת תפלה לעני כי יעטר ולפני השם ישפד שיחו. שישפד שיחו כמו השופד מים אפלו אם נדמה לו שהוא בלי שכל ובלי כונה הראוי.

אף על פי כן את כל אשר עם לבבו ישפד (שיחו) לפניו יתברך בבחינת שפכי כמים לבד נכח פני ה' וכו'. וזה יקר מאד בעיני ה' יתברך ועל ידי זה יזכה לשוב ולהתקרב אליו יתברך בחינת ואל אלקיניו כי ירבה לסלח וכנ"ל. וזה מרמז במה שכתב במדרש הנ"ל. ולא עוד אלא שכל הקרבנות אינם באים חצים וזהו באה חציה וכו'. הינו שאפלו גם מעט התפלה העניה והדלה בחינת מנחת עני עשירית האיפה שבאה בדלי דלות וכו' גם מעט התפלה הדלה הזאת אינה באה בשלמות כי אם בבחינת חציה וכו'. כי מערבת במחשבות מקלקלות הרבה וכו' שבודאי אינה ראויה לעלות אף על פי כן זהו המעלה של בחינת תפלה לעני הנ"ל שהיא באה חציה כי איך שהיא הקדוש ברוך הוא מרחם ומקבלה מאחר שמרגיש עניותו ומתגבר להתפלל ולשית איך שיכול מתוך מרירות דמרירות עניותו ודלותו וכו' וכנ"ל. וזה שמסים שם ולא עוד אלא כל מי שמקריב אותה מעלה עליו הכתוב כאלו הוא מקריב מסוף העולם ועד סופו וכו' הינו כנ"ל. כי בכל זה גלו לנו חכמינו זכרונם לברכה שדיקא תפלה ושיחה עניה ודלה כזאת מגעת עד אין קץ מסוף העולם ועד סופו וכו' מאחר שמתחזק מגריעת ועניות הדעת כזה לצעק ולהתחנן עדין לפני ה' יתברך. כי זה יקר מאד אצל ה' יתברך. והוא סוד שאי אפשר להשיג עד היכן רחמיו מגיעים כל זמן שאינו מתיאש עצמו מהצעקה ותפלה כמו שגלה אדונינו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה בהשיחה הנ"ל המובאה לעיל. עין שם היטב. (שם אות מד):

אות-מא

אפלו אם אינו יכול להרים קולו כלל אל יתיאש

וזה בחינת סוד קריעת ים סוף כי מבאר בפרי עץ חיים שהוא סוד מחין דקטנות מאד וכו' שאי אפשר להמתיקם אלא על ידי בחינת עתיקא שזהו בחינת מה תצעק אלי בעתיקא תליא מלתא וכו'. עין שם היטב בכונות שביעי של פסח שמפליג שם מאד מאד בעצם עמקות הסוד הזה וכו' עין שם.

ועל פי דברים הנ"ל (באות מי מ"א וכו') יכולים להבין מזה רמזים נפלאים להתחזק בתפלה בכל מקום שהוא אפלו בקטנות דקטנות שאי אפשר לבאר כלל אפלו אם נפל לבחינת קטנות מאד המרמז בענין הספנה שהיה לישראל כשעמדו על הים על פי פונות האר"י הנ"ל בענין ההוא נחש וכו'.

אף על פי כן אין יאוש בעולם ויש ויש תקוה על ידי בחינת עתיקא וכו'. שמשם סוד מנחת העמר שעורים שהיא בחינת עשירית האיפה שלא נתגלה לאברהם אבינו וכו' וכמבאר לעיל שהיא בחינת שצריכין להתחזק (שקורין דער האלטין זיך) גם שם על ידי חלק מאלף אלפים ורבי רבבות שיש לו בבחינת מנחה שהוא קרבו עני שייכולין להביאו לחצאין וכן לכמה חלקים כמו מנחת העמר שעורים שבא קמץ מנחה של שעורים מכל ישראל. ועל ידי תפלה שהיא אפלו בבחינה זו.

גם על ידי זה יכולין להושיע. כי דיקא תפלה הזאת יקרה מאד אצל ה' יתברך כנ"ל. כי היא בחינת תפלה לעני וכו'. בחינת עשירית האיפה שלא נתגלה לאברהם, כי זה הסוד אי אפשר לגלות עד היכן רחמיו מגיעים בחינת ואל אלקינו כי ירבה לסלח וכו' כמו שכתבנו לעיל שזהו בחינת מה תצעק אלי וכו' בעתיקא תליא וכו'. כי זה הסוד הוא בבחינת עתיקא בחינת רעוא דרעוין ששם נסתלק יוסף משה דוד וכו' כמו שכתבנו שם (באות מ"ו) וזה בחינת מה שכתוב בהתורה הנ"ל אתתך גוצא גחין ולחיש לה שהיא בחינת תפלה הינו כשהמלכות בקטנות בבחינת אתתך גוצא בחינת המאור הקטן וכו' צריך להקים אותה וכו'. הינו על פי הנ"ל שאפלו שתפלתו בתכלית הקטנות והשפלות אף על פי כן כשמתחזק בתפלה ותחנונים משם. הוא מקים את בחינת המאור הקטן וכו'. שיקים את שני המאורות הגדולים וכו' ועין מה שכתוב שם. וזהו בחינת ולחיש בחינת התפלה שהיא בלחש. הינו שלפעמים האדם בקטנות כזה עד שאינו יכול להרים קולו כלל. אף על פי כן אל יתיאש עצמו מן התפלה ותחנונים. ויקים ושפלת מארץ תדברי ומעפר אמרתך תצפף. שזהו בחינת ממעמקים קראתיד השם מעמקי עמקי פנימיות הלב וכו' בחינת צעק לבם אל השם שזהו בחינת תפלה בלחש שתקנו חכמינו זכרונם לברכה להתפלל בלחש בשביל קטנים שבקטנים גרועים שבגרועים ובשביל גדולים שבגדולים. כי הקטנים מאד כל תפלתם היא בחינת תפלה בלחש כנ"ל. וכל תקונם על ידי הגדולי צדיקים שמתפללים בלחש כי עולים עד עתיקא ששם בחינת לחש בחינת חכם חרשים ונבון לחש. כי שם בחינת סג לוחמה שתיקה. כי אי אפשר לדבר באתגליא בזה הסוד עד היכן רחמיו מגיעים אפלו לגרועים כאלה וכו'.

כי זה הסוד לא נתגלה אפלו לאברהם אבינו כי אם ברמז גדול וכו'. וזהו מה תצעק אלי וכו'. מה תצעק דיקא בעתיקא תליא מלתא ששם אין צעקה וכו' כי שם סוד שתיקה ולחש וכו' וכנ"ל. ועל כן אמר לישראל השם ילחם לכם ואתם תחרישון וכו'. כי שם צריכין לצעק בלחש ואחר כך בקול רם כי בתחלה צריכין להתפלל בלחש מטעמים הנ"ל. ואחר כך נתתקנים על ידי הצדיק שמעלה תפלותיהם וכו' כנ"ל. ואז מתפללין בקול

רם. כי אז יכולין להרים קול בתפלה וכו'. כי צריכין להחיות ולחזק את עצמו בכל מיני דרכים. כי בודאי צריכים לצעק הרבה לה' יתברך כמבאר בדברינו הרבה בזה. אך לכל עת כי יש עתים שאי אפשר להרים קולו וצריכים רק להתחנן בלחש וכו'. (שם אות נז):

אות-מב

עקר ההתחזקות לתפלה על ידי הבית המדרש של הצדיק

וזה דברי עונות גברו מני פשעינו אתה תכפרם אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך נשבעה בטוב ביהך קדוש היכלך וכו'. הינו שהעונות גברו ממנו מאד ואין כחנו אלא בפה לבקש פשעינו אתה תכפרם. וכמו שאמר בפסוק הקודם לזה שומע תפלה עדיך כל בשר יבאו אפלו גרוע ופגום כמוני יכול לבוא עדיך על ידי תפלה. אך עקר ההתחזקות לזה. כי הלא הבעל דבר מתגבר בחלושי כח פאלו לרשל ידם ולהרחיקם חס ושלום גם מזה מלהתפלל ולצעק תמיד לה' יתברך מכל מקום שהוא בכל זמן ובכל מקום וכו'. על זה אמר אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך נשבעה בטוב ביהך וכו' שהעקר לזכות לזה הוא על ידי בחינת הבית המקדש שהם הבתי מדרשות של הצדיקי אמת שהם בחינת מקדש מעט כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כי אין מקום לברח ולנוס כי אם אל הבית המדרש לכלל בתוך הקבוץ הקדוש של הנפשות המקרבים עצמם להצדיק האמת שהוא בחינת הרבי של הישיבה. (שם אות סו):

אות-מג

יעקב תתן תפלת ערבית שגם בעמק החשך יצעקו אל

וזה בחינת תפלת ערבית רשות. כי תפלת ערבית הוא מה שתתן יעקב אבינו להתחזק בתפלה אפלו מתוך עמק החשך שהוא בתקוף מרירת הגלות בגוף ונפש וכו' כנ"ל שעל ידי זה עקר בגן בית השלישי שאנו מקוים שיהיה נבנה בזכות יעקב וכו' כנ"ל. ועל כן תפלת ערבית רשות. ולכאורה קשה אם כן כשזאת התפלה של ערבית היא רשות אם כן מה

תקן יעקב אבינו. וכי יעלה על הדעת שיש אסור להתפלל בלילה. אך יעקב אבינו צפה וראה עמק אריכת הגלות המר הזה איך הסטרא אחרא והיצר הרע מתפשט מאד מאד בכלל ובפרט שזהו בחינת חשכת לילה פני"ל. והוא בעצם פחו תקן שגם אז נוכל להתפלל ולשוב אל ה' שזהו בחינת תפלת ערבית פני"ל. אבל ראה שמעצם מרירת התפשטות הסטרא אחרא והקלפות על כל אחד ואחד אי אפשר לתקן להטיל עליו חיוב להתפלל אז.

כי אז בבחינת תקן מרירת חשכת לילה הוא בבחינת העדר הדבור בחינת יונה אלמת בחינת נאלמתי לא אפתח פי בחינת נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכי שזה נאמר על זמן הגלות. עד שלולי פח הצדיקים הגדולים בחינת יעקב כבר היו הכל מתנאשים לגמרי מלהתפלל ולשוב אז בהתפשטות תהומות רעים וכי כאלה. וזה תקן יעקב אבינו שהוא בחינת כלל הצדיקים הגדולים כי ממנו יצאו כלם.

שבעצם פחו תקן תקנות נפלאות ונוראות מאד בעת שכן שם במקום שהוא וירד למקום שירד בעת שנתו ומשם עלה למקום שעלה עד שתקן שאפלו בחשכת לילה ואפלה ממש יתעורר האדם ברצונות חזקים להתפלל ולשוב לה' יתברך ולא יתיאש מן התפלה והצעקה לעולם. כמו שהזהיר אדוננו מורנו ורבינו זכרוננו לברכה ואמר רק שלא יתיאש מן הצעקה והתפלה. (אבי מע איז זיך ניט מיאש פון שרייאן מע שרייט מע בייט וכי) ואז הכל מתהפך לטובה וכי. וזה בחינת תפלת ערבית רשות שתקן יעקב אבינו כי קדשת יעקב המשמש בכל אחד מישראל שבא מזרעו הוא בחינת נקדת האמת לאמתו שהוא בחינת רצון שהוא בחינת אור הפנים כמו שכתוב במקום אחר. וכמו שכתוב תתן אמת ליעקב בחינת מבקשי פניך יעקב סלה. על כן יעקב אבינו בעצם פחו הכניס בלב כל ישראל עד סוף הדורות האחרונים האלה שהם עקבות משיחא שגם עתה במרירות הגלות שהוא בחינת תקן חשכת לילה יסתפל כל אחד על האמת לאמתו עד שכל אחד יתחזק מכל מקום שהוא ברצונות חזקים וכסופין טובים לה' יתברך בבחינת זכרתי בלילה שמך ה' בחינת אזכרה נגינתי בלילה עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי מה יהיה הסוף והתכלית ממני בחינת על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי. שיתחזק גם אז לחפש ולבקש את שאהבה נפשי שהיא קדשת יהדותו ואף על פי שנדמה לו שאינו יכול למצא בחינת בקשתי ולא מצאתיו. אף על פי כן אקומה נא ואסבבה בעיר וברחובות ובשוקים וכי. וזה עקר התקון שתקן יעקב אבינו שגם בתקן חשכת לילה בחינת אריכת הגלות נבקש ונחפש את ה' יתברך ברצונות חזקים מאד עד שעל ידי זה ממילא יתחזק לפתח פיו בדבורי תפלה גם אז בבחינת נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעכר חס לבי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני. ובאמת בחינת דרך זה הוא עקר שלמות התפלה תמיד. וזה עקר העצה לתפלה ושיחה והתבודדות (וכמו שכתוב במקום אחר): כי באמת אי אפשר להתפלל ולפרש שיחתו כי אם על ידי רצונות טובים וכסופים וכי. וזה בחינת אל תעש תפלתך קבע וכי. רק שאף על פי כן בהכרח לתקן תפלות שיהיו חובה בשביל ההמון עם כי בלא זה לא יתפללו כלל. אבל יעקב שהוריד

אֶת עֲצָמוֹ עַד הַסּוֹף עַד עֲקֻבוֹת מְשִׁיחָא הוּא עָסַק בְּעֵקֶר הַתְּקוּן שֶׁהוּא
בְּחִינַת תְּפִלַּת עֲרֻבֵית רְשׁוֹת שְׁגָם בְּעֵמֶק הַחֲשָׁד הַכְּנִיס לְבַל יִתְיַאֵשׁ מִן
הַתְּפִלָּה רַק יִתְחַזֵּק בְּרִצּוֹנוֹת חֲזָקִים לֵה' יִתְבָּרַךְ עַד שִׁיתְעוֹרֵר מְעַצְמוֹ
לְהִתְפַּלֵּל לֵה' יִתְבָּרַךְ בְּרְשׁוֹתוֹ וְרִצּוֹנוֹ שֶׁזֶה עֵקֶר תְּקוּן הַתְּפִלָּה כְּנִי"ל. (שם)
אוֹת פ"ט):

אות-מד

צָרִיד לְהִזְהֵר שֶׁלֹּא לְבוֹא מִלֵּב נִשְׁפָּר לְעֲצָבוֹת

אֵף עַל פִּי שֶׁהִבְעֵל תְּשׁוּבָה צָרִיד לְצַעֵק וְלִבְכוֹת הַרְבֵּה לִפְנֵי ה' יִתְבָּרַךְ וּלְשַׁבֵּר
לְבוֹ מְאֹד כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב לֵב נִשְׁפָּר וְנִדְּכָה אֱלֻקִּים לֹא תִבְזֶה אֲבָל אֵף עַל פִּי כֵן
צָרִיד לְהִיּוֹת בְּקִי בְּהִלְכָה שֶׁלֹּא יִתְרַחֵק חֵס וְשְׁלוֹם מֵה' יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר עַל יָדֵי
זֶה. כִּי בְּכָל דְּרָכֵי הַקְּדוּשָׁה יֵשׁ בָּהֶם בְּחִינַת צְדִיקִים יִלְכוּ בָם וְהַהֲפֹךְ בְּחִינַת
פּוֹשְׁעִים יִכְשְׁלוּ בָם.

בְּחִינַת זָכָה נַעֲשֶׂה לוֹ סֵם חַיִּים לֹא זָכָה וְכוּ'. כִּי בְּיָדָיו צָרִיד הִבְעֵל תְּשׁוּבָה
לְסָבֵל בְּזִיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים בְּכַמָּה בְּחִינּוֹת וְכַמְבָּאָר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל.
שֶׁעֵקֶר הַתְּשׁוּבָה הוּא כְּשִׁישְׁמַע בְּזִיוֹנוֹ יָדָם וַיִּשְׁתַּק וַיִּקְיָם דּוֹם לֵה' וְכוּ'
וּבְכָלֵל זֶה הוּא גַם כֵּן מֵה שֶׁצָּרִיד לְסָבֵל בְּזִיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים מְעַצְמוֹ
בְּבְחִינַת חֲרָפָה שֶׁבָּרָה לְבִי וְכוּ' כִּי צָרִיד לְהִתְבַּיֵּשׁ בְּעַצְמוֹ מְעוֹנוֹתָיו וּפְגָמָיו
עַד שִׁיְהִיָּה נִשְׁפָּד דָּמָיו בְּקִרְבּוֹ וְכִמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָה כָּל
הַעוֹבֵר עֲבָרָה וּמִתְבַּיֵּשׁ בָּהּ מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עוֹנוֹתָיו. אֲבָל אֵף עַל פִּי כֵן
צָרִיכִין לְהִיּוֹת בְּקִי בְּהִלְכָה זֹאת מְאֹד שֶׁלֹּא יָבוֹא עַל יָדֵי זֶה לְעֲצָבוֹת וּמְרָה
שְׁחוּרָה דְּסִטְרָא אַחֲרָא. וְכִמוֹ שֶׁהִזְהִיר אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה
עַל זֶה וְאָמַר שֶׁלֵּב נִשְׁפָּר הוּא עֲנֵן אַחַר מְעַצְבוֹת. וְצָרִיכִין לְהִזְהֵר שֶׁלֹּא יִתְאַחֵז
הַעֲצָבוֹת מִהִלֵּב נִשְׁפָּר עַל כֵּן הִזְהִיר לְהִתְגַּבֵּר שִׁיְהִיָּה כָּל הַיּוֹם בְּשִׂמְחָה בְּכָל
דְּרָכֵי עֲצוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת. רַק בְּשַׁעַה מִיְחָדָת יִהְיֶה לוֹ לֵב נִשְׁפָּר לְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ
לִפְנֵי יִתְבָּרַךְ כְּבֵן לִפְנֵי אָבִיו וְכוּ' וְכָל זֶה כְּלוּל בְּבְחִינַת בְּקִי בְּהִלְכָה הַנִּי"ל.
(הַלְכוֹת שַׁבָּת הַלְכָה זֹאת מֵה):

אות-מה

מָאן נֶצַח מָאן דְּאֶחִיד מְאָנָא קֶרְבָּא בִּידוּהִי

וְזֶה בְּחִינַת אֶרְבַּעַה מֵינִיּוֹת שְׁנוּטְלִין בִּיְדֵיּוֹת. וְאֵיתָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ מָאן נֶצַח מָאן דְּאֶחִיד מְאָנָא קֶרְבָּא בִּידוּהִי. וְלִכְאוּרָה אֵינּוּ מוּבָן כָּלֵל מֵה זֵאת הַשְּׂאֵלָה מָאן נֶצַח הֲלֵא בְּכָל הַמְּלַחְמוֹת רוֹאִין מָאן נֶצַח מִי שְׂכַבֵּשׁ הַמְּלַחְמָה וְהַכְּנִיעַ וְהַפִּיל וְהָרַג אֶת שׁוֹנְאוֹ שְׁנִלְחַם עִמּוֹ וְאִיךָ שִׁיךָ לְשֵׂאל מָאן נֶצַח. וְגַם הַתְּשׁוּבָה מָאן דְּנִקִּיט מְאָנָא קֶרְבָּא בִּידוּהִי הֲלֵא אֲדַרְבָּא בְּכָל הַמְּלַחְמוֹת זֶה סִימָן שֶׁלֹּא נֶצַח עֲדִין הַמְּלַחְמָה מֵאַחַר שֶׁצָּרִיךְ לֶאֱחֹז עוֹד הַכְּלִי מְלַחְמָה בִּיְדָיו כִּי מִי שֶׁמְנַצֵּחַ הַמְּלַחְמָה לְגַמְרֵי אֵינּוּ אוֹחֵז עוֹד כְּלִי הַמְּלַחְמָה בִּיְדָיו. אִךְ אֲפֹשֶׁר לְהַבִּין עַל פִּי הַנִּי"ל. כִּי כָּבֵר מְבֹאֵר שֶׁבְּחִינַת מְלַחְמַת עֲמֶלֶק הוּא מְלַחְמָה אֶרְכָּה מְאֹד מְאֹד. כִּי עֲמֶלֶק הוּא מְעוֹלָם רְצוּעָה מְרֻדוֹת לְיִשְׂרָאֵל. וְעַקֵּר הוּא מְלַחְמַת הַיֵּצֵר שֶׁהוּא בְּחִינַת קְלַפַּת עֲמֶלֶק שְׂאוּרֵב עַל הָאָדָם תְּמִיד וְרוּצָה לְהַפִּילוֹ לְגַמְרֵי חֵס וְשָׁלוֹם כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָּה. וְעַקֵּר הַכְּנַעְנִי הוּא הַתְּחִזְקוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּקִיאוֹת הַנִּי"ל שֶׁעַקֵּרוֹ בְּחִינַת בְּקִי בְּנִפְיָק בְּחִינַת וְאַצִּיעָה שְׂאוּל הַנֶּדֶךְ. שֶׁבְּכָל מֵה שְׂעוּבֵר עַל הָאָדָם כָּל יְמֵי חַיָּיו יִהְיֶה חֲזָק מְאֹד לְבַל יִפֹּל מִשּׁוֹם דְּבַר וְכוּ'. וְזֶה הַדְּרָךְ צָרִיכִין לְלַמֵּד הַרְבֵּה לְקַבְּלוֹ אֶצֶל הַצַּדִּיקִים וְהַנְּלוּיִם אֲלֵיהֶם בְּחִינַת מִשָּׁה וִיהוֹשֻׁעַ וְכוּ' כְּנִי"ל. וְזֶה כָּל הָעֲבוּדָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם כְּפוּרִים לְהַמְּשִׁיךְ דְּרָךְ הַתְּשׁוּבָה הַזֶּה בְּעוֹלָם וְכוּ' כְּנִי"ל. נִמְצָא שֶׁבְּעַנְיָן מְלַחְמָה זֵאת שֶׁיֵּשׁ לְכָל אָדָם עִם יְצָרוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת מְלַחְמַת עֲמֶלֶק כָּל נֶצְחוֹן הַמְּלַחְמָה הוּא כְּשֶׁהוּא חֲזָק בְּדַעְתּוֹ בְּכַח הַצַּדִּיק לֶאֱחֹז אֶת עֲצָמוֹ וְלַעֲמֵד בְּקִשְׁרֵי הַמְּלַחְמָה בְּכָל מֵה שֶׁיַּעֲבֵר עָלָיו כִּי כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם אֵינּוּ מִיֵּאֵשׁ אֶת עֲצָמוֹ וּמְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ לְהַתְּחִיל בְּכָל פַּעַם מִחֻדָּשׁ וְכוּ'. וְעוֹסֵק עֲדִין בְּמְלַחְמָה זֵאת שֶׁעַקֵּר הַכְּלִי זֵין הוּא תִּפְלָה וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּמִקּוּם אַחֵר (סִימָן ב') הוּא נִקְרָא נוֹצֵחַ אֶת הַמְּלַחְמָה.

כִּי בְּאֵמַת לֵה' הַמְּלַחְמָה. כִּי אֵי אֲפֹשֶׁר לְהָאָדָם בְּעֲצָמוֹ לְנַצְחוֹ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָּה אֲלֵמָלָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹזְרוֹ וְכוּ'. וְכְמוֹ שֶׁכְּתוּב מְלַחְמָה לֵה' בְּעֲמֶלֶק מִדֵּר דֵּר וְכוּ' כְּנִי"ל. רַק שֶׁהָאָדָם חַיֵּב לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ וְלַעֲוֹרֵר אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל פַּעַם מִחֻדָּשׁ לְבַלִּי לְהִיּוֹת נִסּוּג אַחוֹר מִמְּלַחְמָה הַזֵּאת וְלְבַלִּי לְיֵאֵשׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּשׁוֹם אַפֵּן וְכוּ'. וְעַתָּה מוּבָן דְּבַרֵּי הַזִּהַר הַקְּדוּשׁ הַנִּי"ל מָאן נֶצַח מָאן דְּאֶחִיד מְאָנָא קֶרְבָּא בִּידוּהִי. כִּי בּוֹדָאֵי בְּמְלַחְמָה זֵאת שֶׁהִיָּה לָנוּ בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם כְּפוּרִים שֶׁהוּא לְהַכְרִית זָרְעוֹ שֶׁל עֲמֶלֶק בְּגַשְׁמִיּוֹת וְרוּחָנִיּוֹת בּוֹדָאֵי אֵין רוֹאִין בְּחוּשׁ עֲדִין מָאן נֶצַח בְּפִרְט בְּאַרְיִכוֹת הַגְּלוּת הַזֶּה שֶׁעֲדִין הַיְבִית הַמְּקַדָּשׁ חָרֵב וְכָל אֶחָד עוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׂעוּבֵר אִךְ בְּכָלֵל יִשְׂרָאֵל בּוֹדָאֵי כְּבֵר נֶצְחוֹ הַמְּלַחְמָה מֵאַחַר שֶׁאוֹחֲזִין הַמְּאֲנֵי קֶרְבָּא בִּידוּהִי שֶׁהֵם הַלּוּלָב וּמִיָּנוּ. כִּי מֵאַחַר שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹסֵקִין עֲדִין בְּמְלַחְמָה הַזֵּאת וְאוֹחֲזִין מְאָנָא קֶרְבָּא בִּידוּהִי שֶׁהֵם הָאֶרְבַּעַה מֵינִיּוֹת שֶׁמִּתְּפַלְּלִין בָּהֶם וְגוֹמְרִין עֲלֵיהֶם אֶת הַהֵלֵל בּוֹדָאֵי כְּבֵר נֶצְחוֹ הַמְּלַחְמָה כִּי בְּמְלַחְמָה זֵאת זֶה עַקֵּר נֶצְחוֹן הַמְּלַחְמָה. כְּשֶׁאוֹחֲזִין אֶת עֲצָמוֹ וְאוֹחֲזִים מְאָנָא קֶרְבָּא בִּידוּהִי כוּ'. וְכְמוֹ שֶׁכְּתוּב אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָּה עַל פְּסוּק בְּשׁוּא גָּלוּ אֶתְּהָ תִּשְׁבַּחֵם וְכוּ' וְכֵן בְּמִקּוּם אַחֵר שֶׁכָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם מְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּתִפְלָה וְצַעֲקָה לֵה' יִתְבָּרַךְ הוּא בְּכָלֵל נוֹצֵחַ אֶת הַמְּלַחְמָה שֶׁזֶה מְרַמֵּז

הַאֲרַבְעָה מֵיָנִים שְׂאוּחֲזִים בְּיָדִים בְּסִכּוֹת אַחַר רֵאשׁ הַשָּׁנָה וַיּוֹם כְּפוּרִים וְכַנִּ"ל. (שם אות נד):

הַלְכוֹת רֵאשׁ חֲדָשׁ הַלְכָה הַעַל פִּי הַתּוֹרָה תְּהִלִּים מְסַגֵּל לְתַשׁוּבָה בְּסִימָן ע"ג בְּלִקוּטֵי תַנְיָנָא. וְעַל פִּי הַהֲנַהֲגָה הַפְּלִילִית שֶׁהַזְהִיר רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים לְהַרְבּוֹת בְּהַתְּבוּדָדוֹת בְּכָל יוֹם וַיּוֹם דְּהֵינּוּ לְפָרֵשׁ שִׁיחַתּוֹ לְפָנֵי ה' יִתְבַּרַךְ בְּלִשׁוֹן לַעֲיִז לְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו יִתְבַּרַךְ שִׁיקְרָבְהוּ לְעַבּוּדָתוֹ וַיַּעֲזְרֵהוּ לְשׁוֹב בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ וְהַזְהִיר לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת.

דְּהֵינּוּ כָּל הַדְּבָרִים שֶׁגָּלָה בְּכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה לַעֲשׂוֹת מְזָה תְּפִלָּה לְבַקֵּשׁ וְלִהְתַּחַנֵּן מֵה' יִתְבַּרַךְ שִׁיזְכֶּה לְבוֹא לְכָל זֶה. כְּפִי סֵדֵר חֲדוּשֵׁי הַתּוֹרָה שֶׁגָּלָה כְּפִי בְּנֵן הַנוֹרָא שֶׁבָּנָה בְּכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה שֶׁגָּלָה בְּדַרְכּוֹ הַנִּפְלָא וְאָמַר שֶׁנַּעֲשֶׂה מְזָה שֶׁעָשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעַלָּה. וְאָמַר שֶׁנַּעֲשֶׂה מְזָה שֶׁעָשׂוּעִים שְׁלֵמָה עָלוּ עֲדִין שֶׁעָשׂוּעִים כְּאֵלָה לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ מַעוֹלָם.

אות-מו

תְּפִלָּה עַל צָרְכֵי הַגּוֹף הִיא לְמַטָּה מִהַתּוֹרָה

יֵשׁ שְׁנֵי בְּחִינּוֹת תְּפִלוֹת יֵשׁ תְּפִלָּה שֶׁהוּא לְמַטָּה מִהַתּוֹרָה וְהִיא טְפִלָּה לְהַתּוֹרָה וַיֵּשׁ תְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּחִינָה אַחַת עִם הַתּוֹרָה מִמֶּשׁ. וְגַם הִיא גְבוּהָ מִהַתּוֹרָה כִּי יֵשׁ תְּפִלָּה שֶׁמִּתְּפַלְּלִין עַל צָרְכֵינוּ דְּהֵינּוּ פְּרָנְסָה וּבְנִים וְחַיִּים וְרַפּוּאָה וְכוּ'. וְזֵאת הַתְּפִלָּה נִקְרָאת חַיִּי שְׁעָה. וְהִיא לְמַטָּה מִהַתּוֹרָה וְיִטְפִּלָּה לְהַתּוֹרָה. כִּי בּוֹדָאֵי מִי שֶׁמִּתְּפַלְּלֵי עַל צָרְכֵי גּוּפוֹ וְאֵינוּ מִתְּפַלְּלִין כָּלֵל בְּשִׁבְלֵי הַתּוֹרָה רַק הוּא מִתְּפַלְּלֵי שִׁיתֵּן לוֹ ה' יִתְבַּרַךְ בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי וְכוּ' לְהַנְאִיתוֹ וּלְצַרְךָ גּוּפוֹ. זֵאת הַתְּפִלָּה בּוֹדָאֵי אֵינָה חֲשׁוּבָה לְפָנֵי ה' יִתְבַּרַךְ. וְהִיא בְּחִינַת תְּפִלוֹת רְעוֹת שֶׁכֶּתֵב רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה שֵׁישׁ לְכָל אָדָם תְּפִלוֹת רְעוֹת וְהִיא בְּחִינַת גַּנְבָא אִמְחַתְרֵתָא רַחֲמָנָא קָרִיָּה. כִּי זֶה יְדוּעַ וְנִרְאָה בְּחוּשׁ שְׁכָל יְמֵי חַיֵּינוּ הֶבֶל וְרִיק וְיָמֵינוּ כְּצֵל עוֹבֵר. וַיִּמָּה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ. וְאִם יִצְבֵּר כְּעֶפֶר כֶּסֶף וְכוּ' לֹא בְּמוֹתוֹ יִקַּח הַכֹּל וְאֵין מְלוּיָן לוֹ לְאָדָם לֹא כֶּסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת וְכוּ'. וְעַל כֵּן מִי שֶׁאֵינוּ מְסַתְּפֵל עַל הַתְּכִלִּית הָאֲחֵרוֹן הָאֲמִתִּי לָמָּה לוֹ חַיִּים. וַיִּמָּה הַנְּחַת רוּחַ לֵה' יִתְבַּרַךְ מִתְּפִלָּתוֹ שֶׁמִּתְּפַלְּלֵי שִׁיתֵּן לוֹ ה' יִתְבַּרַךְ פְּרָנְסָה וּמְמוֹן וְכוּ' לְמַלְאוֹת תַּאֲוֹת בְּטָנוֹ וְה' יִתְבַּרַךְ יוֹדַע וּמִבִּין שְׁכָל מֵה שֶׁמִּבְקֵשׁ אֵינוּ טוֹבָה לְפָנָיו כָּלֵל. כִּי מֵאַחַר שֶׁאֵינוּ מְסַתְּפֵל עַל הַתְּכִלִּית בּוֹדָאֵי הַפְּרָנְסָה וְהַעֲשִׂירוֹת שֶׁלוֹ הוּא בְּחִינַת עֲשׂוֹר שְׁמוֹר לְבַעֲלָיו לְרַעְתּוֹ רַחֲמָנָא לְצִלָּן. נִמְצָא שֶׁהַתְּפִלָּה שֶׁהִיא לְצַרְךָ הַגּוֹף לְבַד

בלי פונת קיום התורה היא בודאי אינו טובה כלל. ועל תפלות כאלו קורא תגר בזהר הקדוש צווחין ככלבין הב הב. הב לן חיי הב לן מזונא וכוי. ואין לה' יתברך נחת מתפלה כזאת שהיא לצרכי הגוף כי אם כשזה המתפלל מתפון בתפלתו בשביל קיום התורה. דהינו שמתפלל על בני חיי ומזונא וכל פונתו כדי שיזכה לעשות רצונו יתברך ולקיים תורתו ומצותיו באמת. ואם פונתו באמת בשביל זה בודאי יש לה' יתברך נחת רוח מתפלה כזאת. אבל אף על פי כן תפלה כזאת היא בודאי למטה מהתורה וטפלה להתורה כי מאחר שהתפלה בשביל צרכי הגוף. נמצא שהתפלה זאת בפני עצמה אינה כלום פני"ל. כי למה לו הגוף וצרכיו והיום בכאן ומחר בקבר וכוי פני"ל ואין להתפלה הזאת שום חיות וקיום כי אם על ידי התורה. דהינו מה שמתפון בתפלתו על צרכי הגוף בשביל קיום התורה. נמצא שתפלה כזאת בודאי טפלה להתורה. כי העקר הוא התורה. רק הוא מתפלל על צרכי הגוף כדי שיוכל לקיים את התורה ועל כן בודאי תפלה כזאת היא טפלה להתורה ולמטה מהתורה.

ועל תפלה כזאת הקפידו רבותינו זכרונם לברכה שלא להאריך בה ביותר.

כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה. כי העקר הוא חיי עולם שהוא התורה. אבל התפלה כזאת בשביל צרכי הגוף היא חיי שעה. רק שצריכין אותה בשביל חיי עולם בשביל התורה. ועל כן בודאי אין להניח העקר שהוא חיי עולם ולהאריך בהטפל שהוא חיי שעה. ותפלה כזאת צריך שמירה גדולה שלא יתאחזו בה החיצונים. שלא תהיה בבחינת רגליה ירדות מות חס ושלום. כי מאחר שמתפלל על צרכים הגשמיים של הגוף רק שפונתו בשביל התורה. בקל תוכל הסטרא אחרא להתאחז בו להטות פונתו בשביל צרכי הגוף בעצמו. שאז תפלתו פסולה פני"ל. (הלכות ראש חודש הלכה אות ג):

אות-מז

התפלה שהיא לצורך נשמתו היא למעלה מהתורה

אבל עקר התפלה השלמה היא כשאדם מתפלל רק על צרכי נשמתו בעצמו דהינו שכל תפלותיו לזכות ליראת ד' ועבודתו יתברך. כמו שאמר דוד המלך עליו השלום אחת שאלתי מאת ד' אותה אבקש שבתי בבית ד' כל ימי חיי וכוי וכמו שכתוב רבנו זכרוננו לברכה (בסימן י"ד) על מאמר רבה בר בר חנה ושללית לסלתאי ואנחיה בכותא דרקיע עגן שם.

וּתְפִלָּה כְּזֹאת אֵינוֹ טִפְלָה לַתּוֹרָה. אֲדַרְבֵּא תְּפִלָּה כְּזֹאת הִיא עֵקֶר קִיּוּם הַתּוֹרָה. מֵאַחַר שֶׁמִּבְּקֵשׁ רַק לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה שְׂזָה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַתּוֹרָה. כִּי לֹא הַמְדַרְשׁ הוּא הָעֵקֶר אֲלָא הַמַּעֲשֶׂה. וְזֶה בְּחִינַת אִשָּׁה יִרְאֵת ד' הִיא תַתְּהַלֵּל. הֵינּוּ הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת אִשָּׁת חַיִל כְּשֶׁהוּא בְּשִׁבִיל יִרְאֵת ד' לְזָכוֹת לִירְאָתוֹ וְיִתְבָּרַךְ הִיא תַתְּהַלֵּל. כִּי זֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה.

וְזֹאת הַתְּפִלָּה הִיא שְׂזָה עִם הַתּוֹרָה וְגִבּוֹהַ מִמֶּנָּה. כִּי עֵקֶר הַכּוֹנֵה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הוּא לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה. כִּי לֹא הַמְדַרְשׁ הוּא הָעֵקֶר אֲלָא הַמַּעֲשֶׂה. וְזֶהוּ כְּוִנַתוֹ בְּתְּפִלָּתוֹ שֶׁמִּבְּקֵשׁ לִירְאָה אֶת ד' וּלְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה. נִמְצָא שֶׁהַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה שְׁנֵיהֶם שְׂוִים בְּקוֹמָתָם. וְאַף גַּם הַתְּפִלָּה גִּבּוֹהַ יוֹתֵר.

בְּבְּחִינַת אִשָּׁת חַיִל עֵטְרַת בְּעֵלָה. בְּחִינַת רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת ד'. דְּהֵינּוּ הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת אִשָּׁה יִרְאֵת ד'. דְּהֵינּוּ מֵהַ שְׁמֵתִפְלֵל עַל הִירְאָה הִיא רֵאשִׁית חֲכָמָה כִּי הוּא לְמַעַלְהָ מִהַחֲכָמָה שֶׁהִיא הַתּוֹרָה. כִּי תְּפִלָּה כְּזֹאת הִיא עֵקֶר קִיּוּם הַתּוֹרָה. כִּי עֵקֶר הַתּוֹרָה הִיא הַמַּעֲשֶׂה שְׂזֹכִין עַל יְדֵי תְּפִלָּה זֹאת. כִּי לֹא הַמְדַרְשׁ הוּא הָעֵקֶר וְכוּ' כִּנּוּי כִּנּוּי כִּי הַכֹּל בְּיַד שָׁמַיִם שֶׁהוּא הַתּוֹרָה בְּחִינַת זְעִיר אֲנֶפִין שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם כִּידוּעַ חוּץ מִירְאֵת שָׁמַיִם אֲבָל עַל יְדֵי תְּפִלָּה יְכוּלִין לְזָכוֹת לִירְאֵת שָׁמַיִם שְׂזָהוּ בְּחִינַת כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים שֶׁיִּסְדַּד דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם שֶׁכָּלוּ תְּפִלוֹת לְזָכוֹת לִירְאֵת שָׁמַיִם וְלַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְבֹאֵר לְפָנֵינוּ בְּעִזְרַת ה'. (שָׁם אוֹת ד):

אות-מח

עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה הוּא עַל יְדֵי שְׁעוֹשִׁין מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת

עֵקֶר הַתְּעוֹרְרוֹת הַתְּשׁוּבָה זֹכִין עַל יְדֵי שְׁעוֹשִׁין מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת. כִּי לְזָכוֹת לְתְּשׁוּבָה לָאוּ כָּל אָדָם זֹכֶה מִרְבּוּי הַמְּנִיעוֹת שֶׁיֵּשׁ עַל זֶה. וְעַל כֵּן עֵקֶר הַמְּשַׁכֵּת דָּרָךְ הַתְּשׁוּבָה בְּעוֹלָם הוּא עַל יְדֵי שְׁעוֹשִׁין מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת כִּי לְשׁוּב בְּתְּשׁוּבָה קִשָּׁה מְאֹד כִּי מֵהַ בְּתַחֲלָה קָדָם שְׁחָטָא. שְׁעֵדִין לֹא נִמְשָׁךְ אַחַר יְצִרוֹ הִרְעָה הַתְּגַבֵּר עָלָיו הִיָּצַר הִרְעָה עַד שֶׁהַחֲטִיאֵי מְכַל שְׂכֵן עֲתָה שְׂכָבֵר נִמְשָׁךְ אַחֲרָיו וְנִתְפָּס בְּמִצּוֹדָתוֹ אִיךְ אֲפִשָׁר לְשׁוּב. אִךְ עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַנִּיֵּל עַל יְדֵי שְׁעוֹשִׁין מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת. כִּי עַל יְדֵי תְּפִלָּה יְכוּלִין לַפְּעַל הַכֹּל. כִּי אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא. וְכָבֵר נִתְפָּס בְּתַאֲוֹתָיו הִרְעוֹת שְׂנֵדָמָה לוֹ שְׂאֵי אֲפִשָׁר לְצַאת מִשָּׁם אֵף עַל פִּי כֵּן עַל כָּל פְּנִיִּים הַדְּבוּר בִּידוּ. וְאִם יִרְבֶּה לְדַבֵּר דְּבוּרֵי תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים וְיִתְפַּלֵּל הִרְבֶּה לֵה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּזְכֶּה לְשׁוּב וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה בְּוִדָּאֵי יְעוֹרֵר רַחֲמֵי ה' יִתְבָּרַךְ עָלָיו עַד שֶׁיִּפְתַּח

לו ה' יתברך שְׁעָרֵי הַתְּשׁוּבָה וַיִּזְכֶּה סוּף כָּל סוּף לָשׁוּב אֶל ה' יִתְבָּרַךְ וִירַחֲמֵהוּ.

וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתַב רַבֵּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה בְּלִקּוּטֵי תַנְיָנָא. ע"ג הַנ"ל שֶׁעָקַר הַתְּשׁוּבָה עַל יְדֵי אֲמִירַת תְּהֵלִים. כִּי כָּל סֵפֶר תְּהֵלִים הֵם תְּחִנוּת וּבִקְשׁוֹת שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם שֶׁבִקֵּשׁ מֵה' יִתְבָּרַךְ לְזָכוֹת לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו וּלְקַיֵּם תּוֹרָתוֹ וּמִצְוֹתָיו. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב אַחַת שְׁאַלְתִּי מֵאֵת ד' אוֹתָהּ אֲבִקֵּשׁ שְׁבִתִּי בְּבֵית ד' כָּל יָמֵי חַיֵּי וְכוּ'. וְכָתִיב הוֹרְגִי ד' דָּרְכָךְ אֶהְלֵךְ בְּאַמְתָּךְ וְכוּ' עֲזַרְנוּ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ וְכוּ' וְכֵן הִרְבֵּה. וְכָל מַה שֶּׁמִּבְקֵשׁ לְהַנְצִיל מֵאוֹיְבָיו וְשׁוֹנְאָיו כֹּל כְּפִנְתּוֹ לְהַנְצִיל מִשׁוֹנְאֵי הַנֶּפֶשׁ שֶׁהֵם הַסֵּטְרָא אַחֲרָא וְחִילוּתָיו וְגַם כָּל הַשׁוֹנְאִים בְּגִשְׁמִיּוֹת שֶׁבִקֵּשׁ לְהַנְצִיל מֵהֶם הַכֹּל הִיָּה בְּשִׁבְלֵי שְׂיִזְכָּה לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת כִּי כָּל הַשׁוֹנְאִים שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם וְשֶׁל כָּלל יִשְׂרָאֵל הוּא מִחֲמַת שְׁאֲנוּ אוֹחֲזִין בְּתוֹרַת ד' וּמִצְוֹתָיו שֶׁבְּשִׁבְלֵי זֶה הֵם מִתְגָּרִים בְּנוֹ נִמְצָא שֶׁכָּל שׁוֹנְאֵינוּ וְאוֹיְבֵינוּ בְּגִשְׁמִיּוֹת כָּלֵם הֵם שׁוֹנְאֵי ד' שׁוֹנְאֵי הַנֶּפֶשׁ שׁוֹנְאֵי הַתּוֹרָה.

וְכָל בִּקְשָׁתֵנוּ לְהַנְצִיל מֵהֶם הוּא לְהַנְצִיל מִשׁוֹנְאֵי הַנֶּפֶשׁ וְהַתּוֹרָה כְּדֵי שְׂנִזְכָּה לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה. הַכָּלֵל שֶׁכָּל כְּפִנְתּוֹ דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם בְּסֵפֶר תְּהֵלִים הוּא לְבִקֵּשׁ מֵה' יִתְבָּרַךְ שְׂנִזְכָּה לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת וּלְהַנְצִיל מִכָּל הַשׁוֹנְאִים וְהַמוֹנְעִים וְהַמְעַכְּבִים לְעַבֵּד אֶת ה' יִתְבָּרַךְ בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחַנִיּוֹת וְכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה שֶׁדָּוִד הַמֶּלֶךְ יָסַד כָּל סֵפֶר תְּהֵלִים מִהַתְּבוּדָּה שֶׁלּוֹ וְכוּ' (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן קנ"ו) עֵינֵי שָׁם. וְעַל כֵּן הֵם חֲמִשָּׁה סְפָרִים תְּהֵלִים כְּנֶגֶד חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תּוֹרָה שֶׁהֵם כָּלֵל הַתּוֹרָה.

הֵינּוּ בְּחִינַת הַנ"ל שֶׁעוֹשִׂין מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת כִּי דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָשָׂה מִחֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תּוֹרָה חֲמִשָּׁה סְפָרֵי תְּהֵלִים שֶׁהֵם תְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת. הֵינּוּ שֶׁעָשָׂה מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת שֶׁזֶה עָקַר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה כַּנ"ל. וְעַל כֵּן עָקַר הַתְּעוֹרְרוֹת הַתְּשׁוּבָה הוּא עַל יְדֵי תְּהֵלִים כַּנ"ל כִּי עָקַר הַתְּשׁוּבָה זֹכִינֵן עַל יְדֵי שֶׁעוֹשִׂין מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת תְּהֵלִים כַּנ"ל. (שָׁם אוֹת ז):

אות-מט

עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה נִחְשָׁב כְּאִלוֹ עָשָׂה מֵה שְׂאֵינוּ זֹכָה לַעֲשׂוֹת

וְעַל כֵּן תּוֹקְעִין שׁוֹפָר וּמִתְפַּלְּלִין מְלַכְיִוֹת וְכוּ' הַכֹּל בְּתְּפִלַּת מוֹסָף. כִּי תְּפִלַּת מוֹסָף מִתְפַּלְּלִין רַק עַל הַקְּרָבָנוֹת שֶׁהֵינּוּ צָרִיכִין לְהַקְרִיב בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. וּבְעוֹנוֹתֵינוּ חָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וְאִין אָנוּ יְכוּלִין לְהַקְרִיב קָרְבָּן וְכוּ'. עַל כֵּן

אָנוּ מִתְפַּלְלִין לְה' יִתְבָּרַךְ עַל בְּנֵינוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנִּזְכָּה לְהַקְרִיב הַקְּרָבָנוֹת כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ וְכוּי' וְשֵׁם נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ וְכוּי' וְאֵת מוֹסֵף יוֹם וְכוּי' נִמְצָא שֶׁתְּפִלַּת מוֹסֵף הוּא בְּחִינַת שְׁעוֹשֵׁין מִתּוֹרָה תְּפִלָּה דְּהֵינּוּ מִהַמְצוּה שֶׁל הַקְּרָבָת הַקְּרָבָן מוֹסֵף עוֹשֵׁין מִזֶּה תְּפִלָּה וּבְזֶה אָנוּ מִמְשִׁיכִין הַדָּרָךְ לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת שֶׁהוּא גַם כֵּן בְּבַחֲינָה זוֹ שֶׁל תְּפִלַּת מוֹסֵף שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּפִי מֵה שֶׁהוּא רְחוּק מִקְיֹום אֵיזָה מְצוּה הֵן מְצוֹת עֲשֵׂה אוֹ לֹא תַעֲשֶׂה צְרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל לְה' יִתְבָּרַךְ שְׂיִזְכָּה לְקִיּוּמָהּ שֶׁזֶהוּ מִמַּשׁ תְּפִלַּת מוֹסֵף שֶׁמִּתְפַּלְלִין שֶׁנִּזְכָּה לְקִיּוּם מֵה שֶׁאֵין אָנוּ יְכוּלִין לְקִיּוּם עֲתָה בְּעוֹנוֹתֵינוּ בְּעַת הַחֲרָבָן. וְזֵאת הַתְּפִלָּה נְחַשְׁבֵּת בְּמָקוֹם קְרָבָן. וְגַם עַל יְדֵי זֶה נִזְכָּה סוּף כָּל סוּף לָשׁוּב לְאַרְצֵנוּ וּלְהַקְרִיב שֵׁם קְרָבָנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ כְּמוֹ כֵּן הוּא מִמַּשׁ הַתְּפִלוֹת שְׁעוֹשֵׁין מִתּוֹרוֹת שְׂצָרִיכִין לְבַקֵּשׁ מֵה' יִתְבָּרַךְ הַרְבֵּה שֶׁנִּזְכָּה לְקִיּוּם מֵה שֶׁשָּׁקֵשָׁה לָנוּ לְקִיּוּם עֲתָה בְּעוֹנוֹתֵינוּ בְּתַקְוָה גְלוּת הַנֶּפֶשׁ.

וְעַל יְדֵי תְּפִלוֹת אֵלוּ נִזְכָּה לְבִסוּף לָשׁוּב לְה' יִתְבָּרַךְ. וְגַם כָּל זְמַן שֶׁאֵין אָנוּ זוֹכִין עֲדִין לְגֵאֲלַת הַנֶּפֶשׁ בְּשִׁלְמוֹת יִהְיֶה נְחַשְׁבֵּ לָנוּ עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה כְּאֵלוּ קִיּוּמָנוּ וְעֲשִׂינוּ מֵה שֶׁמֻטַּל עֲלֵינוּ.

נִמְצָא שֶׁתְּפִלַּת מוֹסֵף הוּא בְּבַחֲינַת תְּפִלוֹת שְׁעוֹשֵׁין מִתּוֹרוֹת עַל כֵּן אֲזַ תּוֹקְעִין בְּשׁוֹפָר וּמִתְפַּלְלִין מִלְכִּיּוֹת וְכוּי'. כִּי שׁוֹפָר וּמִלְכִּיּוֹת וְזִכְרוֹנוֹת וְכוּי' הֵם בְּשִׁבִיל בְּחִינַת זֵאת לְזָכוֹת לְהַקִּיּוּם אֶת הַתְּפִלָּה לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת כְּנִ"ל. שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת תְּפִלַּת מוֹסֵף כְּנִ"ל. (שֵׁם אוֹת י):

אות-נ

עַל יְדֵי חֲדוּשֵׁי הַתּוֹרָה יוֹכֵל לְהֶאָרִיךְ בְּתְּפִלָּתוֹ עַל כָּל

לְמַשָּׁל כְּשֶׁאֶחָד רוֹצֵה לְבַקֵּשׁ מֵה' יִתְבָּרַךְ שְׂיִזְכָּה לְקִיּוּם מְצוֹת צִיצִית בְּשִׁלְמוֹת אִם אֵינוּ יוֹדֵעַ סִגְלַת הַצִּיצִית אֵיזָה מִדָּה יִזְכָּה לְשַׁבֵּר עַל יְדֵי צִיצִית וּלְאֵיזָה מַעֲלָה יִגִּיעַ עַל יְדֵהּ וְכוּי' אֲזַ בּוֹדָאֵי אֵינוּ יְכוּל לְהֶאָרִיךְ בְּתְּפִלָּה עַד שְׂיִשְׁבֵּר לְבוֹ עַד שְׂיַעוֹרֵר רַחֲמֵי ה' יִתְבָּרַךְ כִּי אֵינוּ יְכוּל לְבַקֵּשׁ רַק רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם זְכֵנֵי לְקִיּוּם מְצוֹת צִיצִית בְּשִׁלְמוֹת. אֵף עַל פִּי שְׂבוּדָאֵי גַם זֶה טוֹב מְאֹד אֲשֶׁרֵי שְׂיֵאחֲזוּ בְּזֶה לְבַקֵּשׁ עַל כָּל מְצוּה מֵה' יִתְבָּרַךְ אֵף עַל פִּי כֵּן עֲדִין אֵינוּ זוֹכֵה לַעֲשׂוֹת תְּפִלָּתוֹ רַחֲמִים וְתַחֲנוּגִים שֶׁהוּא זֶה שְׂזוֹכָה לְחֲדָשׁ בָּהּ דְּבָר. אֲבָל עַקֵּר הַתְּפִלָּה הַשְּׁלֵמָה שְׁעוֹשֵׁין מִתּוֹרוֹת הוּא מִחֲדוּשֵׁי אוֹרִיתָא שְׂזוֹכִין לִידַע עַל יְדָם סִגְלַת הַמְצוֹת כְּמוֹ בְּמַשָּׁל הַצִּיצִית שֶׁהִתְחַלְנוּ. כְּשִׁיּוֹדֵעַ הָאָדָם שְׂמְצוֹת צִיצִית מְסַגֵּל לְשַׁבֵּר תְּאֵנוֹת נְאוּף וְלִזְכוֹת עַל יְדֵי זֶה לַעֲצַת הַצַּדִּיקִים וְלֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה וְלַתְּפִלָּה וְלְאַרְצָה יִשְׂרָאֵל וְלַעֲשׂוֹת נְסִים וְכוּי'. הִנֵּה עַל פִּי דָרָךְ

זֶה בּוֹדָאֵי יָכוֹל לְסַדֵּר תְּפִלוֹת רַבּוֹת בְּאֲרִיכוּת נִפְלָא עַל מְצוֹת צִיצִית. כִּי כָּל אֶחָד כִּפִּי מֵה שְׂיֻדָּע בְּנִפְשׁוֹ כַּמָּה הוּא רְחוֹק מִתְּקוּן הַבְּרִית וְאִיךְ תַּאֲוֹת נֶאֱוָף מִתְּגַבֵּר עָלָיו בְּכָל פְּעַם שֶׁזֶה עֶקֶר הַמְּלַחְמָה שֶׁל כָּל אָדָם וְכָל מֵה שְׂעוּבֵר עָלָיו בְּעֵינָיו זֶה בְּכָל פְּעַם כַּמָּה וְכַמָּה הוּא צָרִיךְ לְהַפְצִיר לְהִי' יִתְבָּרַךְ שְׂיֻשִׁיעוֹ לְקַיִם מְצוֹת צִיצִית כְּתַקוּנָה כְּדִי לְהַנְצִיל מִנֶּאֱוָף שֶׁהוּא הַתַּאֲוָה הַעוֹמֶדֶת עָלָיו בְּכָל יוֹם לְכַלּוֹתוֹ חֵס וְשָׁלוֹם לְהִרְחִיקוֹ מִחֵי הַחַיִּים. וְכֵן כְּשִׁיזְכֹּר כַּמָּה הוּא רְחוֹק מֵאֲמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהוּא יְסוּד כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה וְכוּ' וְכֵן כַּמָּה הוּא רְחוֹק מִתְּפִלָּה וְכוּ'. וְכֵן כַּמָּה וְכַמָּה יַעֲזוֹת רְעוֹת שֶׁל הַמְּהַפְּכִים הַאֲמֵת וְכוּ' מִתְּגַבְּרִין עָלָיו. וְכַמָּה יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים הוּא צָרִיךְ לְזָכוֹת לַעֲצוֹת אֲמֵתוֹת שֶׁהֵם עֲצוֹת צְדִיקִים. הֵן עַל כָּל אֵלֶּה בּוֹדָאֵי יוֹכֵל לְשַׁפֵּךְ שִׁיחוֹ בְּתַפְּלוֹתוֹ שְׂיַעֲשֶׂה מִתּוֹרָה זֹאת לְפָרֵשׁ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ עַל יְדֵי תּוֹרָה זֹאת. וְכֵן מִתּוֹרָה אַחֲרֵת שְׂמַדְבָּרֵת מִמְּצוֹת מְזוּזָה שְׂמִשְׁבְּרֵת תַּאֲוֹת מְמוֹן וּמִבְּטָלֵת טְרֵדַת מְרִירַת הַפְּרָנְסָה וְזוֹכָה לְשִׁמְחַת בְּחִלְקוֹ וְכוּ' אֲשֶׁר יְדוּעַ שְׂמִרֵירַת טְרֵדַת הַפְּרָנְסָה מְכַלָּה חַיֵּי הָאָדָם וּמְרַחֲקַת אוֹתוֹ מֵעֲבוֹדַת ה' יִתְבָּרַךְ וְכוּ' כַּמָּה וְכַמָּה תַּחֲנוּנוֹת וּבִקְשׁוֹת מֵעַמֶּק הַלֵּב יָכוֹל לַעֲשׂוֹת עַל יְדֵי זֶה עַד שְׂיִשְׁפֹּךְ לְבוֹ כַּמִּים נֶכַח פְּנֵי ד'. וְכֵן בְּשֶׁאֵר הָעֵינָיִם הַמְּבֹאֲרִים בְּתּוֹרָה זֹאת. וְכֵן בְּשֶׁאֲרֵי תּוֹרוֹת. נִמְצָא שֶׁעֶקֶר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה שֶׁהוּא כְּשֶׁעוֹשִׂין מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת עֶקֶר שְׁלֵמוֹתָהּ הוּא עַל יְדֵי חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה הַנִּי"ל.

וְזֶה בְּחִינַת שְׂמִחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה. בְּחִינַת וּשְׂאֵבֶתֶם מִים בְּשִׁשׁוֹן מִמַּעֲיָנֵי הַיְשׁוּעָה וְיִתְקַבְּלוּן אוֹלְפָן חֲדַת הַיְנוּ חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה הַנִּי"ל הַנִּמְשָׁכִין מִבְּחִינַת עֲתִיקָא סְתִימָאָה שְׂעַל יְדֵי זֶה יָכוֹלִין לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת. שְׂעַל יְדֵי זֶה יָכוֹלִין לְשַׁפֵּךְ לְבוֹ כַּמִּים נֶכַח פְּנֵי ד' שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת נְסוּף הַמִּים בְּחַג. בְּחִינַת וַיִּשְׂאֲבוּ מִים וַיִּשְׁפְּכוּ לְפָנֵי ד' הַנֶּאֱמָר בְּשִׁמּוֹאֵל וּפִרְשׁ רַשׁ"י שְׂשִׁפְכוּ לְבָם כַּמִּים כִּי דִּיקָא עַל יְדֵי חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה הַנִּי"ל בְּחִינַת אוֹלְפָן חֲדַת שְׂעַל יְדֵי זֶה זוֹכִין לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת דִּיקָא עַל יְדֵי זֶה זוֹכִין לְשַׁפֵּךְ לְבוֹ כַּמִּים לְפָנֵי ד' כָּל אֶחָד וְאֶחָד כִּפִּי אֲשֶׁר יוֹדֵעַ נִגְעֵי לְבָבוֹ וּמְכַאֲבֵיו אִיךְ הוּא רְחוֹק מֵה' יִתְבָּרַךְ וְלֵאִיזָה מִדּוֹת רְעוֹת וְתַאֲוֹת רְעוֹת וּבִלְבוּלִים רְעִים נִפְּל בְּעוֹנוֹתָיו וְכָל מֵה שְׂעוּבֵר עָלָיו בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת שֶׁהַכֹּל יוֹכֵל לְמַצָּא בְּתוֹךְ תְּפִלוֹת אֵלוֹ שְׂעוֹשֶׂה מִתּוֹרוֹת וְלְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים עַל כָּלֶם כְּבוֹן הַמִּתְחַטֵּא לְפָנֵי אָבִיו. עַד שְׂיִוְכַל לְשַׁפֵּךְ לְבוֹ כַּמִּים וְכוּ'.

וְזֶהוּ מִמַּעֲיָנֵי הַיְשׁוּעָה כִּי דָרְךְ זֶה הוּא בְּחִינַת מַעֲיָנֵי הַיְשׁוּעָה שֶׁהַיְשׁוּעָה נוֹבַעַת מִמַּעֲיָנוֹת שְׂאִינָם פּוֹסְקִים שְׂנִמְשָׁכִין מִהַנְּחַל נוֹבַעַת וְכוּ' שֶׁהֵם יְשׁוּעוֹת בְּלִי גְבוּל וְקָץ וְסוּף וְתַכְלִית שְׂיִכּוֹלִים לְהוֹשִׁיעַ לְכָל יְהִיָּה מִי שְׂיִהִיָּה אֶפְלוֹ אִם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא. כִּי הוּא נֶחַל נוֹבַעַת וְכוּ' בְּחִינַת בְּאֵר מִים חַיִּים מַעֲיָנוֹת שְׂאִינָם פּוֹסְקִים לְהוֹשִׁיעַ לְכָל בְּחִינַת מַעֲיָנֵי הַיְשׁוּעָה. וְזֶהוּ בְּחִינַת גְּדֵל הַשְּׂמִחָה כִּי כְּשֶׁזוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ דָּרְךְ זֶה הוּא וְדָאֵי שְׂמִחָה שְׂאִין לָהּ קָץ בְּחִינַת וְגִילוֹ בְּרַעְדָּה בְּחִינַת וְשְׂמִחַת עוֹלָם וְכוּ' כְּנִי"ל. (שָׁם אוֹת טז כג):

אות-נא

על ידי הדרך לעשות מתורות תפלות לא נתבייש לשוב בכל

וזהו (ירמיה ל"א) עד מתי תתחמקין הבת השויבה כי ברא ה' חדשה בארץ נקבה תסובב גבר ופרש רש"י הפסוק לענן תשובה וזה לשון רש"י תתחמקין תסתרי ממני שאת בוש לשוב אלי מפני דרךך. הנה חדשה נבראת בארץ שהנקבה תחזר אחר הזכר לבקשו שישאנה לשון אסבה בעיר אבקשה וגו' עד כאן לשון רש"י ולכאורה מה ענן נקבה תסובב גבר שהנקבה תחזר אחר הזכר וכו' לענן תשובה אך על פי הנ"ל מבאר היטב כי איש ואשה זכר ונקבה שרשם למעלה למעלה במקום גבוה מאד שכל היחודים העליונים תלויים בהם. וכמוכן בכל ספר הזיהר הקדוש וכתבי האר"י ז"ל. והם בחינת הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל והם בחינת תורה שבכתב ותורה שבעל פה שהם בחינת תורה ותפלה כי תפלה היא בחינת תורה שבעל פה כי עקר שלמות התפלה היא כשעושין מהתורה תפלה שזהו בחינת תורה שבעל פה כי אי אפשר לעשות בשלמות מהתורה תפלה כי אם על ידי בחינת תורה שבעל פה שהוא בחינת כלליות כל החדושים דאורייתא שמחדשין כל אחד ואחד שכלם נמשכין מבחינת רוחו של משיח שזוכה להתחדשות התורה בתכלית השלמות שהוא בחינת אורייתא דעתיקא סתימאה ועל ידי חדושים אלו יהיה נמשך זה הדרך בשלמות בעולם לעשות מהתורות תפלות וכנ"ל. ואז לא נתבייש לשוב לה' יתברך אפלו אם עשינו מה שעשינו ואפלו אם אנהנו עכשו כמו שאנו יודעין בעצמנו כל אחד ואחד. אף על פי כן על פי הדרך הזה לעשות מהתורות תפלות הנמשך עתה מבחינת התנוצצות משיח שמתנוצץ לבוא במהרה בימינו. כי בודאי לא יתמהמה עוד חס ושלום כמו שהתמהמה עד הנה. על פי הדרך הזה אנו יכולים כלנו אידך שהוא לשוב לה' יתברך מאחר שכל תשובתנו ותקונתנו ותוחלתנו לה' יתברך הוא רק על ידי תפלה שאנו מצפים ומבקשים ומתחננים מה' יתברך שישב אותנו אליו ויעזרנו ויושיענו בגבורתו הגדולה ובחסדיו הנפלאים לקיים את כל התורה מעתה. על כן עתה בודאי אין לנו לפל בדעתנו מלהתפלל לשוב לה' יתברך מחמת שמעשינו אינם כהגון. כי הלא אדרבה זהו בעצמו בקשתנו מה' יתברך שהוא יעזרנו לתקן מעשינו. ובזה אנו יכולים לעסק תמיד עד שיירחם עלינו מן השמים למלאות בקשתנו. ובאמת מי שהוא חזק בדרך הזה להרבות בהתבודדות ולעשות מתורות תפלות ולהרבות בתפלות כאלו תמיד. יהיה אידך שיהיה בודאי יהיה אחריתו טוב. וסוף כל סוף סוף כל סוף בודאי ישוב לה' יתברך באמת כאשר הבנו מפיו הקדוש כמה פעמים.

וכמבאר מזה בספריו הקדושים.

וְזֶה שְׂצוּעֵק הַפְּסוּק עַד מְתֵי תַתְחַמְקִין הַבַּת הַשׁוֹבְבָה וַיִּפְרֹשׁ רַשׁׁי לַעֲנִין
תְּשׁוּבָה כַּנִּי"ל הֵינּוּ שֶׁהַפְּסוּק קוֹרָא תִּגְרָ וְצוּעֵק וְקוֹרָא בְּקוֹל גְּדוֹל אִים וְנוֹרָא
עַל מָה שְׂאָנוּ נוֹפְלִין בְּדַעְתָּנוּ בְּכָל פְּעַם מְלָשׁוּב מַחֲמַת רַבּוּי מַעֲשֵׂינוּ הָרַעִים
שֶׁהֵינּוּ שׁוֹנִים בְּאוֹלְתָנוּ פְּעָמִים אִין מִסְפָּר. וְכֹאשֶׁר יְדוּעַ שָׂרֵב הַמְתַּרְחֲקִים
מָה' יִתְבַּרְךָ הוּא מַחֲמַת נְפִילוֹת כְּאֵלוֹ. מַחֲמַת שְׁרוּאִים שְׂזָה כְּמָה שֶׁחֲפָצִים
לְשׁוּב. וּבְכָל פְּעַם נוֹפְלִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר. כִּי כָּל מָה שֶׁהֵם רוֹצִים לְצֵאת מִן
הָרֶפֶשׁ וְהַטִּיט מִתְגַּרְה וּמִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם הַבַּעַל דְּבַר יוֹתֵר וְיוֹתֵר. וּמַחֲמַת זֶה
נִתְרַשְׁלוּ יְדֵיהֶם מְלָשׁוּב עוֹד כְּאֵלוֹ חֵס וְשָׁלוֹם אֶפְס תִּקְוָה חֵס וְשָׁלוֹם. וְעַל
זֶה קוֹרָא הַפְּסוּק עַד מְתֵי תַתְחַמְקִין עַד מְתֵי תַתְחַמְקִין מִמֵּי שְׂאֵת בּוֹשָׁה
לְשׁוּב אֵלַי מִפְּנֵי דְרַבְּךָ. הִנֵּה חֲדָשָׁה נִבְרָאת בְּאַרְצְךָ. שֶׁהַנִּקְבָּה תִּחְזֹר אַחֲרֵי
הַזְּכָרִים וְכוּ'. הֵינּוּ בְּחִינַת נִקְבָּה תִּסּוּבֵב גְּבַר שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁעוֹשִׁין
מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת כְּמִבְּאֵר לְעִיל שְׂזָהוּ בְּחִינַת סְפוֹת בְּחִינַת וְהַחֲזִיקוּ וְכוּ'
כַּנִּי"ל שֶׁמֶכֶל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת בֵּין מִצְוֹת עֲשֵׂה בֵּין מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה
עוֹשִׂין מֵהֶם תְּפִלוֹת כַּנִּי"ל. וְעַל יְדֵי דְרַבְּךָ זֶה אִין לָךְ לְהַתְבַּיֵּשׁ לְשׁוּב אֵלַי תְּמִיד
יְהִי אִיךָ שִׁיְהִיָּה. כִּי רַחֲמֵי לֹא כָּלִים. וּבְכָל פְּעַם תּוֹכֵל לְבוֹא בְּתַפְלָה
וְתַחֲנוּגִים לְבַקְשֵׁנִי שְׂאֶקְרָבָךְ מֵעַתָּה.

וּבּוֹדָאֵי יוֹעִילוּ דְּבַרְיָךְ סוּף כָּל סוּף. כִּי דְרַבְּךָ זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת גְּאֻלָּה
הָאֲחֵרוֹנָה שְׂאִין לָהּ הַפְּסֵק שֶׁהִיא בְּחִינַת מַעֲיִנֵי הַיְשׁוּעָה. שֶׁדְּרַבְּךָ יִשׁוּעָה זֹאת
אִינוּ נִפְסֵק לְעוֹלָם כַּנִּי"ל. כִּי הוּא דְרַבְּךָ שֶׁדְּרַכּוּ בּוֹ אֲבוֹתֵינוּ מֵעוֹלָם אֲבָרְהָם
יִצְחָק וְיַעֲקֹב וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְיוֹסֵף וְדָוִד. וְכָל הַצְּדִיקִים הַקְּדָמוֹנִים שֶׁעָסְקוּ
בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדָּוֹת הַרְבֵּה לְהַתְקַרֵּב לָהּ יִתְבַּרְךָ. אִיךָ בְּתַחֲלָה לֹא הָיוּ
יְכוֹלִים עֲדִין לְזַכּוֹת לָזֶה בְּשִׁלְמוֹת לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרָה תְּפִלָּה מַחֲמַת שְׁעֵדִין לֹא
הָיָה תּוֹרָה בְּעוֹלָם וְהַכְּרָחוּ לְעַסֵּק בְּתַפְלָה הַרְבֵּה כָּל הָאֲבוֹת עַד מֹשֶׁה עַד
שְׂזָכָה מֹשֶׁה בְּרַבּוּי תְּפִלוֹתָיו בְּחִינַת תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה לְהַמְשִׁיךְ תּוֹרָה. אֲבָל עֲדִין
לֹא הִגִּיעַ הַעֵת לְחֹזֵר וּלְהַכְנִיֵס הַתּוֹרָה לְתוֹךְ הַתְּפִלָּה וּלְכַבֵּשׁ דְּרַבְּךָ זֶה בְּעוֹלָם
לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת. וְעַל כֵּן הָיָה מָה דְּהָיָה שֶׁקִּלְקְלוּ הָעַרְבִים רַב
וְהַחֲטִיאוּ גַם אֶת יִשְׂרָאֵל וְכוּ' עַד שֶׁבָּא דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם שֶׁהוּא
מְשָׁלִים אֶת הַשְּׂבָעָה רוּעִים. וְהוּא הָיָה שָׂרֵשׁ נִשְׁמַת מְשִׁיחַ. וְהוּא הַתְּחִיל
לְעוֹרֵר זֶה הַדְּרַבְּךָ לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת שְׂזָהוּ בְּחִינַת תְּהִלִּים וְכוּ' כַּנִּי"ל.
אֲבָל עַקֵּר הַגְּמָר יְהִיָּה בִּימֵי מְשִׁיחַ כַּנִּי"ל. וְעַל כֵּן עַל יְדֵי דְרַבְּךָ זֶה לֹא גִבּוֹשׁ
וְלֹא נִכְלָם לְעוֹלָם. כִּי אִיךָ שֶׁהוּא נָשׁוּב לָהּ יִתְבַּרְךָ כַּנִּי"ל. וְזֶה בְּחִינַת תַּחַת
אֲהַבְתִּי יִשְׁטַנּוּנִי וְאַנִּי תְּפִלָּה. אֲהַבָּה זֶה בְּחִינַת הַתּוֹרָה בְּחִינַת תּוֹרַת חֶסֶד.
וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָה עַל פְּסוּק יוֹמָם יִצְוָה ה' חֶסֶדוֹ. שֶׁכָּל מִצְוֹת
הַתּוֹרָה הֵם בְּחִינַת אֲהַבָּה וְחֶסֶד וְכוּ'. וְזֶהוּ תַּחַת אֲהַבְתִּי יִשְׁטַנּוּנִי. שֶׁכָּל מָה
שְׂאֵנִי זוֹכָה לְבְּחִינַת אֲהַבָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת מִצְוֹת הַתּוֹרָה כָּל מָה שְׂאֵנִי רוֹצֵה
לְהַתְחִיל לְעַסֵּק בְּאִיזָה תּוֹרָה וּמִצְוָה שֶׁהֵם בְּחִינַת אֲהַבָּה וְחֶסֶד. יִשְׁטַנּוּנִי
שֶׁהֵם מִתְגַּרִּים וּמְשִׁטִּינִים בִּי וְרוֹצִים לְהַפִּילִי חֵס וְשָׁלוֹם. וְאַנִּי אִינִי יוֹדֵעַ
מָה לַעֲשׂוֹת לְנַגְדָם. כִּי הֵם מִתְגַּרִּים בִּי מְאֹד. עַל כֵּן כָּל עֵסְקִי תְּפִלָּה. בְּחִינַת
וְאַנִּי תְּפִלָּה. דְּהֵינּוּ שְׂאֵנִי עוֹשֶׂה מִהַתּוֹרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת אֲהַבָּה אֲנִי עוֹשֶׂה
מִמֶּנָּה תְּפִלָּה. וְעַל יְדֵי זֶה אֲנִי מְצַפֶּה לִישׁוּעָה עֲדִין שְׂאֲזַכֶּה לְשׁוּב לָהּ יִתְבַּרְךָ
בְּאַמֶּת וְכַנִּי"ל.

אות-נב

כְּשֶׁמְכַרִּיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֲזִי הַתּוֹרָה מוֹדַעַת לוֹ מֵהַ

בְּעַת שְׂאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי נִכְנָס לְהַתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ וְשִׁיחָתוֹ לִפְנֵי ה' יִתְבָּרַךְ שִׁיזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו וּלְקַיֵּם תּוֹרָתוֹ וּמִצְוֹתָיו וְרוֹצֵה לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה אֲבָל עֲדִין אֵין מְלָה בְּלִשׁוֹנוֹ לְדַבֵּר.

כִּי עֲדִין אֵינוֹ יוֹדֵעַ דְּרָכֵי וְסִימָנֵי הַתּוֹרָה וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִיךָ לְהַתְפַּלֵּל וּלְדַבֵּר וְלִשְׁחַת. אֲזִי בְּחִינַת רַחֵל שֶׁהִיא בְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבַעל פֶּה בְּחִינַת חֲדוּשִׁין דְּאוֹרֵי תְּאָ שְׂמֵהֶם נִמְשָׁכִין הַדְּרָכִים לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת כְּנִ"ל. אֲזִי הִיא בְּעֲצָמָה מְרַחֶמֶת עַל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי הַזֶּה הַמְתַּפַּלֵּל שֶׁהוּא בְּבְחִינַת לֵאמֹר כְּנִ"ל. וּמוֹסְרֶת לוֹ הַסִּימָנִים וְהַדְּרָכִים שֶׁל הַתּוֹרָה וּמְדַבֶּרֶת בְּעֲצָמָה עִם דוֹדָה בְּחִינַת יַעֲקֹב בְּחִינַת כָּלֵל שֶׁרַשׁ הַתּוֹרָה. כְּדִי שְׂיֻכַּל לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה. כְּדִי שִׁיזְדוּגוֹ תּוֹרָה וְתִפְלָה יַחַד. כְּדִי שְׂיֻלְדוֹ מְעַשִּׂים טוֹבִים. וְזֶה בְּחִינַת הַדְּבוּרִים הַנִּשְׁפָּעִים לְאָדָם בְּעַת שֶׁנִּכְנָס לְהַתְבַּוֵּד וּלְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ לִפְנֵי ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁבְּתַחֲלָה אֵינוֹ יוֹדֵעַ שׁוֹם דְּבוּר לְדַבֵּר. וְכִשְׁהוּא חֹזֵק בְּדַעְתּוֹ וּמְכַרִּיחַ עֲצָמוֹ אֶף עַל פִּי כֹן לְדַבֵּר. אֲזִי עַל פִּי רַב בָּאִים לוֹ דְּבוּרִים שֶׁלֹּא עָלָה עַל דַּעְתּוֹ שִׁיזְדַּבֵּר אוֹתָם. וְאֵלוֹ הַדְּבוּרִים נִשְׁלָחִים לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם וְנִמְשָׁכִים מִבְּחִינָה הַנִּ"ל. הַנִּ"ל. (שם) אות (לב):

אות-נג

אֵין שׁוֹם עֲצָה וְתַחְבּוּלָה כִּי אִם לְצַעֵק אֶל בְּזָה טוֹעִים רַב בְּנֵי אָדָם שֶׁכָּל אֶחָד אוֹמֵר אִם הָיָה לוֹ פְּרִנְסָה הָיָה עוֹבֵד ה'. וְאִם כֹּן לִפִּי דְּבָרָיו הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּא חֶסֶד וְשְׁלוֹם בְּטְרוּנִיָּא וְעֲלִילָה עִמּוֹ שֶׁהוּא רוֹצֵה שִׁיַּעֲבֹד וְיַעֲסֹק בְּתוֹרָה אֶף עַל פִּי שְׂאִינוֹ יָכוֹל מִחֲמַת דַּחֵק הַפְּרִנְסָה וְאִם כֹּן הָרִי הוּא מְהַרְהֵר אַחַר מִשְׁפָּטָיו שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ כְּאֵלוֹ חֶסֶד וְשְׁלוֹם הוּא יִתְבָּרַךְ מְעוֹת הַמִּשְׁפָּט נִגְדוּ. וְזֶה הַפָּגֶם גְּדוֹל בְּיוֹתֵר כִּי כְּשֶׁמְהַרְהֵר אַחַר מִשְׁפָּטָיו שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ זֶהוּ עֵקֶר בְּחִינַת פָּגֶם הַמִּשְׁפָּט שֶׁמִּשְׁם בָּאִים כָּל הַקְּלָקוּלִים הַנִּ"ל.

על כן צריך כל החפץ באמת לחוס על עצמו שיזהר מאד מלומר כדברים האלה רק ידע ויזמין שפחירתו תלויה דיקא באפו זה שהי' יתברך מתנהג עמו.

ויזמין שהכל לטובתו ויהיה רגיל לומר כל מה דעבד רחמנא לטב עבד ובודאי יש דרך שדיקא על ידי זה הדחקות והיסורים והבלבולים יתקרב להי' יתברך. ואם קשה לו לקבל ולסבל היסורים והדחקות. יצעק ויתפלל להי' יתברך שישעו ויעזרהו ויבזה בעצמו יתקרב להי' יתברך ויעבדהו. כי הי' יתברך מתאוה לתפלתם של ישראל וכמו שכתוב יקראני ביום צרה אהלצד ותכבדני כי אין שום יצה ותחבולה נגד כל הצרות וההרפתקאות ודחקות וטרדת הפרנסה העוברים על כל האדם בכל עת ועת כי אם לצעק ולצעק ולהתחנן לפני הי' יתברך ולבכות לפניו כתינוק הבוכה לפני אביו שימלא מחסורו.

וכשילך בדרך זה ירויח תמיד הרבה רוח האמת והנצחי כי על פי רב יפעל בבקשתו הרבה כי הי' יתברך שומע תפלת כל פה וכמו שכתוב קרוב הי' לכל קראיו וכוי ואפלו אם לפעמים חס ושלום לא יתקבל תפלתו כי זמנין דשמע זימנין דלא שמע. על כל פנים הרויח שקרב עצמו להי' יתברך על ידי זה. כי אין שום דבר שיקרב וידבק את האדם להי' יתברך כמו התפלה שהיא עקר התחברות ודבקות של ישראל להי' יתברך (כמו שכתוב בלקוטי תנינא סימן פ"ד דע שעקר התחברות וכוי):

אבל זה שאומר האדם אם היה כך הייתי עוסק בתורה וכוי אין זה יצה כלל והוא פוגם בזה הרבה בחינת פגם המשפט פני"ל. כי כל אחד צריך לבקש ממקום שהוא שם את הי' יתברך כמו שכתוב ובקשתם משם את הי' אלקיך ומצאת וכוי משם דיקא ממקום שאתה שם מכל מה שעובר עליך וכמובא בשם הבעל שם טוב ז"ל. (שם הלכה ו אות יא):

אות-נד

כשאינו מתיאש מן הצעקה אזי הצדיק מודיע לו כי

כשאדם נתרחק מהי' יתברך חס ושלום מכל שכן כשנופל לתאות רעות ועברות חס ושלום. אזי הוא בחינת רחל מבכה על בניה וכוי.

כי השכינה שהוא קדשת ישראל נקראת רחל כידוע ואזי היא בבחינת רחל לפני גזייה נאלמה דהינו שקדשת הנפש מישראל היא בין הקלפות וסטריו אחרניו המעיקין ומצרין לה. ומגדל חלישותה על ידי רבוי עוונותיו

היא כְּרַחַל לַפְּנֵי גִזְזִיָּה נְאֻלְמָה שֶׁהוּן גִּזְזִיָּין וְגִזְזִיָּין אוֹתָהּ וְנוֹטְלִין מִמֶּנָּה הוֹדָה וְתַפְאֲרָתָהּ וְהִיא נְאֻלְמָה בֵּינֵיהֶם. וְאִזִּי הִיא בְּחִינַת שְׂכִינָה מֶה אוֹמְרַת קִלְנִי מֵרֵאשִׁי קִלְנִי מִזְרוּעֵי וְכוּ' כִּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנִם לְבִרְכָה. וְכִשְׁזָה הֶרְחוֹק מְאֹד נִתְעוֹרֵר בְּעַצֵּם רְחוּקוֹ וְאִינוֹ מֵיֵאֵשׁ עֲצָמוֹ בְּשׁוּם אִפֹּן וּבּוֹכָה וְצוֹעֵק לֵה' יִתְבָּרַךְ תְּמִיד זֶה בְּחִינַת קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תִמְרוּרִים רַחַל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ מֵאַנְהָ לְהַנְחִים עַל בְּנֵיהָ בְּגִין כִּי אֵינְנוּ (כִּמוֹ שֶׁכְּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ) הֵינּוּ שֶׁקִּדְשֵׁת הַנֶּפֶשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בְּחִינַת רַחַל הִיא בּוֹכָה וּמְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ הֵינּוּ עַל מַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁלָּהּ שֶׁאֲבָדָה עַל יְדֵי תַאֲוֵתֶיהָ הֶרְעוֹת כִּי הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים נִקְרָאִים בְּנִים כִּי עֵקֶר תּוֹלְדוֹתֵיהֶם שֶׁל צְדִיקִים מַעֲשִׂים טוֹבִים. וְהִיא בּוֹכָה בְּמִרְרוֹת גְּדוֹל מְאֹד בְּבְחִינַת נְהִי בְּכִי תִמְרוּרִים עַד אֲשֶׁר קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע כְּתִרְגוּמוֹ קַל בְּרוּם שְׂמִיָּא אֲשֶׁתִּמַּע וְכוּ' וּמִגְדֹּל כְּאִבָּה שֶׁהִיא רוֹאָה שְׁזָה זְמַן רַב אֲשֶׁר עֲדִין לֹא עֲלֵתָה אֲרוּכָה לְמַכְתָּהּ וְהִיא צוֹעֵקֶת וּבּוֹכָה זֶה זְמַן זְמַנִּים טוֹבֵא וְעֲדִין הִיא רְחוּקָה מֵה' יִתְבָּרַךְ כָּל כָּךְ. וְעַל כֵּן מֵאַנְהָ לְהַנְחִים עַל בְּנֵיהָ כִּי אֵינְנוּ כִּמוֹ שֶׁכְּתוּב בַּזֹּהַר בְּגִין כִּי אֵינְנוּ. הֵינּוּ שֶׁאוֹמְרַת בְּלִבָּהּ אֵיךְ אֶפְשֶׁר לְנַחֲמֵנוּ וְאֵנִי יוֹדַע כִּי אֵינְנוּ.

כִּי אֵין ה' יִתְבָּרַךְ עִמִּי עֲדִין כִּי אֵנִי רְחוּק מֵה' יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד.

אָבֵל אֵף עַל פִּי כֵּן אֵף עַל פִּי שֶׁהִיא רְחוּקָה כָּל כָּךְ מֵאַחַר שֶׁמִּחְזָקֶת עֲצָמָה עֲדִין לְצַעֵק וּלְבַכּוֹת לֵה' יִתְבָּרַךְ תְּמִיד. אִזִּי נִתְעוֹרְרִין רַחֲמֵי ה' יִתְבָּרַךְ וּמֵאִיר עָלֶיהָ הָאָרֶה וְהַתְחַזְּקוֹת מְלַמְעֵלָה בְּבְחִינַת כֹּה אָמַר ה' מִנְעִי קוֹלֶךָ מִבְּכִי וְעֵינַיֶךָ מִדְּמִעָה כִּי יֵשׁ שֶׁכֶר לְפַעֲלֶתֶךָ וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֶךָ וְכוּ' וְכָל זֶה עַל יְדֵי הַצְּדִיק הַדּוֹר הַגְּדוֹל בְּמַעֲלָה מְאֹד שֶׁהוּא בְּחִינַת יֵשׁ שֶׁכֶר שֶׁמֵאִיר בְּכָל נֶפֶשׁ וְנֶפֶשׁ וּמּוֹדִיעַ לֵה' כִּי עֲדִין יֵשׁ שֶׁכֶר כִּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ זְכוֹרֹנוּ לְבִרְכָה כִּי אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כִּי אֵין שׁוּם דְּבוּר וְלֹא שׁוּם צַעֲקָה נְאֻבְדָּת אֶפְלוּ צַעֲקָה מִשְׁאוּל תַּחֲתִיּוֹת אֵינָה נְאֻבְדָּת לְעוֹלָם (כִּמְבָאָר בְּדַבְּרֵינוּ כִּמָּה פְּעָמִים): (הַלְכוֹת פְּסַח הַלְכָה ט אוֹת יב):

אות-נה

עַל יְדֵי צַעֲקָה יְכוֹלִים לְהִתְקַרֵּב לֵה' יִתְבָּרַךְ אֵף מִשְׁאוּל

יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁרְחוּקִים מְאֹד מְאֹד מֵה' יִתְבָּרַךְ בְּתַכְלִית הֶרְחוּק וּמִנְחִים בְּשְׁאוּל תַּחֲתִיּוֹת מִמֶּשׁ. וְכִשְׁמִתְעוֹרְרִים וְרוֹצִים לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה אֵין לָהֶם שׁוּם עֲצָה וְתַחֲבוּלָה וְצָרִיכִים רַק לְקַיֵּם בְּחִינַת דָּם לֵה' וְצָרִיכִים לְצַעֵק מִעֵמֶק הַלֵּב לֵה' יִתְבָּרַךְ בְּבְחִינַת קוֹל שׁוֹפָר הַנִּיּוֹל וְעַל יְדֵי בְּחִינָה זוֹ בְּחִינַת דָּם לֵה' שֶׁהוּא בְּבְחִינַת שׁוֹפָר. עַל יְדֵי זֶה יְכוֹלִים לְהִתְקַרֵּב וּלְחַזֵּר לֵה' יִתְבָּרַךְ

אָפּלוּ הָרְחוּקִים מְאֹד כִּי ה' יִתְבָּרַךְ מְלֵא רַחֲמִים וְאָף עַל פִּי שֶׁהֵם רְחוּקִים
כָּל כֶּף עַד שֶׁאֵינָם יְכוּלִים לְדַבֵּר שׁוֹם דְּבוּר הַגּוֹן לְפָנָיו ה' יִתְבָּרַךְ.

אָף עַל פִּי כֵן הֵם מְחַיְבִים לְבָלִי לִיָּאֵשׁ עֲצָמוֹן חֶסֶד וְשָׁלוֹם חֶסֶד וְשָׁלוֹם רַק
לְצַפּוֹת לְתַשׁוּעַת ה' בְּבַחֲיַנֵּת טוֹב וְיַחֲוִיל וְדוּמָם לְתַשׁוּעַת ה'. בְּבַחֲיַנֵּת יֵשֵׁב
בְּדָד וַיִּדַּם כִּי נָטַל עָלָיו (אֵיכָה ג') כִּי עַל יְדֵי הַדְּמִימָה וְהַשְׁתִּיקָה זֹכָה לְקַבֵּל
מִנְקֻדָּה הָעֲלִיוֹנָה שְׁמַאֲיָרָה בְּנִקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה. וְזֶה בַּחֲיַנֵּת כִּי נָטַל עָלָיו. וְעַל
כֵּן עַל יְדֵי הַשׁוֹפָר שֶׁהוּא בַּחֲיַנֵּת דָּם לֵה' שֶׁאֵין יְכוּלִים לְדַבֵּר כָּלֵל רַק
שְׂצוּעָקִים מַעֲמֵק הַלֵּב עַל יְדֵי זֶה נִתְקַיֵּם וְאַצִּיעָה שְׁאוּל הַנֶּדֶךְ שֶׁיְכוּלִים
לְמַצֵּא אֶת ה' יִתְבָּרַךְ אָפּלוּ בְּשְׁאוּל תַּחְתּוֹנוֹת חֶסֶד וְשָׁלוֹם וּמִשָּׁם יְכוּלִים
לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו כָּל הַנִּדְחִים וְהַנֶּאֱבָדִים. (הַלְכוֹת רֵאשׁ הַשָּׁנָה הַלְכָה דְאוֹת
:ד)

אות-נו

צָרִיךְ לְהַכְנִיס הַחֲמִימוֹת הַבוֹעֵר בְּלֵב לְתַפְלוֹת וְצַעְקוֹת

וְעַקֵּר הַנֶּסֶךְ שֶׁל פּוֹרִים הָיָה עַל יְדֵי מְרֻדְכֵי עַל יְדֵי רַבּוּי הַצַּעְקוֹת וְזַעְקוֹת
שֶׁצָּעַק לֵה' יִתְבָּרַךְ וְהַכְנִיס גַּם בְּיִשְׂרָאֵל לְזַעַק וְלַצַּעַק הַרְבֵּה לֵה' יִתְבָּרַךְ כִּי
אֵין שׁוֹם עֲצָה נִגְדָם כִּי אִם עַל יְדֵי זֶה. כִּי אֵין כַּחֲנוּ אֶלָּא בְּפָה. כִּי הֵם
מִתְגָּרִים בְּיִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה וְכַמָּה בַּחֲיַנוֹת עַד שְׂרוּצִים לְהַכְנִיס חֶסֶד וְשָׁלוֹם
כַּעַס וְחַמָּה בֵּין יִשְׂרָאֵל בְּעֲצָמוֹן וְעַל יְדֵי זֶה רוּצִים לְטָרֵף הַשְּׁפַע מִיִּשְׂרָאֵל חֶסֶד
וְשָׁלוֹם וְלְהַתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם כְּנִי"ל. וְעַל כֵּן אֵין עֲצָה וְתַחֲבוּלָה כִּי אִם לְצַעַק
הַרְבֵּה לֵה' יִתְבָּרַךְ וְלְהַתְפַּלֵּל וְלְהַתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּבַחֲיַנֵּת חֶסֶד לְבִי בְּקִרְבִּי
בְּהַגִּיגֵי תַבְעֵר אֵשׁ דְּבַרְתִּי בְּלִשׁוֹנִי שֶׁצָּרִיכִין לְהַפְּדֵי הַחֲמִימוֹת הַבוֹעֵר בְּלֵב
מִרַבּוּי הַצָּרוֹת שְׂרוּצָה לְהַכְנִיס כַּעַס חֶסֶד וְשָׁלוֹם לְהַפְּדֵי הַכָּל לְתַפְלוֹת וְתַחֲנוּת
וּבִקְשׁוֹת וְצַעְקוֹת לֵה' יִתְבָּרַךְ בְּחֲמִימוֹת הַלֵּב בְּבַחֲיַנֵּת חֶסֶד לְבִי וְכוּ'. דְּבַרְתִּי
בְּלִשׁוֹנִי כְּנִי"ל.

וְזֶהוּ בַּחֲיַנֵּת מֵה שְׂכָתוֹב שֶׁם בְּתַחֲלַת סִימָן נִי"ט הַנִּי"ל שֶׁעַקֵּר תַּקּוּן הַיְכָל
הַקִּדְּשׁ הוּא עַל יְדֵי מְשַׁפֵּט שֶׁיִּשְׁפֹּט אֶת עֲצָמוֹ עַל כָּל דְּבָר. דְּהֵינּוּ שֶׁיִּתְבּוֹדֵד
וְיַעֲשֶׂה חֲשׁוֹן עִם נַפְשׁוֹ וְיִשְׁפֹּט אֶת עֲצָמוֹ וְיַפְרֹשׁ שִׁיחֲתוֹ לְפָנָיו ה' יִתְבָּרַךְ
בְּחֲמִימוֹת הַלֵּב עַד שֶׁיִּתְעוֹרֵר אֵשׁ הַמְשַׁפֵּט וְיִשְׂרָף אֶת הָרַע שֶׁל הַנֶּפְשׁוֹת
שֶׁמְקַרְבֵּם וְכוּ' עֵין שָׁם.

(הַלְכוֹת פּוֹרִים הַלְכָה אֹת (ו) :

אות-נז

צָרִיד לְהַעֲזֹר פְּנִיּוֹ בַתְּפִלָּה

כְּשֶׁצָּרִיד לְהִתְפַּלֵּל אוֹ לַעֲסֹק בְּעִבּוּדַת ה' אֲזִי צָרִיד שְׂיִהְיֶה לוֹ עֲזוֹת גְּדוֹל דְּקִדְשָׁה בְּכָל הַבְּחִינּוֹת הֵן כְּנֶגֶד בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יִתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי הַמַּלְעִיגִים וְלֹא יִתְבַּטֵּל חֵס וְשָׁלוֹם מִפְּנֵי הַלִּיצְנוֹת שֶׁל הָעֲזִי פְּנִים שְׂבִדוֹר. וְכֵן אֶפְלוּ כְּנֶגֶד ה' יִתְבַּרַךְ בְּעֲצֻמוֹ צָרִיד שְׂיִהְיֶה לוֹ עֲזוֹת גְּדוֹל, כִּי אִף עַל פִּי שְׂבִדוֹדָאֵי צָרִיכִין לְהִתְבַּיֵּשׁ לִפְנֵי ה' יִתְבַּרַךְ (כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה בְּמָקוֹם אַחֵר בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא סִימֵן ע"ב) אִף עַל פִּי כֵן אֲסוּר לְאָדָם שְׂיִהְיֶה נִשְׂאָר בְּזֶה חֵס וְשָׁלוֹם רַק צָרִיד לְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְגַּבֵּר בְּעֲזוֹת גְּדוֹל מְאֹד וְלוֹמַר אִף עַל פִּי שְׂאִינִי כְּדָאֵי לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵיךָ, וּמִי אֲנֹכִי שְׂאֲזֹכָה לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵיךָ וְכוּ'. אִף עַל פִּי כֵן בְּחִסְדֶּךָ הַגְּדוֹל אֲנִי בּוֹטַח שֶׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ תִּפְלַת כָּל פֶּה וְאֲנִי מֵעַז פְּנִי נִגְדֶּךָ לְבַקֵּשׁ מִמֶּךָ כָּל מָה שְׂאֲנִי צָרִיד.

בְּאֻמַּת בְּקִדְשָׁה צָרִיד שְׂיִהְיֶה לְהִתְבַּרַךְ עֲזוֹת אֶפְלוּ נִגְדַת ה' יִתְבַּרַךְ בְּעֲצֻמוֹ כִּי אִף עַל פִּי שְׂיִוָּדַע בְּעֲצֻמוֹ מָה שֶׁחָטָא וּמְרַד כְּנֶגֶד ה' יִתְבַּרַךְ, אִף עַל פִּי כֵן אִם מִתְבַּיֵּשׁ אַחֵר כֶּךָ לְבַקֵּשׁ אֶת ה' יִתְבַּרַךְ שְׂיִקְרַבְהוּ לְעִבּוּדָתוֹ וּמִתְבַּיֵּשׁ לַעֲסֹק בְּעִבּוּדָתוֹ יִתְבַּרַךְ מִחֲמַת רַבּוּי עֲזוֹנוֹתָיו אִין זֶה בִּשְׁתַּ דְּקִדְשָׁה. אֲדַרְבֵּה זֶה עֵקֶר בִּשְׁתַּ הַסְטֵרָא אַחֲרָא שְׂמַחֲלִישׁ דַּעֲתוֹ כְּדִי לְרַחֲקוֹ מֵה' יִתְבַּרַךְ לְגַמְרֵי. כִּי עֵקֶר הַבִּשְׁתַּ דְּקִדְשָׁה צָרִיד שְׂיִהְיֶה לְהִתְבַּרַךְ קִדְשׁ חֲטָא, שְׂיִהְיֶה לוֹ בּוֹשָׁה גְּדוֹלָה מִלִּפְנֵי ה' יִתְבַּרַךְ כְּמוֹ מִלִּפְנֵי בִּשְׁרָ וְדָם מִמֶּשׁ, שֶׁלֹּא יַעֲבֹר שׁוֹם עֲבֵרָה וְאֶפְלוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת שׁוֹם דְּבַר כְּנֶגֶד רְצוֹנוֹ יִתְבַּרַךְ.

אֲבָל אַחֵר כֶּךָ כְּשֶׁכָּבַר הַתְּגַבֵּר עָלָיו הַיִּצָּר חֵס וְשָׁלוֹם וְהַכְּשִׁילוֹ בְּמָה שְׂהַכְּשִׁילוֹ צָרִיד אַחֵר כֶּךָ לְסַלֵּק הַבּוֹשָׁה מֵעַל פְּנִיּוֹ, וְיַעֲזֹר פְּנִיּוֹ נִגְדַת ה' יִתְבַּרַךְ לֹמַר אִף עַל פִּי שְׂעֵשִׂיתִי מָה שְׂעֵשִׂיתִי וּבִשְׁתִּי וְגַם נִכְלַמְתִּי לְהָרִים פְּנֵי אֱלֹהֵיךָ אִף עַל פִּי כֵן אֲנִי מֵעַז פְּנֵי נִגְדֶּךָ וּמִבְּקִשׁ מִמֶּךָ שְׂתִּקְרַבְנִי אֵלֶיךָ גַּם עֵתָה. וְאֶפְלוּ אִם הִיָּה כֶּךָ כְּמָה פְּעָמִים חֵס וְשָׁלוֹם אֲסוּר לִפְלֵל בְּדַעֲתוֹ לְעוֹלָם, רַק לְהִתְחַזֵּק לְהִתְחַיֵּל בְּכָל פְּעַם מִחֲדָשׁ כָּל עוֹד נִשְׁמַתוֹ בּוֹ כְּנִי"ל. וְזֶה עֵקֶר עֲזוֹת דְּקִדְשָׁה שֶׁלֹּא יְהִיָּה נִחְלָשׁ דַּעֲתוֹ מִמָּה שְׂהִיָּה בִּימִים שְׂעֵבְרוּ רַק יִשְׁפַח בְּכָל פְּעַם כָּל מָה שְׂעֵבֵר עָלָיו וְיִתְחַיֵּל בְּכָל פְּעַם מִחֲדָשׁ. (הַלְכוֹת בְּשַׁר בְּחֻלְבַּת הַלְכָה ד אֹת : (

אות-נח

תפלה מביאה לידי מעשה

וזה בחינת תורה ותפלה. כי כלליות התורה הוא בבחינת מחשבה ודעת
בחינת משה שזהו בחינת תורה שבכתב.

ותפלה היא בחינת מביא לידי מעשה בחינת דבור בחינת תורה שבעל פה
כי עקר ההתגברות על היצר הרע והדמים ולעמד כנגד כל המניעות עד
שיבוא לידי מעשה הוא על ידי תפלה כמובן בדברי רבנו זכרוננו לברכה
כמה פעמים שעקר ההתגברות לזכות לכל הדברים שבקדשה הוא על ידי
תפלה שהוא בחינת דוד בחינת ואני תפלה שזהו בחינת כל ספר תהלים
שיסד שהם חמשה ספרים כנגד חמשה חמשי תורה דהינו שכל
השתדלותו והתגברותו שלחם מלחמות ה'.

ותקן תפלות הרבה הכתובים בספר תהלים כדי להביא כל המצות לידי
מעשה שנזכה לקיים את התורה שהזהיר וצוה אותנו משה רבנו עליו
השלוש וכמובן בהתורה אית לן בירא בסימן ל"א שעקר ציור אותיות
התורה לטוב וכו' הוא על ידי תפלה דהינו על ידי שמדברין הכסופין בפה
וכו' עין שם. (הלכות יין נסוף הלכה ג אות ב):

אות-נט

עקר תקון הברית הוא על ידי צעקה הרבה לה' יתברך

מי שרוצה לחוס על נפשו שלא יאבד את עולמו חס ושלום צריך לחפש
ולחקר מאד אחר האמת כדי לשוב אל ה' באמת. כי אולי מטעה אותו
דעתו באיזה דרך מחמת שלא זכה לציר האור כראוי מחמת שהכלים שלו
אינם בשלמות מחמת פגם הברית וכנ"ל. ועקר התקון לכל זה הוא נשא
לבבנו אל פנים אל אל בשמים שהוא צעקה ותפלה ושיחה והתבודדות
בינו לבין קונו שצריך לזעק הרבה לה' יתברך במסירת נפש עד שכמעט
תצא נפשו. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אין תפלתו של אדם
נשמעת אלא אם כן משים נפשו בכפו ולמדו מפסוק זה.

(וכמובא זה בשיחותיו הקדושים בספרי חיי מוהר"ן):

כי עקר תקוון הברית הוא על ידי צעקה הרבה לה' יתברך שצריכין לצעק שבועים קלין לפחות. ובאלו שבועים קלין פלולים קולות וצעקות ותפלות ותחנונים הרבה לאין מספר כי צריכין להתפלל על זה כל ימי חייו. כי השבועים קלין הם פנגד השבועים פנים לתורה שצריך כל אחד מישׂראל לזכות להם. וכל אחד יכול להבין בנפשו כמה הוא רחוק עדין אפלו מפנים אחד של התורה הקדושה מכל שכן מכלם. ועל כן אפלו אם לא פגם הרבה ואפלו אם כבר צעק הרבה לה' יתברך ועשה מצות הרבה ולמד תורה הרבה. אף על פי כן מאחר שרואה שעדין לא השיג אפלו חלק אחד מאלף ורבה מפנים אחד לתורה כמה וכמה הוא צריך עדין לצעק לה' יתברך כל ימי חייו.

וכבר ידוע שאסור ליאש עצמו מן הצעקה לעולם. כי אפלו אם פגם הרבה מאד מאד ואפלו אם עדין הוא כמו שהוא אם לא יתיאש את עצמו מן הצעקה ומתפלה ותחנונים יכול לזכות לפנים לתורה באמת ואפלו לכל השבועים פנים.

כי ה' יתברך טוב לכל ויותר ממה שהעגל רוצה לינק וכו' כי הוא יתברך חפץ חסד ורצון יותר להשפיע לנו כל טוב להאיר לנו כל השבועים פנים לתורה. רק שצריכין אתערוותא דלתתא והעקר לצעק הרבה לה' יתברך עד שיעלו כלליות קולות צעקותיו לבחינת שבועים קלין באמת עד שיזכה לשבר באמת הרע של השבועים עכו"ם שעקרים הוא תאוה הנ"ל שעל ידי זה יזכה לשבועים פנים לתורה פני"ל. כי השבועים פנים הם בחינת שבועים שנים שהם כלל ימי חי האדם. וכנגד זה הם השבועים קלין הנ"ל על כן צריכין לצעק השבועים קלין כל ימי חייו שפלולים בשבועים שנה שהם בחינת שבועים פנים וכנ"ל. (שם הלכה ד אות יט):

אות-ס

תפלה מועלת תמיד

עקר האמת של ה' יתברך הוא שרחמיו וחסדיו אינם כלים לעולם יהיה איד שיהיה תמיד תמיד מועיל תפלה ותחנונים וצעקה ושועה לה' יתברך שכל זה הפך האמת של המלאכים שלפי אמתתם אמרו מה אנוש כי תזכרנו וכו'. אבל הצדיקים כמו משה והנמשכים אחריו טרחו ויגעו עד שהשיגו שאחר כל הפעסים שמכעיסים אותו יתברך. עדין רחמי אמתתו אינם כלים לעולם. ובכל דור ודור נמצאים צדיקים וכשרים הנמשכים אחריהם שמתחזקים בתפלה תמיד. ועל ידי זה הם ממתיקים כל הדינים

שְׁבַעוּלָם וּמִבְטָלִים כָּל הַגְּזֵרוֹת רְעוֹת מִיִּשְׂרָאֵל וּמִכְנִיּוּסִים הַדְּעַת הָאֲמִתִּי
בְּיִשְׂרָאֵל לְהִתְחַזֵּק בְּתַפְלָה וְתַחֲנוּנִים תָּמִיד. כִּי זֶה עֵקֶר הָאֲמִת לְאֲמִתּוֹ. כְּמוֹ
שִׁפְתוֹב קָרוֹב ה' לְכָל קִרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרְאוּהוּ בְּאֲמִת. וְכָתִיב וְאֲנִי תַפְלָתִי
לָךְ ה' וְכוּ' בְּרַב חֶסֶדְךָ עֲנֵנִי בְּאֲמִת יִשְׁעֶךָ, בְּאֲמִת דִּיקָא. כִּי אֲנִי מֵאֲמִין
שֶׁבְּאֲמִת לְאֲמִתּוֹ. גַּם עֵתָה עֲדִין אַתָּה חֹפֵץ לְהוֹשִׁיעֵנִי. עַל כֵּן אֲנִי מִתְחַזֵּק
וּמִתְפַּלֵּל עֲנֵנִי. יִשְׁעֶךָ וְכִנּוּ"ל. וְהִבֵּן הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב כִּמְה וְכִמְה צְרִיכִין
לְהִתְחַזֵּק בְּתַפְלָה תָּמִיד יְהִיָּה אִידָּךְ שְׂיִהְיָה. (הַלְכוֹת רַבִּית הַלְכָה הַ אֹת לַג):

אות-סא

העקר לבלי להתיאש מהצעקה

שְׁמַעְתִּי מִפִּי הַקְּדוֹשׁ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה שְׂיַחַה נֹרְאָה מִנֹּרְאוֹת גְּדֻלַּת הַבוּרָא
יְתַבְּרָךְ וְאִי אֶפְשֶׁר לְבְּאֲרָה בְּכֶתֶב. אֲךָ אַחַר כֵּן בְּתוֹךְ שְׂיַחְתּוֹ הַקְּדוֹשׁ
מִגְּדֻלַּת הַבוּרָא יְתַבְּרָךְ נִכְנַס עַל יְדֵי זֶה לְדַבְּרֵי הַתְּחִיּוּקוֹת לְחַזֵּק אֶת כָּל אֶחָד
וְאֶחָד שֶׁנִּפְלוּ מֵעֲבוּדָתְךָ אֶפְלוּ אִם נִפְלוּ לְמָקוֹם שֶׁנִּפְלוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי
נְפִילְתּוֹ לְהִיכּוֹ שֶׁנִּפְל רַחֲמָנָא לְצָלוּ.

כִּי גְדֻלַּתוֹ יְתַבְּרָךְ שְׂגָבָה מְאֹד לְמַעְלָה מִהַתּוֹרָה שֶׁשָּׁם יְכוֹל הַכֹּל לְהִתְתַּקֵּן
וְכוּ' כִּי תִשׁוּבָה לְמַעְלָה מִהַתּוֹרָה. וְשֶׁאֲלַתִּי אוֹתוֹ אֲבָל אִידָּךְ זֹכִינ לָזֶה וְהַשִּׁיב
יְכוֹלִין לְבוֹא לָזֶה וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִתְיַאֲשׁוּ עֲצָמוֹן מִן הַצַּעֲקָה וּמִתַּפְלָה וּבִקְשָׁה
רַק לַעֲסֹק בְּצַעֲקָה וּתַפְלָה וְתַחֲנָה וְכוּ' וְלֹא יִתְיַגַּע לַעֲוֹלָם עַד שֶׁיָּבוֹא לָזֶה
לַעֲלוֹת וְכוּ'. כִּי עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה הִיא צַעֲקָה וְזַעֲקָה לַה' יְתַבְּרָךְ כְּמוֹ שִׁפְתוֹב
פָּנֵי ה' בַּעֲשֵׂי רַע וְכוּ' צַעֲקוּ וְה' שָׁמַע וְאִיתָא בְּסִפְרֵי הַפְּרוּשׁ כְּפִשׁוּטוֹ
שֶׁכָּאֲשֶׁר הָאֱלוֹ הַעֲשֵׂי רַע צוֹעֲקִין לַה' יְתַבְּרָךְ אֲזִי ה' שָׁמַע וּמִכָּל צְרוּתָם
הַצִּילָם. וְכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה יָפָה צַעֲקָה לְאָדָם בֵּין קֶדֶם גְּזֵר
דִּין בֵּין לְאַחַר גְּזֵר דִּין. וְכֵן מְבַאֵר בְּמִקּוֹמוֹת אֵין מְסַפֵּר עַצֵּם מַעֲלַת הַצַּעֲקָה
לַה' יְתַבְּרָךְ תָּמִיד אֶפְלוּ אִם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא. וְכַמְבַּאֵר בְּיוֹתֵר בְּמִזְמוֹר הַזֶּה
שְׂאוּמְרִים בְּעָרֵב שַׁבָּת, תַּעֲנוּ בַמִּדְבָּר וְכוּ' וַיִּצַּעֲקוּ וְכוּ' יִשְׁבִּי חֲשֵׁךְ וְצַלְמוֹת
אֲסִירֵי עֲנִי וּבְרָזֶל וְכוּ' וַיִּצַּעֲקוּ וְכוּ' אֲוֹלִים מִדְּרָךְ פִּשְׁעָם וְכוּ' וַיִּזְעַקוּ וְכוּ'
יֹרְדֵי הַיָּם וְכוּ' יַעֲלוּ שְׁמַיִם יִרְדּוּ תְּהוֹמוֹת וְכוּ' וַיִּצַּעֲקוּ וְכוּ'. כִּי כָּל הַמִּזְמוֹר
הַזֶּה מְדַבֵּר מִכָּל הִירִידוֹת וְעֲלִיּוֹת הָעוֹבְרִים עַל הַרוּצִים לְהִתְקַרֵּב לַה'
יְתַבְּרָךְ כִּיְדוּעַ וְכַמְבַּאֵר מְזֶה בְּדַבְּרֵינוּ בְּמָקוֹם אַחַר. וְכַלְלִיּוֹת הַעֲצָה עַל כָּל
מִינֵי בְּלִבוֹלִים וּמִנִּיעוֹת וְהַסְתּוֹת וְכוּ' עַל הַכֹּל וַיִּצַּעֲקוּ אֵל ה' בְּצַר לָהֶם
וּמִמְצוּקוֹתֵיהֶם יִצִּילָם. כִּי כְּשֶׁאָדָם צוֹעֵק לַה' יְתַבְּרָךְ עַל גְּדֻלַּת רַחוּקוֹ מִמֶּנּוּ
אֲזִי הוּא מִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ בְּחִינַת קְדֻשַׁת יוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁהוּא בְּחִינַת
תְּשׁוּבָה שְׂאֵז הַמַּלְכוּת נְזוּנָת מִקּוֹלוֹת וְצַעֲקוֹת וְאֲזִי הַמַּלְכוּת לְמַעְלָה מְזַעֵיר

אֲנַפִּין וְכוּ'... וְהֵבֵן הֵיטֵב לְמַעֲשֵׂה אֶפְלוּ לְמִי שְׂאִינוּ מִבֵּין רְמוֹזֵי זֶה הַסּוּד
בְּפִנּוֹת כַּמָּה יָפָה צְעָקָה לְאָדָם לְעוֹלָם וּלְבָלִי לְהִתְיַאֵשׁ עֲצָמוֹ מִן הַצְעָקָה כֹּל
יְמֵי חַיָּיו אֶפְלוּ אִם יַעֲבֵר עָלָיו מָה :

(הַלְכוֹת   נְדָרִים   הַלְכָה   ד   אוֹת   כז):

אות-טב

עַל יְדֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם הַכַּפּוּרִים וְסִכּוֹת מִמְשִׁיכִים הַדַּעַת

עַל יְדֵי שְׂאֵנוּ זֹכִין לְבוֹא אֵלֵיהֶם (אֶל הַצְדִּיקִים) בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַל יְדֵי זֶה
הֵם מִמְשִׁיכִין בָּנוּ קִדְשֵׁי הַדַּעַת הַזֶּה עַד שְׂאֵנוּ זֹכִין בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים לְפַעַל
בְּקִשְׁתְּ סֶלַח נָא. כִּי הֵם מוֹדִיעִים לָנוּ גְדוֹל רַחֲמֵנוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ בְּלִי שְׁעוֹר וְשֶׁהוּא
יִתְבַּרַךְ חֹפֵץ בְּצַעֲקֵתָנוּ וּבְקִשְׁתָּנוּ תָּמִיד. וּמְחַזְּקִים אוֹתָנוּ לְצַעֵק תָּמִיד לֵה'
יִתְבַּרַךְ שְׂזָהוּ בְּחִינַת יוֹם הַכַּפּוּרִים כַּנִּ"ל. וְעַל יְדֵי זֶה נִתְקַרְבִּים כֹּל
הַרְחוֹקִים לֵה' יִתְבַּרַךְ וְעַל כֵּן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֲזוּ מִתְחִילִין לַעֲסֹק בְּקוֹלוֹת
וְצַעֲקוֹת לֵה' יִתְבַּרַךְ בְּחִינַת מִמְעַמְקִים קָרְאֵתִיךָ הִי'. אֲבָל אֲזוּ עֹקֵר הַהִתְחַלָּה
הוּא עַל יְדֵי מְצוֹת שְׂמִיעַת קוֹל שׁוֹפֵר שְׂעַל יְדֵי מְצוֹת קוֹל שׁוֹפֵר שֶׁהוּא קוֹל
חֲזַק מֵאֵד עַל יְדֵי זֶה מִמְשִׁיכִין עַל יִשְׂרָאֵל הָאָרֶז בְּדַעַתָּם לְבַל יִתְיַאֲשׁוּ עֲצָמוֹן
מִן הַרְחָמִים לְעוֹלָם רַק יִצְעָקוּ תָּמִיד לֵה' יִתְבַּרַךְ. וְאֵנוּ עוֹסְקִין בְּקוֹלוֹת
וְצַעֲקוֹת בְּכָל עֶשְׂרֵת יְמֵי תְּשׁוּבָה עַד שְׁבִיּוֹם הַכַּפּוּרִים זֹכֶה כֹּל אֶחָד
מִיִּשְׂרָאֵל לְכָל־לַיּוֹת הַקּוֹלוֹת הַקְּדוּשִׁים שֶׁהֵם בְּחִינַת חֲמֵשׁ קוֹלוֹת בְּחִינַת
חֲמֵשׁ תְּפִלוֹת שְׂזֹכֶה כֹּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהִתְפַּלֵּל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים. וְעַל יְדֵי
שְׂמִיכָתוֹ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים אֵלּוּ הַחֲמֵשׁ קוֹלוֹת עַל יְדֵי זֶה זֹכִין לְהִמְשִׁיךְ עַל
עֲצָמוֹן קִדְשֵׁי אֵלּוּ הַקּוֹלוֹת לְעוֹלָם דְּהֵינּוּ שְׂתָּמִיד יִצְעָקוּ לֵה' יִתְבַּרַךְ וְלֹא
יִתְיַאֲשׁוּ עֲצָמוֹן מִן הַצְעָקָה לְעוֹלָם. שְׂעַל יְדֵי זֶה יִזְכּוּ בְּנֵדָאִי לְהִתְקַרֵּב לֵה'
יִתְבַּרַךְ מִכָּל מְקוֹמוֹת שֶׁהֵם... וּבְסִכּוֹת מְגַלִּין שֶׁלֹּא דִי שְׂזָכִינוּ לְקַבֵּל
מִהַצְדִּיק בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְצַעֵק תָּמִיד לֵה' יִתְבַּרַךְ שְׂזָהוּ בְּחִינַת יוֹם הַכַּפּוּרִים
כַּנִּ"ל. אִף גַּם זָכִינוּ לְקַבֵּל לְלַמֵּד גַּם לְאַחֲרִים הָאָרֶז הַדַּעַת כַּנִּ"ל לְבַל
יִתְיַאֲשׁוּ עֲצָמוֹן לְעוֹלָם רַק יִצְעָקוּ תָּמִיד לֵה' יִתְבַּרַךְ כִּי עֲדִין הִי אֶתָּם כִּי מְלֹא
כֹּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ כַּנִּ"ל שְׂזָהוּ בְּחִינַת מְצוֹת אֲרַבְעָה מִיָּנִים כַּנִּ"ל. (שֵׁם אוֹת
כט):

אות-סג

צָרִיף לַפֶּתַח פִּיּו בְּעַל כְּרָחוּ לְדַבֵּר תְּמִיד וְאִז יַעֲזְרֵהוּ

וְזֶה וּדְבַרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בְּדַרְךָ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ. כִּי תְמִיד צָרִיכִין לְדַבֵּר בְּתוֹרָה וְיִרְאֵת שְׁמִים וּלְקַשֵּׁר עֲצָמוֹ לְהִנְקֶדֶה הַשֵּׁיף לְלִבּוֹ בְּעֵת הַהִיא כְּפִי הָעֵת. אִם הוּא בְּבֵיתוֹ אוֹ בְּדַרְךָ אוֹ אִם הוּא בַּיּוֹם אוֹ בַּלַּיְלָה כִּי לְכָל עֵת וְזָמַן לְכָל חֶפֶץ תַּחַת הַשָּׁמַיִם. וְזֶה בְּחִינַת עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֲסִיד אֱלֹהִים לְעֵת מִצָּא. לְעֵת מִצָּא דִּיקָא שְׂיִזְכֶּה תְּמִיד לְמִצָּא הִנְקֶדֶה כְּפִי הָעֵת וְהַזְמַן כְּנִי"ל. כִּי בּוֹדָאי אֵי אֶפְשֶׁר לְאַדָּם לִידַע כָּל זֹאת בְּפִרְטוּיּוֹת רַק הוּא צָרִיף לְהֶאֱמִין תְּמִיד בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא בְּכָל עֵת וְזָמַן וּבְאִיזָה מְדַרְגָּה שֶׁהוּא בְּעֵלְיָה אוֹ בִּירִידָה. אֶפְלוֹ אִם הִירִידָה הִיא חֶס וְשָׁלוֹם כְּמוֹ שֶׁהִיא רַחֲמָנָא לְצַלָּן. הוּא צָרִיף לִידַע וּלְהֶאֱמִין תְּמִיד שֶׁבוֹדָאי יֵשׁ עִתָּה בְּחִינַת נִקְדָּה טוֹבָה הַשֵּׁיף לְלִבּוֹ בְּעֵת הַהִיא דִּיקָא שֶׁהוּא צָרִיף לְקַשֵּׁר עֲצָמוֹ לְהִנְקֶדֶה הַזֹּאת דִּיקָא שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִתְתַּקֵּן מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא. וְעַל זֶה צָרִיכִין תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים הַרְבֵּה בְּחִינַת עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֲסִיד אֱלֹהִים לְעֵת מִצָּא לְעֵת מִצָּא דִּיקָא כְּנִי"ל. כִּי זֶה עֵקֶר הַהִתְבּוֹדָדוֹת וְהַשִּׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ שֶׁהִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זְכוֹרָנוּ לְבִרְכָּה הַרְבֵּה כִּי צָרִיכִין תְּמִיד לְהִתְחַזֵּק לְהַרְבּוֹת בְּשִׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ. כִּי דַרְךְ הָאָדָם הַרוֹצֶה לְעַסֵּק בְּזֶה שֶׁתְּמִיד נִדְּמָה לוֹ שֶׁעִתָּה אֵינוֹ יְכוּל לְדַבֵּר וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה לְדַבֵּר וּלְבּוֹ אָטוּם מְאֹד וְכוּ' כִּיִּדוּעַ לְכָל מִי שֶׁנִּכְנָס בְּזֶה וְכָל זֶה מִחֲמַת שֶׁבְּכָל עֵת מִתְגַּבְּרִין הַחֲרָפוֹת לֵב שְׁבִירַת לֵב. וְרוֹצִין לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר מִמֶּנּוּ אוֹר נִקְדָּתוֹ הַקְּדוּשָׁה הַשֵּׁיף לְלִבּוֹ בְּעֵת הַהִיא. עַל כֵּן נִדְּמָה לוֹ שֶׁבְּעֵת הַהִיא אֵינוֹ יְכוּל לְדַבֵּר. אֲבָל בְּאֵמַת הוּא שֶׁקָּר גָּמוֹר וְהוּא רַק מַעֲשֵׂה בְּעַל דָּבָר כִּי אִם יֹאמֵר כֵּן יִדְּמָה לוֹ כֵּן תְּמִיד שֶׁעִתָּה אֵין לוֹ לֵב לְדַבֵּר וְלֹא יִדְּבַר לְעוֹלָם חֶס וְשָׁלוֹם. אֲבָל בְּאֵמַת הוּא צָרִיף לְהִתְחַזֵּק וּלִידַע וּלְהֶאֱמִין שֶׁבוֹדָאי אֵין עֵת בְּעוֹלָם שֶׁלֹּא יוּכַל אִז לְקַשֵּׁר עֲצָמוֹ לְהִנְקֶדֶה הַשֵּׁיף לְלִבּוֹ בְּאוֹתוֹ הָעֵת. עַל כֵּן הוּא צָרִיף לְהִתְגַּבֵּר מְאֹד לְדַבֵּר כְּפִי מַה שְׂיִוִּכַל וּלְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׁ בְּדַבּוּרֵיוֹ אֵת נִקְדָּתוֹ הַקְּדוּשָׁה. וְאִם יִתְחַזֵּק וְיִתְאַמֵּץ לְפִתּוֹחַ פִּיּו בְּעַל כְּרָחוּ לְדַבֵּר תְּמִיד בּוֹדָאי יַעֲזְרֵהוּ ה' יִתְבַּרַךְ וְיִפְתַּח פִּיּו וּלְבּוֹ עַד שְׂיִזְכֶּה תְּמִיד לְקַשֵּׁר אֵת עֲצָמוֹ לְהִנְקֶדֶה הַשֵּׁיף לְלִבּוֹ בְּעֵת הַהִיא שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִתְתַּקֵּן הַכָּל כְּנִי"ל וְיֵשׁ עוֹד בְּזֶה הַרְבֵּה לְדַבֵּר אֵד אֵי אֶפְשֶׁר לְבָאֵר דְּבָרִים כְּאֵלֶּה הֵיטֵב. וְהַחֲפֵץ בְּאֵמַת יְבִין מְעַט דְּבָרֵינוּ אֵלֶּה וְיִחַזֵּק אֵת עֲצָמוֹ בְּהִתְבּוֹדָדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ וְעַם חֲבֵרָיו וְרַבּוֹ תְּמִיד יִהְיֶה אִיף שְׂיִהְיֶה:

וְזֶהוּ אֲבָרְכָה אֵת ה' בְּכָל עֵת תְּמִיד תִּתְחַלְתּוּ בְּפִי. וְזֶהוּ בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָ וְאֵתְחַלֵּל שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעַד. כִּי בְּכָל עֵת וּבְכָל יוֹם צָרִיכִין לְבָרַךְ וּלְהַלֵּל אֵת ה' יִתְבַּרַךְ וּלְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ לְפָנָיו. כִּי בְּכָל עֵת וּבְכָל יוֹם בְּאִיזָה מְדַרְגָּה שֶׁהוּא יֵשׁ בְּחִינַת נִקְדָּה קְדוּשָׁה הַשֵּׁיכָה לְלִבּוֹ בְּעֵת הַהִיא דִּיקָא וְצָרִיף לְקַשֵּׁר עֲצָמוֹ לְהִנְקֶדֶה הַהִיא כְּנִי"ל. (הַלְכוֹת מְלַמְּדִים הַלְכָה ד אֹת ו ח):

אות-סד

על ידי התבודדות הוא מטה את לבו לה' יתברך

וזה אשרי שומרי משפט כי מה שמדברין בינו לבין קונו שעל ידי זה מקשרין אור הנקדה אל הלב כנ"ל זה בחינת משפט ששופט ודן את עצמו ומוכיח את עצמו לקיים את דברי התורה. וכמוכן בדברי אדונינו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה במקום אחר (בסימן נ"ט) שקורא את ההתבודדות והשיחה בינו לבין קונו בשם משפט. וגם כי העקר לקשר את עצמו להנקדה השני ללב בעת הזאת וזהו בחינת משפט כי משפט הוא עמודא דאמצעיתא הינו שמכון המשפט ואינו נוטה לימין ולשמאל רק מכון לקשר עצמו להנקדה השני ללב אז באותו העת דיקא. בבחינת לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו. דבר יום ביומו דיקא הינו כנ"ל. לכוון המשפט לקשר עצמו להנקדה השני ללב באותו היום כנ"ל. כי שם בפסוק הזה מדבר מתפלה ושיחה שמדברים בינו לבין קונו. כמו שכתוב שם בתחלת הפסוק ויהיו דברי אלה אשר התחננתי לפני ה' קרובים אל ה' אלקינו יומם ולילה לעשות משפט עבדו וכו' דבר יום ביומו הינו כנ"ל. שכל הדבורים והתחנות שמתחננים לפני ה' יתברך יהיו בבחינת משפט דבר יום ביומו לקשר עצמו בכל עת להנקדה השני ללב באותו היום כנ"ל. וזה שכתוב שם להטות לבבנו אליו ללכת בכל דרכיו וכו'. כי על ידי בחינת משפט בחינת הנקדה הנ"ל על ידי זה זוכין להטות הלב לה' יתברך כנ"ל. וקשר הפסוק הוא כמו תנא והדר מפרש שבתחלה מבקש להטות לבבנו אליו וכו'. והדר מפרש על ידי מה נזכה לזה על ידי ויהיו דברי אלה אשר התחננתי קרובים וכו'. שנזכה להתבודדות כזה עד שיהיו דברינו קרובים לה' יתברך עד שימשיך עלינו בחינת משפט בחינת הנקדה הנ"ל השני ללבנו בעת הזאת בחינת דבר יום ביומו ועל ידי זה נזכה להטות לבבנו אליו ללכת בכל דרכיו כנ"ל. וזהו אשרי שומרי משפט ששומר ומכון המשפט לקשר עצמו בכל עת להנקדה השני ללב באותה העת כנ"ל. זה זוכין על ידי עושה צדקה בכל עת כנ"ל. (שם אות יב):

אות-סה

על ידי ששופט את עצמו הוא מכניע הרע שלא יתאחז

כָּל אָדָם בָּא לְעוֹלָם הַזֶּה רַק בְּשִׁבִיל זֶה כְּדֵי לְבָרַר בְּרוּרִים לְבָרַר נִיצוּצוֹת
הַקְּדוּשִׁים מֵעֲמֻקֵי הַקְּלָפוֹת שֶׁנִּפְּלוּ לָשֵׁם עַל יְדֵי חֲטָא אָדָם הֲרֵאשׁוֹן אוֹ עַל
יְדֵי חֲטָאיוּ בְּעֲצָמוֹ שֶׁחֲטָא בְּגִלְגוּל הֲרֵאשׁוֹן וּבְרוּר הַנִּיצוּצוֹת הוּא בְּחִינַת
גְּרִים וּבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה כְּנִ"ל. וְעַל כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְשָׁמֵר עֲצָמוֹ מֵאֵד וּלְשַׁפֵּט
עֲצָמוֹ בְּכָל עֵת כְּדֵי לְעוֹרֵר אֵשׁ הַמְּשַׁפֵּט הַנִּ"ל כְּדֵי לְהַכְנִיעַ הָרַע הַנֶּאֱחָז סָבִיב
אֵלָיו הַנִּיצוּצוֹת שֶׁהוּא מְכַרְח לְבָרָרם שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ בּוֹ חֶסֶד וְשָׁלוֹם וּבְשִׁבִיל
זֶה בְּאֵמַת הָאָדָם הוּא בְּסִכְנָה גְּדוֹלָה בְּעוֹלָם הַזֶּה וְצָרִיךְ לְשַׁפֵּט עֲצָמוֹ הַרְבֵּה
בְּכָל יוֹם וְיוֹם וּלְחַשֵּׁב דְּרָכָיו וּלְעוֹרֵר לְבָבוֹ לְהִי' יִתְבַּרְךָ שֶׁזֶהוּ עֲנִין
הַהִתְבּוֹדְדוּת וְהַשִּׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ שֶׁהִזְהִירָנוּ רַבְּנוּ זְכוֹרָנוּ לְבָרְכָה עַל זֶה
פְּעָמִים אֵין מְסַפֵּר וְכַמְזָכָר כַּמָּה פְּעָמִים בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים כִּי לְפִי עֵצָם
הַסִּכְנָה שֵׁישׁ עַל כָּל אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּקָטָן כְּגֹדוֹל מִחֲמַת הָרַע הַנִּ"ל הַנֶּאֱחָז
בְּהַנִּיצוּצוֹת שֶׁהוּא מְכַרְח לְבָרָרם כִּי אֶפְלוּ הָאָדָם הַפְּחוֹת שֶׁבְּפִחוֹתֵים
שֶׁבִישְׂרָאֵל הוּא גַם כֵּן מְבָרַר בְּרוּרִים לְפִי בְּחִינַתוֹ וּמִחֲמַת שֶׁאֵלָיו הַנִּיצוּצוֹת
הַקְּדוּשִׁים שֶׁהוּא צָרִיךְ לְבָרָרם הֵם מְעַרְבִים בְּתוֹךְ הָרַע עַל כֵּן יֵשׁ עָלָיו
סִכְנוֹת גְּדוֹלוֹת שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ בּוֹ הָרַע חֶסֶד וְשָׁלוֹם וְעַל כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוֹרֵנּוּ לְבָרְכָה בְּכָל יוֹם יִצְרוּ שֶׁל אָדָם מִתְגַּבֵּר עָלָיו וְאֵלְמָלָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא עוֹזְרוֹ וְכוּ' וְעַל כֵּן אֵין חֲכָמָה וְאֵין תְּבוּנָה וְאֵין עֲצָה לְעַמֵּד כְּנֶגְדָם כִּי
אִם עַל יְדֵי הַתְּבּוֹדְדוּת שֶׁהוּא בְּחִינַת מְשַׁפֵּט הַנֶּזְכָּר בַּמֶּאֱמָר הַנִּ"ל.

שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְשַׁפֵּט עֲצָמוֹ דְּהֵינּוּ לְהַתְּבּוֹדֵד בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ וּלְהַשְׁפִּיט בְּעֲצָמוֹ
עַל כָּל דְּרָכָיו וּלְיִסֵּר עֲצָמוֹ וּלְהוֹכִיחַ אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם וְיוֹם כְּדֵי לְעוֹרֵר אֵשׁ
הַמְּשַׁפֵּט הַנִּ"ל כְּדֵי לְשַׁרֵף וּלְהַכְנִיעַ אֶת הָרַע שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ בְּלָבוֹ חֶסֶד וְשָׁלוֹם
כְּנִ"ל.

(הַלְכוֹת גְּרִים הַלְכָה גְּאוֹת יח):

אות-סו

אֵין תְּקֵנָה כִּי אִם לְצַעֵק אֵל ה'

וְזֶה בְּחִינַת יוֹנְתֵי בַחְגוּי הַסֵּלַע בְּסִתְרֵי הַמְּדַרְגָּה וְכוּ' וּפְרָשׁ רַש"י זֶה נֶאֱמָר
עַל אוֹתָהּ שֶׁעָה שְׂרָדֵף פְּרָעָה אַחֲרֵיהֶם וְהַשִּׁיגָם חוֹנִים עַל הַיָּם וְאֵין מְקוֹם
לְנוֹס לְפָנֵיהֶם מִפְּנֵי הַיָּם וְלֹא לְהַפְּנוֹת מִפְּנֵי חַיּוֹת רְעוֹת לְמָה הָיוּ דוֹמִין
בְּאוֹתָהּ שֶׁעָה לְיוֹנָה שֶׁבּוֹרַחַת מִפְּנֵי הַנֶּץ וְנִכְנָסָה לְנִקְיָקִי הַסֵּלַעִים וְהִיא
הַנֶּחֱשׁ נוֹשֵׁף בָּהּ תִּכְנֵס לְפָנִים הָרִי הַנֶּחֱשׁ תִּצָּא לְחוּץ הָרִי הַנֶּץ אָמַר לָהּ
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֲרֵאִינִי אֶת מְרֵאִיךְ אֶת כְּשָׁרוֹן פְּעֻלְתְּךְ לְמִי אֶת פּוֹנָה בְּעַת
צָרָה הַשְּׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךָ וַיִּצְעֲקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵל ה' כְּנִ"ל וְכָל עֲנִין זֶה עוֹבֵר

על כל אדם בעת שרוצה לכנס בעבודת ה' שהיצר הרע וחילותיו שהם בחינת פרעה ומצרים רודפים אחריו בכמה מיני רדיפות וכל כחם מחמת הדינים שיונקים מהם ומתקף התעוררות הדינים שנתעוררים עליו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כל המצדיק את עצמו מלמטה מצדיקין עליו מלמעלה וכו' על ידי זה רודפין אותו מכל הצדדין בכמה מיני מניעות ועובין ויסורים ובלבולים רבים והוא ממש כמו שהיה יציאת מצרים שמאחוריהם רדפו המצריים אחריהם ומלפניהם היה הים סוער ומצדידיהם חיות רעות עד שלא היה מקום לנוס בשום צד כמו יונה שבורחת מפני הנץ וכו' וממש בחינות אלו עוברים על כל אדם הרוצה לכנס בעבודת ה' יתברך כי מי שרוצה לכנס לעבודת ה' יתברך הוא בחינת יציאת מצרים ממש כי עקר יציאת מצרים הוא מה שיוצאין מטמאה לטהרה מטמאת וזהמת פרעה ומצרים לקדשת וטהרת ישראל כמו שכתוב בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים וכו'.

וזה מכרח לעבר על כל אדם בכל זמן בכל דור ודור.

וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים וכשבחינת פרעה ומצרים שהם הסטרא אחרת וחילותיו רודפין אחר האדם בבלבולים ומחשבות רעות רבות מאד ואין לו מקום לנוס לא לפניו ולא לאחוריו ולא מן הצדדין כי מכל צד מסבבין אותו בכמה מיני בלבולים ומניעות ויסורין אזי אם ירצה להסתכל לאחוריו בודאי יתגברו חס ושלוש יותר כנ"ל. על כן אין תקנה כי אם שיצחק אל ה' ממקום אשר הוא שם ולא יפנה ויסתכל לאחוריו כלל וכן"ל:

כי כל מה שעבר על ישראל ביציאת מצרים וקבלת התורה ואחר כך וכל המלחמות לכבש ארץ ישראל וכל מה שעבר עלינו אחר כך הפל כאשר לכל עובר על כל אדם שרוצה לזכות לחיי עולם שבהכרח שיעבר עליו כמה מיני מלחמות בלי שעור ובכל עת שרוצה להתעורר ולהתחזק בעבודת ה' מתגברים בכל פעם יותר ובפרט בהתחלה כמו שהיה ביציאת מצרים שיתקף כשבא משה אל פרעה להוציא את ישראל התגרה בהם ביותר ואמר תכבד העבודה וכו'. כי הסטרא אחרת כשרוצה שבא צדיק אמתו בחינת משה ורוצה להוציא איש הישראלי מגלות נפשו הוא מתגרה ומתגבר עליו יותר ומכביד עליו על העולם הזה והתאות והפרנסה עד שקשה עליו לזוז ממקומו לשוב לה' יתברך אבל דרך ישראל עם קדוש שהם תופסין אמנות אבותיהם בידיהם ובכל פעם הם צועקים אל ה' ועל ידי זה הם מכניעין בכל פעם פרעה וחילותיו שהם הסטרא אחרת וכתותיהם אבל אף על פי שמכניעים הם חוזרים ומתגברין בכל פעם וכן פעם אחר פעם כמה פעמים כמו פרעה שבכל עת שבא עליו איזה מכה נכנע קצת אבל אחר כך חזר והתגבר כמו שכתוב ויחזק לב פרעה ויכבד את לבו וכו'. ואפלו אחר שהביא ה' יתברך עליו כל העשר מכות והכרח להוציא את ישראל ממצרים חזר וקבץ כל חילותיו ורדף אחריהם וכמו כן ממש עובר על כל אדם בכל זמן וכל אחד יכול להבין בעצמו כל זה לפי

בְּחִינַתוֹ וְעָרְכוּ אִיךָ שְׁעוֹבְרִים עָלָיו כִּמָּה עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת כִּמָּה וְכִמָּה פְּעָמִים
שָׁפַל זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַנִּי"ל בְּחִינַת גְּלוּת מִצָּרִים... עַל כֵּן צָרִיכִין תָּמִיד
לְצַעֵק אֶל ה' וּלְסַלֵּק וּלְהַשְׁלִיךְ מֵאֲתוֹ כָּל הַחֲכָמוֹת שֶׁמֵּהֶם כָּל הַבְּלָבוּלִים רַק
לִילֵךְ בְּאֵמֶת וּבְתַמִּימוֹת וְאִזּוֹ לְעוֹלָם לֹא יִמָּט כִּי צָעָקָה וּתְפִלוֹת וּתְחִנּוֹת
וּבִקְשׁוֹת מוֹעִילִים תָּמִיד יִהְיֶה אִיךָ שִׁיחָהּ. (הַלְכוֹת שְׁלוֹחַ הַקּוֹן הַלְכָה
דְּאוֹת: הו):

אות-סז

אם יהיה חזק ברצון לדבר יבא לו ה' יתברך דבורים

עָקַר בְּחִינָה זֹאת לְהִתְקַרֵּב דִּיקָא עַל יְדֵי הַתְּרַחֲקוֹת בְּבְחִינַת שְׁלוֹם לְרַחוּק
וּלְקָרוֹב הַנִּי"ל. אִי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת כִּי אִם עַל יְדֵי הַדְּבֹר דְּקִדְשָׁה וְעָקַר עַל יְדֵי
תְּפִלָּה כִּי עֲנֵן רַחוּק וְקָרוֹב הַנִּי"ל הֵם נִרְאִים בְּתַחֲלָה כְּסוֹתְרִים זֶה אֶת זֶה
חֵס וְשְׁלוֹם. וְעָקַר הַשְׁלוֹם וְהַהֲכָרְעָה בִּינֵיהֶם זֹכִים עַל יְדֵי הַדְּבֹר כִּי הַדְּבֹר
בְּחִינַת צְפָרְתָא דְקָאֵי עַד קְרִסְלָה בְּמִיָּא וְרִישֵׁי מְטִי לְצִיַּת שְׁמִיָּא כְּמִבְּאָר
בְּהַתְּוָרָה אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי (בְּסִימָן י"א א') כִּי הָאָדָם צָרִיךְ לִידַע עֵצָם
הַתְּרַחֲקוֹתוֹ מֵה' יִתְבָּרַךְ וְאָף עַל פִּי כֹן יִדַע וְיִצְמַח רַחֲמֵי וּתְבָרַךְ
הוּא קָרוֹב מְאֹד לְכָל אֶחָד וְאֶחָד אֶפְלוּ הַרְחוּקִים מְאֹד מְאֹד מִחֲמַת
מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים. וְהָעָקַר עַל יְדֵי הַדְּבֹר כִּי עַל יְדֵי הַדְּבֹר אֲנִי יְכוּלִים
לְקָרוֹת אוֹתוֹ מִרַחוּק מְאֹד וְהוּא מִתְקַרֵּב אֵלֵינוּ עַל יְדֵי זֶה כִּמוֹ שֶׁכְּתוּב קָרוֹב
ה' לְכָל קְרָאֵיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרְאוּהוּ בְּאֵמֶת וּכְתִיב וּמִי גוֹי גָדוֹל אֲשֶׁר לוֹ
אֱלֹקִים קְרוֹבִים אֵלָיו כֹּה' אֱלֹקֵינוּ בְּכָל קְרָאֵנוּ אֵלָיו. וְזֶה בְּחִינַת בּוֹרָא נִיב
שֶׁפְתִים שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וּלְקָרוֹב וְכוּ'. בּוֹרָא נִיב שֶׁפְתִים דִּיקָא כִּי עַל
יְדֵי נִיב שֶׁפְתִים שֶׁהוּא עַל יְדֵי הַדְּבֹר עַל יְדֵי זֶה דִּיקָא זֹכִים לְבְּחִינַת שְׁלוֹם
לְרַחוּק וּלְקָרוֹב הַנִּי"ל וְכַנִּי"ל.

וּמִי שְׁנוֹתָן לֵב לְדַקְדָּק וּלְהַבִּין פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת שֶׁל הַמְּקָרָא הַזֶּה בּוֹרָא נִיב
שֶׁפְתִים וְכוּ' יוֹכֵל לְהַבִּין מַזָּה יֵצְאוֹת לְהַתְחַזֵּק בְּעֲנֵן הַשִּׁיחָה בִּינֵנו לְבִין קוֹנוֹ
שֶׁזֶה עָקַר הַתְּקוּן לְעֲנֵן רַחוּק וְקָרוֹב הַנִּי"ל. כִּי בְּהַשִּׁיחָה הַנִּי"ל יְכוּל לְפָרֵשׁ
הַכֹּל לְפָנֵי ה' יִתְבָּרַךְ לְפָרֵשׁ בְּשִׁיחָתוֹ עֵצָם הַתְּרַחֲקוֹתוֹ וְאָף עַל פִּי כֹן יִתְקַרֵּב
לֵה' יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי זֶה דִּיקָא עַל יְדֵי שִׁיחָתוֹ עֵצָם רַבּוּי רַחֲמֵי בְּלִי שְׁעוֹר
כְּאֲשֶׁר גָּלוּ לָנוּ אֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ ז"ל אֲבָל עַל פִּי רַב הַשִּׁיחָה בְּעֵצְמָה קִשָּׁה
מְאֹד כִּי מֵעֵצָם הַתְּרַחֲקוֹתוֹ אֵין לוֹ דְּבוּרִים לְדַבֵּר כִּיזוֹע לְמִי שְׁרוּצָה לְהַרְגִיל
עֲצָמוֹ בְּזֶה אֲבָל כְּבֵר הַזְּהִיר לָנוּ אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבּוּנוּ זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָהּ. שְׂאָף עַל
פִּי כֹן יִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי הַתְּחַזְּקוֹת לְנַהֵג הַנְּהִיגָה זֹאת בְּכָל יוֹם כִּיזוֹע לָנוּ
כִּמָּה וְכִמָּה הַזְּהִיר עַל זֶה הַרְבֵּה כִּי הַהֲכָנָה וְהַרְצוֹן לְבַד שְׂמִיכִין אֶת עֲצָמוֹ

וְרוּצָה לְדַבֵּר רַק שְׂאִינוּ יָכוֹל לְדַבֵּר גַּם זֶה יָקָר מְאֹד אֲצִלוּ יִתְבָּרַךְ וְאִם יִהְיֶה חֲזָק בְּזֶה הַרְבֵּה בְּנֹדָאֵי יַעֲזֹרוּ הִ' יִתְבָּרַךְ וַיִּבְרָא לוֹ דְּבוּרִים בְּבַחֲיִנַת בּוֹרָא נִיב שְׁפָתַיִם, בּוֹרָא מִמֶּשׁ כִּי הַדְּבוּרִים הַבָּאִים לְאָדָם הֵם בַּחֲיִנַת בְּרִיאָה חֲדָשָׁה מִמֶּשׁ כִּי בְּנֹדָאֵי הוּא רְחוּק מִדְּבוּרִים מְאֹד מִחֲמַת הַתְּרַחֲקוּתוֹ. אָבֵל כְּשֶׁהוּא חֲזָק וּמְכִין עֲצָמוֹ לְדַבֵּר וְלִשְׁיַח בֵּינוֹ לְבִין קוֹנֵו וְחֲזָק בְּזֶה אֵיזָה שְׁעָה בְּרִצּוֹנוֹת וְכִסּוּפִין חֲזָקִים אֲזִי הִ' יִתְבָּרַךְ עוֹזְרוֹ וְשׁוֹלֵחַ לוֹ דְּבוּרִים לְתוֹךְ פִּיו שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת בְּרִיאָה חֲדָשָׁה מִמֶּשׁ שֶׁהִ' יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו בְּרָא לוֹ דְּבוּרִים וְהִזְמִינָם לְתוֹךְ פִּיו בְּבַחֲיִנַת בּוֹרָא נִיב שְׁפָתַיִם, בּוֹרָא דִּיקָא פְּנִ"ל וְעַל יְדֵי זֶה דִּיקָא זֹכָה לְבַחֲיִנַת שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב וְכוּ' פְּנִ"ל וְכִמוֹ שְׁפָתוֹב לְאָדָם מְעַרְכֵי יָב וּמַה' מַעֲנֶה לְשׁוֹן שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לַעֲרֹךְ לְבוֹ הֵינּוּ בַּחֲיִנַת הַהֲכָנָה הַנִּ"ל וְאֲזִי הִ' יִתְבָּרַךְ בּוֹרָא לוֹ דְּבוּרִים לְתוֹךְ פִּיו בְּבַחֲיִנַת וּמַהֲשֵׁם מַעֲנֶה לְשׁוֹן. וְכִמוֹ שְׂאוּמָרִים אֲדָנִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וְכוּ' שֶׁהִ' יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ כְּבִיכּוֹל פּוֹתַח שְׁפָתָיו לְדַבֵּר וְלִשְׁיַח אֶת אֲשֶׁר בְּלִבּוֹ. כִּי הַכֹּל מֵאֵתוֹ יִתְבָּרַךְ רַק הָאָדָם צָרִיךְ לְהַכִּין אֶת עֲצָמוֹ בְּרִצּוֹנוֹת וְכִסּוּפִים וְהִ' יַעֲזֹרוֹ לְדַבֵּר וּלְפָרֵשׁ שִׁיחְתּוֹ וְכַנִּ"ל. (שֵׁם הַלְכָה הָאוֹת' יט כ):

אות-סח

אין שום דבור דקדשה נאבד

כְּשֶׁאֲחַד מִיִּשְׂרָאֵל רוּצָה לְהַמְשִׁיךְ לְעֲצָמוֹ הַקְּדָשָׁה בַּחֲיִנַת לְשׁוֹן הַקְּדָשׁ בְּמִקּוֹמוֹ אֲשֶׁר הוּא שֵׁם וְכוֹנְנָתוֹ לְשִׁמְיָם אוֹלֵי יִזְכֶּה עַל יְדֵי זֶה לְשׁוֹב וּלְחִזּוֹר לְקְדָשְׁתּוֹ שְׁבוּדָאֵי יֵשׁ לוֹ כַּח לָזֶה תְּמִיד בְּכָל עֵת וּבְכָל שְׁעָה אֶפְלוֹ אִם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא שָׁנָפֵל בְּעוֹנוֹתָיו לְמִקּוֹמוֹת מְגַנִּים מְאֹד רַחֲמָנָא לְצַלּוֹן כְּאֲשֶׁר שְׂכִיחַ עֲכָשׁוּ בְּדוֹרוֹת אֵלּוֹ בְּעוֹנוֹתָיו הַרְבִּים וְאֶפְלוֹ אִם עֲדִין נִלְכָּד בְּמַה שְׁנִלְכָּד חֶסֶד וְשְׁלוֹם. אֵף עַל פִּי כֵן יֵשׁ כַּח בְּבַחֲיִרְתּוֹ שְׁיִחֲזֵק אֶת עֲצָמוֹ גַּם בְּמִקּוֹמוֹ הַנְּמוּךְ וְכוּ' בְּאֲשֶׁר הוּא שֵׁם לְהַמְשִׁיךְ לְעֲצָמוֹ בַּחֲיִנַת שְׁלֵמוֹת לְשׁוֹן הַקְּדָשׁ דִּהֵינּוּ שְׂאֵף עַל פִּי שֶׁהָאָדָם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא חֶסֶד וְשְׁלוֹם אֵף עַל פִּי כֵן אִם יִהְיֶה חֲזָק בְּדַעְתּוֹ תְּמִיד לְדַבֵּר דְּבוּרֵי תוֹרָה וּתְפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת וְכוּ' שְׁכָל זֶה הוּא בַּחֲיִנַת שְׁלֵמוֹת לְשׁוֹן הַקְּדָשׁ וְכוֹנְנָתוֹ כְּדִי שְׁיִזְכֶּה עַל יְדֵי זֶה לְהַכְנִיעַ וּלְשַׁבֵּר הָרַע שֶׁלוֹ כְּדִי שְׁיִשׁוֹב לְהִ' יִתְבָּרַךְ בְּנֹדָאֵי טוֹב לוֹ כִּי בְּנֹדָאֵי לֹא יִהְיֶה נְאָבֵד שׁוֹם דְּבוּר בְּעֵלְמָא וּבְרַבּוֹת הַיָּמִים יִרְחַם עָלָיו הִ' יִתְבָּרַךְ וַיִּתְקַבְּצוּ כָּל הַדְּבוּרִים דְּקְדָשָׁה שֶׁהוֹצִיא מִפִּיו שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת לְשׁוֹן הַקְּדָשׁ וְעַל יְדֵי זֶה יִכְנִיעַ וַיִּבְטַל רַע הַכּוֹלָל וְהַעֲקָר שֶׁיִּהְיֶה חֲזָק בְּזֶה מְאֹד מְאֹד יָמִים וְשָׁנִים אֵף אִם יַעֲבֹר עָלָיו מָה. כִּי הַבְּחִירָה חֲפְשִׁית לְעוֹלָם וְעַקָּר הַכַּח עַל יְדֵי הַדְּבוּר בַּחֲיִנַת גְּבוּרֵי כַח עֲשִׂי דְּבָרוֹ כִּי צָרִיכִין לְדַעַת שְׂאֵף עַל פִּי שְׁנִאָמַר בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל שְׁשֵׁלְמוֹת לְשׁוֹן הַקְּדָשׁ וְתַקּוּן הַבְּרִית תְּלוּיִים זֶה בְּזֶה שְׁמִי

שְׁפוּגִים בְּבְרִית אֵינוֹ זֹכֶה לְשִׁלְמוֹת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וְאִם כֵּן יִשְׁתּוּמֵם כָּל אָדָם
כִּי לִפִּי זֶה נִפְל פְּתָא בְּבִירָא וּמַה הוֹעִילוּ חֲכָמִים בְּתַקְנֹתֵם מַה שְּׁגָלָה לָנוּ
עֲצָה לְהַכְנִיעַ רַע הַכּוֹלֵל עַל יְדֵי שְׁלֵמוֹת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ הֲלֹא הָא בְּהָא תִּלְיָא
וּמִי שְׁעֵדִין לֹא יֵצֵא מֵרַע הַכּוֹלֵל אֵינוֹ זֹכֶה לְשִׁלְמוֹת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וְאִם כֵּן
מֵאַיִן יָבֹא עֲזָרוֹ אֵד בְּאַמַּת יִשְׂרָאֵל דְּרַכִּי הִי וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָּם וְכוּ', כִּי
בְּנֻדָּאֵי לְזִכּוֹת לְתַכְלִית הַשְׁלֵמוֹת אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם כְּשִׁזְכָּה לְשִׁנְיָהּ
לְשִׁלְמוֹת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וְתַקּוּן הַבְּרִית שְׁשִׁנְיָהּ תְּלוּיִים זֶה בְּזֶה אֲבָל כָּל זְמַן
שְׂאִין זֹכִין לְזֶה עֲדִין צְרִיךְ הָאָדָם לְהִתְחִיל מִמְּקוֹם שְׁיִתְחִיל וּמֵאַיִן
בְּחִינָה שְׁיִתְחִיל בְּאַיִן נִקְדָּה טוֹבָה בְּעֵלְמָא טוֹב לְנַפְשׁוֹ וְנִשְׁמַתּוֹ כִּי בְּנֻדָּאֵי
אִין שׁוּם דְּבֹר דְּקֻדְשָׁה נֶאֱבָד וְאֶפְלוֹ אִם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא יֵשׁ לוֹ כַּח לְהִתְגַּבֵּר
בְּבַחֲרִיתוֹ לְדַבֵּר דְּבוּרִים קְדוּשִׁים שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וְאִם
יִרְבֶּה בְּדְבוּרִים קְדוּשִׁים שֶׁל תּוֹרָה וְתַפְלָה וְהִתְבּוֹדְדוֹת סוּף כָּל סוּף יִתְקַבְּצוּ
וְיַעֲזְרוּ לוֹ בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֵתִי וְכֵן אִין שׁוּם נִקְדָּה שֶׁל כְּבִישֵׁת יֵצְרוּ
נֶאֱבָד שְׂאֵף עַל פִּי שְׁלֹא זָכָה עֲדִין לְתַקּוּן הַבְּרִית בְּשִׁלְמוֹת אֵף עַל פִּי כֵן כָּל
מַה שְּׁזָכָה לְפַעֲמִים לְהִתְגַּבֵּר עַל יֵצְרוֹ וְהִשְׁתַּדֵּל לְמַשֵּׁךְ עֲצָמוֹ מִן הָרַע אֵינוֹ
נֶאֱבָד כָּלֵל אֶפְלוֹ אִם לֹא עֲלֵתָה בִּידוֹ כְּרָאוּי כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּדְבָרֵי רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ
לְבִרְכָה עַל פְּסוּק בְּשׂוֹא גָלְיוֹ אֶתָּה תִּשְׁבַּחֵם וּבְכָל זְמַן אִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר בְּכַתֵּב
הַכֹּל רַק כָּל אֶחָד הַרוֹצֵה בְּאַמַּת וּלְבַלִּי לְהִטְעוֹת אֶת עֲצָמוֹ יְבִין דְּבָרִים
הַרְבֵּה מִדְּבָרֵינוּ אֱלֹה :

וְזֶה קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֵל ה'. עִמָּכֶם דִּיקָא בְּמְקוֹם אֲשֶׁר אֶתֶם שָׁם
אֶפְלוֹ בְּמְקוֹמוֹת נְמוּכִים וּמְגֻשָּׁמִים מֵאֵד אֵף עַל פִּי כֵן קָחוּ עִמָּכֶם דִּיקָא
דְּבָרִים וְעַל יְדֵי זֶה תִּשְׁוּבוּ אֵל ה' כִּי כָּל זְמַן שְׁיִהְיֶה עִמָּכֶם דְּבָרִים בְּנֻדָּאֵי יֵשׁ
לָכֶם תַּקְוָה תַּמִּיד לְשׁוּב אֵל ה' וְכְמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּמִדְרָשׁ עַל פְּסוּק זֶה אֵינִי
מִבְּקֵשׁ מִכֶּם אֱלֹה דְּבָרִים וְכְמוֹבָא בְּדְבָרֵי אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה
עַל פְּסוּק מִדֵּי דְבָרֵי בּוֹ זְכוּר אֲזַכְּרֶנּוּ וְכוּ' (בְּסִימָן ע"ח) עֵין שָׁם. כִּי בְּלַעַם
וְחִבְרִיו הִתְגַּבְּרוּ בְּתַקְוָה רְשָׁעוֹתֵם לְהַמְשִׁיךְ הַדְּבוּר דְּקֻדְשָׁה אֲלֵיהֶם בְּגִלוֹת
לְהַגְבִּיר הָרַע עַל הַטּוֹב חֶסֶד וְשְׁלוֹם וְכַנְי"ל. וְהָיָה לוֹ כַּח לְזֶה מִצַּד חֲזָק
הַבְּחִירָה וְכַנְי"ל. לוֹלִי ה' הָיָה בְּעֲזָרְנוּ וּמִחַמַּת שְׁכּוֹנָתוֹ הָיָה לְהָרַע בְּנֻדָּאֵי
יְהִי אַחֲרֵיתוֹ לְהַכְרִית כְּמוֹ שֶׁאֲמַרו רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה אֲבָל אִישׁ
הַיִּשְׂרָאֵלִי שְׁכּוֹנָתוֹ לְטוֹבָה שְׁמַתְגַּבֵּר בְּעַמְק נְפִילָתוֹ חֶסֶד וְשְׁלוֹם לְדַבֵּר אֵף עַל
פִּי כֵן דְּבוּרִים קְדוּשִׁים בְּחִינַת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וּבְנֻדָּאֵי יֵשׁ לוֹ כַּח לְזֶה תַּמִּיד
כַּנְי"ל. וּמֵאַחַר שְׁכּוֹנָתוֹ לְטוֹבָה כְּדִי לְזִכּוֹת לְשׁוּב אֵל ה' בְּנֻדָּאֵי יֵשׁ לֵה' יִתְבַּרַךְ
נַחַת רוּחַ מְזָה וְלֹא יְהִי נֶאֱבָד שׁוּם דְּבוּר וְסוּף כָּל סוּף יִשׁוּב לֵה' יִתְבַּרַךְ
(הַלְכוֹת חֲדָשׁ הַלְכָה דְאֹתוֹ טי):

בראש השנה מקבלין מהצדיקים לצעק תמיד אל ה'

וְזֶה שְׁאֵנוּ רוֹאִין בְּחוּשׁ שֶׁבְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעֵשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה מְגִיעַ עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אֵיזָה הִרְהוּר תְּשׁוּבָה וְהַכֹּל צוֹעֲקִים לֵה' יִתְבַּרְךָ מְעַמְּק הַלֵּב וּמֵאִין בָּא זֹאת כָּל זֶה נִמְשָׁךְ רַק מֵהַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים שְׂיִכּוּלִים לַעֲשׂוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה עַל יְדֵי שֶׁהֵם יוֹדְעִים מְקוֹם כָּל אֶחָד וְאֶחָד כִּנּוּי לִשְׁעַל יְדֵי זֶה דְּנִים הַכֹּל לְכַף זְכוּת וּמְכַנִּיסִין אֶת הַכֹּל בְּאֵמֶת בְּכַף זְכוּת וּמְכַנִּיסִים בָּהֶם הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה וּמוֹדִיעִים לָהֶם וּמְאִירִים לָהֶם בְּדַעְתָּם שֶׁרֵשׁ הַעֲצָה וְהִרְאֵשׁ וְהַתְּחַלָּה לְכַנֵּס בְּדַרְכֵי הַתְּשׁוּבָה שֶׁהַעֲקָר הוּא לְצַעֵק אֶל ה' תָּמִיד מְעַמְּק הַלֵּב שֶׁזֶה עֲקָר בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעֵשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה וְהַעֲקָר הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא הִרְאֵשׁ וְהַתְּחַלָּה שְׁאֵז מִתְּחִילִין הַכֹּל בְּהַתְּחַלָּה הָאֲמִתִּית שֶׁהוּא לְצַעֵק אֶל ה' מְעַמְּק הַלֵּב. בְּחִינַת מְמַעַמְּקִים קְרֵאתִיךָ ה' מְעַמְּקֵי עַמְּקִים וְכֹל זֶה נִמְשָׁךְ עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מְגִדוּלֵי הַצְּדִיקִים שְׂיִוְדְעִים מְקוֹם כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁהֵם דְּנִים הַכֹּל לְכַף זְכוּת וְהֵם עוֹשִׂין רֹאשׁ הַשָּׁנָה כִּנּוּי. וּמִשָּׁם עֲקָר הַתְּחַלָּת הַתְּשׁוּבָה לְכֹל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל וְעַל כֵּן צְרִיכִין לְנַסֵּעַ לְצְדִיקִים אֲמִתִּיִּים עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה כִּי מֵהֶם עֲקָר קִדְשֵׁת רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

נִמְצָא שֶׁעֲקָר הִרְאֵשׁ וְהַתְּחַלָּה הוּא מִרֹאשׁ הַשָּׁנָה כִּנּוּי. וְעֲקָר הַתְּחַלָּה הוּא מֵהַתְּשׁוּבָה שֶׁבְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה מִתְּחִילִין הַכֹּל לְצַעֵק מְעַמְּק הַלֵּב לֵה' יִתְבַּרְךָ בְּחִינַת מְמַעַמְּקִים קְרֵאתִיךָ ה'. וְזֹאת הַתְּחַלָּה נִמְשָׁכֶת עַל כָּל הַשָּׁנָה כֹּלָּה עַל כָּל מִי שֶׁבָּא לְשׁוּבָה בְּאֵיזָה עֵת שֶׁהוּא שֶׁעֲקָר הַתְּחַלָּתוֹ מִבְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה הֵינּוּ מִבְּחִינַת מְמַעַמְּקִים קְרֵאתִיךָ. הֵינּוּ לְצַעֵק לֵה' יִתְבַּרְךָ מְעַמְּק הַלֵּב מִמְּקוֹם שֶׁהוּא וְאֵז יֵאִיר לוֹ ה' יִתְבַּרְךָ הַדָּרָךְ לְתְּשׁוּבָה וְיֵאִיר עֵינָיו לִידַע מֵהֵיכֵן לְהַתְּחִיל לְשׁוּבָה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ. (הַלְכוֹת עֲרְלָה הַלְכָה ד' אוֹת' וז')

אות-ע

בהושענא רבא ממשיכין הדרך לצעק תמיד אל ה'

וְזֶה בְּחִינַת הוֹשַׁעְנָא רַבָּא שְׁאֵז הוּא גְּמֵר הַחוֹתֵם. וְאֵז הוּא גְּמֵר הַתְּקוּן שֶׁהַתְּחַלָּתוֹ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. הֵינּוּ שֶׁבְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה רַחֵם עֲלֵינוּ ה' יִתְבַּרְךָ וְדוֹן אוֹתָנוּ לְכַף זְכוּת לְפִי מְקוֹמֵנוּ. כִּי הוּא יוֹדֵעַ יִצְרוּ שֶׁל כָּל אֶחָד לְפִי מְקוֹמוֹ כִּי הוּא יִתְבַּרְךָ מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם כִּנּוּי. וְעַל יְדֵי זֶה הַכְּנִיס אוֹתָנוּ בְּאֵמֶת לְכַף זְכוּת וְהַכְּנִיס בְּנוֹ דָּרָךְ לְתְּשׁוּבָה. דְּהֵינּוּ לְצַעֵק לֵה' יִתְבַּרְךָ מְעַמְּקָא דְלִבָּא בְּחִינַת מְמַעַמְּקִים קְרֵאתִיךָ ה' שֶׁמִּתְּחִילִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְכִנּוּי. וְעַכְשָׁו בְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּא בְּסוּף סְכוּת אָנוּ זוֹכִין כָּל יִשְׂרָאֵל לְבְּחִינָה זֹאת לְקַיֵּם אֶל

תָּדִין אֶת חֲבֵרָךְ עַד שֶׁתִּגִּיעַ לְמִקוֹמוֹ רַק לָדוֹן אֶת הַכֹּף זְכוּת וְלִקְיָם אֵל תְּהִי בּוֹ לְכָל אָדָם יְהִי מִי שִׁיְהִיָּהּ. כִּי בְּסִפּוֹת זְכִינוּ כְּלָנוּ לִישֵׁב בְּסִכָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּסֵא הַכְּבוֹד מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם. וְעַל יְדֵי זֶה הָאִיר עֲלֵינוּ עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הָאָרֶה מִבְּחִינַת מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם לִידַע לָדוֹן אֶת הַכֹּף זְכוּת אֲפִלוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל הַגְּרוּעַ שֶׁבְּגֵרוּעִים עַד שֶׁנִּזְכָּה לְהִכְנִיס כְּלָם לְכֹף זְכוּת וְלְהָאִיר בָּהֶם הַהָאָרֶה שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה דְּהֵינּוּ שֶׁתְּמִיד יִמְצְאוּ פֶתַח וְדָרֶךְ לְתִשׁוּבָה בְּכָל מְקוֹם שֶׁהֵם בְּכָל יְעַת וְזָמָן. וְעַקֵּר הַפֶּתַח וְהַדָּרֶךְ הוּא לְצַעֵק תְּמִיד מִעֲמֻקָּא דְּלִבָּא לְה' יִתְבָּרַךְ יְהִי אִידָּךְ שִׁיְהִיָּהּ. וְלֹא יִתְיַאֵשׁ עֲצָמוֹ מִן הַצַּעֲקָה לְעוֹלָם כְּאֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ עַל זֶה אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכָרוֹנוּ לְבִרְכָּה פְּעָמִים אִין מְסַפֵּר בְּכֻמָּה וְכֻמָּה מִיָּנִי לְשׁוֹנוֹת. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁמְרַבִּין לְצַעֵק בְּהוֹשָׁעֲנָא רַבָּא כְּמָה וְכֻמָּה פְּעָמִים הוֹשָׁעֲנָא הוֹשָׁעֲנָא וְכוּ'. וְכֵן נִעוֹרִין כָּל הַלֵּילָה וְגוֹמְרִין כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים שֶׁהוּא מְלֵא צַעֲקוֹת וְזַעֲקוֹת וְשׁוֹעוֹת וְתַחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת וְתַפְלוֹת לְה' יִתְבָּרַךְ בְּכֻמָּה וְכֻמָּה מִיָּנִי לְשׁוֹנוֹת וּמְלִיצוֹת קְדוֹשׁוֹת הַנְּאֻמְרוֹת בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַכּוֹלְלִים כָּל בְּאֵי עוֹלָם עַד אֲשֶׁר לֹא נִמְצָא שׁוּם רָשָׁע וְיַעֲלֵ עֲבָרָה בְּעוֹלָם שֶׁלֹּא יוּכַל לְמַצֵּא אֶת עֲצָמוֹ בְּסֵפֶר תְּהִלִּים הַכּוֹלֵל כָּל בְּאֵי עוֹלָם בְּכָל הַדּוֹרוֹת וּבְכָל הַמְּדַרְגּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף עַד תְּכַלִּית הַיְרִידָה שֶׁאִין יְרִידָה אַחֲרָיו רַחֲמָנָא לְצַלּוֹ לְכָלֶם הוּא מְעוֹרֵר בְּצַעֲקוֹתָיו וְתַפְלוֹתָיו לְשׁוּב לְה' יִתְבָּרַךְ.

וְכִמוֹ שֶׁכָּתַב אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכָרוֹנוּ לְבִרְכָּה (בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָּא בְּסִימָן עַל גְּבִי) שֶׁתְּהִלִּים מְסַגֵּל לְתִשׁוּבָה וּבְהוֹשָׁעֲנָא רַבָּא שְׂאֵז הוּא סוֹף יְמֵי הַסִּפּוֹת וְאֵז הוּא בְּחִינַת דָּוִד כִּידוּעַ. עַל כֵּן אֵז אָנוּ מִמְּשִׁיכִין תְּקוּן הַנִּפְלָא הַזֶּה שִׁיזְכָּה כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל עַל יְדֵי קְדוּשַׁת רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכַּפּוּרִים וְעַל יְדֵי שְׂקִיָּם מְצוֹת סִכָּה וְאַרְבָּעָה מִיָּנִים שֶׁכְּלָם הֵם בְּבְחִינַת כְּסֵא הַכְּבוֹד מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם בְּחִינַת כְּרִסִּי"ה שְׁבִיבִין דִּי נוֹר וְכוּ' כְּנִי"ל שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִזְכָּה לָדוֹן אֶת הַכֹּף זְכוּת וְלְהִכְנִיס דְּרָכֵי הַתִּשׁוּבָה בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל דְּהֵינּוּ לֹמֵר תְּהִלִּים וְלְצַעֵק לְה' יִתְבָּרַךְ תְּמִיד יְהִי אִידָּךְ שִׁיְהִיָּהּ וְזֶה בְּחִינַת מְשִׁנָּה תּוֹרָה שְׂאוּמְרִים אֵז בְּלִיל הוֹשָׁעֲנָא רַבָּא כִּי כָּל סֵפֶר מְשִׁנָּה תּוֹרָה הֵם דְּבָרֵי תּוֹכַחוֹת שֶׁמוֹכִיחַ מִשָּׁה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכָהּ שֶׁל חֶסֶד לְהִרְאוֹת לְהֵם חֶסֶדִי ה' וְטוֹבוֹ וְצַדִּיקוֹתוֹ לְעוֹלָם שֶׁכְּמָה הַכְּעִיסוֹ לְפָנָיו בְּכֻמָּה מְקוֹמוֹת. וְאֵף עַל פִּי כֵן עֲדִין חֲבַתוֹ וְרַחֲמָיו עֲלֵיהֶם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מַה ה' אֱלֹהֶיךָ שׁוֹאֵל מִעֲמֻדָּךְ וְכוּ' וּפְרַשׁ רַשִׁי"י אֵף עַל פִּי שֶׁעֲשִׂיתֶם כָּל זֹאת עוֹדְנוּ רַחֲמָיו וְחַבְתּוֹ עֲלֵיכֶם מִכָּל מַה שֶׁחֲטַאתֶם לְפָנָיו אִינוּ שׁוֹאֵל מִכֶּם כִּי אִם לִירְאָה וְגוֹמֵר עֵינָן שָׁם וְאִין יְרָאָה אֶלָּא תַפְלָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב אֲשֶׁה יְרָאת ד' הִיא תַתְּהַלֵּל. כְּמוֹ שֶׁאָמַר אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכָרוֹנוּ לְבִרְכָּה כְּמָה פְּעָמִים הֵינּוּ שֶׁמְשָׁה מוֹכִיחַ וּמְזַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל לְדוֹרוֹת שְׂאַחֲרֵי כָּל מַה שֶׁחוֹטְאִין לְפָנָיו חֶסֶד וְשְׁלוֹם אִין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹאֵל מֵהֶם כִּי אִם לִירְאָה שֶׁהוּא תַפְלָה דְּהֵינּוּ לְהַתְּפַלֵּל וְלְצַעֵק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ תְּמִיד וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב וְקִרְאֵנִי בְּיוֹם צָרָה אֲחַלְצֶךָ וְתִכְבְּדֵנִי... וְכֵן סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ כָּל סֵפֶר דְּבָרִים עַל קֶטֶב זֶה לְהַזְכִּיר אֶת יִשְׂרָאֵל כָּל מַה שֶׁהַכְּעִיסוֹ לְפָנָיו וְאֵף עַל פִּי כֵן לֹא יִתְיַאֵשׁוּ עֲצָמוֹן מִן הַרַחֲמִים לְעוֹלָם. כִּי רַחֲמָיו לֹא כְּלָים כְּאֲשֶׁר רָאוּ בְּעֵינֵיהֶם שֶׁאֵף עַל פִּי שֶׁעָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל אֵף עַל פִּי כֵן לֹא מְנַע רַחֲמָיו מֵהֶם. וְכֵן אַחַר שֶׁאֵר הַחֲטָאִים הֵיטִיב עִמָּהֶם בְּחֶסֶדִי עַד שֶׁהֵם מוֹכְנִים עִתָּה לְכַנֵּס לְאַרְצָה יִשְׂרָאֵל עַל כֵּן יִדְעוּ

לְדוֹרוֹת שֶׁבְּכָל מָה שִׁיעֵבֶר עֲלֵיהֶם עַד בִּיאַת מְשִׁיחַ בְּכָלֵל. וּבִפְרָט עַל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד יִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה לְעוֹלָם אֵל יִתְיַאֲשׁוּ עֲצֻמָּן מִן הַרְחָמִים כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
רְבוּתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבָרְכָה אֶפְלוּ חָרַב חֲדָה מִנְחַת עַל צְוָאָרוּ שֶׁל אָדָם אֵל יִמְנַע
אֶת עֲצֻמוֹ מִן הַרְחָמִים וְאָמְרוּ יִפֶּה צָעֵקָה לְאָדָם בֵּין קִדְּם גִּזֵּר דִּין בֵּין לְאַחַר
גִּזֵּר דִּין. וְזֶה שֶׁסִּפֵּר תַּפְלוּתֵינוּ אִיךָ הִתְפַּלֵּל וְהִתְחַנֵּן לִפְנֵי ה' יִתְבַּרְךָ. כְּמוֹ
שֶׁפְּתוּב וְאֶתְנַפֵּל לִפְנֵי ה' וְכוּ' וְאָמַר וְכוּ' הַכֵּל כְּדֵי לְהוֹרוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
שִׁיתְחַזְּקוּ בַתְּפִלָּה וְצָעֵקָה לֵה' יִתְבַּרְךָ תְּמִיד כִּי רַחֲמָיו אֵינָם כָּלִים לְעוֹלָם.

וְזֶה בְּחִינַת שִׁירַת הָאֲזִינוּ שֶׁכּוֹלֵל כָּל מָה שֶׁעֵבֶר עַל יִשְׂרָאֵל וְכָל מָה שֶׁעֲתִיד
לְעֵבֶר עֲלֵיהֶם בְּכָלֵלוֹת וּבִפְרָטִיּוֹת עַד הַסּוּף וְאַחֲרָי כָּל אֵלֶּה סוּף כָּל סוּף לֹא
יִטֵּשׁ ה' אֶת עַמּוֹ. כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב בַּסּוּף כִּי יָדִין ה' עַמּוֹ כִּי יִרְאֶה כִּי אֲזַלְתָּ יָד
וְכוּ'.

וְזֶה שֶׁהִתְחִיל בַּתְּחִלַּת דְּבָרָיו כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא הָבו גְּדֹל לְאַלְקֵינוּ. הֵינּוּ
שֶׁאָמַר מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל מִמֶּנִּי תִּרְאוּ וְכוּ' תַעֲשׂוּ.

כִּי דָעוּ כִּי אֲנֹכִי כָּל מָה שֶׁזָּכִיתִי בְּזֶה הָעוֹלָם הַכֵּל הִיָּה עַל יְדֵי שֶׁקָּרָאתִי תְּמִיד
אֵל ה' בְּחִינַת כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא. וְכִמוֹ כֵּן מִהָרֹץ עָשׂוּ כְּמוֹנֵי וְהָבו גְּדֹל
לְאַלְקֵינוּ. שֶׁתִּקְרָאוּ גַם כֵּן אֵל ה' יִתְבַּרְךָ תְּמִיד כְּמוֹנֵי שֶׁזָּהוּ עֶקֶר גְּדֻלָּתוֹ
וְכַבּוּדוֹ. כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב וְקָרָאֲנִי בְּיוֹם צָרָה אֶחְלָצֶךָ וְתִכְבְּדֵנִי כְּנִיִּל. וְכַעֲיִן
שֶׁדָּרְשׁוּ רְבוּתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבָרְכָה עַל פְּסוּק זֶה כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא אֲתֵם הָבו
גְּדֹל לְאַלְקֵינוּ וְכוּ' שֶׁתַּעֲנֵנו אַחֲרַי בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וְעַד הֵינּוּ
כְּנִיִּל. שֶׁכְּמוֹ שֶׁאֲנִי קוֹרָא לֵה' יִתְבַּרְךָ תְּמִיד כְּמוֹ כֵּן תַעֲשׂוּ לְעוֹלָם וְעַד. וְזֶהוּ
בְּחִינַת בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וְעַד. שֶׁשֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ מְבָרָךְ
לְעוֹלָם וְעַד. אֶפְלוּ אַחֲרַי כָּל הַחֲטָאִים וְהַכְּעָסִים שֶׁמְכַעֲסִים כָּל אֶחָד לִפְנֵינוּ
בְּכָל דוֹר וְדוֹר. כִּי יָמִין ה' רוּמְמָה לְעוֹלָם וְכִמוֹ שֶׁפְּתוּב וְאַתָּה מְרוֹם לְעוֹלָם
ה'. וְכִמוֹ שֶׁפְּתוּב שֵׁם בְּהַשִּׁירָה שַׁחַת לוֹ לֹא. וְתִרְגַּם אוּנְקְלוֹס לֹא לֵה. כִּי
אֵלָיו יִתְבַּרְךָ אִינוּ מְגִיעַ שׁוֹם פָּגָם כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב אֲנִי ה' לֹא שְׁנִיתִי וְעַל כֵּן תְּמִיד
יְכוּלִין לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו כְּמוֹ שֶׁשִּׁמְעֵתִי מִפִּי אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוּרֹנוּ לְבָרְכָה
שֶׁאָמַר שֶׁאֶפְלוּ בְּשִׂאֹל תַּחֲתִיּוֹת יְכוּלִין לְהִיּוֹת סְמוּכִין אֵלָיו יִתְבַּרְךָ. וְזֶהוּ
בְּחִינַת בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וְעַד כְּנִיִּל. וְעַל כֵּן הִזְהִיר לָהֶם מֹשֶׁה
עַל זֶה בַּתְּחִלַּת הַשִּׁירָה. כִּי זֶה עֶקֶר כְּבוֹדוֹ בְּהַשִּׁירָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת שֶׁכּוֹלֵלַת
הַכֵּל שֶׁאָמַר עֲלֵיהָ וְעִנְתָּה הַשִּׁירָה הַזֹּאת לִפְנֵינוּ לְעַד כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זִרְעוֹ
וְכָל כְּבוֹנָתוֹ שִׁיתְחַזְּקוּ תְּמִיד בֵּה' יִתְבַּרְךָ.

וַיְבַטְחוּ בְּרַחֲמָיו וַיִּצְעֲקוּ וַיִּתְפַּלְּלוּ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ תְּמִיד כְּמוֹ שֶׁנֶּהֱגָה הוּא כָּל יְמֵי
חַיָּיו בְּחִינַת כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא הָבו גְּדֹל לְאַלְקֵינוּ כְּנִיִּל. וְזֶה שֶׁהַקְּדִים תַּחֲלָה
וְהִזְהִיר לָהֶם שִׁיִּאֲזִינוּ דְּבָרָיו הַיֵּטֵב כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וְכוּ' יַעֲרֹף
כְּמִטֵּר לְקַחֵי תִזֵּל כְּפֶטֶל אֲמַרְתִּי וְכוּ'. הֵינּוּ שֶׁהִזְהִיר שֶׁדְּבָרָיו יִכְנָסוּ בְּאֲזִנֵּיהֶם
כְּמוֹ מִטֵּר וְטַל שִׁיּוֹרְדִין טְפוֹת מִיָּם בְּאֶרֶץ וְאַחַר כֵּן צוֹמַח מֵהֶם צְמָחִים
נִפְלְאִים כְּמוֹ כֵּן דְּבָרָיו יִכְנָסוּ בְּלִבָּם כְּפֶטֶל וְכִמְטֵר וַיִּצְמָחוּ בְּלִבָּם וַיַּעֲשׂוּ פְרוֹת
טוֹבִים כִּי דְבָרִים אֵלוֹ לְהִתְחַזֵּק בֵּה' יִתְבַּרְךָ תְּמִיד צְרִיכִין לְהִאָזִין הַיֵּטֵב
הַיֵּטֵב וּלְהִבִּין דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר לְהִבִּין הַיֵּטֵב רְמִיזוֹתֵינוּ שֶׁל הַצַּדִּיק עַד הַיּוֹם

עד היכן צריכין להתחזק לעולם. וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום
אשכילך ואורך בדרךך זו תלך איעצה עליך עיני אל תהיה כסוס כפרד אין
הבין וכוי כי מתחלה ספר דוד צרותיו ואמר שמעצם צרותיו הוא מוכרח
לשאג כל היום. כמו שכתוב כי החרשתי בלו עצמי בשאגתי כל היום כי
יומם ולילה תכבד עלי ידיך וכוי על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא
רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו אתה סתר לי מצר תצרני רני פלט
תסובבני סלה ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (מדרש שוחר טוב תהלים
ק"מ) אתה רנו לפני ואני אפלט אותך. נמצא שבאלו הפסוקים מזכיר איך
צריכין להתחזק בתפלה ובשאגה להי' יתברך תמיד כדי להנצל משטף מים
רבים השוטפים בעולם הזה הרוצים לכלות את האדם חס ושלום משני
העולמות רחמנא לצלן. ועל זה סיים אשכילך ואורך בדרךך זו תלך איעצה
עליך עיני שאני מרמוז לך בעיני שאל תסתכל על שום דחיה שרוצים
לדחות אותך יהיה מי שיהיה הן המחשבות שבאין עליך בעצמך הן
הדחיות הנמשכין מאחרים וכוי על כלם אל תסתכל רק תבין דברי שאני
מורה לך הדרך ומרמוז לך בעיני שתמיד תתחזק בצעקה ושאגה להי'
יתברך וכנ"ל. וזהו שאמר משה רבנו יערף כמטר לקחי תזל וכוי.
שדבורים האלה צריכים לצמח ולעשות פרות בלבד פטל וכמטר לקימם
תמיד בכל מה שעובר על האדם כל ימי חייו ומה הם הדברים כי שם הי'
אקרא הבו גדל לאלקינו שתקראו תמיד אל הי' יתברך לעולם ועד כמוני
כנ"ל. ועל כן קורין ספר משנה תורה בליל הושענא רבא כי זה עקר בחינת
הושענא רבא להמשיך דרך זה על כל אחד לצעק תמיד אל הי' כנ"ל (שם
אות

אות-עא

על ידי התקיעות ממשיכין על ישראל לצעק תמיד

וזהו בחינת התקיעות שהם משלשין בכל הבחינות כמו שכתוב במשנה
סדר תקיעות שלש של שלש שלש. כי התקיעות הם בחינת תקון הקולות
שמעוררין ממעמקים בחינת מן המצר קראתי יה דהינו שעל ידי
התקיעות ממשיכין על ישראל הארת התשובה שיזכו תמיד לצעק להי'
יתברך מעמקי עמקי לבם מכל מקום שהם שזה עקר התקון כנ"ל... ועל
כן אנו תוקעין כמה וכמה קולות כמה פעמים שלש שלש. כי כן הדבר
שצריכין להרבות בצעקות ושונועות להי' יתברך כל ימי חייו ולא יתנגע
לעולם. כמו שהזהיר רבנו זכרוננו לברכה לבל נתאש מן הצעקה לעולם.
כי התקון של כל דבר אי אפשר שיהיה נעשה בפעם אחד ובפרט מי
שקלקל כמו שקלקל בודאי צריך להתמהמה הרבה בתקונו בבחינת הבא

לטהר מסייעין לו אומרים לו המתן וכמו שכתוב בכתבים לענין תקון חטא אדם הראשון שמחמת גדל חטאו אי אפשר לתקן ביום אחד כי אם מראש השנה עד שמיני עצרת וגם בכל הזמן הזה אין מתקנין בשלמות כי אם בכל שנה מעט מעט עד זמן בלע המות לנצח עין שם. מכל שכן עתה שכל אחד הוסיף חטאין וקלקולין על חטא אדם הראשון מה שהוסיף על כן בנדאי אי אפשר לתקן בפעם אחת רק מעט מעט. וזה ידוע שהיצר הרע וחילותיו אורבים לאדם תמיד ותכף שמתחיל להתעורר לה' יתברך באיזה צעקה ושועה וכיוצא אזי הוא מתעורר להתגבר ולהתגרה בו ביותר מחמת שרואה שזה האדם רוצה לברח ממנו וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו ומחמת שהאדם עדין בקטנות גדול כי עדין לא נתעורר לה' יתברך כי אם מעט ולא התחיל תקונו כי אם פחות מחוט השערה וגם על זה מתגרה הבעל דבר כנגדו בהתגברות גדול לקלקל חס ושלום. על כן קשה מאד לעמד כנגדו. ומחמת זה רבים רחוקים מתשובה כי באמת רב בני ישראל ככלם מתעוררים בהרהורי תשובה בכל פעם כי אפלו פושעי ישראל מלאים חרטה אך מגדל ההתגרות וההתגברות של הבעל דבר שמתגרה כנגדו בכל פעם כני"ל רבים נופלים מיד וקצתם לאחר איזה זמן רחמנא לצלו. על כן עקר התקנה רק לצעק אל ה' יתברך תמיד (שם אות יז):

אות-עב

צריך להיות מודה על העבר וצועק על העתיד

זה הדרך של הודאה ותודה הוא דרך נפלא להתקרב על ידו לה' יתברך מכל מקום שהוא כי העולם הזה מלא צרות ויסורים ויגונות. כמו שכתוב כל ימיו פעם ומכאובות וכתוב אדם לעמל יולד קצר ימים ושבע רגז ואין טוב בעולם כי אם התורה כי אין טוב אלא תורה (אבות פ"ג): ומעצם הצרות והיסורין והמניעות שבזה העולם קשה וכבד על האדם להתקרב לעבודתו יתברך ואפלו להתפלל ולהתחנן ולפרש צערו לפני ה' יתברך גם כן קשה מאד מחמת רבוי המניעות והיסורים שאוטמין את לבו עד שאינו יכול לפתח את פיו ולא להתקרב לשום עבודה תמה פאשר יודע כל אחד ואחד הכבדות שיש עליו בכל פעם ופעם בכל יום ויום וכו'.

ועל כן עצה גדולה לזה שבכל פעם יזכיר את עצמו את כל הטובות האמתיות והנצחיות שעשה ה' יתברך עם אבותינו ועמנו עם כל אחד ואחד בפרטיות... וצריך להרגיל את עצמו להודות ולהלל לה' יתברך על כל הטובות שעשה עמו. ועל ידי זה יהיה לבו נכון בטווח שגם עתה ה'

יְתַבְרַךְ לֹא יִסִּיר חֶסֶדוֹ וְטוֹבוֹ מֵאֲתוֹ וַיַּחֲזֵק אֶת לְבוֹ לְצַעֵק וּלְהִתְחַנֵּן לְהוֹיָא יְתַבְרַךְ שֶׁיִּצְיָלְהוּ גַם עִתָּה מִכָּל הַצָּרוֹת וְהִיִּסוּרִין כְּמוֹ שֶׁאָמַר דָּוִד מִי יוֹבִילֵנִי עֵיר מִבְּצָר מִי נִחְנִי עַד אָדוֹם הֵינּוּ שְׁמִי שֶׁעֶזֶר לִי עַד הֵנָּה וְנִחְנִי עַד אָדוֹם הוּא יוֹבִילֵנוּ עֵיר מִבְּצָר גַּם כֵּן וְזֶה מְהֻלָּל אֶקְרָא הִי שְׁטָרִם שְׁאֵנִי קוֹרָא אֱלֹוֹ יְתַבְרַךְ עַל צָרוֹתַי אֲנִי מְהֻלָּלוּ וּמְשֻׁבְּחוּ עַל הַטּוֹבוֹת וְהַחֲסָדִים שֶׁעָשָׂה עִמִּי עַד הֵנָּה כִּי דִּיקָא עַל יְדֵי זֶה אֲנִי יָכוֹל לְקָרוֹתוֹ כְּנִי"ל. וְזֶה זָבַח לְאֱלֹקִים תּוֹדָה וְכוּ' וְקָרָאנִי בְּיוֹם צָרָה הֵינּוּ שְׁגִים קִדְּם שְׁיִוְצָאִין מִהַצָּרָה שֶׁל עֲכָשׁוּ וְצָרִיכִין לְקָרוֹתוֹ יְתַבְרַךְ צָרִיכִין מִקִּדְּם לְהַבִּיא תּוֹדָה עַל הָעֶבֶר כְּנִי"ל. וְאִזּוּ דִּיקָא וְקָרָאנִי בְּיוֹם צָרָה כְּנִי"ל. וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה שֶׁצָּרִיכִין לְהִיּוֹת מוֹדָה עַל הָעֶבֶר וּמִבְּקֵשׁ עַל לְהַבִּיא כִּי כְּשֶׁאִין מוֹדִים עַל הָעֶבֶר קִשָּׁה מְאֹד לְקָרוֹתוֹ יְתַבְרַךְ מִגְּדֹל אִטְס הַלֵּב שֶׁנִּתְאַטְס מִרַבּוּי הַצָּרוֹת כְּנִי"ל. בְּפִרְט עִתָּה בְּאֶרֶץ הַגְּלוּת שֶׁכְּמַעַט אִין יוֹם שְׁאִין צָרְתוּ מְרַבָּה מִחֲבֵרוֹ חֶסֶד וְשָׁלוֹם וְהַפְּרָנְסָה דְּחוּקָה מְאֹד וְהַבְּעַל דְּבָר מִתְּפִשֵּׁט עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְאֶרֶץ וְלָרַחֵב וְהַמְּחַלְקַת וְהַקְּטוּגוּרְיָה וְהַקְּנָאָה וְהַשְּׁנָאָה מִתְּרַבָּה בְּכָל פְּעַם וְכָל מָה שְׁרוּצִים לְהִתְחַיֵּל לְצִאת מִמָּה שֶׁצָּרִיכִין לְצִאת וּלְהִתְקַרֵּב לְאִיזָה עֲבוֹדַת ה' אִין מְנִיחִין אוֹתוֹ וּמִתְגַּרִּין בּוֹ יוֹתֵר חֶסֶד וְשָׁלוֹם וּמַעֲצָם רַבּוּי הַמְּנִיעוֹת אִין יְכוֹלִין לְפַתַּח פֶּה לְפָרֵשׁ שִׁיחְתּוֹ לְפָנָיו יְתַבְרַךְ. עַל כֵּן צָרִיכִין לִילָךְ בְּדָרְךָ זֶה מְאֹד שֶׁבְּכָל פְּעַם בְּבוֹאוֹ לְפָרֵשׁ שִׁיחְתּוֹ לְפָנָיו הִי יְתַבְרַךְ אוֹ לְהִתְקַרֵּב לְאִיזָה דְּבָר שֶׁבְּקִדְּשָׁה יִזְכִּיר אֶת עֲצָמוֹ רַבּוּי הַטּוֹבוֹת וְהַחֲסָדִים שֶׁעָשָׂה הִי יְתַבְרַךְ עִמּוֹ מֵעוֹדוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה. וְעַל יְדֵי זֶה יְתַחֲזֵק לְבָבוֹ לְבִטַח בְּהִי שֶׁיִּשְׁמַע תְּפִלָּתוֹ גַּם עִתָּה וְעַל יְדֵי זֶה יוֹכֵל לְהִתְקַרֵּב אֱלֹוֹ יְתַבְרַךְ וּלְפָרֵשׁ לְפָנָיו שִׁיחְתּוֹ כְּרָאוּי כְּנִי"ל:

וְכֵן בְּדָרְךָ זֶה הוֹלְכִים רַב הַמְּזֻמּוּרִים שֶׁבִּתְהִלָּים שְׁמוֹדָה לְהִי יְתַבְרַךְ עַל הָעֶבֶר וְצוּעֵק עַל לְהַבִּיא וּבִתּוֹךְ דְּבָרֵי צַעֲקוֹתוֹ וְתַחֲנִינּוֹ חוּזָר וּמוֹדָה וְצוּעֵק פּוֹק עֵינָו וְתַשְׁכַּח בְּכַמָּה מְזֻמּוּרִים שֶׁהוֹלְכִים עַל דְּרָךְ זֶה. וְעַל כֵּן נִקְרָא סִפְרוֹ בְּשֵׁם תְּהִלָּים שֶׁהוּא לְשׁוֹן תְּהִלָּה וְהוֹדָאָה אַף עַל פִּי שֶׁרַב דְּבָרָיו הֵם צַעֲקוֹת גְּדוּלוֹת וְתַחֲנוּנוֹת וּבִקְשׁוֹת וְאִךְ כָּל צַעֲקוֹתָיו וְתַחֲנוּנוֹתָיו הֵיוּ דִּיקָא בְּדָרְךָ מְזֻמּוֹר וְהוֹדָאָה וְתְהִלָּה וְשִׁיר וְנִגּוֹן וְכוּ' בְּכָל הָעֶשֶׂר לְשׁוֹנוֹת שֶׁל זְמָרָה הֵינּוּ כְּנִי"ל שֶׁבְּכָל הַצָּרוֹת נִתֵּן לְבוֹ לְהוֹדוֹת עַל הָעֶבֶר. וְאִזּוּ הִיָּה יָכוֹל לְצַעֵק לְהַבִּיא בְּבַחֲיַנַּת מוֹדָה עַל הָעֶבֶר וְצוּעֵק לְעִתִּיד לְבוֹא כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה. (הַלְכוֹת פְּלָאֵי בְּהֶמָּה הַלְכָה ד אֹת ד ו):

אות-עג

מְרַדְכֵי בְּחִינַת הַצַּדִּיק מוֹדִיעַ לְיִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא לְהִתְיַאֵשׁ מִן

כִּי הָמֹן הַפִּיל פּוֹר מִיּוֹם לְיוֹם וּמַחֲדָשׁ לְחֲדָשׁ שְׁנַיִם עָשָׂר וְכוּ' שְׂרָצָה לְהַפִּילָם מִיּוֹם לְיוֹם וּמַחֲדָשׁ לְחֲדָשׁ עַד שֶׁיִּפְּלוּ לְגַמְרֵי חֵס וְשְׁלוֹם עַד לְהַשְׁמִיד לְהַרְג וּלְאַבֵּד חֵס וְשְׁלוֹם כִּי כָּךְ דָּרְכוּ שֶׁל יֵצֵר הָרַע הַיּוֹם אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה מַעַט וְכוּ' בְּחִינַת עֲבָרָה גּוֹרֶרֶת עֲבָרָה בְּחִינַת מוֹשְׁכֵי הָעוֹן בְּכַבְּלֵי הַשָּׂוֵא וְכוּ' וּבְאַמַּת לְפִי דָרְכוּ שֶׁל הַיֵּצֵר הָרַע עִם אֲנָשִׁים כְּאֵלֶּה שְׂאִינָם מִתְגַּבְּרִים כְּנִגְדּוֹ בְּנִעוּרֵיהֶם בּוֹדְאֵי הָיָה אֶפְס תִּקְוָה חֵס וְשְׁלוֹם לְרַב הָעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב מִפְּנֵק מְנַעַר עֲבָדוֹ וְכוּ'. אֲבָל הִ' יִתְבָּרַךְ חוֹמֵל עַל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּכָל דּוֹר וְדוֹר וְחוֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדָּח וּכְמוֹ שֶׁפְּתוּב מִחֲשָׁבוֹת לְבוֹ לְדוֹר וְדוֹר וְהוּא שׁוֹלַח סִיוַע מְלַעְלַא בְּדַרְכֵי נִפְלְאִים עַל יְדֵי צְדִיקֵי הַדּוֹר הַגְּדוֹלִים הָאֲמִתִּיִּים. וְזֶה בְּחִינַת מְרַדְּכֵי שְׁהַרְגִישׁ תִּכְף פְּוִנַת הַסֵּטְרָא אַחֲרָא שֶׁהוּא בְּחִינַת הָמֹן בְּחִינַת וּמְרַדְּכֵי יִדַע אֵת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשֵׂה שְׂיִדַע כְּפִינְתָם עַד הַסּוֹף וְהוּא מִתְחִיל תִּכְף לְעוֹרְרָם לְתִשׁוּבָה וְיִצֵּא בְּתוֹךְ הָעִיר וְיִזְעַק זְעָקָה גְּדוֹלָה וּמְרָה וְעָקָר צְעָקָתוֹ שֶׁהוּא מוֹדִיעַ לְאַסְתֵּר שֶׁהִיא בְּחִינַת כָּלֵל יִשְׂרָאֵל שְׂעֵדִין לֹא תִתְיָאֵשׁ מִן הַרְחָמִים וְתִבּוֹא לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ אִידָּ שֶׁהִיא רְחוּקָה מִמֶּנּוּ שֶׁלֹּא נִקְרָאת אֵלָיו זֶה שְׁלֵשִׁים יוֹם שֶׁהֵם כָּלֵל הַחֲדָשׁ שְׂצָרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְהַקְבִּיל פְּנֵי אֲבֵיהֶם שְׂבִשְׂמִים עַל כָּל פְּנִים פַּעַם אַחַת בְּחֲדָשׁ.

אֲבָל לְפַעְמִים נִתְרַחֲקִין כָּל כָּךְ עַד שֶׁאֵין זֹכִינן לְבוֹא לְפָנֵינוּ אֶפְלוּ פַּעַם אַחַת בְּחֲדָשׁ בְּחִינַת וְאֲנִי לֹא נִקְרָאתִי וְכוּ'.

אֲף עַל פִּי כֹן צְרִיכִין לְהַקִּישׁ עַל דְּלִתֵי רְחֻמִּים אוֹלֵי יְחוּס אוֹלֵי יְרַחֵם וְכְמוֹ שֶׁאַחַר כָּךְ הוֹדְתָה אֶסְתֵּר לְמְרַדְּכֵי וְאַמְרָה וּבִכְן אֲבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא כְּדַת וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה שֶׁלֹּא כְּדַת שֶׁל תּוֹרָה. כִּי אֲנִי יוֹדַע בְּעֲצָמֵי שֶׁעַל פִּי דַת שֶׁל תּוֹרָה בּוֹדְאֵי אֵינִי רְאוּי לְבוֹא לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ לְהַתְּפַלֵּל לְפָנָיו כְּפִי מַה שֶׁאֲנִי יוֹדַע חֲטָאוֹתֵי וְעוֹנוֹתֵי. אֲךְ אֲף עַל פִּי כֹן אֲבוֹא לְפָנָיו שֶׁלֹּא כְּדַת וְכֹאֲשֶׁר אֲבַדְתִּי אֲבַדְתִּי הֵינּוּ אִם חֵס וְשְׁלוֹם אֵינּוּ לְרַצוֹן תְּפִלוֹתֵי וְהַתְּבוֹדָדוֹתֵי עֲתָה לְפָנָיו מְרַבּוּי קְלִקוּלֵי כְּאֲשֶׁר אֲבַדְתִּי עַל יְדֵי מַעֲשֵׂי הָרַעִים אֲבַדְתִּי וְיַעֲשֵׂה הִ' יִתְבָּרַךְ עִמִּי מַה שֶׁיִּרְצֶה אֲנִי תִמְיֵד אֲיַחַל וְאַצְעֵק לְהִ' יִתְבָּרַךְ אוֹלֵי יְרַחֵם. וְאִז חָמַל הִ' יִתְבָּרַךְ עַל מְרַדְּכֵי וְעַמּוֹ * וְהַתְּקַרְבוֹת מַה יִתְבָּרַךְ שְׂמִיַע לְפַעְמִים לְהַאֲדִם הַנִּמּוּךְ מֵאֵד שֶׁאֲף עַל פִּי כֹן הִ' יִתְבָּרַךְ שׁוֹלַח לוֹ הַתְּקַרְבוֹת מְרַחוּק בְּסוֹד הוֹשְׁטַת שְׂרַבִּיט הַזָּהָב שְׂנַמְשֵׁךְ בְּנֶס אֲמוֹת הַרְבֵּה כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה. (הַלְכוֹת לְבִרְכָה. בְּכוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה הַלְכָה אֹת : טז)

אות-עד

אֶפְלוּ פְּנִיָה כְּחוּט הַשְּׁעָרָה יִקָּר מֵאֵד בְּעֵינֵי הִ' יִתְבָּרַךְ

וְזֶה בְּחִינַת מֶן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה. וּמִבְּאֵר בְּכַוְנֹת שְׁמִצִּיר אוֹתִיּוֹת צִמְיִיר
בְּחִינַת שְׁעָרוֹת שְׁהֵם בְּחִינַת תִּקְוִי דִיקָנָא עֵין שֶׁם הִינוּ כְּנִיל שְׁשְׁעָרוֹת
הַדִּיקָנָא קְדִישָׁא שְׁהֵם כָּל הַמִּדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים נִמְשָׁכִין עַל יְדֵי בְּחִינַת מֶן
הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה.

דְּהִינוּ עַל יְדֵי שְׁהָאָדָם מְנַתֵּק עֲצָמוֹ כְּחוּט הַשְּׁעָרָה מְגַשְׁמִיּוֹתוֹ לֵה' יִתְבָּרַךְ
דְּהִינוּ כְּשֶׁהוּא בְּמִצַּר גָּדוֹל וְהַתְּאֻוֹת וְהַסְטָרָא אַחֲרָא מִתְגַּבְּרִים עָלָיו כְּמוֹ
שְׁמִתְגַּבְּרִים עַד שְׁאִין לוֹ דְרָךְ לְנִטּוֹת יָמִין וּשְׁמָאל בְּבְחִינַת כָּל רִדְפִיהָ
הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמִּצָּרִים עַד שֶׁנִּדְמָה שְׁאֵפֶס תִּקְוָה חֶסֶד וְשְׁלוֹם וְהוּא בְּעֵצָם
דְּחִקוֹ וּמִצָּרֵי נִפְשׁוֹ פּוֹנֶה לֵה' יִתְבָּרַךְ וְצוּעֵק אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ מֶן הַמִּצַּר בְּחִינַת
מֶן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה. אֵף עַל פִּי שְׁמָה שְׁפוֹנֶה עֲצָמוֹ לֵה' יִתְבָּרַךְ הוּא רַק
כְּחוּט הַשְּׁעָרָה הוּא יָקָר בְּעֵינֵי ה' יִתְבָּרַךְ וְנַעֲשֶׂה מִמִּצִּיר צִמְרָא שְׁהֵם בְּחִינַת
שְׁעָרוֹת דְּדִיקָנָא קְדִישָׁא שְׁשֵׁם כָּלוֹ רַחֲמִים וְטוֹב שְׁשֵׁם נְתִיפָא הַכֹּל לְטוֹבָה
וְזִכּוֹת כְּדוּעָא. (הַלְכוֹת רֵאשִׁית הַגּוֹז הַלְכָה ד אֹת ב):

אות-עה

הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּוֹת מִהַעֲשָׂרָה מֵינֵי נְגִינָה

כִּי עָקֵר הַדְּבָקוֹת וְהַתְּקָרְבוֹת לֵה' יִתְבָּרַךְ הוּא עַל יְדֵי קוֹלוֹת שְׁהֵם בְּחִינַת
עֲשָׂרָה מֵינֵי נְגִינָה שְׁבָהֶם כְּלוּלִים כָּל הַקּוֹלוֹת שְׁבַעְעוֹלָם שְׁעַל יָדָם עָקֵר
הַהַתְּקָרְבוֹת יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים כִּי כָּל הַתְּפִלוֹת וְהַשִּׁירוֹת
וְהַתְּשַׁבְּחוֹת וְהַתְּחִנוֹת וּבִקְשׁוֹת וְדוּיִים וְרִצּוּיִים וּפִיוּסִים וְכָל הַשִּׁיחוֹת
שְׁאָדָם מְשִׁיחַ בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ בְּהַתְּבוּדָּוֹת וְכוּ' הַכֹּל כְּלוּל בְּעֲשָׂרָה מֵינֵי נְגִינָה
שְׁהֵם עֲשָׂרָה לְשׁוֹנוֹת שְׁנֶאֱמַר בָּהֶם סִפֵּר תְּהֵלִים כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוּרֵנוֹס לְבָרְכָה (פְּסָחִים ק"ז) בְּמִזְמוֹר בְּנִצּוּחַ בְּנִגּוֹן וְכוּ' כְּמִבְּאֵר בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ
זְכוּרֵנוֹ לְבָרְכָה (סִימּוֹר"ה) לְעֵינֵי הַעֲשָׂרָה קְפִיטִיל תְּהֵלִים שְׁגֵלָה שְׁהֵם תִּקְוִין
לְמִקְרָה לִילָה עֵין שֶׁם וְזֶה יְדוּעָא שְׁסִפֵּר תְּהֵלִים כְּלוּל מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת שֶׁל
תְּפִלָּה וְתְּחִנוּנִים וְכוּ' כְּנִיל כִּי רַב סִפֵּר תְּהֵלִים מְדַבֵּר מִצְעָקוֹת וְזַעֲקוֹת
וְשׁוּעוֹת לֵה' יִתְבָּרַךְ וְכַמָּה לְשׁוֹנוֹת שֶׁל תְּחִנוּנִים שְׁיַעֲזְרוּ ה' יִתְבָּרַךְ לַעֲשׂוֹת
רְצוֹנוֹ וְלַצָּאת מִמִּצּוּלוֹת יָם שֶׁל עֲכִירַת תְּאֻוֹת עוֹלָם הִזָּה וְהַבְּלִיּוֹ וְכוּ' וּבַתּוֹךְ
אֵלוֹ הַצְּעָקוֹת וְהַתְּחִנוּנִים שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם בְּתוֹךְ זֶה הוּא מִתְּחִיל
לְאָמַר וּלְשַׁבַּח וּלְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לֵה' יִתְבָּרַךְ וְכוּ' וְכָל אֵלוֹ הַדְּרָכִים וְהַנְּתִיבוֹת
הַקְּדוּשִׁים שֶׁל סִפֵּר תְּהֵלִים כָּל זֶה הוּא בְּחִינַת עֲשָׂרָה מֵינֵי נְגִינָה שְׁהוּא
בְּחִינַת עֲשָׂרָה לְשׁוֹנוֹת שְׁנֶאֱמַר בָּהֶם סִפֵּר תְּהֵלִים שְׁבָהֶם כְּלוּלִים כָּל
הַבִּקְשׁוֹת וְכוּ' וְשִׁירוֹת וְתְּשַׁבְּחוֹת וְכוּ' שְׁאוּמְרִים כָּל יִשְׂרָאֵל בְּכָל מְקוֹם
שְׁהֵם שְׁעָקֵר הַהַתְּקָרְבוֹת לֵה' יִתְבָּרַךְ הוּא עַל יְדֵי זֶה וְכַמּוֹ שְׁכַתֵּב רַבֵּנוּ

זָכְרוּנוּ לְבָרְכָה (בְּלִקְוֵי תַנְיִנָא סִימָן פ"ד) דַּע שְׁעָקֵר הַתְּקַרְבוֹת וּדְבִקוֹת
יִשְׂרָאֵל לְה' יִתְבָּרַךְ הוּא עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה וְכוּ' נִמְצָא שְׁעָקֵר הַתְּקַרְבוֹת
וּדְבִקוֹת יִשְׂרָאֵל לְה' יִתְבָּרַךְ הוּא עַל יְדֵי בְּחִינַת קוֹלוֹת הַקְּדוּשִׁים שֶׁל שִׁירוֹת
וְתִשְׁבָּחוֹת וְתַפְלוֹת וְתַחֲנוּנִים וְכוּ' וְנִגְוִיִּים וְזִמְרֵי וְכוּ' שֶׁכֵּל זֶה הוּא בְּחִינַת
עֲשָׂרָה מֵינֵי נְגִינָה שְׁעַל יְדָם עָקֵר הַתְּקַרְבוֹת יִשְׂרָאֵל לְאֲבֵיהֶם שֶׁבְּשָׁמַיִם
כְּנ"ל. (הַלְכוֹת פְּרִיָה וּרְבִיָה הַלְכָה ג אֹת טז):

אות-עו

צָרִיכִין לְהַתְּפִלֵּל הַרְבֵּה לְזָכוֹת לְעֵצָה אֲמִתִּית

כְּשֶׁאָדָם רוֹאֶה בְּעֵצְמוֹ שֶׁהוּא מֵנַח בַּחֲשֵׁךְ זֶה זְמַן רַב וְהוּא רוֹצֶה בְּכָל פְּעַם
לְחַתֵּר לְמִצָּא עֵצָה לְצֵאת מִן הַחֲשֵׁךְ לְאוֹר וְתַהֵי תוֹחַלְתוֹ נִכְזָבָה וְעוֹדְנוּ לֹא
יָשׁוּב מִהַחֲשֵׁךְ שֶׁנִּלְכַּד בּוֹ עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ שֶׁאֵין לוֹ עֵצָה אִידָּךְ לְצֵאת מִמָּה
שֶׁצָּרִיךְ לְצֵאת וְעֵצְתוֹ חִלּוּקָה מְאֹד אֲזִי זֶהוּ בְּעֵצְמוֹ תִּקְנָתוֹ שֶׁיִּצְעַק עַל זֶה
בְּעֵצְמוֹ לְה' יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּפְלַל כָּל כֶּךָ עַד שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ הָעֵצָה שֶׁלְמָה אִידָּךְ לְצֵאת
מִחֲשֵׁךְ לְאוֹר כִּי בּוֹדָאֵי אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל וּבּוֹדָאֵי גַם בְּמִקּוּמוֹ
נִמְצָאֵין עֲצוֹת אִידָּךְ לְצֵאת מִחֲשֵׁךְ לְאוֹר מִרַע לְטוֹב רַק שֶׁבְּעוֹנוֹתָיו נִעְלְמוּ
מִמֶּנּוּ הָעֲצוֹת בְּבְחִינַת (אִיּוֹב לח) מִי זֶה מִחֲשִׁיךְ עֵצָה בְּמַלְיָן וְכוּ' וְעַל כֵּן
תִּקְנָתוֹ שֶׁיִּדַּע עַל כָּל פָּנִים הָאֲמֵת שֶׁנִּפְלַל כָּל כֶּךָ וְנִתְרַחַק כָּל כֶּךָ עַד שֶׁאֵינוֹ
יוֹדֵעַ שׁוּם עֵצָה וְיִצְעַק עַל זֶה בְּעֵצְמוֹ לְה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּוְרָהוּ הָעֵצָה וְהַדְרִיךְ אִידָּךְ
לְהַתְּנַהֵג בְּאֲמֵת וְכִמוֹ שֶׁדוֹד הַמְּלִיךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם צָעַק עַל זֶה הַרְבֵּה כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים יג) עַד אָנָּה אֲשִׁית עֲצוֹת בְּנַפְשִׁי וְכוּ' כִּי מִי שֶׁרוֹצֶה לְכַנֵּס
בְּעִבּוֹדָתוֹ ה' בְּאֲמֵת צָרִיךְ לְהַתְּפִלֵּל מְאֹד מְאֹד לְה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּזְכְּהוּ לְעֵצָה
שֶׁלְמָה אֲמִתִּית בְּאִפְּן שֶׁיִּזְכְּהוּ לְשׁוּב בְּאֲמֵת כִּי בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא בּוֹדָאֵי יֵשׁ
שֶׁם עֵצָה אִידָּךְ לְצֵאת מִשָּׁם רַק שֶׁצָּרִיכִין לְהַתְּפִלֵּל הַרְבֵּה לְה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּזְכְּהוּ
לִידַע הָעֵצָה הַשְּׁלֵמָה.

(הַלְכוֹת גִּטִּין הַלְכָה ג אֹת כה):

אות-עז

כְּשֶׁמִתְגַּבֵּר הַחֹשֶׁךְ הָעֵצָה הוּא לְדַבֵּר הַדְּבֹר בְּאֵמֶת

כְּשֶׁמִתְגַּבֵּר גְּדֹל הַחֹשֶׁךְ עַל אִישׁ הַכֹּפֶשׁ הַרוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב לַה' יִתְבָּרַךְ וּבִפְרִט בְּשִׁעַת הַתְּפִלָּה. וְהַחֹשֶׁךְ מְסַבֵּב אוֹתוֹ מִכָּל צַד וּמִצְדֵי צְדָדִים. שְׁזָהוּ בְּחִינַת כְּנִיסַת אֶסְתֵּר שֶׁהִיא בְּחִינַת מַלְכוּת בְּחִינַת נִקְדָּה הַקְּדוּשָׁה הַמְּסֻתֶרֶת בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁנִּכְנָסֶת חֶסֶד וְשָׁלוֹם לְתוֹךְ בֵּית אַחְשָׁוְרוֹשׁ הַרְשָׁע לְתוֹךְ בֵּית מְלֵא גְלוּלִים וְטְנוּפִים שֶׁהוּא בְּחִינַת עֵצָם הַתְּגַבְּרוּת הַחֹשֶׁךְ שֶׁאִינוּ יוֹדְעִים שׁוֹם דָּרָךְ וְעֵצָה וְתַחְבּוּלָה לְהַנְצִיל מֵהֶם. וְאִז עֵקֶר הָעֵצָה הִיא רַק אֵמֶת שֶׁיִּדְבֵּר הַדְּבֹר בְּאֵמֶת. וְיִצְעַק לַה' יִתְבָּרַךְ בְּאֵמֶת. שְׁזָהוּ בְּחִינַת מַה שֶׁצִּעֲקָה אֶסְתֵּר כְּשֶׁנִּכְנְסָה לְבֵית מְלֵא גְלוּלִים שֶׁהִיְתָה צוֹעֲקֶת אֵלֵי אֵלֵי לְמָה עֲזַבְתָּנִי. וְעַל יְדֵי זֶה הָאִיר לָהּ אֹר הָאֵמֶת שֶׁנִּמְשָׁךְ עָלֶיהָ מִבְּחִינַת מְרָדְכִי שֶׁהוּא הַצְּדִיק הַדּוֹר בְּחִינַת עֵצָם הָאֵמֶת... וְזֶה שׁוֹמֵר אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כְּשֶׁצוֹעֵק לַה' יִתְבָּרַךְ בְּאֵמֶת אֶפְלוּ אִם נָפַל לְמָקוֹם שֶׁנִּפְל חֶסֶד וְשָׁלוֹם. אֶפְלוּ אִם הַחֹשֶׁךְ מְסַבֵּב אוֹתוֹ מִכָּל הַצְּדָדִים אִף עַל פִּי כֵן כְּשֶׁמֵּאֲמִין בֵּה' יִתְבָּרַךְ בְּאֵמֶת בְּפִשְׁטוּת שֶׁמֵּאֲמִין בֵּה' אֶחָד וְצוֹעֵק אֵלָיו בְּאֵמֶת אֵלֵי אֵלֵי לְמָה עֲזַבְתָּנִי. וּמִתְחַנֵּן אֵלָיו בְּאֵמֶת.

אִזִּי הָאֵמֶת מְאִיר לוֹ וְרוֹאֶה הַפְּתָחִים וְיוֹצֵא מֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה כְּנִי"ל. וְאִז לֹא דִי שְׁאִין הַסֵּטֶרָא אַחֲרָא וְהַחֹשֶׁךְ יְכוּלִים לְמַנְעוֹ וּלְבַלְבֵּל תְּפִלָּתוֹ חֶסֶד וְשָׁלוֹם. אִף גַּם זוֹכֶה לַעֲשׂוֹת פְּתַח גַּם לְאַחֲרִים לְהוֹצִיא גַּם אַחֲרִים מִהַחֹשֶׁךְ וּלְהַחְזִירָם בְּתִשׁוּבָה. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שֶׁם בְּסִימָן קִי"ב עַל פְּסוּק וּפְתַח הַתְּבָה בְּצִדָּה תִּשְׂמִים עֵינַי שָׁם.

(הַלְכוּת דִּינִים הַלְכָה ג אֹת (כ):

אות-עח

הַעוֹסֵק בְּמִשָּׂא וּמִתֵּן צָרִיךְ לִשְׁפֹּט אֶת עֲצָמוֹ

זֶה שְׁרוּצָה לַעֲשׂוֹת מִשָּׂא וּמִתֵּן וּלְהַרְוִיחַ מִמּוֹן וְעֲשִׂירוֹת הוּא צָרִיךְ לְזָהֵר מְאֹד לְחַשֵּׁב דָּרְכָיו וְלִשְׁפֹּט אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל יְעַת וּלְפִשְׁפֹּשׁ בְּמַעֲשָׂיו בְּכָל יְעַת. כִּי עַל יְדֵי מִשְׁפָּט הַנִּי"ל דִּיקָא יְכוּל לַעֲשׂוֹת הַמִּשָּׂא וּמִתֵּן בְּקִדְשָׁה שֶׁיִּצְלִיחַ בּוֹ כִּי זֶה שְׁעוּשָׁה מִשָּׂא וּמִתֵּן הוּא בְּחִינַת מְקַרֵּב נִפְשׁוֹת לַה' יִתְבָּרַךְ כִּי יֵשׁ בְּהַמִּשָּׂא וּמִתֵּן נִיצוּצוֹת קְדוּשׁוֹת גְּבוּהוֹת מְאֹד שֶׁצָּרִיכִין לְבָרְרָם עַל יְדֵי הַמִּשָּׂא וּמִתֵּן כְּמִבְּאֵר בְּדַבְּרֵי רַבְּנֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה כְּמָה פְּעָמִים... וְעַל כֵּן צָרִיךְ זֶה הַעוֹסֵק בְּמִשָּׂא וּמִתֵּן לִשְׁמֹר אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד שֶׁלֹּא יִתְאַחַז בּוֹ הַרַע שֶׁל אֵלֵי הַנִּפְשׁוֹת וְהַנִּיצוּצוֹת שֶׁהוּא מְבַרֵּר וּמַעֲלָה עַל יְדֵי עֲשִׂיַת הַמִּשָּׂא וּמִתֵּן... אֲבָל בְּאֵמֶת

מִשָּׂא וּמִתֵּן הוּא דְבַר גְּדוֹל מְאֹד. רַק שְׁצָרִיכִין לְשָׁמֵר עֲצָמוֹ כְּנִ"ל וְעַל כֵּן הוּא צָרִיךְ לְמִשְׁפָּט הַנִּ"ל. דְּהִינוּ שְׂיִשְׁפֹּט אֶת עֲצָמוֹ בְּעֲצָמוֹ עַל כָּל הַדְּבָרִים שֶׁהוּא עוֹשֶׂה אִם כֶּף רָאוּי לוֹ לַעֲשׂוֹת וּלְבַלּוֹת יָמֵי חַיָּיו בְּמַעֲשִׂים כְּאֵלֶּה וְעַל יְדֵי זֶה הַמִּשְׁפָּט מְעוֹרֵר הַתְּלַהּבוֹת הַלֵּב שֶׁהוּא בְּחִינַת אֵשׁ. וְעַל יְדֵי הָאֵשׁ הַזֶּה הוּא שׁוֹרֵף אֶת הָרַע שֶׁלֹּא יִתְאַחַז בּוֹ. וְגַם שֶׁלֹּא יִתְאַחַז בְּאֵלוֹ הַנִּיצוּצוֹת וְהַנִּפְשׁוֹת שֶׁהוּא עוֹסֵק לְבָרָרִם עַל יְדֵי הַמִּשָּׂא וּמִתֵּן וְכַנִּ"ל. (הַלְכוֹת גְּבִיַת מְלוֹה הַלְכָה ג אֲוֹת

אות-עט

אִי אֶפְשָׁר לְזָכוֹת לְשִׁמְיֵרַת הַבְּרִית כִּי אִם עַל יְדֵי הַתְּבוּדוֹת

אִי אֶפְשָׁר לְזָכוֹת לְשִׁמְיֵרַת הַבְּרִית כִּי אִם עַל יְדֵי בְּחִינַת מִשְׁפָּט דְּהִינוּ שְׂיִשְׁפֹּט אֶת עֲצָמוֹ הַרְבֵּה וְיִתְבוּדֵד בְּכָל יְעַת וַיִּפְרַשׁ שְׂיַחַתּוֹ לְפָנֵי ה' יִתְבָּרַךְ וַיִּצְעַק הַרְבֵּה לֵה' יִתְבָּרַךְ שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת מִשְׁפָּט הַנִּ"ל. שְׁעַל יְדֵי זֶה מִתְעוֹרֵר הַתְּלַהּבוֹת הַלֵּב שֶׁהוּא בְּחִינַת אֵשׁ.

וְשׁוֹרֵף אֶת הָרַע שֶׁל הַנִּפְשׁוֹת שְׁצָרִיךְ לְבָרָרִם. וְעַקֵּר הָרַע הַיָּא הַרַע הַכּוֹלֵל שְׂאִי אֶפְשָׁר לְהַכְנִיעוֹ כִּי אִם עַל יְדֵי אֵשׁ הַמִּשְׁפָּט הַנִּ"ל. כִּי הַתְּאַוָּה הַזֹּאת הִיא בְּחִינַת אֵשׁ וְנִכְנַעַת עַל יְדֵי אֵשׁ הַמִּשְׁפָּט הַנִּ"ל.

כִּי מִהָאֵשׁ יֵצְאוּ וְהָאֵשׁ תִּאֲכַלֵּם (יְחִזְקֵאל טו): וְזֶהוּ (דְּבָרִים ז) וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמַעוּן אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה וְכוּ'. הִינוּ עַל יְדֵי שְׂתַזְכָּה לְמִשְׁפָּט הַנִּ"ל עַל יְדֵי זֶה וְשָׁמַר ה' אֱלֹהֵיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית שְׂתַזְכָּה עַל יְדֵי זֶה לְשִׁמְיֵרַת הַבְּרִית כִּי ה' יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ יִשְׁמַר אוֹתָךְ עַל יְדֵי שְׂתַעֲסֵק בְּמִשְׁפָּט הַנִּ"ל. (שָׁם אֲוֹת י):

אות-פ

אִין שׁוּם שְׂכָל שְׂיֻיכָל לְהַבִּין עַד הֵיכּוֹן מִגִּיעַ כַּח תְּפִלוֹת

אבל ה' יתברך חמל על עמו בזכות אבותינו ולא דבר ה' למחות שם ישראל ונתן בלב מרדכי בחינת הצדיק האמת להתגבר כנגדו. כי מרדכי ידע את כל אשר נעשה עד היכן הדבר מגיע וראה שאין עצה ותחבולה לעמד כנגד קלפה קשה וחזקה כזאת מכל הצדדים כי אם על ידי רבוי תפלה ותחנונים וצעקות וזעקות ושועות. ומיד ויצא בתוך העיר ויזעק וזעקה גדולה ומרה וכו' וכן בכל עיר ועיר וכו'. כי כנגד קלפת המן עמלק שהוא בחינת אריכות הגלות של עכשו שנקרא גלות אדום אין חכמה ואין תבונה ואין עצה כי אם להרבות בתפלה ותחנונים וצעקות ושועות וזעקות בלי שעור עד ישקיף וכו'. כי תפלה למעלה מהכל וכולל כל החמשים שערים כמבאר בהתורה הנ"ל שתפלה היא בחינת עין לא ראתה שהוא שרש התורה שמשם שרש כל המעיונות החכמה של התורה הקדושה. כי התפלה היא בבחינת נתיב לא ידעו עיט איט בחינת שער החמשים שאין מי שהשיג אותו. הינו מי שעוסק בתפלה ומתחזק בכל עז להרבות בתפלה ושיחות בינו לבין קונו הוא מעורר עין העליון שהוא בחינת שער החמשים בחינת נתיב לא ידעו עיט, כי אין שום שכל שיוכל להשיג ולהבין עד היכן מגיע הכח של תפלות ישראל אפלו של הפחות שבפחותים בפרט מה שמתפלל כל אחד על צרת נפשו שהוא רחוק מה' יתברך. כי אפלו המלאך הקדוש שמקבל תפלות מישראל וקושר מהם פתרים לרבו אינו יודע להיכן להעלות הכתר הנורא הזה רק הוא משביע אותו שיעלה מעצמו וישב בראש קונו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל כן תפס מרדכי בחינת הצדיק האמת שבכל דור אמנות אבותינו לצעק אל ה' הרבה וזעקה גדולה ומרה ולהרבות בתפלות ובתחנונים ועל ידי זה התגבר גם כנגד קלפת המן עמלק והשיב לו גמולו בראשו ותלה אותו ואת בניו על העץ שזכה להכניע ולהשפיל עדי ארץ את כל הרב דקלפה וכל אלופי עשו רב רבי עשו. כי התגבר כנגדם על ידי תפלה ותחנונים שהם בבחינת שער החמשים של הקדשה וכנ"ל ועל כן בגאולה האחרונה פתיב בבכי יבאו ובתחנונים אובלים כי עקר הגאולה השלמה העתידה לבוא הוא על ידי תפלה וכנ"ל וכמו שכתוב קחו עמכם דברים ושובו אל ה' איני מבקש מכם אלא דברים כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וכמו בא בכל הספרים מגדל מעלת התפלה עד אין קץ. (הלכות העושה שליח לגבות חוב הלכה ג אות

:ג)

אות-פא

אם יש דין למטה אין דין למעלה

על ידי משפט מעלין את היראות הנפילות לשרשן כי כשאין משפט ואין דין למטה יש דין למעלה חס ושלוש וכששופטין את האדם במשפט דלעלא אזי הדין נתלבש בכל הדברים וכל הדברים נעשים שלוחים למקום לעשות בזה האיש משפט כתוב כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה למשפטיך עמדו אזי הכל עבדיך לעשות דין בזה האדם. אבל על ידי משפט שהאדם שופט את עצמו הינו מה שהאדם מתבודד בינו לבין קונו ומחשב דרכיו ומפשפש במעשיו ושופט ודן את עצמו על כל דבר ודבר שעושה אם כך ראוי לו לעשות ולבלות ימיו חס ושלוש במעשים כאלה ושופט ודן את עצמו בעצמו ועל ידי שהוא בעצמו שופט את עצמו על ידי זה מבטל הדין שלמעלה שלא יבוא עליו כי כשיש דין למטה אין דין למעלה ואז אין היראה והדין מתלבש בשום דבר לעורר את האדם כי הוא בעצמו נתעורר.

וזה שבקש דוד המלך עליו השלום שפטיני ה' וכי, מלפניך משפטי יצא. ובמקום אחר הוא אומר אל תבוא במשפט את עבדך וכמו שהקשו רבותינו זכרונם לברכה אך על פי הנ"ל מישיב היטב על נכון כי דוד המלך עליו השלום בקש שיהיה משפטו מה' יתברך בעצמו כמו שכתוב שפטיני ה' מלפניך משפטי יצא וכי ואז בודאי יהיה המשפט ברחמים ובחמלה גדולה. אבל לא יתלבש המשפט חס ושלוש בשאר דברים כנ"ל. וזהו אל תבא במשפט את עבדך שהוא בחינת שה' יתברך בא בהתלבשות בבחינת הנה אנכי בא אליך בעב הענן בחינת התלבשות. כי באמת ה' יתברך מלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מנה וכשאדם זוכר את ה' יתברך ואינו שוכח אותו אפלו שעה קלה נמצא הוא קרוב לה' יתברך תמיד והוא שופט את עצמו בכל עת לפני ה' יתברך בעצמו ואז משפטו יוצא רק מה' יתברך בעצמו ואז בודאי הוא נצול מכל המשפטים והדינים כנ"ל. אבל כשאין האדם מתבודד בינו לבין קונו לחשב על דרכיו ולשפט את עצמו על כל דבר נמצא שה' יתברך רחוק מבין עיניו. ושוכח חס ושלוש לפני מי הוא עתיד לתן דין וחשבון וכמו שהוא מתרחק מה' יתברך כמו כן כביכול ה' יתברך מתרחק ממנו חס ושלוש כי יום תעזבני יומים אעזבך ואזי בעת שמויע המשפט עליו אזי כביכול ה' יתברך מתלבש את עצמו ובא אליו בדין ומשפט כמו מי שבא מרחוק ומתלבש את עצמו בלבושים אחרים שאזי אין האדם מכיר אותו. כמו כן ה' יתברך שנתרחק ממנו על ידי מעשיו. על שלא חשב דרכיו ולא שפט את עצמו בכל עת.

הוא יתברך בא אליו במשפט. כמו מי שבא מרחוק. בבחינת ה' במשפט יבא. הינו שהמשפט מתלבש בשאר דברים וכנ"ל ואז קשה להכיר אותו... על כן טוב לגבר שיקדים לשפט את עצמו מקדם כנ"ל כדי שלא יצטרך הדין להתלבש את עצמו חס ושלוש וזהו אל תבא במשפט את עבדך שלא יבוא במשפט הינו שלא יתלבש המשפט בדברים אחרים רחוקים ממנו יתברך כי אז בודאי לא יצדק לפניו כל חי. אבל כשקרובים לה' יתברך והמשפט ממנו יתברך בעצמו על ידי שהאדם שופט את עצמו אזי המשפט הוא רק רחמים וחמלה וחנינה כי משפט הוא רחמים כמו שכתוב בזהר הקדוש:

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׂאָדָם יְכוּל לְהַנְצִיל עַל יְדֵי סְגוּף אוֹ תַעֲנִית אֶחָד מִדִּינִים קָשִׁים וּמְרִים הַרְבֵּה מְאֹד וְגַם לְזָכוֹת עַל יָדָם לְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא. כִּי אֵינָא שְׂפָל הִיסוּרִין שְׂבַעוֹלָם אִם יִתְקַבְּצוּ יַחַד עַל אָדָם אֶחָד כָּל הַשְּׂבָעִים שְׁנָה חֵס וְשְׁלוֹם אֵינָם נֶגְדַר רָגַע אַחַת נֶגְדַר כּוֹיָה אַחַת שֶׁל גִּיהֵנָם, כָּל שְׂכָן שְׂשׂוּפְטִין אֵת הָאָדָם שְׁנִים עֶשֶׂר חֲדָשׁ בְּגִיהֵנָם, כָּל שְׂכָן שְׂיֵשׁ עֲבֵרוֹת חֵס וְשְׁלוֹם שְׂיִוְרְדִין עֲלֵיהֶם וְאִין עוֹלִים, כָּל שְׂכָן שְׂיֵשׁ כְּמָה מִינֵי עֲנָשִׁים קָשִׁים וּמְרִים יוֹתֵר מִצְעָר שֶׁל גִּיהֵנָם הַקָּשָׁה כְּמוֹבָא בְּסַפְרִים, וְאִף עַל פִּי כֵן עַל הַכֹּל מוֹעִיל תְּשׁוּבָה בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְעַקֵּר הַתְּשׁוּבָה הוּא בְּחִינַת הַמְּשַׁפֵּט הַנִּיִּל כִּי עַל יְדֵי שְׂאָדָם מִתְּבוּדָד בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנֹו וְשׂוֹפֵט אֵת עֲצָמוֹ עַל כָּל מַעֲשָׂיו שְׂעֵשָׂה וּמַעוֹרֵר עֲצָמוֹ לַעֲבוֹדַת ה' יִתְבָּרַךְ בְּכָל פַּעַם וְעַל יְדֵי שְׂיֵשׁ מְשַׁפֵּט לְמַטָּה אִין דִּין לְמַעְלָה כְּנִיִּל. (הַלְכוֹת הַרְשָׁאָה הַלְכָה ג אֹת א ה ז):

אות-בב

עַקֵּר בַּעוֹר הָרַע שֶׁל הַנְּפָשׁוֹת הַמִּתְקַרְבִּים הוּא עַל יְדֵי

וְזֶה בְּחִינַת אַרְבַּעַה כּוֹסוֹת שֶׁל יִין כְּנֶגֶד אַרְבַּע לְשׁוֹנוֹת שֶׁל גְּאֵלָה כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה, כִּי עַקֵּר הַגְּאֵלָה עַל יְדֵי בְּחִינַת מְשַׁפֵּט הַנִּיִּל שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְעוֹרֵר אֵשׁ הַמְּשַׁפֵּט וְשׂוֹרֵף וּמְכַלָּה אֵת הָרַע שְׂסָבִיב הַנְּפָשׁוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת הַיִּכָּל הַקֹּדֶשׁ שְׂזָהוּ עַקֵּר בְּחִינַת הַגְּאֵלָה שְׂנֶגְאָלוּ יִשְׂרָאֵל מִפְּרָעָה וּמִצְרַיִם וְכֵן הוּא בְּכָל דּוֹר וְדוֹר. כְּמוֹ שְׂפִתּוֹב בְּכָל דּוֹר וְדוֹר חֵיב אָדָם לְרֵאוֹת אֵת עֲצָמוֹ כְּאֵלוֹ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם וְכוּי הֵינּוּ שְׂנֶגְאָלִין הַנְּפָשׁוֹת הַקֹּדֶשׁ מִבְּחִינַת פְּרָעָה וּמִצְרַיִם שֶׁהֵם בְּחִינַת הַסְטָרָא אַחְרָא וְהַקְּלָפוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת הָרַע הַנִּיִּל שְׂסָבִיב הַיִּכָּל הַקֹּדֶשׁ שֶׁהֵם הַנְּפָשׁוֹת שְׂמוֹצִיאִין מִהַסְטָרָא אַחְרָא וּמְקַרְבִּין לַה' יִתְבָּרַךְ שְׂעַקֵּר גְּאֵלְתָם מִהָרַע אֶל הַטּוֹב לְהַתְקַרֵּב לַה' יִתְבָּרַךְ הוּא עַל יְדֵי אֵשׁ הַמְּשַׁפֵּט הַנִּיִּל דְּהֵינּוּ עַל יְדֵי הַתְּבוּדוֹת וְשִׂיחָה בֵּינָם לְבֵין קוֹנָם שְׂמְשִׁיחִין אֵת כָּל לְבָבָם לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ וְשׂוֹפֵטִין וְדַנִּין אֵת עֲצָמוֹ עַל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם וְעֲנִינֵיהֶם וְהַנְּהוּגוֹתֵיהֶם וְכוּי וְעַל יְדֵי זֶה נִתְלַהֵב הַלֵּב וְנִתְעוֹרֵר אֵשׁ הַמְּשַׁפֵּט לְשׂוֹרֵף אֵת כָּל הָרַע שְׂסָבִיב הַנְּפָשׁוֹת וְכוּי כְּנִיִּל. כִּי אִף עַל פִּי שְׂשָׁם בְּהַתּוֹרָה נֶאֱמַר עֲנִין הַמְּשַׁפֵּט עַל הָעוֹסֵק לְקַרֵּב נְפָשׁוֹת אִף עַל פִּי כֵן בְּוֹדָאֵי גַם כָּל הַנְּפָשׁוֹת הַמִּתְקַרְבִּין עַקֵּר הַתְּקַרְבוֹתָם לַה' יִתְבָּרַךְ לְבַעַר וּלְבַטֵּל הָרַע שֶׁלָּהֶם הוּא מְשַׁפֵּט הַנִּיִּל.

דְּהֵינּוּ הַתְּבוּדוֹת וְשִׂיחָה בֵּינָם לְבֵין קוֹנָם כְּנִיִּל כְּאֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ עַל זֶה פְּעָמִים אִין מְסַפֵּר. כִּי כְּשֶׁהַנְּפָשׁוֹת שְׂמִתְקַרְבִּין עוֹסְקִין גַּם כֵּן בְּמְשַׁפֵּט הַנִּיִּל אֲזִי הֵם מַעוֹרְרִין וּמוֹסִיפִין כַּח בְּאֵשׁ הַמְּשַׁפֵּט שֶׁל הַצַּדִּיק שְׂעוֹסֵק לְקַרְבּוֹ וְאֲזִי מִתְעוֹרֵר אֵשׁ הַמְּשַׁפֵּט וְשׂוֹרֵף אֵת כָּל הָרַע שְׂסָבִיב נְפָשׁוֹתָם שְׂלֵא

יתאחז בלב הצדיק ולא בלבם פני"ל (שם הלכה ד אות יג):

אות-פג

עקר כבישת היצר זוכין על ידי משפט

עקר כבישת היצר זוכין על ידי משפט על ידי ששופטין ודנין את עצמו בעצמו שפודאי אינו בדין לחטא נגדו יתברך הגומל לו כל הטובות ועתיד להפרע ממנו על הכל כמו שאמר יוסף אז ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלקים ועל ידי זה כבש את יצרו ומנע את עצמו מן העברה.

כי זה עקר המשפט שהאדם צריך לשפט את עצמו דהינו שישפט את עצמו תמיד איך ראוי לו להתנהג בכל יום ויום ובפרט כשבא לידי איזה נסיון ומשקל שהיצר מסיתו לאיזה תאוה או מדה רעה שאז עקר המשפט שצריך לשפט את עצמו אם כך ראוי לו לעשות. ועקר הנסיון והמשקל הוא בתאות נאוף שהוא רע הכולל ושם עקר המשפט שצריך האדם להתירא מאד ממשפטו ודינו יתברך ולשפט את עצמו בעצמו ולברח מן העברה כמו שכתוב הוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עברה כנגד הפסדה וכמו שכתוב חשבתי רגלי וכי. וכמו שאמר אדונינו מורנו ורבונו זכרונו לברכה שצריך שיהיה להאדם ישוב הדעת שיישב את עצמו היטב מה תכלית מכל התאות וכי שכל זה הוא בחינת משפט הנ"ל שעקרו הוא בתאוה הנ"ל. ויוסף זכה לבחינת משפט בשלמות שעל ידי זה עמד בנסיון וכנ"ל. (שם אות כ):

אות-פד

העקר הוא הרצון

והכלל הוא שאין שום יאוש בעולם כלל. ואפלו אם האדם הוא כמו שהוא כל זמן שעדין הוא זוכר את ה' יתברך ויש לו רצון לשוב אליו יתברך. אף על פי שזה כמה אשר הוא כוסף לשוב אליו יתברך. ועדין לא זכה

לתשובה. אדרבא פגם יותר והוסיף חטא על פשע חס ושלום אף על פי כן יחזק עצמו בהרצון יותר ויותר. וירגיל עצמו בכל עת לכסוף ולהשתוקק לה' יתברך תמיד בכל עת. ועל ידי זה בודאי סוף כל סוף יזכה לצאת משטותיו. ויזכה בודאי לתשובה בלי ספק ודרך זה הוא עצה טובה ויכונה לכל אדם שבעולם מגדול ועד קטן. הן צדיק גדול מאד או איש פשוט באמת הצריך לצאת מדרך אדרגא גבוה יותר. והן אנשים הקטנים במעלה מאד. ואפלו המנחים בשאול תחתיות המלככים במעשים רעים מאד. אף על פי כן על ידי בחינת רצון הכל יכולים לעלות מתכלית דיוטא התחתונה עד רום המעלות. ואי אפשר לבאר בכתב עצם מעלת הרצון והכסופין דקדושה כפי מה שהבננו מדברי רבנו הקדוש זכרוננו לברכה כפי מה שזכינו לשמע מפיו הקדוש בעצמו. כי בכתב אי אפשר לבאר אפלו קצה אפלו חלק מאלף. וכבר גלה כמה וכמה תורות גבוהות על זה אשר נדפסו כבר. אבל יותר מזה הבננו מפיו הקדוש ומתנועותיו הקדושים ורמיזותיו הנפלאים בעת שדבר מזה כמה פעמים. וצריך כל אדם כפי מה שהוא להרגיל עצמו מאד בזה לכסוף ולהשתוקק תמיד לה' יתברך ברצון חזק ותקיף ודבר זה יכול בודאי כל אדם לקיים אפלו הפחות שבפחותים ואי אפשר לקלקל ולסתור עצה הזאת בשום אופן מי שירצה לקימה. כי בשלמא כל הדברים והעצות שבעולם יכול הבעל דבר להתגבר לבלי להניח את האדם לעשותם.

אבל רצון לבד זה אי אפשר לסתור בשום אופן כי יהיה אידך שיהיה. אף על פי כן אני רוצה לשוב לה' יתברך ברצון חזק כי מי פתי ומשגע שלא ירצה טוב האמת והנצחי רק שקשה לו להתגבר על מה שצריך להתגבר. אבל על כל פנים הרצון של כל ישראל המאמינים בה' יתברך. בודאי חזק מאד מאד לשוב אליו יתברך. רק מחמת שאין יודעין מעלת הרצון שהרצון בעצמו טוב מאד. על כן פשרואין שפמה פעמים רצו ברצון חזק לה' יתברך ואף על פי כן עדין לא זכו לעבודת ה' יתברך וגם קצת פגמו יותר על כן הם מתאששים בעצמן ושוכחים לכסוף יותר עד שנתעלם הרצון אצלם. ובאמת זה הפגם קשה יותר מן הכל.

כי אידך שהוא על כל פנים אל ירפה את הרצון ולא יטש ולא יעזב את הרצון. אדרבא ירגיל עצמו לכסוף ולהשתוקק בכל פעם יותר ויותר ברצון חזק יותר ויותר לה' יתברך וזה הרצון בעצמו טוב מאד ויכול לזכות על ידי זה לתשובה שלמה באמת ולעלות לכל המעלות דקדושה כפי"ל. (הלכות ערב הלכה אות ג)

התפלה והצעקה היא בבחינת מחאה

אף על פי שאנו צועקין ומתחננין כל כך שנים לשוב לארץ ישראל ועדין אנו רחוקים משם אף על פי כן אין שום תפלה וצעקה נאבדת אפלו של הפחות שבפחותים כי בכל צעקה ותפלה כובשין איזה חלק או נקדה מארץ ישראל עד שבעתה יחישנה שיתקבצו כל הנקדות שכבשנו בתפלותינו ונשוב לארץ ישראל וכעין מה שכתב אדונינו מורנו ורבינו זכרוננו לברכה על מאמר רבה בר בר חנא כד חס גבה אתהפיד וכו' (סימן ב' לקוטי א') ואפלו מי שהוא פגום מאד ואין לו כח בצעקתו ותפלתו לכבש איזה נקדה וחלק מארץ ישראל אף על פי כן צעקתו פועל הרבה כי צעקתו שצועק ומתפלל לשוב לארצנו היא בבחינת מחאה המבאר בדין חזקת קרקעות שכל זמן שהוא מוחה אין חזקת הפחזיק מועלת כלום. על כן אף על פי שהם גזלו מאתנו ארץ ישראל שהוא ארצנו ונחלתנו ואין בנו כח להוציאה מאתם מחמת פגם מעשינו הרעים אף על פי כן מתפללים וצועקין בכל פעם וביותר בראש השנה שארץ ישראל הוא שלנו כי היא נחלתנו ובה אנו עושים בחינת מחאה להסטרך אחרך שלא יטעו שארץ ישראל תשאר כבושה בידם חס ושלום כי אין חזקתם חזקה כלל כי אנו מוחים בהם על ידי שאנו צועקים ומפרסמין בכל פעם ובפרט בראש השנה לכל דרי מעלה ומטה שארץ ישראל הוא שלנו מאבותינו וסוף כל סוף נוציא אותה מידם וימזה יכול כל אדם להבין רמזים לעצמו להתחזק בכל פעם בתפלה ותחנונים וצעקה לה' יתברך יהיה אידך שיהיה אפלו אם יעבר עליו מה כי אפלו אם רואה שאינו פועל חס ושלום בתפלתו אדרבא הרע מתגבר עליו ביותר אף על פי כן ידע ויאמין שפועל הרבה בתפלתו וצעקתו כי על כל פנים תפלתו וצעקתו הוא בחינת מחאה הנ"ל. כי כבר מבאר שקדשת של כל אחד מישראל הוא בחינת ארץ ישראל וכשהרע מתגבר על האדם בתאוות רעות ומדות רעות זה בחינת שרוצה לגרשו חס ושלום מהסתפח בנחלת ה' שהוא ארץ ישראל וכל מה שחותר לשוב לקדשתו אין מניחין אותו מעצם ההתנגדות שמתגרין בו והוא אינו מתגבר כראוי נגדם. על כן כשמתגבר אף על פי כן בתפלה וצעקה לה' יתברך אז לא יוכלו לגרשו ולכבש חלקו בארץ ישראל חס ושלום בשום אופן כי תפלתו וצעקתו היא בחינת מחאה שעל ידי זה אין יכולין להחזיק בנחלתו בשום אופן כי אין חזקה מועלת כשיש מחאה נגדו וכנ"ל. (הלכות חזקת מטלטלין הלכה ה אות יב יג):

אות-פו

על ידי דבורי אמת ומצא הפתח של הקדשה

בְּאֵמֶת אֵין שׁוּם מְנִיעָה כָּלֵל. רַק הָעֶקֶר הַמְּנִיעָה הוּא הַחֲשֵׁךְ שֶׁנִּקְרָא מְנִיעָה. כְּמוֹ שֶׁכֶּתוּב וְלֹא חֲשַׁכְתָּ וְכוּ'. הֵינּוּ מֵה שֶׁמְרַמֵּין אֶת הָאָדָם בְּבִלְבוּלִים וְשִׁטוּתִים. וּמְחַשְׁיָכִין לְפָנָיו עֵינָיו בְּאַחִיזַת עֵינָיִם. עַד שֶׁנִּדְמָה לְהָאָדָם שֶׁאֵין שׁוּם פְּתַח לְפָנָיו לְהִתְקַרֵּב לֵה' יִתְבָּרֵךְ אָבֵל בְּאֵמֶת דָּרָךְ הַחַיִּים נִתּוֹן לְפָנָיו כָּל אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם. וְאֶפְלוּ בְּשֵׂאוֹל תַּחְתִּיּוֹת יְכוּלִין לְהִתְקַרֵּב לֵה' יִתְבָּרֵךְ. כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה כְּמָה פְּעָמִים. רַק שֶׁהָאָדָם הוּא עוֹר וְאֵין רוּאָה אֶת הַפְּתַח עַל יְדֵי הַקְּלָפוֹת שֶׁנִּקְרָאִים חֲשֵׁךְ.

שֶׁהֵם עֶקֶר הַמְּנִיעוֹת. שֶׁהֵם מְחַשְׁיָכִין אֹרֹךְ עֵינָיו שֶׁל אָדָם עַד שֶׁאֵין רוּאָה הַפְּתַח. בְּבַחֲנֵית וְאֶת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פָּתַח הַבַּיִת הַכּוּ כַּסְּנֹרִים וְכוּ' וַיִּלְאוּ לְמִצָּא הַפְּתַח. שְׁמִי שֶׁאֵינִי כְּדָאִי לְכַנֵּס מְחַשְׁיָכִין אֶת עֵינָיו. שֶׁזֶּהוּ בַּחֲנֵית סְנֹרִים עַד שֶׁהוּא לוֹאָה לְמִצָּא הַפְּתַח. וְעַל כֵּן אֵין חֲכָמָה וְאֵין תְּבוּנָה וְאֵין עֲצָה לַעֲמֵד כְּנִגְדָם כִּי אִם עַל יְדֵי הָאֵמֶת. שֶׁבְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא. צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל רַק עַל הָאֵמֶת בְּאֲשֶׁר הוּא שֶׁסּוּם וְלִדְבַר דְּבָרִי אֵמֶת בְּתַפְלֵתוֹ וְתַחֲנִיתוֹ כְּפִי מֵה שֶׁהוּא. אֵף עַל פִּי שֶׁאֵינִי יְכוּל לְהִתְפַּלֵּל וְלִדְבַר בֵּינִי לְבֵין קוֹנֵנוּ כָּלֵל. אֵף עַל פִּי כֵן יְרָאָה עַל כָּל פְּנִים לְדַבֵּר הַדְּבָר שֶׁיִּדְבַר בְּאֵמֶת. כְּגוֹן שֶׁיֹּאמֶר. רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם הוֹשִׁיעֵנִי. וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי הַתְּבוּת בְּאֵמֶת עַל כָּל פְּנִים. וְכֵן כִּיּוֹצֵא בְּזֶה בְּשֵׂאֵר דְּבָרִים. עַל כָּל פְּנִים יֹאמֶר אוֹתָם בְּאֵמֶת. אֵף עַל פִּי שֶׁאֵינִי יְכוּל לְהוֹצִיא אוֹתָם בַּחֲנֵית וְהִתְלַהֲבוֹת כְּרָאוּי. עַל כָּל פְּנִים יֹאמֶר אוֹתָם בְּפִשְׁטוּת בְּאֵמֶת. וְאֵזִי הָאֵמֶת יֹאִיר לוֹ. וַיִּזְכֶּה לְרֹאוֹת הַפְּתַח.

וְאֵז בּוֹדָאִי יִזְכֶּה לְכַנֵּס אֶל הַקְּדוּשָׁה. כִּי אֵין שׁוּם מְנִיעָה בְּעוֹלָם כְּנִ"ל. וְתִכְף כְּשֶׁרוּאֵין הַפְּתַח נְכַנְסִין אֶל הַקְּדוּשָׁה לְבִטָּח. (הַלְכוֹת חֻלְקַת שְׁתַּפְּיִן הַלְכָה ד אֹת : (ד

אות-פז

גַּם אִם יִנְצֵל רַק מִדְּבַר אֶחָד כְּדָאִי כָּל הַתְּבוּדוֹת

רָאוּי לְאָדָם הַבֵּר דַּעַת שְׁיִהְיֶה מְרַצָּה שֶׁאֶפְלוּ אִם לֹא יַפְעַל בְּכָל עֲבוֹדָתוֹ וְטָרְחוֹ וַיִּגְיעוּ רַק שְׁעַל יְדֵי זֶה יִנְצֵל פְּעַם אַחַת מֵאִיזָה עֲבָרָה גְּמוּרָה אוֹ הֶרְהוּר אוֹ תַּאֲוָה כָּל יְמֵי חַיָּו, דְּהֵינּוּ שְׁעַל יְדֵי עֲבוֹדָתוֹ וְתַפְלֵתוֹ וְהַתְּבוּדוֹתוֹ וְכוּ' יִזְכֶּה שֶׁבְּסוּף יְמָיו יִהְיֶה לוֹ נְחִסָּר וְנִפְתַּח עֲבָרָה אַחַת, הֵינּוּ שְׁעַל יְדֵי עֲבוֹדָתוֹ זְכָה שֶׁעֲכָשׁוּ יֵשׁ לוֹ עֲבָרָה אַחַת פְּחוּתָה מְחֻשְׁבוֹן עוֹנוֹתָיו מֵאֲשֶׁר הִיָּה לוֹ אִם לֹא הִיָּה חוֹתֵר וּמִתְפַּלֵּל לְהִנְצֵל מֵהֵם גַּם זֶה הִיָּה כְּדָאִי לוֹ. כִּי סוּף כָּל סוּף לֹא נִשְׁאָר לְאָדָם מְכַל עֲמָלוֹ וַיִּגְיעוּ מֵה שְׁעַמְל וְטָרַח בְּעוֹלָם הַזֶּה כִּי אִם מֵה שֶׁזָּכָה לְפַעְמִים לְהִנְצֵל מֵרַע וְעֲבָרוֹת וְלַחֲטוֹף לְפַעְמִים אִיזָה מִצּוֹת. וְאֵי

אפשר להאריך פי אלפים ורבבות יריעות לא יספיקו לבאר עד היכן האדם צריך להתחזק תמיד בהשתוקקות לה' יתברך ולא יניח את הרצון לעולם. (הלכות שלוחין הלכה ג' ר"ה ע"א):

אות-פח

עקר ההתחזקות הוא על ידי תפלה

עקר ההתחזקות שיזכה לשאר קים על מעמדו לעולם, לקים אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאל הנך לאחזו עצמו בה' יתברך תמיד בכל הנפילות והירידות שבעולם ואפלו בשאל תחתיות ממש לא יתאש את עצמו בשום אפן שבעולם, הוא על ידי תפלה כי עקר התשובה היא תפלה. כי על פי התורה לא היה להבעל עברה שום תקנה בעולם כמבאר בדברי רבותינו זכרונם לברכה. אבל ה' יתברך חפץ חסד הוא ורוצה בתשובה והקדים תשובה לעולם. ותשובה היא למעלה מן התורה ששם בבחינת תשובה נתהפך הכל לטובה וזדונות נתהפכין לזכיות. ועקר התשובה היא תפלה כי תפלה גם כן למעלה מן התורה כמבאר בדברי רבנו זכרונם לברכה בכמה מקומות.

כי תפלה היא דברים העומדים ברומו של עולם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שהיא בחינת נסתרות שבתורה למעלה מן התורה כמו שכתוב בהתורה חותם בתוך חותם סימן כב עין שם. ועל כן מי שרוצה לשוב לה' יתברך באמת עקר התשובה שלמה היא על ידי תפלה דהינו שיתפלל תמיד לה' יתברך שירחם עליו מעתה ויצילהו מעונות. כי באמת כל אדם הוא בסכנה גדולה ועצומה בזה העולם ובפרט הבעל תשובה שכבר נכשל במה שנכשל ואיך יזכה לשוב כי בכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו וכיון כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וכל מה שהאדם רוצה להתגבר על הבעל דבר הוא מתגבר עליו ביותר כי כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וכמו שרואין בחוש כי הוא כמו שני בני אדם שנלחמין זה עם זה, שכשרואה האחד שחברו מתגבר עליו אזי הוא מתגבר ביותר. ואם כן איך יזכה לתשובה כי תכף כשרוצה להתגבר על מה שצריך להתגבר מתגברין עליו יותר. על כן העקר הוא תפלה והתבודדות שצריך להרגיל את עצמו להתבודד בכל יום ויום בינו לבין קונו ולהפיל תחנתו לפני ה' יתברך המלא רחמים בכל עת שיזכה לשוב בתשובה שלמה באמת. ואפלו אם רואה שאינו פועל בתפלתו כי עדין מתגברים עליו יותר אף על פי כן יעשה את שלו ויתפלל תמיד לה' יתברך אולי יחוס אולי ירחם כמו שכתוב קוה אל ה' וכיון ופרש

רש"י ואם לא נתקבלה תפלתך חזק ויאמץ לבך וחזר וקוה אל ה'. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אם רואה אדם שהתפלל ולא נענה יחזר ויתפלל שנאמר קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'.

וכל זמן שאין האדם חזק בדעתו שתמיד יקוה לה' ויעתיר אליו אף אם יעבר עליו מה, עדין אין תשובתו שלמה כי מי יודע מה יולד יום אולי יבוא עליו נסיון או מכשול וכו' ומי יודע אם יעמד בקשרי המלחמה. אבל אם האדם חזק בדעתו שאפלו אם חס ושלום לא יעמד בנסיון ואפלו אם יהיה איך שיהיה אף על פי כן יקוה תמיד לה' יתברך בבחינת ואציעה שאול הנדב, אז הוא בטוח שבודאי יזכה לתשובה שלמה כי סוף כל סוף ישוב לה' יתברך מאחר שחזק בדעתו שלא יפל משום דבר שבעולם. וכמו ששמענו מפי רבנו זכרוננו לברכה בעצמו שאמר לנו בפרוש כמו שאתם רואין אותי (כלומר שאתם יודעין קדשתי הגדולה שאני צדיק גמור וכו') אף על פי כן אם הייתי עכשו עובר עברה גדולה ממש לא הייתי נופל בדעתתי כלל רק הייתי איש כשר אחר העברה כמו קדם רק אחר כך הייתי עושה תשובה. ועל כן גאלה הראשונה היא בחינת תורה כי אז זכו ישראל לקבל את התורה. וגאלה אחרונה היא בחינת תפלה כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה סימן ב'. כי משיח יבנה לנו את הבית המקדש שהוא מקום התפלה כמו שכתוב כי ביתי בית תפלה, שזהו בחינת משיח בן דוד כי דוד הוא בחינת כלליות התפלה שבני ישראל הכשרים מתפללים לה' יתברך שיזכו לשוב אליו באמת כי הוא נעים זמירות ישראל, וכל התפלות נקראין על שמו כי כל ספר תהלים שחבר דוד המלך עליו השלום נתיסד על ענין זה שנזכה לשוב אליו יתברך מכל הנפילות שבעולם. כי אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לעמד נגד הבעל דבר כי אם על ידי תפלה שעל ידי זה זוכין לכל העצות ולכל אופני הישועות, לזכות לצאת מגלות נפשו ולהתקרב אליו יתברך. וזה שאמר דוד המלך עליו השלום תחת אהבתי ישטנוני ואני תפלה שכל מה שאני אוהב ביותר את ה' יתברך ורוצה להתקרב אליו יתברך הם מסטינים עלי ביותר כי כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו ואם כן איך אזכה להתקרב אליו יתברך מאחר שבכל פעם מתגברים ומתגרים בי יותר. אך ואני תפלה, אני אתפלל תמיד לה' יתברך שיוציאני מן השאול תחתיות יהיה איך שיהיה אני אתפלל תמיד לה' יתברך בבחינת ואני תפלה וכמו שכתוב ואני תמיד איחל והוספתי על כל תהלתך, שאוסף בכל פעם לומר תהלים ותחנונות ובקשות אולי ירחם. (הלכות אונאה הלכה ג אות ב):

כְּשִׁזְכָּה לְתַפְלָה יֵשׁ לוֹ תִקְוָה לְעוֹלָם

כָּל זְמַן שָׂאִין הָאָדָם זֹכָה לְתַפְלָה בְּשִׁלְמוֹת, עֲדִין אֵין לוֹ מְקוֹם לֵה' וְעֲדִין הוּא נֶע וְנָד וּמְטֻלְטֵל. וְאֶפְלוּ אִם עוֹסֵק בְּתוֹרָה עֲדִין אֵינוֹ בְּטוֹחַ שְׂיִשְׁאָר קִים עַל עֲמָדוֹ כִּי מִי יוֹדֵעַ מָה יַעֲבֹר עָלָיו. כְּמוֹ שְׂרָאִינוּ כְּמָה וְכְמָה בְּנֵי אָדָם שְׂעָסְקוּ בְּתוֹרָה בְּהַתְמַדָּה גְּדוּלָּה כְּמָה שְׁנַיִם וְאַחַר כֵּן נִפְלוּ מֵאֵד וְנִתְרַחְקוּ מִן הַתּוֹרָה לְגַמְרֵי. וּבִפְרָט שְׂיֵשׁ אֲנָשִׁים הַרְבֵּה שֶׁנִּפְלוּ לְמָה שֶׁנִּפְלוּ עַד שְׂיֵשׁ שֶׁנִּפְלוּ לְעֵבְרוֹת גְּדוּלוֹת מִמֶּשׁ רַחֲמָנָא לְצַלְן וְהֵם מְשַׁקְעִים בֵּינן מְצוּלָה בְּטִיט הַיָּנוּ. וְהֵם מְצַפִּים וּמִתְגַּעְגְּעִים לְצֵאת מִטְּנוּפָם וּלְכַלּוֹכֵם אַךְ אֵין מִי שְׂיִוְשִׁיעֵם וְיוֹצִיאֵם.

עַל כֵּן עֵקֶר הַמְּקוֹם וְהַמְּעַמָּד דְּקִדְשָׁה הוּא תַפְלָה כִּי עַל יְדֵי תַפְלָה זֹכִין לְשִׁאָר קִים עַל עֲמָדוֹ תְּמִיד אֶפְלוּ אִם יִהְיֶה אִידָּה שְׂיִהְיֶה. כִּי כְּשִׂאִינוּ זֹכָה כִּי אִם לְתוֹרָה לְבַד אֵין עַל פִּי שְׂטוֹב מֵאֵד וְזֶה עֵקֶר הַתַּכְלִית כִּי הֵם חִיִּינוּ וְאַרְךְ יָמֵינוּ, אֵין עַל פִּי כֵן אַחַר כֵּן כְּשֶׁנּוֹפֵל חֵס וְשְׁלוֹם מִן הַתּוֹרָה אֵין לוֹ בְּמָה לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ. אֲבָל כְּשִׁזְכָּה לְתַפְלָה יֵשׁ לוֹ תִקְוָה לְעוֹלָם אֶפְלוּ אִם יַעֲבֹר עָלָיו מָה. כִּי לְפַעֲמִים נוֹפֵל הָאָדָם לִירִידָה עֲמֻקָּה שָׂאִין שֶׁם שׁוֹם מְעַמָּד וּבִפְרָט בְּדוֹרוֹת הַלְלוּ שְׂרַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל נִפְלוּ מֵאֵד עַד שֶׁהֵם בְּעֵינֵיהֶם לְאַחַר יְאוּשׁ לְגַמְרֵי. וְעַלֵּיהֶם הַתְּנַבֵּא דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְׁלוֹם טְבַעְתִּי בֵּינן מְצוּלָה וְאֵין מְעַמָּד בְּאֵתִי בְּמַעֲמָקֵי מַיִם וְשִׁבְלַת שְׂטָפְתֵנִי, כִּי עַל גְּלוּת הַזֶּה נֶאֱמַר וְתִרְדַּ פְּלָאִים אֵין עוֹזֵר לָהּ. וְגִדְל הַרְחַמְנוּת שְׂיֵשׁ עַל אֲנָשִׁים כְּאֵלוּ שְׂטוֹבְעִים בֵּינן מְצוּלָה וְאֵין מְעַמָּד אֵין לְשַׁעַר, הַמְּקוֹם יִרְחַם עֲלֵיהֶם. וּבְמָה אֶפְשֶׁר לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ וְלְשִׁאָר עַל עֲמָדוֹ בְּנִפְיָה וִירִידָה כִּזוֹ רַחֲמָנָא לְצַלְן מֵאַחַר שָׂאִין שֶׁם שׁוֹם מְעַמָּד, כִּי נִתְרַחַק מִכָּל הַקְּדוּשׁוֹת וְשׁוֹקֵעַ וְטוֹבֵעַ בְּכָל יוֹם בְּמָה שְׂטוֹבֵעַ. עַל כֵּן הָעֵקֶר הוּא תַפְלָה וְצַעֲקָה וְאַנְחָה לֵה' יִתְבַּרְךְ וְכְמוֹ שְׂאֵמַר שֶׁם דָּוִד אַחַר שֶׁהֶאֱרִיךְ בְּגִדְל צְרוֹת הַנֶּפֶשׁ שְׂיֵשׁ עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְפִי עֵנִינוּ בְּחִינַת טְבַעְתִּי בֵּינן מְצוּלָה וְאֵין מְעַמָּד וְכוּ' יִגְעַתִּי בְּקִרְאֵי וְכוּ' רַבּוּ מִשְׁעֵרוֹת רֵאשִׁי שׁוֹנְאֵי חֲנָם וְכוּ'. אַחַר כֵּן אֶמַר וְאַנִּי תַפְלָתִי לָהּ הִ' עַת רְצוֹן וְכוּ' שְׂאֵנִי אַחֲזִיק עֲצָמִי לְעוֹלָם בְּתַפְלָה וְתַחֲנוּנִים לֵה' יִתְבַּרְךְ אוֹלֵי יִרְחַם, שְׂתַפְלָה הִיא בְּחִינַת מְעַמָּד וּמְקוֹם אֶפְלוּ בֵּינן מְצוּלָה שָׂאִין שֶׁם שׁוֹם מְעַמָּד, כִּי הַתַּפְלָה נִקְרָאת עֲמִידָה כִּי אֵין עֲמִידָה אֶלָּא תַפְלָה כְּמוֹ שְׂאֵמַר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (בְּרַכּוֹת ו' ע"ב) וְכְמוֹ שֶׁפְּתוּב עוֹמְדוֹת הָיוּ רְגִלֵינוּ בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַיִם. כִּי יְרוּשָׁלַיִם שֶׁם הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁהוּא בַּיִת הַתַּפְלָה, שֶׁם עֵקֶר בְּחִינַת הָעֲמִידָה כִּי עַל יְדֵי תַפְלָה יְכוֹלִין לְהַתְקַרֵּב תְּמִיד לֵה' יִתְבַּרְךְ אֶפְלוּ אִם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא. כִּי אֵין עַל פִּי שֶׁהוּא רַחוּק מִכָּל הַקְּדוּשׁוֹת וּמִכָּל הַתּוֹרָה וְאֵינוֹ יְכוֹל לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ בְּשׁוֹם דְּבַר, אֵין עַל פִּי כֵן אִם יִתְלָה עֵינָיו לְמָרוֹם וְיִתְפַּלֵּל לֵה' יִתְבַּרְךְ מִמְּקוֹם שֶׁהוּא עֲדִין יֵשׁ לוֹ תִקְוָה. וְעַל כֵּן מִי שְׂרוֹצָה לְהַחֲיוֹת אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי בְּאַמְתָּ צְרִיךְ שְׂיֵאֲחֹז בְּשִׁנְיָהֶם בְּתוֹרָה וְתַפְלָה כִּי שְׂנִיָּהֶם כְּאֶחָד טוֹבִים אֲשֶׁר אִם יִפֵּל חֵס וְשְׁלוֹם, הָאֶחָד יִקִּים אֶת חֲבֵרוֹ. (שֶׁם):

אות-צ

כְּשֶׁחֲזַק בַּתְּפִלָּה לֹא יוּכַל הַיֵּצֵר הָרַע לְהוֹנוֹתוֹ

כְּשֶׁזֹּכֵין לְתַפְּלָה כַּמְבֹאֵר לְעִיל, הַיְנוּ שֶׁהָאָדָם חֲזַק וְאִמִּיץ בְּדַעְתּוֹ שֶׁתְּמִיד יִתְפַּלֵּל לֵה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּקְרַבְהוּ לְעִבּוּדָתוֹ בְּאַמֶּת יִהְיֶה אִידָּ שֶׁיְהִיָּה בְּבַחֲיִנַת וְאִנִּי תְּמִיד אֵיחֵל וְכַנִּי"ל, אֲזִי בּוֹדֵאִי לֹא יוּכַל הַיֵּצֵר הָרַע לְהוֹנוֹתוֹ וְלִהְטְעוֹתוֹ עוֹד בְּשׁוּם אִפֹּן בְּבַחֲיִנַת אֵין אֹנְאָה לְקַרְקְעוֹת. כִּי תַפְּלָה הִיא בַּחֲיִנַת גְּאֻלָּה אַחֲרוֹנָה שֶׁאֵין אַחֲרֶיהָ הַפְּסֵק כַּנִּי"ל בְּבַחֲיִנַת סְמִיכָה גְאֻלָּה לְתַפְּלָה שֶׁעָקַר סְמִיכוֹת הַגְּאֻלָּה בְּכָלֵל וּבְפָרֵט הִיא לְתַפְּלָה. כִּי עָקַר תְּקוּנָתוֹ וְסְמִיכָתוֹ לְגְאֻלָּה שְׁלֵמָה בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ בְּכָלֵלוּת וּבְפָרֵטִיוֹת הוּא עַל יְדֵי תַפְּלָה כַּנִּי"ל. כִּי יִהְיֶה אִידָּ שֶׁיְהִיָּה כָּל זְמַן שֶׁמְחַזֵּק וְיִמְאֲמֵץ אֶת לְבוֹ לְהַתְּפַלֵּל עַדִּין לֵה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּשְׁיַבְּהוּ אֱלֹו וּפּוֹרֵשׁ כַּפָּיו לֵה' יִתְבָּרַךְ מִמְּקוֹם שֶׁהוּא אָף עַל פִּי שְׁעוֹבָרִים עָלָיו יָמִים וְשָׁנִים הַרְבֵּה בְּקַלְקוּלוֹ כֹּל אֶחָד לְפִי עֲנִינוֹ שְׁנַתְּפֵס בּוֹ אִפְלוֹ אִם נִתְּפֵס בְּמָה שְׁנַתְּפֵס עַדִּין יֵשׁ לוֹ סְמִיכָה וְתַקּוּהָ וּמַעְמַד עַל יְדֵי תַפְּלָה וְתַחֲנוּגִים וּבִקְשׁוֹת אִפְלוֹ בְּהִינּוֹ מְצוּלָה וְאֵין מַעְמַד כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב קוּהָ קוּיָתִי אֵל ה' וַיֵּט אֵלַי וַיִּשְׁמַע שׁוֹעֲתִי וַיַּעֲלֵנִי מִבּוֹר שָׁאוֹן מְטִיט הַיָּנוֹן וַיִּקַּם עַל סַלַע רְגְלִי כּוֹנֵן אֲשׁוּרֵי וְכוּי שֶׁעַל יְדֵי שֶׁשׁוֹעֲתִי לֵה' יִתְבָּרַךְ תְּמִיד בְּקוּוֵי אַחַר קוּוֵי עַל יְדֵי זֶה זְכִיתִי וַיַּעֲלֵנִי מִבּוֹר שָׁאוֹן מְטִיט הַיָּנוֹן, שֶׁעֲלִיתִי מִמְּקוֹמוֹת רַעִים וּמְטַנְפִים מְאֹד שֶׁנִּקְרָאִים בּוֹר שָׁאוֹן וְטִיט הַיָּנוֹן, אֲשֶׁר שָׁם אֵין שׁוּם מַעְמַד כְּשֶׁנוֹפְלִים לְשָׁם וְחֵס וְשָׁלוֹם יְכוּלִים לְטַבַּע שָׁם כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב טַבַּעֲתִי בִינּוֹן מְצוּלָה וְאֵין מַעְמַד וּבְאַמֶּת כְּמָה בְּנֵי אָדָם נְטַבְּעוּ שָׁם וְנִטְרָדוּ מִן הָעוֹלָם. אֲבָל אֲנִכִי שֶׁקוּיָתִי לֵה' יִתְבָּרַךְ בְּקוּוֵי אַחַר קוּוֵי וְשׁוֹעֲתִי לֵה' יִתְבָּרַךְ תְּמִיד עַל יְדֵי זֶה הַעֲלֵנִי מִבּוֹר שָׁאוֹן מְטִיט הַיָּנוֹן כַּנִּי"ל וַיִּקַּם עַל סַלַע רְגְלִי כּוֹנֵן אֲשׁוּרֵי.

כִּי עָקַר הַתְּקוּמָה וְהַעֲמִידָה וְהַסְמִיכָה הוּא עַל תַּפְּלָה לֵה' יִתְבָּרַךְ כִּי עַל יְדֵי תַפְּלָה וְשׁוֹעָה וְזַעֲקָה לְהֵשֵׁם יְכוּלִין לַעֲמֹד אִפְלוֹ בְּמְקוֹם שֶׁאֵין שָׁם שׁוּם מַעְמַד וְכַנִּי"ל:

כִּי כָּל זְמַן שֶׁאֵין הָאָדָם זֹכֶה לְתַפְּלָה בְּשִׁלְמוֹת אָף עַל פִּי שֶׁעוֹסֵק בְּתוֹרָה שְׁזָה עָקַר הַתְּכָלִית, אָף עַל פִּי כֹן עַדִּין אֵינוֹ בְּטוּחַ מְאֹנְאָת וְטְעִיּוֹת שֶׁל הַבַּעַל דְּבָר כִּי לֹא זָכָה נַעֲשִׂית לוֹ וְכוּי וּמִי יוֹדַע כְּמָה רְשָׁתוֹת הַבַּעַל דְּבָר פּוֹרֵשׁ עָלָיו. אֲבָל כְּשֶׁזֹּכֶה לְתַפְּלָה כַּנִּי"ל הוּא בְּטוּחַ מְכָל אֹנְאוֹת וְטְעִיּוֹת לְעוֹלָם כִּי עַל הַכֹּל יִתְפַּלֵּל לֵה' יִתְבָּרַךְ תְּמִיד אִידָּ שֶׁיְהִיָּה כַּנִּי"ל. וְזֶה בַּחֲיִנַת גְּאֻלָּה אַחֲרוֹנָה שֶׁאֵין אַחֲרֶיהָ הַפְּסֵק כַּנִּי"ל. (שָׁם אֹת ד):

אות-צא

”לְאָדָם מַעֲרָכֵי לֵב וַיְמַה' מַעֲנָה לְשׁוֹן”

עַקֵּר הַתְּפִלָּה בְּחִינַת נִשְׁמַע הוּא בְּחִינַת רְצוֹנוֹת וְכִסּוּפִין חֲזָקִים לֵה' יִתְבָּרַךְ בְּדַבְּקוֹת וּבִטּוֹל גְּמוּר אֶל אֹר הָאֵין סוּף עַד שֶׁבָּא לְדַבּוּרִים שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מְרַחֵם עָלָיו וּפּוֹתַח פִּיו לְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ לְפָנָיו וְכַמּוּבָן בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל וְכֵן בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת בְּדַבְּרָיו זְכוּרָנוּ לְבָרְכָה. וְזֶה בְּחִינַת לְאָדָם מַעֲרָכֵי לֵב וַיְמַה' מַעֲנָה לְשׁוֹן שֶׁעַקֵּר הַחֲכָנָה וְעַרִיכַת הַלֵּב שֶׁמְכִין וּמַעֲרִיף לְבוֹ בְּכִסּוּפִין חֲזָקִים וּבָא לְפָנָיו ה' יִתְבָּרַךְ לְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ, וְה' בְּרַחֲמָיו נוֹתֵן מַעֲנָה בְּפָנָיו בְּחִינַת וַיְמַה' מַעֲנָה לְשׁוֹן. (הַלְכוֹת מִתְנָה הַלְכָה הָאוֹת ז):

אות-צב

עַל יְדֵי שְׁמִזְכִּירֵין רַחֲמֵי ה' מִתְעוֹרְרֵין רַחֲמָיו

וְזֶה בְּחִינַת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים שְׂזָכָה מִשָּׁה לְהַמְשִׁיךְ שֶׁה' יִתְבָּרַךְ לְמַדּוֹ סֵדֵר תְּפִלָּה וְנִתְעַטֵּף בְּשִׁלִּיחַ צְבוּר וְאָמַר לוֹ כְּדָרְךָ שֶׁאֲנִי עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל כִּי יִהְיוּ עוֹשִׂין בְּנֵי בְּעַת צָרָה. וְזֶהוּ כֹל עֲנִין הַנִּי"ל שֶׁה' יִתְבָּרַךְ לְמַדּוֹ סֵדֵר תְּפִלָּתוֹ בְּעֲצָמוֹ בְּחִינַת תְּפִלַּת ה' וְלְמַדּוֹ שֶׁכֵּן יִהְיוּ עוֹשִׂין בְּנֵיו שִׁיזְכִּירוּ כֹל מִדּוֹתָיו שֶׁל רַחֲמִים וְעַל יְדֵי זֶה יִהְיוּ נֶעֱנִין תָּמִיד כִּי הַבְּטִיחוֹ שֶׁאֵינָן חוֹזְרוֹת רִיקָם כִּי עַל יְדֵי שְׁמִזְכִּירֵין מִדּוֹת רַחֲמָיו הַמְרַבִּים עַל יְדֵי זֶה מוֹצִיאֵין הַחֶסֶד מֵהַעֲלָם אֶל הַגְּלוּי וְהַכֹּל בְּכַח תְּפִלַּת ה' שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת שֶׁה' יִתְבָּרַךְ נִתְעַטֵּף בְּשִׁלִּיחַ צְבוּר וְהַתְּפִלָּה בְּעֲצָמוֹ וְלְמַדּוֹ שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִזְכּוּ גַם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל עַת צָרָתָם בְּכָל הִירִידוֹת שֶׁבְּעוֹלָם בְּגוּף וְנֶפֶשׁ לְהַמְשִׁיךְ הַחֶסֶד מֵהַעֲלָם אֶל הַגְּלוּי עַל יְדֵי שִׁיזְכִּירוּ בְּפֶה דִּיקָא מִדּוֹת רַחֲמָיו. כִּי עַקֵּר הַהֲתַגְלוֹת עַל יְדֵי הַדְּבּוּר כִּיזוֹעַ בְּחִינַת עֲשֵׂי דְבָרוֹ הַנִּי"ל. וְזֶהוּ גְדֹל מַעֲלַת רַבּוּי הַתְּפִלוֹת וּבִפְרָט הַהֲתַבּוּדוֹת וְהַשִּׁיחוֹת הַרְבִּים בֵּינוֹ לְבֵין קוּנוֹ. וְהַעֲקָר לְהַרְגִיל עֲצָמוֹ לְהַזְכִּיר בְּכָל פְּעַם רַבּוּי רַחֲמָיו שֶׁכָּבֵר עֲשָׂה עִמָּנוּ וְעִמּוֹ בְּפִרְטוּיּוֹת וְעַל יְדֵי זֶה יִזְכָּה לְעוֹרֵר רַחֲמָיו וְלְהַתְחַזֵּק בְּעֲזוֹת דְּקָדְשָׁה בְּכָל הִירִידוֹת שֶׁבְּעוֹלָם וְלֹא יִנִּיחַ עֲצָמוֹ לִפְלֵ בְּשׁוּם אִפֵּן עַד אֲשֶׁר יָשׁוּב אֶל ה' וּיְרַחֲמֵהוּ. וְעַל כֵּן נוֹהֲגִין שֶׁקֹּדֶם הַסְּלִיחוֹת אוֹמְרִים פְּסוּקִים הַמְּדַבְּרִים מְגַדְּלָתוֹ עַד אֵין חֶקֶר שֶׁהֵם הַפְּסוּקִים מִן לֶךְ ה' הַצְּדָקָה וְכוּ' שׁוֹמְעַתְּ תְּפִלָּה וְכוּ' כִּי אֵין אָנוּ יְכוּלִים לְהַתְחִיל לְדַבֵּר וּלְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו סֶלַח נָא לְעַצְם רַבּוּי פְּגָמֵינוּ וְכוּ' כִּי אִם עַל

יְדֵי שְׂמִינֵי עֵצִים גִּדְּלוּ עַד אֵין חֶקֶר כִּי עֵקֶר גִּדְּלוּ יִתְבָּרַךְ הוּא רַבּוּי
רַחֲמָיו וְחֶסְדֵּי וְכַנּוּי. (שֵׁם אוֹת יז):

אות-צג

צָרִיד לְהַקְדִּים תְּפִלָּה לְצָרָה

אֵין שׁוּם עֵצָה וְתַחֲבוּלָה לְהַנְצִיל מִפְּגְעֵי הָעוֹלָם כִּי אִם עַל יְדֵי תְּפִלָּה
וְתַחֲנוּנִים שְׂיִרְבֶּה לְהַתְפַּיֵּל בְּכָל יוֹם וְכִמוּ שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה
לְעוֹלָם יְקָדִים אָדָם תְּפִלָּה לְצָרָה וְכוּי מְכַל שְׁכָן כְּשָׂבָא עָלָיו אֵיזָה צָרָה חֶס
וְשָׁלוֹם אוֹ דַחֵק. וְהַתְּפִלָּה מוֹעֵלֶת תַּמִּיד כִּי יִשׁוּעָתוֹ תָּבוֹא כְּהֶרֶף עֵין בְּהֶסֶח
הַדַּעַת דִּיקָא, כְּמוּ שֶׁרַב הַצָּרוֹת בְּחִינַת נְשִׁיכַת עֵקֶרָב בָּא בְּהֶסֶח הַדַּעַת. וְכִמוּ
שֶׁנִּשְׁמַע מִפִּי כְּמָה אֲנָשִׁים שֶׁצוֹעֵקִים עַל עֲצָמָם וּמוֹדִים עַל אֲוִלְתָּם וְאוֹמְרִים
אוֹי וְאָבוֹי הֲלֹא אֶתְמוּל לֹא עָלָה עַל דַּעַתוֹ שֶׁיִּחְלָה בְּנוֹ הַחֲבִיב עָלָיו אוֹ שֶׁיַּעֲדֵר
חֶס וְשָׁלוֹם וְהִיָּה דוֹאֵג פְּרַנְסָה וְעַכְשָׁו הוּא רוֹאֵה כְּסִילוּתוֹ וְכוּי בְּשִׂאֲרֵי צָרוֹת
וּפְגָעִים חֶס וְשָׁלוֹם כְּגוֹן עֲלִילוֹת וְשִׁרְפוֹת חֶס וְשָׁלוֹם וְכוּי. וְעַל כֵּלָּם אֵין עֵצָה
וְתַחֲבוּלָה לְהַנְצִיל מֵהֶם כִּי אִם לְתַלּוֹת עֵינָיו לְמָרוֹם וְלְהַקְדִּים תְּפִלָּה לְצָרָה
וְכִמוּ שֶׁתְּקַנּוּ לָנוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה כְּמָה תְּפִלוֹת כְּמוּ שֶׁאוֹמְרִים בְּכָל
יוֹם בְּבִקְרַת תַּחֲרָ אַחַר בְּרַכַּת הַשֶּׁחֶר יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתְּצִילֵנִי וְכוּי מַעֲזֵי
פְּנִים וְכוּי מִפְּגַע רַע מִעֲלִילָה וְכוּי. וְצָרִיד לְכוֹן הֵיטֵב בְּתַפְלוֹת הָאֵלוֹ שֶׁתְּקַנּוּ
לָנוּ חֶסְדֵּינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה וְגַם לְהוֹסִיף בְּעֲצָמוֹ תַחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת כְּפִי הָעֵת
וְהַשָּׁעָה. כִּי זֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה שֶׁיִּחַדֵּשׁ בְּעֲצָמוֹ דְּבַר בְּתַפְלוֹתוֹ כְּפִי הָעֵת
כְּמוּ שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה אֵיזָהוּ תְּפִלוֹת קָבַע כָּל שְׂאִינוּ יְכוּל
לְחַדֵּשׁ בָּהּ דְּבַר וְכוּי... וְעֵקֶר הַמְּתַקֵּת הַדִּינִים וּבִטּוֹל הַצָּרוֹת. בְּפֶרֶט בְּעֵתִים
הַלְלוּ הַכֹּל נִמְשָׁךְ רַק מִבְּחִינַת תְּפִלַּת ה' מִמַּשׁ שְׁזוֹכִין הַצְּדִיקִי אֶמֶת לְעוֹרֵר
בְּתַפְלוֹתָם. וְכוּי כָּל אָדָם הַכָּרוּךְ אַחֲרֵיהֶם וּמְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְהַרְבּוֹת בְּתַפְלוֹת
וְתַחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת בְּכָל יוֹם וּבְכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא בְּקִטְנוּת
אֵף עַל פִּי כֹן מֵאַחַר שֶׁמְקַשֵּׁר עֲצָמוֹ לְצְדִיקִי אֶמֶת שְׁזוֹכֵי לְתַפְלוֹת ה' כְּנִי"ל. עַל
יְדֵי זֶה מְעוֹרְרִין הַחֶסְדִּים הַנִּפְלְאִים הַנִּמְשָׁכִין מִשֵּׁם כְּנִי"ל שֶׁעַל יְדֵי זֶה כָּל
תְּקוּנָתוֹ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים הָאֵלֶּה. (שֵׁם אוֹת ל"ב):

אות-צד

כל מה שמתגבר היצר יותר צריך להרבות בתפלה יותר

כל מה שרואה האדם שהדינים שהם בחינת התגברות היצר מתגבר עליו ביותר הוא דיקא צריך להתגבר להרבות ולהפציר בתפלה ועתה יותר ויותר כדי להמתיק ולבטל תקף הדינים וכו' וכנ"ל, ועל כן עקר ההתבודדות שהוא בחינת שיחה בינו לבין קונו נאמר אצל יצחק ביותר כמו שכתוב ויצא יצחק לשוח בשדה כי עקר השיחה וההתבודדות הוא להמתיק בחינת משפט והדין של יצחק וכנ"ל. (שם אות מג):

אות-צה

על ידי שמודה על החסדים יוכל לשפך שיחו

על ידי שמוצא הרחבה בתוך הצרה עצמה ועוסק להודות ולהלל לה' ותברך על כל החסדים שכבר עשה ה' ותברך עמו מעודו ועל כל ההרחבות שמרחיב לו גם עתה, על ידי זה דיקא יוכל להתפלל ולהתחנן לה' ותברך ולשפך שיחו לפניו לפרש כל שיחתו לפניו ותברך. ולהתחנן מלפניו הלא כבר חסדך גדול עלי שהצלת נפשי משאול תחתיה להיות בכלל זרע ישראל עבדיך, חוס וחמל עלי גם עתה והוציאני מהצרה והיסורים והדחקות וכו'. וכמו שאמר דוד עזרתי היית אל תטשני ואל תעזבני אלקי ישעי, שזה עקר טענתו לה' ותברך כי אם חס ושלום אין לי שום זכות הלא כבר הגדלת חסדך עמי ועזרתי היית, גם עתה אל תטשני ואל תעזבני אלקי ישעי וזהו תהום אל תהום קורא לקול צנוריתך כל משבריתך וגליף עלי עברו, שדוד המלך צועק שהצרות שהם רחבות ועמקות מאד בזהומות ממש מתגברים מאד וכמו שפרש רש"י שם צרה קוראה לחברתה וכו'. וכל משבריתך וגליף שהם רבוי התלאות וכו' עלי עברו עד שכמעט היה אפס תקוה חס ושלום, אך בזה אני מחיה עצמי ומצפה עדין לישועה כי יומם יצוה ה' חסדו, כי אף על פי שרבו הצרות בפרט צרות הנפש שאנו כנוזפים לפני אבינו שבשמים מרבו קלקולינו וכו' אף על פי כן יומם יצוה ה' חסדו, ויומם פרושו בכל יום ויום כמו שפרש רש"י במקום אחר (יחזקאל סימן י"ב) הינו שבכל יום ויום ה' ותברך מצוה עלינו חסדו כי הוא עושה עמנו נסים ונפלאות בכל יום ויום והן הן גבורותיו הן הן נוראותיו שאנו מתקיימים בגלות מר כזה בגוף ונפש וממון ופרנסה וכו'. ועל ידי זה ובלילה שירה עמי שעל ידי החסדים והנפלאות

שְׁה' יִתְבַּרַךְ עוֹשֶׂה עִמָּנוּ בְּכָל יוֹם וְיוֹם עַל יְדֵי זֶה גַם בְּלִילָה שִׁירָה עִמֵּי הַיָּנוּ
גַם בְּעֵת הַצָּרָה וְהַחֲשָׁד בְּעִצְמוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת לֵילָה גַם אִזְ אֲנִי אוֹמֵר שִׁירָה
וְהוֹדָאָה וְהִלָּל לַה' יִתְבַּרַךְ עַל כָּל הַחֲסָדִים שֶׁכָּבַר עִשָּׂה עִמָּנוּ וְאֲשֶׁר גַּם עִתָּה
מֵרְחִיב לָנוּ וְכַנִּי"ל, וְעַל יְדֵי זֶה דִּיקָא תַּפְלָה לְאֵל חַיִּי שְׂאֲנִי יָכוֹל לְהַתְּפַלֵּל
לַה' יִתְבַּרַךְ וְכַנִּי"ל בְּבַחֲיַנַּת מוֹדָה עַל הָעֶבֶר וּמִבְּקֵשׁ לְהַבְּא, שְׂדִיקָא עַל יְדֵי
שְׂמוּדִים עַל הָעֶבֶר יְכוּלִים לְבַקֵּשׁ עַל לְהַבְּא.

(הַלְכוֹת פְּרִיקָה וּטְעִינָה הַלְכָה דְאֹת (יב):

אות-צו

אֵין שׁוּם דְּבוּר נֶאֱבָד

מִבְּאָר בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל (ב ח"א) בְּסוּפָה וְזֶה לְשׁוֹנוֹ וְזֶה שְׂאֲמַר רַבָּה בַּר בַּר
חֲנָה וְכוּ' כִּי בְּגִלוּתֵנוּ כְּבִיכּוֹל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּהַסְתַּרְתּוֹ פָּנִים וְכוּ' וְכָל
תַּפְלוּתֵינוּ וּבִקְשָׁתֵנוּ עַל זֶה שֶׁפָּנָה עַרְף אֱלֹהֵינוּ שִׁיחֲזַר אֶת פָּנָיו כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
פָּנָה אֵלַי וְכוּ' וּכְשֶׁאֲנִי רוֹאִים אַרְךָ הַגְּלוּת וּבְכָל יוֹם אֲנַחְנוּ צוֹעְקִים אֵלָיו
וְאֵינָם נוֹשָׁעִים וַיֵּשׁ מֵעִמָּנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׂטוּעִים חַס וְשָׁלוֹם בְּלִבָּם שֶׁכָּל
הַתַּפְלוּת הֵם לְרִיק. אֲבָל בְּאֵמֶת כָּל הַתַּפְלוּת הַצְּדִיקִים שֶׁבְּכָל דוֹר וְדוֹר הֵם
מַעֲלִים אוֹתָם וּמְקִימִים אוֹתָם כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וַיְקַם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן
וּמַעֲיִילִין כָּל שִׁיפָא וּשִׁיפָא לְדַכְתָּהּ וּבוֹנִין קוּמְתָהּ שֶׁל הַשְּׂכִינָה מְעַט מְעַט
עַד שֶׁיִּשְׁתַּלֵּם שְׁעוֹר קוּמְתָהּ אִזְ לְבֹא מְשִׁיחַ דָּא מְשָׁה וַיִּשְׁלִים אוֹתָהּ וַיְקַם
אוֹתָהּ בְּשִׁלְמוֹת. וְזֶה פְּרוּשׁ וְכוּ' וְכוּ' עַד וְסַבְּרִינְךָ יַבְשֶׁתָא הוּא הַיָּנוּ
שֶׁהַתַּפְלוּת אֵינָם עוֹשִׂים פְּרוּת אֲבָל בְּאֵמֶת אֵינֵנוּ כֹּן אֶלָּא סְלִקִינְךָ וְאֶפְיִנְךָ
וּבְשִׁלְיִין הַיָּנוּ כָּל הַתַּפְלוּת סְלִקִינְךָ וְעוֹלִין וְכָל מָה שֶׁמֵּרְבִּין בְּתַפְלָה נִבְנָה
הַשְּׂכִינָה בְּיוֹתֵר וְכוּ'.

כְּשִׁישְׁתַּלֵּם קוּמָה שֶׁל הַשְּׂכִינָה הַיָּנוּ עַל יְדֵי רַב הַתַּפְלוּת יַכְמְרוּ רַחֲמֵינוּ
וַיִּתְהַפֵּךְ מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת הַרַחֲמִים. וְזֶה כִּד חֲסַם גְּבִיהַ אֶתְהַפֵּךְ וְכוּ' וְאֵי לֹא
הוּי מִקְרָבִינִין לְסַפִּינְתָא וְכוּ' זֶה בְּחִינַת חֲסֵד וְכוּ' הַיָּנוּ לְמַעַנִי לְמַעַנִי אֶעֱשֶׂה
כְּדֹאִיתָא בְּמִדְרָשׁ מִי הַקְּדִימִנִי וְאֲשִׁלֵּם וְכוּ' וְאֶף עַל פִּי שְׁנִרְאָה שֶׁעַל יְדֵי
תַּפְלָתֵנוּ וְתוֹרַתֵנוּ יְהִיָּה הַגְּאֻלָּה אֶף עַל פִּי כֹן צְרִיכִין אֲנַחְנוּ לְחַסְדוֹ שֶׁבְּחֲסָדוֹ
יִגָּאֵל אוֹתֵנוּ וְכוּ' עֵין שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב: וְכִמוֹ שֶׁהוּא בְּכָלֵל יִשְׂרָאֵל כֹּן הוּא
בְּפִרְטִיּוֹת אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁכָּל מִי שֶׁנִּכְנָס בְּעִבּוּדַת ה' קָצַת וּכְבָר עֵסַק
מְעַט אוֹ הֶרְבֵּה בְּהַתְּבוּדוֹת וְתַפְלוּת וְתַחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת שִׁיזָּכָה שֶׁה' יִתְבַּרַךְ
יִשִּׁים פָּנָיו אֵלָיו וַיִּקְרָבֵהוּ לְעִבּוּדוֹתוֹ וַיִּגְאֻלֵהוּ מִתַּאֲוֹתָיו וּמִדוּתָיו הָרַעִים
וְהוּא רוֹאֵה שְׁעֵדִין לֹא נֶעְנָה כִּי הוּא עֵדִין רַחוּק מִמָּנוּ יִתְבַּרַךְ מְאֹד וְעַל יְדֵי

זֶה יָכוֹל לְטַעוֹת חֵס וְשְׁלוֹם שֶׁכָּל תְּפִלוֹתָיו וְשִׁיחוֹתָיו הָיוּ לְרִיק חֵס וְשְׁלוֹם.
אָבֵל בְּאֵמֶת אֵינוֹ כֵּן כִּי אֵין שׁוֹם דְּבוּר נֶאֱבָד כָּלֵל רַק כָּל תְּפִלָּה וְשִׁיחָה עוֹשֶׂה
רָשָׁם גְּדוֹל וְהַצְדִּיקִים אֲמֵתִיִּים מְלַקְטִים כָּל אֵלוֹ הַתְּפִלוֹת וְהַשִּׁיחוֹת וּבּוֹנִים
מֵהֶם בְּנֵינִים נְפִלְאִים בְּחִינַת מִשְׁכּוֹן וְצָרִיף כָּל אֶחָד לְהִתְחַזֵּק הַרְבֵּה בְּתְפִלָּה
וְשִׁיחָה תָּמִיד יְהִיֶּה אִיף שִׁיחָה עַד אֲשֶׁר עַל יְדֵי רַבּוּי הַתְּפִלוֹת יְהִיֶּה נְשִׁלָּם
הַבְּנִין שֶׁל הַצְדִּיקִים הָעוֹסְקִים בְּזֶה לְלַקֵּט וּלְחַבֵּר וּלְהַעֲלוֹת אֵלוֹ הַתְּפִלוֹת
וְאִזּוֹ יִכְמְרוּ רַחֲמָיו וְיִתְבָּרַךְ וְיָשׁוּב אֵלָיו וְיִרְחַמֵּהוּ. (הַלְכוֹת נְחֻלוֹת הַלְכָה
דְּאוֹת : (

אוֹת-צו

הַטַּעוֹת שֶׁאֵין הַתְּפִלוֹת מוֹעִילוֹת נִמְשָׁךְ מִקְלַפַּת הַמֶּן

וְזֶה בְּחִינַת תְּקוּף הַנֶּסֶךְ שֶׁל פּוֹרִים שֶׁהוּא מִפְּלַת הַמֶּן עֲמֵלֵק שֶׁהוּא גְדוֹל מִכָּל
הַנְּסִים כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבָרְכָה. כִּי זֶה הַטַּעוֹת שֶׁנִּכְנָס בְּלֵב
כְּמֵה אֲנָשִׁים לְטַעוֹת כְּאֵלוֹ כָּל הַתְּפִלוֹת לְרִיק חֵס וְשְׁלוֹם כְּשֶׁרוֹאִין שֶׁצּוֹעֵקִין
וּמִתְפַּלְלִים וּמִתְחַנְנִים יָמִים וְשָׁנִים וְאֵינָם נוֹשְׁעִים כְּנִ"ל, זֶה הַטַּעוֹת נִמְשָׁךְ
מִבְּחִינַת קְלַפַּת הַמֶּן עֲמֵלֵק שֶׁעַל יְדוֹ עָקַר אֶרֶיכַת הַגְּלוּת הַמֶּר הַזֶּה שֶׁהוּא
גְּלוּת אָדוּם שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲמֵלֵק שֶׁהוּא מְזַרַע אָדוּם. כִּי עֲמֵלֵק הוּא כָּלֵל כָּל
הַקְּלַפּוֹת וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא וְהוּא הַמִּסִּית וְהוּא הַמְקַטְרֵג וְהוּא הַמְחַלֵּשׁ אֶת
הַדַּעַת מִלְּהִתְחַזֵּק בְּתְפִלָּה. כִּי הוּא בְּעַצְמוֹ מְסִית אֶת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּמֵה
שֶׁהוּא מְסִיתוֹ בְּתַאוֹת וּבְהַרְהוּרִים וּבְמַדּוֹת רַעוֹת רַחֲמָנָא לְצַלּוֹ וּמְחַמֵּת זֶה
מִתְגַּבֵּר הַגְּלוּת חֵס וְשְׁלוֹם. וְעַל יְדֵי זֶה בְּעַצְמוֹ הוּא מְחַלֵּשׁ אֶת הַדַּעַת
מִלְּהִתְחַזֵּק בְּתְפִלָּה מֵאַחַר שֶׁמְטַעֵה אוֹתָם בְּדַעְתָּם הֲלֵא אַתָּם רוֹאִים
שֶׁאֵינְכֶם פּוֹעֵלִים כָּלֵל בְּתְפִלְתְּכֶם חֵס וְשְׁלוֹם וּכְשֶׁמִּתְרַשְׁלִים בְּתְפִלָּה
מִתְאַרְךְ הַגְּלוּת יוֹתֵר חֵס וְשְׁלוֹם. וְכָל מֵה שֶׁמִּתְאַרְךְ יוֹתֵר הַגְּלוּת מְחַלֵּשׁ
הַדַּעַת מִלְּהִתְפַּלֵּל יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכֵן חוֹזְרֵת חֲלִילָה חֵס וְשְׁלוֹם חֵס וְשְׁלוֹם. וְעַל
כֵּן בְּאֵמֶת מִתְאַרְךְ הַגְּלוּת מְאֹד עַד שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לְצַאת מִהַגְּלוּת חֵס
וְשְׁלוֹם עַל יְדֵי רַבּוּי תְּחַבּוּלוֹתָיו הַרְעִים לוֹלֵא הִ' שֶׁהָיָה לָנוּ שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ
לוֹחֵם עִמּוֹ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב מִלְּחָמָה לֵה' בְּעֲמֵלֵק מִדֶּר דֶּר. וְהוּא
בְּרַחֲמָיו שׁוֹלַח לָנוּ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר צְדִיקִים נְפִלְאִים שֶׁבְּחֻכְמָתָם הַנְּשַׁגְּבָה הֵם
מְכַנְיָסִים בְּדַעְתָּנוּ לְבִלִּי לִיֵּאֵשׁ עֲצָמָנוּ מִן הַרְחָמִים בְּשׁוֹם אֶפֶן וּמְכַנְיָסִים
בְּלִבְנוֹ הַתְּחַזְקוֹת נְפִלְאָ לְהִתְחַזֵּק בְּתְפִלָּה תָּמִיד יְהִיֶּה אִיף שִׁיחָה וְעַל יְדֵי
זֶה תִּבּוֹא הַגְּאֻלָּה בְּמַהֲרָה.

וְזֶה בְּחִינַת תְּקוּף הַנֶּסֶךְ שֶׁל פּוֹרִים כִּי הַמֶּן הַרְשָׁע יִמַּח שְׁמוֹ הוּא בְּחִינַת
הַקְּלַפָּה שֶׁרְצָה לְהִתְגַּבֵּר בְּסוּף הַגְּלוּת שֶׁל בְּבֵל לְעַכְבַּ הַגְּאֻלָּה וּלְהַחֲלִישׁ לֵב

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִלְּהַרְבוֹת בְּתַפְלָה מִחֲמַת שְׁרוּאִים שְׁכַבְר עֶבֶר הַזְּמַן שֶׁהִבְטִיחוּ אוֹתָם לְגַאֲלָם לְסוֹף שְׁבַעִים שָׁנָה וְעַדִּין לֹא נִגְאָלוּ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה שְׁפָלָם חֲשָׁבוּ וְטָעוּ וְאָף דְּנִיּאֵל חֲשַׁב וְטָעָה עֵינָן שֶׁסָּם וְעַל כֵּן סָבַר הֶמֶן לְהַכְנִיֵס הַטָּעוֹת בְּלֵב כְּאֵלוּ אֵין עוֹד תִּקְוָה חֶסֶד וְשָׁלוֹם, וְעַל כֵּן אָמַר יֵשֶׁנּוּ עִם אֶחָד וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה אֱלֹקֵיהֶם יֵשֶׁן הוּא. כִּי כָּל זְמַן הַגְּלוּת כָּל זְמַן שָׁאִין ה' יִתְבַּרֵךְ עוֹנֶה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְגַאֲלָם נִקְרָא יֵשֶׁן כְּבִיכּוֹל כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב עוֹרָה לְמָה תִּישָׁן ה' וַיִּקְרָץ כְּיֵשֶׁן ה' כְּדֹאִיתָא בְּמִדְרַשׁ אֲסִיתָר. אָבֵל בְּאַמֶּת יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי תַּפְלָתָם מְעוֹרְרִים רַחֲמָיו יִתְבַּרֵךְ מְעַט מְעַט בְּכָל פְּעַם עַד שֶׁבְּמַהֲרָה יִתְעוֹרֵר כְּבִיכּוֹל מִשְׁנֵתוֹ בְּבַחֲנֵית וַיִּקְרָץ כְּיֵשֶׁן ה' וַיִּגְאָלְנוּ בְּמַהֲרָה כִּי בְּאַמֶּת אֵין שָׁנָה לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ חֶסֶד וְשָׁלוֹם כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יֵשֶׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל רַק שֶׁמִּחֲמַת מִדַּת הַדִּין הוּא יִתְבַּרֵךְ כְּבִיכּוֹל מִסְתִּיר פָּנִים מֵאֲתָנוּ עַד שֶׁנִּדְמָה כְּיֵשֶׁן חֶסֶד וְשָׁלוֹם וְאָנוּ מְחִיבִים לְהַתְּפַלֵּל וְלַצַּעֵק אֵלָיו תַּמִּיד וְלְעוֹרֵר רַחֲמָיו יִתְבַּרֵךְ כְּמוֹ שֶׁמְעוֹרְרִין מִהַשָּׁנָה בְּבַחֲנֵית עוֹרָה לְמָה תִּישָׁן ה' עַד אֲשֶׁר עַל יְדֵי רַבּוּי הַתַּפְּלוּת יִתְעוֹרֵר בְּשִׁלְמוֹת וַיֵּשׁוּב אֵלֵינוּ וַיִּרְחַמְנוּ וְכַנִּ"ל. אָבֵל הֶמֶן הִרְשַׁע אָמַר אֱלֹקֵיהֶם יֵשֶׁן הוּא כְּאֵלוּ אֵי אֲפֹשֶׁר לְעוֹרְרוֹ עוֹד חֶסֶד וְשָׁלוֹם כִּי הֶמֶן עָשָׂה עֲצוּמוֹ עֲבוּדָה זָרָה שֶׁהוּא הִפְדָּה עֲבוּדַת הַתַּפְּלָה שֶׁהוּא בַּחֲנֵית אָמוּנָה. כִּי הוּא בַּחֲנֵית פָּגַם הַתַּפְּלָה הֵינּוּ בַּחֲנֵית הַקְּלָפָה שֶׁמִּחֲלִישׁ לֵב הָאָדָם מִלְּהַתְּחַזֵּק בְּתַפְלָה עַל יְדֵי שְׁרוּאִין אַרְיַכַת הַגְּלוּת שְׁצוּעֵקִים וְאֵינָם נוֹשְׁעִים וְכַנִּ"ל. כִּי הֶמֶן הוּא מְזַרְעַ עֲמֶלֶק יִמַּח שְׁמוֹ וְזֶה עֶקֶר מִלְחָמָת עֲמֶלֶק בְּכָל דּוֹר וְדוֹר כִּי עֶקֶר אַרְיַכַת הַגְּלוּת עַל יְדוֹ וְכַנִּ"ל. וְעַל כֵּן הִזְהִירָנוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה לְזַכֵּר מַעֲשֵׂה עֲמֶלֶק כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב זְכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עֲמֶלֶק וְכוּי' אֲשֶׁר קָרָךְ בַּדֶּרֶךְ, קָרָךְ מִלְּשׁוֹן מִקְרָה חֶסֶד וְשָׁלוֹם בַּחֲנֵית פָּגַם הַבְּרִית שֶׁזֶה עֶקֶר הַיֵּצֵר הָרַע כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב שֶׁסָּם בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל. וְזֶהוּ קָרָךְ לְשׁוֹן קְרִירוֹת הֵינּוּ שֶׁהוּא מְקַרֵּר לֵב הָאָדָם מִלְּהַתְּחַזֵּק בְּתַפְלָה שֶׁצָּרִיכָה לְהִיּוֹת בְּחַמִּימוֹת דְּקִדְשָׁה בַּחֲנֵית חֶסֶד לְבִי בְּקִרְבִי וְכוּי' דְּבַרְתִּי בְּלְשׁוֹנִי וְכוּי', כִּי הוּא הַמְּסִית לְמָה שֶׁמְסִית וְהַעֲקָר בְּפָגַם הַבְּרִית וְהוּא הַמִּחֲלִישׁ הַדַּעַת מִלְּהַתְּחַזֵּק בְּתַפְלָה עַל זֶה מֵאַחַר שְׁרוּאִין שֶׁזֶה כְּמָה שְׁצוּעֵקִין וְאֵינָם נוֹשְׁעִים חֶסֶד וְשָׁלוֹם.

וְזֶהוּ וַיִּזְנֵב בְּךָ כָּל הַנְּחֻשָׁלִים אַחֲרֶיךָ שֶׁהוּא מִתְגַּבֵּר רַק עַל הַחֲלוּשֵׁי כַח שֶׁבִישְׂרָאֵל. וְזֶהוּ וְאַתָּה עֲנֵף וַיִּגַע וְלֹא יָרָא אֱלֹקִים, יָרָא אֱלֹקִים זֶה בַּחֲנֵית תַּפְּלָה שֶׁהִיא בַּחֲנֵית יִרְאָה כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב יִרְאֵת ה' הִיא תַתְּהַלֵּל הֵינּוּ שֶׁאַתָּה עֲנֵף וַיִּגַע וְאֵינְךָ מִתְּחַזֵּק בְּתַפְּלָה שֶׁהִיא בַּחֲנֵית יִרְאֵת אֱלֹקִים. וְזֶה בָּא מִמְּנוּ בְּעֲצוּמוֹ שֶׁהוּא מִחֲלִישׁ דַּעַתְךָ וְכוּי' וְכַנִּ"ל. וְהִזְהִירָה הַתּוֹרָה לְזַכֵּר זֹאת הֵיטֵב כִּי צָרִיכִין לְזַכֵּר זֹאת הֵיטֵב הֵיטֵב בְּלִבּוֹ כִּי הַתְּגַבְּרוֹתוֹ בְּחֲלִישַׁת הַדַּעַת הַזֹּאת הוּא בְּלִי שְׁעוֹר וְצָרִיכִין לְזַכֵּר אֵת עֲצוּמוֹ בְּכָל פְּעַם בְּגִדְל הַאֲזָהָרוֹת שֶׁל הַצְּדִיקִים אֲמַתֵּיִם שֶׁהִזְהִירוּנוּ בְּכַמָּה לְשׁוֹנוֹת לְבִלִי לִיאֵשׁ עֲצָמָנוּ מִן הַרְחָמִים בְּשׁוּם אֲפֹן וְכַנִּ"ל. (שֶׁסָּם אוֹת יֵא):

אות-צח

הצדיק מלמד את כלל ישראל שיחזקו עצמו בתפלה

נמצא שקלפת המן עמלק הוא בחינת הקלפה המחלשת ומרשלת לב האדם מלהתפלל מחמת שרואין אריכת הצרות והגלות רחמנא לצלן וכנ"ל שזהו בחינת סברינין יבשתא הוא הנאמר בהתורה הנ"ל שסוברים חס ושלום כאלו כל התפלות לריק חס ושלום שזה הטעות נמשך מקלפת המן עמלק כנ"ל. ועל כן היה הכנעתו על ידי מרדכי ואסתר שהם בחינת כלל התפלות של הצדיק האמתי וכנסת ישראל. כי מרדכי היהודי זה בחינת צדיק הדור שהוא בחינת משיח שהוא בחינת ריח שהוא כלול מכל התפלות כי כל מלחמתו וכל הכבישות שלו הם על ידי תפלה כמבאר שם בהתורה הנ"ל. כי מרדכי הוא בחינת בשמים ראש מר דרור שתרגומו מרי דכיא כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה הינו בחינת ראש ושרש של כל התפלות שהם בחינת ריח בחינת משיח כי הוא בחינת בשמים ראש מר דרור. וזהו בשמים ראש. ראש דיקא בחינת ראש ובכור שהוא עבודת התפלה כנ"ל, הפך בחינת ראשית גוים עמלק שהוא בחינת התרשלות מהתפלה כאלו עדין לא התחלנו לפעל כלל.

ומרדכי בחינת בשמים ראש וכוי שמחזק את לב כל אחד ואחד מ ישראל להתחיל בכל פעם מחדש להתחזק בתפלה כי כבר פעלנו הרבה אך עדין אנו צריכין לפעל הרבה מאד עד שנגמר הבנין בשלמות בחינת בנין המשכן להחזיר ה' יתברך אלינו בבחינת פנים בפנים וכנ"ל וכנגד עצם הגדלה ונפלאות הישועות וכוי שאנו צריכין לפעל עדין לא התחלנו להתפלל כראוי כלל, ואף על פי כן כבר עזר לנו ה' יתברך הרבה מאד. אך בכל יום ויום אנו צריכין להתחיל להתחזק ולהתגבר בתפלה מחדש כי לגדלתו יתברך אין חקר והוא מחזק לבנו לבטח בחסדו יתברך תמיד ולהתחזק בתפלה תמיד כי אין שום תפלה לריק חס ושלום רק כל תפלה ותפלה עושה רשם ונבנה מהם קומת השכינה שהוא בחינת בנין בית המקדש וכוי עד שישתלם שעור קומתה אז יכמרו רחמיו וישוב אלינו וכוי כנ"ל. שכל זה הפך בחינת קלפת המן עמלק. ועל כן הוא מכניע ועוקר קלפתם הרעה.

ועל כן באמת בשעת גזרת המן התחזק בתפלה הרבה כמו שכתוב ומרדכי ידע את כל אשר נעשה ויקרע מרדכי את בגדיו ויזעק זעקה גדולה ומרה וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בן שמעי בן קיש שהקיש על דלתי רחמים וכוי. וכן הכניס בלב כל ישראל להתחזק בתפלה כמו שכתוב ובכל עיר ועיר כוי וצום ובכי וכוי וכמו שכתוב ודברי הצומות וזעקתם. נמצא שמרדכי הוא צדיק הדור בחינת משיח בחינת ריח בחינת שרש כלל תפלות ישראל שאליו צריכין כל ישראל לקשר תפלתם כמו שכתוב שם בהתורה הנ"ל. ואסתר היא בחינת כנסת ישראל בחינת התפלות של כל אחד ואחד מ ישראל מה שמתפללין בתקוף אריכת גלותם וצרתם בגוף ונפש. והיא נקראת אסתר על שם ההסתרה בחינת ואנכי הסתר אסתיר

פְּנֵי וְכוּי כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, הֵינּוּ שֹׁבְעַת אַרְיֵכַת הַגְּלוּת נִדְמָה כְּאֵלוֹ ה' יִתְבָּרַךְ מִסְתִּיר פְּנִים מִמֶּנּוּ וּכְאֵלוֹ הַתְּפִלוֹת הֵם לְרִיק חֵס וְשָׁלוֹם. אֲבָל כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשַׁת בְּחִינַת אֲסֵתֵר הֵם מְחַזְּקִים אֶת עֲצָמָם בְּתַפְלָה תְּמִיד אֲפֵלוּ בְּתַקְףָּהּ הַהִסְתַּרְתָּהּ שְׁבִתוֹךְ הַסְתַּרְתָּהּ, אֲפֵלוּ הַחֲלוּשֵׁי כַח שְׂבִישְׂרָאֵל שְׂאִין לָהֶם כַּח לְסִדֵּר תְּפִלָּתָם כְּרֵאוּי עַד שְׁמֵתִגְבֶּרֶת עֲלֵיהֶם מַלְכוּת הַרְשָׁעָה בְּחִינַת מַלְכוּת אַחֲשָׁרוּשׁ בְּחִינַת וַתִּלְקַח אֲסֵתֵר אֶל הַמֶּלֶךְ אַחֲשָׁרוּשׁ, גַּם אִזּוֹ הֵם מִתְגַּבְּרִים בְּתַפְלָה תְּמִיד כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה שֶׁבִשְׁעָה שֶׁבָּאָה אֲסֵתֵר לְתוֹךְ בֵּית אַחֲשָׁרוּשׁ וְנִסְתַּלְקָה הַיְמִנָה שְׂכִינָה צָעָקָה אִזּוֹ אֵלֵי אֵלֵי לָמָּה עֲזַבְתָּנִי וְכוּי. וְזֶה רָמַז עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כְּשִׁיּוֹרֵד חֵס וְשָׁלוֹם אֲפֵלוּ לְמִקּוֹמוֹת שֶׁהִסְטֵרָא אַחֲרָא בְּחִינַת מַלְכוּת הַרְשָׁעָה מִתְפַּשְׁטֵת שֵׁם וְהַקְדָּשָׁה שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה מִסְתַּלְקָת מִמֶּנּוּ צָרִיךְ גַּם כֵּן לְחַזֵּק לְבוֹ אִזּוֹ וּלְצַעֵק אֵלֵי אֵלֵי לָמָּה עֲזַבְתָּנִי וְכוּי. וְכָל הַתְּחִזְקוֹת בְּחִינַת אֲסֵתֵר לְצַעֵק תְּמִיד לֵה' יִתְבָּרַךְ הִיָּה עַל יְדֵי מְרַדְּכֵי הַמְרַמְזֵה עַל כָּף, כִּי מְרַדְּכֵי בְּחִינַת צַדִּיק הַדּוֹר עוֹסֵק תְּמִיד לְלַמֵּד עִם כָּלל יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת אֲסֵתֵר שֶׁיִּחַזְּקוּ עֲצָמָן בְּתַפְלָה תְּמִיד אֲפֵלוּ בְּעַת אַרְיֵכַת הַגְּלוּת בְּכָלל וּבִפְרָט בְּגוּף וּנְפֶשׁ אֲפֵלוּ בְּתַקְףָּהּ הַהִסְתַּרְתָּהּ כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וַיְהִי אִמֵּן אֶת הַדָּסָה הִיא אֲסֵתֵר בֵּת דְּדוֹדוֹ. כִּי אֲסֵתֵר נִקְרָאת הַדָּסָה עַל שֵׁם הַתְּפִלוֹת שֶׁעוֹסְקִין בָּהֶם תְּמִיד שֶׁהֵם מְעַלִּין רֵיחַ טוֹב כְּהַדָּס. כִּי גַם הַתְּפִלוֹת שֶׁל הַחֲלוּשֵׁי כַח שְׂבִישְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּבְחִינַת אֲסֵתֵר בְּבְחִינַת הַסְתַּרְתָּהּ גַּם הֵם מְעַלִּין רֵיחַ טוֹב לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי הַצַּדִּיק הַדּוֹר בְּחִינַת מְרַדְּכֵי שְׂאֵלֵיו אֲנוּ מְקַשְּׂרִין תְּפִלָּתָנוּ שֶׁהוּא מְעַלָּה גַם תְּפִלָּתָנוּ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ לְרֵיחַ נִיחוּחַ. כִּי כָּל הַחַיּוֹת וְהַגְּדוּל שֶׁל אֲסֵתֵר שֶׁהִיא בְּחִינַת כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל הוּא עַל יְדֵי הַצַּדִּיק הַדּוֹר שֶׁהוּא בְּחִינַת מְשִׁיחַ. כִּי הַצַּדִּיק הוּא מְכַנִּיס בְּלֵב יִשְׂרָאֵל וּמְחַזֵּק לְבָם לְהַתְּפַלֵּל תְּמִיד וְהוּא מְקַבֵּל כָּל תְּפִלָּתָם שֶׁמְקַשְּׂרִין אֵלָיו וּמְעַלָּה אוֹתָם לְפָנָיו ה' יִתְבָּרַךְ וּבּוֹנֵה מֵהֶם קוֹמַת הַשְּׂכִינָה וְכוּי כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שֵׁם. וְזֶהוּ וַיְהִי אִמֵּן אֶת הַדָּסָה הִיא אֲסֵתֵר שֶׁהוּא מְגַדֵּל וּמְעַלָּה אֶת תְּפִלָּת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּחִינַת רֵיחַ שֶׁהֵם מִתְּפַלְּלִין בְּתַקְףָּהּ הַהִסְתַּרְתָּהּ בְּעַת אַרְיֵכַת הַגְּלוּת כְּנִי"ל. וְזֶהוּ הִיא אֲסֵתֵר בֵּת דְּדוֹדוֹ כִּי גַם הַתְּפִלוֹת אֵלוֹ שֶׁל חֲלוּשֵׁי כַח שְׂבִישְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּבְחִינַת הַסְתַּרְתָּהּ הֵם גַּם כֵּן יְקָרִים מְאֹד וְנִקְרָאִים בֵּת מְלֶכֶךְ פְּנִימָה. וְזֶה בְּחִינַת אֲסֵתֵר בֵּת דְּדוֹדוֹ בְּחִינַת בְּרֵתָא דְּמַלְכָּא שֶׁנִּקְרָא דְּדוֹדוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב זֶה דְּוִדִּי וְזֶה רַעִי. וְזֶה כִּי אֵין לָהּ אָב וְאִם, אָב וְאִם זֶה בְּחִינַת הַמַּחֲיוֹן כִּי אָב בְּחֻכְמָה וְאִם לְבִינָה הֵינּוּ מְחַמֵּת שְׂאִין לָהֶם מַחֲיוֹן לְאֵלוֹ הַחֲלוּשֵׁי כַח עַל כֵּן צָרִיךְ הַצַּדִּיק לְגַדְּלָם וּלְחַזְּקָם בְּכָל פְּעַם. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה וּמֵאֲמַר מְרַדְּכֵי אֲסֵתֵר עוֹשָׂה כְּאֲשֶׁר הִיָּתָה בְּאֲמִנָּה אִתּוֹ מְלַמֵּד שֶׁהִיָּתָה יּוֹשֶׁבֶת בְּחִיקוֹ שֶׁל אַחֲשָׁרוּשׁ וְטוֹבֵלֶת וַיּוֹשֶׁבֶת בְּחִיקוֹ שֶׁל מְרַדְּכֵי, הֵינּוּ אֵף עַל פִּי שֶׁהִתְגַּבֵּר עֲלֵיהָ תַקְףָּהּ מַלְכוּת הַרְשָׁעָה הִיָּתָה מְחַזְּקָת עֲצָמָה בְּכָל פְּעַם וְהִיָּתָה טוֹבֵלֶת וַיּוֹשֶׁבֶת בְּחִיקוֹ שֶׁל מְרַדְּכֵי דְהֵינּוּ שְׂאֵשָׁה יִרְאֵת ה' בְּחִינַת אֲסֵתֵר בְּחִינַת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַחֲלוּשֵׁי כַח שֶׁהִתְגַּבְּרָה עֲלֵיהֶם זְהֵמַת מַלְכוּת הַרְשָׁעָה אֵף עַל כֵּן לֹא הִנִּיחָה אֶת מְקוֹמָהּ וְהִיָּתָה מְחַזְּקָת עֲצָמָה בְּכָל פְּעַם לְהַטְהֵר וּלְהַתְּקֵשֶׁר לְבְּחִינַת מְרַדְּכֵי שֶׁהוּא הַצַּדִּיק שֶׁבְּדוֹר לְקִיָּם מֵאֲמַר מְרַדְּכֵי שְׂמִיזָּה וּמְחַזְּקָה לְהַרְבוֹת בְּתַפְלָה תְּמִיד יְהִיָּה אִיךְ שִׁיְהִיָּה :

אוֹת-צַט

שְׁלֵא יִטָּה בַּתְּפִלָּה לֹא לְיָמִין וְלֹא לְשִׁמְאֵל

וְזֶה צָרִיךְ כָּל אָדָם לֵידַע מְאֹד שֶׁכָּל אֶחָד כָּפִי אֲרִיכַת גְּלוּתוֹ בַּתְּאוּתוֹ וּמִדוּתוֹ הֶרְעִים שָׁזָה עֵקֶר הַגְּלוּת, הוּא צָרִיךְ לְהִרְבּוֹת בַּתְּפִלָּה מְאֹד מְאֹד כָּל יְמֵי חַיֵּי הַבְּלוּ. וְאַפְלוּ כְּשֶׁרוּאָה שְׁמֵת־פִּלְל הַרְבֵּה וְאִינוּ נִעְנֶה וְהַתְּאוּת וְהַבְּלוּלִים מִתְּגַבְּרִים עָלָיו בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר אִף עַל פִּי כֵן אֵל יִטְעָה שְׁתַּפְּלוּתוֹ וְשִׁיחוּתוֹ הֵם לְרִיק חֵס וְשְׁלוֹם רַק יָדַע וְיִאֲמִין שְׂאִין שׁוֹם דְּבוּר נֶאֱבָד לְעוֹלָם וְכָל תְּפִלָּה וְשִׁיחָה עוֹשָׂה רֶשֶׁם עַד שֶׁיִּגְמַר הַבְּנִין שְׁצָרִיךְ, אִזּוּ יִכְמְרוּ רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ וְיָשׁוּב אֵלָיו וְיִרְחַמְהוּ וְכַנְיִל. וְעַל כֵּן הוּא צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק לְהִרְבּוֹת בַּתְּפִלָּה וְשִׁיחָה תָּמִיד. אִךְ אִף עַל פִּי כֵן כְּשִׁיחָה לֹא אֵיזָה יִשׁוּעָה אֵל יִטְעָה שְׁעַל יְדֵי תְּפִלוּתוֹ וּמַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים פֶּעַל זֹאת רַק יָדַע שֶׁהַכֹּל בְּחִסְדּוֹ וְכַנְיִל. וְאִף עַל פִּי שְׂאֵנוּ יוֹדְעִים שְׂאִי אֶפְשָׁר לָנוּ לַפְעַל הַיִּשׁוּעָה הַשְּׁלֵמָה בַּתְּפִלוּתֵינוּ אִף עַל פִּי כֵן אֲנִי צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלֵנוּ לְהִרְבּוֹת בַּתְּפִלָּה כָּפִי כַחֲנוּ וְאִזּוּ יִכְמְרוּ רַחֲמָיו וְיַעֲשֶׂה בְּחִסְדּוֹ לְמַעַנּוּ וְיִשְׁיַעֲנוּ בְּקִרְוֹב. וְגַם זֶה הוּא בְּכָל מָה שֶׁכָּתוּב שֶׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּיִּל שְׁצָרִיכִין בַּתְּפִלָּה לְהִיּוֹת קוֹלֵעַ אֵל הַשְּׁעָרָה וְלֹא יִחַטֵּיא הֵינּוּ שְׁלֵא יִטָּה לְיָמִין אוֹ לְשִׁמְאֵל הֵינּוּ שְׁלֵא יִטְעָה חֵס וְשְׁלוֹם שֶׁהַתְּפִלוּת הֵם לְרִיק חֵס וְשְׁלוֹם מִחֲמַת שָׁזָה כְּמָה שְׁצוּעֵקִים וְאִין נוֹשְׁעִים שָׁזָה בְּחִינַת נוּטָה לְשִׁמְאֵל שְׁעוֹשָׂה מִדַּת רַחֲמָיו כְּאֵלוּ הוּא אֶכְזָרִי חֵס וְשְׁלוֹם כְּאֵלוּ אִין הִי יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת יִשְׂרָאֵל. וְכֵן אֵל יִטְעָה לּוֹמֵר מֵאַחַר שְׂאִי אֶפְשָׁר לַפְעַל בַּתְּפִלוּתֵינוּ כִּי אִם בְּחִסְדּוֹ אִם כֵּן לְמָה לָנוּ לְהִרְבּוֹת בַּתְּפִלָּה כָּלֵל נִסְמָךְ עַל חִסְדּוֹ לְבַד, כִּי גַם זֶה טְעוּת גְּדוֹל כִּי זֶה בְּחִינַת נוּטָה מִן הַצַּד לְיָמִין שְׁלֵא כְּרָאוּי שְׁסוּמָךְ רַק עַל חִסְדּוֹ לְבַד, כִּי בְּאֵמַת שְׁנִיָּהֶם כְּאֶחָד טוֹבִים שְׁצָרִיכִין לְהִרְבּוֹת בַּתְּפִלָּה מְאֹד תָּמִיד וְלֵידַע הָאֵמַת שְׂאִין אֲנִי כְּדָאִי לַפְעַל בַּתְּפִלוּתֵינוּ כִּי אִם בְּחִסְדּוֹ וְאִף עַל פִּי כֵן אֲנִי צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלֵנוּ לְהִרְבּוֹת בַּתְּפִלָּה מְאֹד תָּמִיד וְהִי יִתְבָּרַךְ יַעֲשֶׂה אֶת שְׁלוֹ וְיִמְשִׁיךְ עָלֵינוּ חִסְדּוֹ לְמַעַנּוּ וְיִשְׁיַעֲנוּ מֵהֶרָה. (שָׁם אוֹת כ):

אות-ק

מעלת לעשות מהתורות תפלות

וְזֶה בְּחִינַת גְּדֹלַת עֵצָם הַמְעֵלָה לַעֲשׂוֹת מֵהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת כִּי כָּל הַתּוֹרָה שֶׁאָדָם לומד בָּאָה בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה וְנִתְחַדְּשָׁה שֵׁם וְהֵם מְחַזְּקִין זֶה אֶת זֶה כַּנִּי"ל. וְזֶה אִפְלוּ כְּשֶׁהַתּוֹרָה שְׁעוֹסֵק בָּהּ אֵין לָהּ שִׂיכוֹת בְּפְּשִׁיטוֹת עִם הַתְּפִלָּה כְּגוֹן שֶׁלומד דִּינֵי מְמוֹנוֹת וְאַחַר כֵּן מֵתְפַלֵּל עַל שְׂמִירַת שַׁבַּת וְכִיּוֹצֵא. אֲבָל בְּוַדַּאי הוּא מְעֵלָה יִתְרָה וְעֲצוּמָה כְּשֶׁזּוֹכֶה לַעֲשׂוֹת תְּפִלָּה מֵהַתּוֹרָה בְּעֲצָמָה שְׁעוֹסֵק בָּהּ שְׂאֵז הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה הֵם אֶחָדוֹת גָּמוּר בְּיֹתֵר וְאֵז מְחַזְּקִין זֶה אֶת זֶה וּמְאִירִין זֶה לְזֶה בְּיֹתֵר וְיֹתֵר. וְעַל כֵּן עֲנִין זֶה לַעֲשׂוֹת מֵתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת יְקָר מְאֹד מְאֹד וְנַעֲשֶׂה מְזֶה שְׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעַלָּה שְׂאֵין דְּגֻמְתָּם כַּמְבֹאֵר בְּדַבְּרֵי הַקְּדוֹשִׁים זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה, כִּי מִיְחָדִים עַל יְדֵי זֶה תּוֹרָה וְתְּפִלָּה בְּיַחְדָּה נִפְלָא עַד שֶׁנַּעֲשִׂים אֶחָדוֹת גָּמוּר וְהֵם מְחַזְּקִים זֶה אֶת זֶה בְּיֹתֵר וְכַנִּי"ל. (שם אות (כב):

אות-קא

אף על פי שהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, אף על פי כן שיש

וְזֶה בְּחִינַת הַתְּבוּדָה וְשִׁיחָה זֹאת תְּפִלָּה שֶׁצָּרִיךְ כָּל אָדָם לְשַׁפֵּךְ שִׁיחוֹ לִפְנֵי ה' בְּכָל יוֹם וְיוֹם לְבַקֵּשׁ עַל נַפְשׁוֹ מֵה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּזְכְּהוּ לְקָרְבוֹ לְעַבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאֵמֶת. וְזֶהוּ יְסוּד הַכֹּל שֶׁכָּל עַבּוּדָתוֹ וְיִהְיֶה תְּלוּי בְּזֶה כַּמְבֹאֵר אֲצִלְנוּ כַּמָּה פְּעָמִים.

וְיֹתֵר מִמָּה שֶׁכָּתוּב שֵׁם שְׁמַעְנוּ מִפִּי הַקְּדוֹשִׁי בְּעַל פֶּה כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים כַּמָּה שִׁיחוֹת נוֹרְאוֹת בְּעֲנִין זֶה שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְבַאֵר הַכֹּל בְּכַתֵּב. וְאָמַר שֶׁכָּל הַצְּדִיקִים וְהַכְּשָׁרִים לֹא זָכוּ לְבוֹא לְמָה שֶׁבָּאוּ כִּי אִם עַל יְדֵי זֶה עַל יְדֵי שִׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ בְּלִשׁוֹן אֲשֶׁכְּנֹז שְׂמֵדְבָרִים בּוֹ כַּמְבֹאֵר בְּסִפְרֵי הַנְּדַפְּסִים. וְלְכַאוּרָה קִשָּׁה הִלֵּא אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכָרוֹנָם לְבָרְכָה הַכֹּל בְּיַדֵּי שְׂמִים חוץ מִיְרַאת שְׂמִים וְאִם כֵּן אֵיךְ שִׁיךְ עַל זֶה תְּפִלָּה מֵאַחַר שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מִסַּר הַבְּחִירָה לָנוּ. וְאֵף עַל פִּי כֵּן בְּאֵמֶת מְצִאנוּ שֶׁכָּל הַצְּדִיקִים עֲסָקוּ בְּזֶה לְבַקֵּשׁ מֵה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּצְלִים מֵהַיֵּצֵר הָרַע וְיִקְרְבֵם לְעַבּוּדָתוֹ כְּמוֹ שֶׁשְׁמַעְנוּ בְּפֶה מְלֵא מֵהַצְּדִיקִים אֲמֵתִים שֶׁהֵיוּ סְמוּךְ לְזַמְנֵנוּ. וְגַם בְּדַבְּרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכָרוֹנָם לְבָרְכָה בְּגִמְרָא וּשְׂאֵר סִפְרֵים מְצִאנוּ כַּמָּה תְּפִלוֹת שֶׁהַתְּפִלָּה בְּכָל יוֹם שֶׁיִּנְצְלוּ מֵהַיֵּצֵר הָרַע כַּמְבֹאֵר תְּפִלָּתָם בְּמִסְכַּת בְּרָכוֹת. וְגַם מֵהַתְּפִלוֹת הַסְּדוּרִים לָנוּ בְּכָל יוֹם מֵאַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה אָנוּ רוֹאִין זֹאת כִּי אָנוּ

מתפללים שלש פעמים בכל יום השיבנו אבינו לתורתך וקרבתנו מלפני לעבודתך והחזירנו בתשובה שלמה לפניך. נמצא שאנו מתפללים לה' יתברך שלש פעמים בכל יום לזכות לתשובה ולעבד אותו יתברך. אף על פי שזה תלוי בבחירת האדם. וכיוצא בזה הרבה תפלות הקבועים מכפר שכלם מיסדים על בקשה זו לזכות לעבודתו יתברך. וכן כל ספרי תהלים מיסד על תפלות ותחנונות אלו לזכות להתקרב אליו יתברך. כמבאר שם. ובאמת אי אפשר להבין זאת כי הוא גם כן מהקשיות שאי אפשר לתרצם בשום אופן כי אם באמונה לבד.

וגם בעת שהודיע לי רבנו זכרוננו לברכה ענין ההתבודדות והשיחה בינו לבין קונו, דברתי עמו מעט מזה, הלא האדם הוא בעל בחירה ולא השיב לי בפרוש רק בלאחר יד, כאומר אף על פי כן, כלומר אף על פי שקשה זאת ואי אפשר לברר לה הענין ולתרוץ לה אף על פי כן צריכין לנהג כך. ואנכי לא יכולתי לשאול יותר כי ידעתי כי קשיא זו יכולין להקשות על כל התפלות שסדרו לנו חכמינו זכרונם לברכה מכפר על תשובה והתקרבות לה' יתברך כגון ברפת השיבנו וכו' פני"ל. על כן צריכין לסמך רק על אמונה להאמין בחכמינו זכרונם לברכה שכלם הלכו בדרך זה והוליכו אותנו בדרך זה להרבות בתפלה ותחנונים לה' יתברך, לזכות לעבודת ה' יתברך כי זה העקר והיסוד שהכל תלוי בו. (הלכות פקדון הלכה גאות ז):

אות-קב

באמת, זה עקר הבחירה מה שבוחר באמונה ומרבה

ועל כן צריכין דיקא להרבות בתפלות ותחנונים ושיחות בינו לבין קונו וזעקות ושנעות ורצויים ופיוסים לה' יתברך שיזכהו לקרבו לעבודתו. וזה עקר התפלה כי על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו, שלא ישטפוהו שטף מים רבים שהם המים הזידונים שהם תיאובתיו בישין דהאי עלמא השוטפין בכל עת וכבר נשטפו רבים רבים על ידם רחמנא לצלן המקום ירחם עלינו ועל כל ישראל ויצילנו מהם. ואין חכמה ואין תבונה ואין עצה לעמד פנגדם כי אם על ידי תפלה ותחנונים לה' יתברך שיצילהו מהם. כי אף על פי שהאדם הוא בעל בחירה אף על פי כן העקר הוא תפלה ותחנונים לה' יתברך על זה. כי על ידי בחירתו שבוחר בדרך הטוב וסר מדרך הרע על ידי זה מכניע הקלפות הבאין משבירת כלים ומברר הטוב מהם, כי הבחירה הוא בהשכל שיש לו פח לבחר בטוב ולמאס ברע, ושכל האדם אין לו פח כי אם להכניע ולבטל הקלפות הבאין משבירת כלים שיש בהם פמה וכמה ניצוצות

הקדושים שהם ניצוצי השכל כי כלם בחכמה אתברירו כנ"ל. אבל יש בלבולים וסטרין אחרניו ומניעות מהקדשה הבאין מבחינת חלל הפנוי ששם אין שום שכל וחכמה כי אם אמונה לבד שהוא בחינת תפלה ותחנונים וזעקות ושועות לה' יתברך שיצילהו מהקלפות והיצר הרע הנמשך משם ועל זה נאמר בכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו היה נופל בידו, כי מהיצר הרע הזה הנמשך מחלל הפנוי אי אפשר להנצל בשום אופן כי אם על ידי סיעתא דשמיא, ועל כן צריכין להרבות מאד מאד בתפלה ותחנונים להנצל ממנו כי שם אין מועיל שום שכל אדרבא על ידי שכל וחכמה נשקעין שם חס ושלום רק העקר הוא אמונה שהיא בחינת תפלה. ובאמת זהו עקר הבחירה דהינו מה שכופה בחירתו לביטל שכלו לגמרי ולסמוך על אמונה לבד ולהרבות בתפלה ותחנונים. כי הבעל דבר מעקם לב האדם כל כך עד שגם זה קשה על האדם אף על פי שבאמת הוא דבר קל מאד אף על פי כן הוא מבלבל ומעקם דעתו כל כך עד שעל פי רב ענין זה של תפלה והתבודדות קשה על האדם יותר מכל העבודות קשות וכל זה מחמת חסרון אמונה שאין לו אמונה בשלמות שזהו העקר והיסוד. ועל כן מי שזוכה להרגיל עצמו בזה ולהרבות בתפלה ושיחה בינו ובין קונו שיזכהו ה' יתברך ויעזרהו לקרבו לעבודתו יתברך, בזה בעצמו הוא בעל בחירה בפה שזכה לבחור בחיים אמתיים בדרך אמונה ותפלה כמו שכתוב דרך אמונה בחרתי. כי באמת זה עקר הבחירה מה שמסלק שכלו ובוחר באמונה ותפלה שזהו העקר והיסוד שכל התורה עומד עליה כמו שכתוב בא חבוקק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה כנ"ל. ואז כשיש לו אמונה שלמה ומרבה בתפלות ושיחות לה' יתברך שיזכהו לשוב אליו באמת אז עוזרו ה' יתברך שיזכה לעבד אותו בתורה ומצות ומאיר עיניו בתורתו עד שזוכה להבין בתורה ועבודה מה שאפשר בשכל אנושי להבין. ועל ידי שני בחינות אלו שהם אמונה ושכל דקדשה הנמשך מאמונה על ידי זה מכניעין שני מיני הקלפות הנ"ל הנמשכין מבחינת חלל הפנוי ומבחינת שבירת כלים כנ"ל. כי שניהם כאחד טובים להתקרב אליו יתברך ועל זה נאמר (קהלת ד) טובים השנים מן האחד וכוי כי אם יפלו האחד יקים את חברו וכוי. כי תורה ותפלה שהם בחינת שכל ואמונה הם תלויים זה בזה והאחד מחזק ומקים את חברו אבל העקר הוא האמונה וכנ"ל. (שם אות ט):

אות-קג

צריך להמתין הרבה לישועתו יתברך

אף על פי שצריכין למהר מאד למלט נפשו ממה שצריך להמלט אף על פי כן כשרוצה שמתעבב גאלתו הרבה צריך להתחזק להתמתין הרבה לישועתו עד יסקיף וירא ה' משמים כמו שכתוב ואני תמיד איחל. וכמו שהוא בענין הגאלה הכלליית של ישראל שבודאי צריכין בכל יום לפל על פניו ולבכות ולהתחנן הרבה לפניו יתברך שימהר גאלתנו תכף ומיד כי ארץ עלינו הגלות וכשל כח הסבל, ואף על פי כן כשרואין שמתארך הגלות אף על פי כן צריכין להתמתין עוד ועוד כמו שכתוב אם יתמהמה חכה לו כי בוא יבוא לא יאחר. כן היא בפרטיות בכל אדם אף על פי שצריך לבכות הרבה לפני ה' יתברך ולהתחנן לפניו על נפשו שיגאלנה מהרה מתאות עולם הזה והבלי. אף על פי כן כשרוצה שמתמהמה הדבר הרבה צריך להוחיל ולהמתין הרבה זמנים אחר זמנים אולי יראה ה' בעניו כי לא לעולם יריב ולא לנצח יקצף ואף על פי שהמניעה מצדנו מחמת שאין אנו הגונים במעשינו כראוי ואפלו אם הוא כמו שהוא אף על פי כן כל זמן שתולה עיניו למרום ושומר ומצפה וממתין לישועתו יתברך על ידי זה בעצמו יחוס ויחמל עליו ה' יתברך ויקרבהו לעבודתו באמת ויתהפך הכל לטובה :

שם הלכה דאות : (א)

אות-קד

צריך להוציא בפיו הכסופים טובים

הכלל היוצא למעשה שהאדם צריך לשמר עצמו מאד מאד מכסופין רעים וירגיל מחשבתו תמיד לכסף ולחשק רק כסופין טובים שיתגעגע ויחשק ויכסף תמיד להתקרב לה' יתברך ולתורתו ועבודתו. ואפלו כשבאים עליו מחשבות והרהורים של תאות וכסופין של הבלי העולם ירגיל עצמו לאחז מחשבתו להטותה מכסופין אלו, ולהמשיכה לכסופין טובים שהם עקר הטוב באמת לעולמי עד ולנצח נצחים כי המחשבה ביד האדם להטותה למקום שרוצה.

וביותר צריך לשמר הדבור ששם עקר מוצא הנפש מכח אל הפעל לטוב או להפך חס ושלום על כן צריך לשמר את עצמו מאד מאד לבלי לדבר שום דבור רע חס ושלום שעל כל פנים לא יוציא מפיו התאות והכסופין של הבלי העולם הזה שבאים על לבו רק יתברך ויחזק ויחזק בפיו כסופין טובים, כי על ידי דבורים של כסופין טובים יוצאים הנפשות טובים מכח אל הפעל ומצירים אותיות התורה לטוב לעשות פעולות טובות ולהמשיך

כָּל הַבְּרָכוֹת וְהַשְּׁפָעוֹת בְּעוֹלָם. וְאֵלֹהֵי הַנְּפֹשׁוֹת טוֹבִים הוֹלְכִים בְּעוֹלָם
וּמְעוֹרְרִים כָּל הָעוֹלָם לְהִי יִתְבַּרֵּךְ וְלִתְוֹרָתוֹ. וְלִהְפֹּךְ לְהַפֵּךְ חַס וְשְׁלוֹם
וְכַנְי"ל... כִּי כָּל זֶה הוּא עֲנִין הַהִתְבּוֹדָדוֹת וְהַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ שְׁצָרִיכִין
לְהַרְגִיל אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הַרְבֵּה דְהִינּוּ שְׁיִרְגִיל אֶת עַצְמוֹ לְכֹסֶף וְלַחֲשֵׁק תַּמִּיד
כְּסוּפִין טוֹבִים מְתִי יִזְכֶּה לְסוּר מֵרַע וְלַעֲשׂוֹת הַטוֹב בְּעֵינָיו יִתְבַּרֵּךְ תַּמִּיד
וְכוֹי וְלִהְיוֹצִיא הַכְּסוּפִין בְּפִיו בְּכָל יוֹם וְעַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה לְהַנְצִיל מֵאֲרָחוֹת
פְּרִיץ רַק הִי יִתְבַּרֵּךְ יִתְמַד אֲשׁוּרִיו בְּמַעֲגָלוֹתָיו וְכוֹי וְכַנְי"ל. (הַלְכוֹת אֲמִנִין
הַלְכָה ד אֹת כט):

אות-קה

עקר תקון קרח ועדתו הוא על ידי העוסקים בתהלים

וְזֶה שְׁפָתוֹב בְּמִדְרָשׁ רַבָּה פְּרִשְׁת קרח רבִי יְהוֹדָה בֵּן בְּתִירָה אוֹמֵר עֲדַת
קרח עֲתִידָה לְעָלוֹת כְּתִיב וַיֵּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקֶּהֶל בְּדוֹד הוּא אוֹמֵר תְּעִיתִי
כְּשֶׁה אֲבָד בְּקֶשׁ עֲבָדָה וְכוֹי מָה אֲבָדָה שְׁנֵאָמַר בְּדוֹד עֲתִידָה לְהִתְבַּקֵּשׁ אֶף
כָּאֵן אֲבָדָה הָעֲתִידָה לְהִתְבַּקֵּשׁ וְכוֹי הִינּוּ שְׁעָקַר תִּקּוּן קרח וְעֲדַתוֹ הוּא עַל
יְדֵי זֶה בְּעַצְמוֹ עַל יְדֵי בְּחִינַת דָּוִד הַמֶּלֶךְ שְׁיִסַּד סֵפֶר תְּהִלִּים וְעַל יְדֵי כָּל
הַנְּלוּיִם אֵלָיו וְהוֹלְכִים בְּדַרְכּוֹ וְעוֹסְקִים בְּסֵפֶר תְּהִלִּים וּבְתַחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת
הַרְבֵּה וּבְשִׁיחוֹת וְהִתְבּוֹדָדוֹת הַרְבֵּה בֵּינָם לְבֵין קוֹנָם וְצוּעֵקִים בְּכָל פֶּעַם
תְּעִיתִי כְּשֶׁה אֲבָד וְכוֹי. כִּי כָּל מִי שֶׁחָס עַל נַפְשׁוֹ יָבִין בְּעַצְמוֹ כְּמָה צָרִיךְ לְצַעַק
תְּעִיתִי כְּשֶׁה אֲבָד, אִם דָּוִד הַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה צָדִיק כְּזֶה צָעַק תְּעִיתִי כְּשֶׁה אֲבָד
מִכָּל שְׁכֵן וְכָל שְׁכֵן אֲלָפִי אֲלָפִים וְרַבֵּי רַבּוֹת קַל וְחָמָר כְּמוֹ וְכַמָּה אֲנוּ
צָרִיכִין לְצַעַק צְעָקוֹת כְּאֵלָה וְכַאֲלָה אוֹלֵי אוֹלֵי נוֹכַל לְמַצֵּא עַצְמָנוּ וְכוֹי. וּמִי
שֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ זֶה הוּא מְתַקֵּן פְּגָם קרח שֶׁפָּגְמוּ בְּזֶה כִּי הֵם חָלְקוּ עַל כְּסוּפִין
טוֹבִים הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת הַדָּרֶךְ שֶׁל תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדָדוֹת שֶׁזֶהוּ עָקַר שְׁלֵמוֹת
הַצָּדִיק הָאֵמֶת עַל כֵּן עַל יְדֵי בְּחִינַת תְּעִיתִי כְּשֶׁה אֲבָד הִינּוּ עַל יְדֵי בְּחִינַת
דָּוִד וְהַנְּלוּיִם אֵלָיו הָעוֹסְקִים בְּזֶה לְבַקֵּשׁ מֵהִי יִתְבַּרֵּךְ שְׁיִבְקֵשׁ אוֹתָם וַיֵּשִׁיב
אֲבָדְתֶם וְכוֹי שֶׁהֵם זוֹכִים בְּוִדְאֵי לְהִתְבַּקֵּשׁ כְּמוֹ שְׁפָתוֹב בְּמִדְרָשׁ שְׁאֲבָדָה
הַנֵּאָמַר בְּדוֹד עֲתִידָה לְהִתְבַּקֵּשׁ עַל יְדֵי זֶה גַם בְּחִינַת עֲדַת קרח שְׁנֵאָמַר
עֲלִיהֶם וַיֵּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקֶּהֶל, כִּי הַרְבֵּה הַרְבֵּה אֲנָשִׁים נֶאֱבָדִים מִשְׁנֵי
עוֹלָמוֹת עַל יְדֵי שְׁאוּחָזִים בְּמַחֲלַקַת עַל הַכְּשָׁרִים הַנִּי"ל כִּי בְּכָל מְקוֹם שֶׁיֵּשׁ
מַחֲלַקַת יֵשׁ שֵׁם נִיצוּצֵי קרח דָּתוֹ וְאֲבִירָם כְּמוֹבָא.

אָבֵל אֶף עַל פִּי כֵן סוּף כָּל סוּף הֵם עֲתִידִים לְהִתְבַּקֵּשׁ עַל יְדֵי עֲבוֹדָתָם שֶׁל
אֵלֹהֵי הַכְּשָׁרִים דִּיקָא הָעוֹסְקִין בְּתִהִלִּים וְהִתְבּוֹדָדוֹת וְכוֹי וְצוּעֵקִים בְּכָל פֶּעַם
תְּעִיתִי כְּשֶׁה אֲבָד וְכוֹי שְׁעַל יְדֵי זֶה הֵם בְּוִדְאֵי עֲתִידִים לְהִתְבַּקֵּשׁ וְגַם יַעֲלוּ

כָּל הַחֹלְקִים וְהַרְחוּקִים כִּי יָשׁוּבוּ הֵמָּה אֵלֵינוּ וְאֲנַחְנוּ לֹא נָשׁוּב אֵלֵיהֶם כִּי
אָמַת ה' לְעוֹלָם. (שֵׁם אֱלֹהֵי אֲבוֹת לַה):

אות-קו

צָרִיךְ לְהִשְׁתַּוְּקֶק וּלְהִמָּתִין לַה' שֶׁיִּשְׁפִּיעַ לוֹ דְבוּרִים

כִּדּוּם הוּא הַדָּרֶךְ הָאָמַת שֶׁל כָּל הַרוּצָה לְגִשָּׁת אֶל הַקֹּדֶשׁ לְהִתְקַרֵב עִצְמוֹ לַה'
יִתְבַּרְךָ שֶׁהֶעֱקַר לְהַרְבוֹת בְּתַפְלָה וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבִין קוֹנוֹ כְּמִבְאֵר כָּבֵד כְּמָה
פְּעָמִים. אָבֵל גַּם זֶה בְּעִצְמוֹ כְּבִד מְאֹד, עַל כֵּן צָרִיכִין בְּתַחֲלָה לְשָׂהוֹת שְׂעָה
אֶחָת לְעַמֵּד כְּאֵלֶם רַק יִשְׁתַּוְּקֶק וְיִצְפֶּה וְיִתְלָה עֵינָיו לְמָרוֹם שֶׁיִּשְׁפִּיעַ לוֹ
דְבוּרִים חֲמִים וְיִישֵׁב אֶת דַּעְתּוֹ הַיָּטֵב הַיֵּכוֹן הוּא בְּעוֹלָם וּלְהִיכֵן נִתְעָה... עַד
אֲשֶׁר עַל יְדֵי זֶה בְּעִצְמוֹ יִתְחַמֵּם לְבָבוֹ וְיִדְבֵּר בְּחֲמִימוֹת דְּקִדְשָׁה בְּבַחֲיִנַת
נְאֻלְמָתֵי דוּמִיָּה וְכוּ' עַל יְדֵי זֶה דִּיקָא חֵם לְבִי בְּקִרְבִי בְּהִגִּיגִי תִבְעֵר אֵשׁ
דְּבִרְתֵי בְלִשׁוֹנִי שֶׁיִּתְחַלֵּל בְּרַחֲמֵי לְדַבֵּר דְבוּרִים חֲמִים כְּאֵשׁ. וְזֶה בְּחִינַת כִּי
עָזָה כְּמוֹת אֶהְבֶּה וְכוּ' רְשָׁפִיָּה רְשָׁפִי אֵשׁ שֶׁלְּהִבֵּת יָהּ שֶׁדִּיקָא עַל יְדֵי עֵצֶם
הָאֶהְבֶּה וְהִתְשׁוּקָה שְׂאֵנוּ מִשְׁתַּוְּקֶקִים לַה' יִתְבַּרְךָ בְּחִינַת כִּי עָזָה כְּמוֹת
אֶהְבֶּה עַל יְדֵי זֶה רְשָׁפִיָּה רְשָׁפִי אֵשׁ וְכוּ', עַל יְדֵי זֶה מִמְּשִׁיכִין רְשָׁפִי אֵשׁ
הַנִּי"ל בְּחִינַת דְבוּרִים חֲמִים כְּגַחְלֵי אֵשׁ.

הַכֹּלל שֶׁכָּל אֶחָד הַרוּצָה לְחוּס עַל עִצְמוֹ וּלְהִתְחַלֵּל בְּכָל פְּעַם לְחַשֵּׁב עַל
תְּכַלִּיתוֹ וְסוּפוֹ בְּאָמַת. עֶקֶר תִּקְנַתּוֹ הוּא עַל יְדֵי שִׂיחָה בֵּינוּ לְבִין קוֹנוֹ בְּכָל
דְּרָכֵי עֲצוֹת הַנִּי"ל, וּמִשְׁכִּיל עַל דְּבַר יָבִין בְּעִצְמוֹ לְפִי הַעֵת וְהַזְמַן אִידֵךְ לְרַחֵם
עַל עִצְמוֹ בְּכָל עֵת בְּאָמַת בְּדַרְכֵי הַנִּי"ל כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְבַאֵר כָּל זֶה הַיָּטֵב.
רַק הַחֲפֵץ בְּאָמַת לְרַחֵם עַל עִצְמוֹ לְהִיטִיב אַחֲרֵיתוֹ יָבִין מֵאֲלֵיו דְּבָרִים
הַרְבֵּה מִתּוֹךְ דְּבִרְיָנוּ אֵלֶּה, כִּי אֲסוּר לְדַחֵק אֶת הַשְּׂעָה כְּנִי"ל וְאֵף עַל פִּי כֵן
צָרִיכִין לְמַהֵר מְאֹד לְהַמְלִיט עַל נַפְשׁוֹ. עַל כֵּן הֶעֱקַר הוּא דָּרֶךְ הַנִּי"ל בְּחִינַת
סְפִירַת הָעֵמֶר שְׂאֵין דוֹחֵקִין אֶת הַשְּׂעָה חֵס וְשְׁלוֹם רַק מִמְּתִינִים שְׂבָעָה
שְׂבֻעוֹת שְׁלֵמוֹת. אָבֵל בְּכָל יוֹם וּבְכָל שְׂבֻעָה מִהַשְּׂבָעָה שְׂבֻעוֹת אֵין מְסִיחִין
דַּעְתָּם מִלְּחַפְּשׁ וּלְבַקֵּשׁ וּלְצַפּוֹת וּלְחַכּוֹת לְרַחֲמֵי הַמְּרַבִּים מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ עַל
עִצְמוֹ בְּכָל יוֹם וּבְכָל שְׂעָה בְּחִינַת דְבוּרִים חֲמִים וְכוּ' כְּנִי"ל. שְׂעַל יְדֵי זֶה
מִמְּשִׁיכִין בְּכָל יוֹם בְּחִינַת הָאֶרֶת קְבֵלַת הַתּוֹרָה מְעַט בְּכָל יוֹם וּבְכָל שְׂבֻעָה.
(הַלְכוֹת גְּזֵלָה ה' הַלְכָה אֱלֹהֵי אֲבוֹת כַּג-כֵּה):

אות-קז

צָרִיךְ לְהַמְתִּין הַרְבֵּה וּלְהַרְבּוֹת בְּתַפְלוֹת לַה' יִתְבָּרַךְ וּבְזָה עֵקֶר בְּעֵנְוֹן זֶה שֶׁל
הַהַמְתֵּנָה וְהַשְׁהִיָּה שְׁצָרִיכִין לְהַמְתִּין וּלְצַפּוֹת הַרְבֵּה וּלְהַרְבּוֹת בְּתַפְלָה
וּתְחַנּוּגִים וְשִׂיחָה הַרְבֵּה עַד שְׂיִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ בְּחִינַת קִדְשַׁת הַתּוֹרָה
כַּנְי"ל יֵשׁ בְּזֶה נִסְיוֹן גָּדוֹל וְכַמְעַט עֵקֶר הַבְּחִירָה תְּלוּי בְּזָה, כִּי זֶה יְדוּעַ שֶׁהַכֹּל
חֲפִצִּים לִירְאָה אֶת שְׁמֵךְ וְאַפְלוֹ הַגְּרוּעַ שֶׁבְּגֵרוּעִים כָּל זְמַן שְׂאִינוֹ בְּכָל־
הַפּוֹרְקִי עַל חֵס וְשְׁלוֹם בְּוַדָּאִי הוּא חֶפֶץ וּמִשְׁתַּוְּקֵק הַרְבֵּה לְשׁוּב לַה' יִתְבָּרַךְ
אַפְלוֹ אִם נִפְל וְנִתְרַחַק כָּמוֹ שֶׁנִּתְרַחַק כָּמוֹ שֶׁכְּתוּב כִּי עֲזָה כַּמּוֹת אֶהְבֶּה וְכוּ'
רְשָׁפִיָּה רִשְׁפֵי אִשׁ שֶׁלְּהֶבֶת יְהִי מִיַּם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֶהְבָּה
וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטַפּוּהָ כָּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שֶׁם שְׂזָה נֶאֱמַר עַל הָאֶהְבָּה שֶׁל כָּל
אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְאָבִיו שֶׁבְּשָׂמִים. רַק עֵקֶר הָעֶכּוּב הוּא מַחְמַת שְׁצָרִיכִין
לְהַמְתִּין הַרְבֵּה וּלְהַרְבּוֹת בְּתַפְלָה וּתְחַנּוּגִים וּלְהִתְחַזֵּק עֲצָמוֹ מֵאֵד מֵאֵד בְּכָל
מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו עַל כֵּן רַבִּים לֹא יָכְלוּ לַעֲמֵד בְּנִסְיוֹן זֶה וּמִתְרַשְׁלִים מְלַפְקַח
עַל חֵייהֶם הַנִּצְחִיִּים עַד שֶׁמִּתְרַחֲקִים כָּמוֹ שֶׁמִּתְרַחֲקִים חֵס וְשְׁלוֹם, וְאַפְלוֹ
כָּל אֵלוֹ שֶׁה' יִתְבָּרַךְ בְּעֶזְרָם וְנִשְׁאַרִים קְבוּעִים בְּקִדְשָׁתָם וְאִינֶם מְנִיחִים
עֲצָמוֹ לִפְל וּלְהִתְעַצֵּל חֵס וְשְׁלוֹם מְלֵהַרְבּוֹת בְּתְחַנּוּגִים וְשׁוֹפְכִים בְּכָל יוֹם
וּבְכָל מָה שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם, אֶת לִבָּם כַּמִּים וְכוּ' גַם הֵם לֹא הָיָה לָהֶם כַּח
לְהִתְחַזֵּק וּלְהַמְתִּין כִּי אִם בְּכַח הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁכָּבֵר קִבְּלָנוּ בְּכָל־בְּשַׁעַת
מִתֵּן תּוֹרָה וּמָה שְׂאִנוֹ מְקַבְּלִין חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה אֲמִתִּיִּים בְּכָל דּוֹר וְדוֹר
מִהַצְּדִיקֵי אֲמִת בְּבַחֲיַנַת תְּקוּנִים הַנִּי"ל, שֶׁהֵם בְּקִדְשָׁתָם הַגְּדוּלָּה וְהַנּוֹרָאָה
מִמְּשִׁיכִים תּוֹרָה בְּרַחֲמִים גְּדוּלִים כְּאֵלֶּה עַד שֶׁנִּמְשָׁךְ גַּם עָלֵינוּ מְקִדְשָׁתָם
שְׂיִהִיָּה לָנוּ כַּח גַּם כֵּן לְהִתְחַזֵּק וּלְהַמְתִּין וּלְהַרְבּוֹת בְּתְחַנּוּגִים
וְשִׂיחָה וְכוּ' עַד יִשְׁקִיף וַיֵּרָא ה' מִשָּׁמַיִם. (שֵׁם אוֹת כח):